

د افغانستان تاریخی پېښک

لومړۍ توک

له تاریخ د منځه بیاد ۱۳۴۱ شترپایه

د کلونوپه ترتیب

مولف

جیزی چېړانه (له منځ)

(تحقيق ده)

(ټرجمه نړۍ)

پوهاند عبدالحصیبی

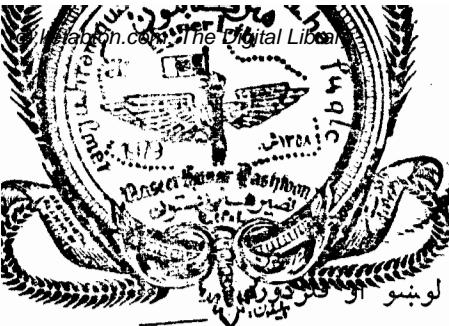
چېروونکي

دبیهقی کتاب چېرو ولو مؤسسہ

Ketabton.com

کابل - د افغانستان ټولونج ټولونج

۱۳۵۳ ش

افغانستان تاریخی پیشنبليک CHRONOLOGY

CHRONOLOGY

(1)

تاریخ دماغه

پنځوں زړه کاله ترمیلاد دمځه
نبال الیلاد = ق، م (تره، زړو پوری
په دره دادل سهه چخمانځ -
په دره کور کې د بکړي لرغونی
په سهه دره کور کې د بکړي لرغونی
ره (ماو ستیرین) .

دلس زړه پنځه سوه اتیايم ق، م
اوڅوا : - په قره کمر (خلم) کې د ډېږي
نئختني دوری آثار .

داته زړه شپږ سوم ق، م کال
اوڅوا : - په آق کپروک کې دابد هزار آس
ثارو سره ډېږي نوي دوره چې
اورین لوښۍ لانسته .

ووه زړه دوه سوم ق، م کال شا و
اوڅوا : - په آق کپروک کې د ډېږي نوي
ره د خاورینو لوښو سره .

داوه زدم ق، م کال شا و خوا : - په آق کپروک - دیمراستی -
په آق کپروک - دیمراستی -

خواهی ګک - سیستان کې د صیقلی
خچه سداس دسپر لو دوره -

دوه نیم زړه کاله ق - م شا و
خوا : - په دره کور کې د ډېږي نوي
دوره او دوزې پرسنټي دوره .

دوه نیم زړه کاله ق - م : - آريایي خلک په آريانا ويجه کې
دار يك ژبې دوره .

ددوو زړو کالو ق - مشاو خوا : - د آريائی لېرد (هجرت) لوړۍ -

اریخی دورہ

دیونیم زرو کالو ق - م شاوخوا:
 یدی مدنیت دوره - په ریگو یلدکی
 پکھت (پښتون) او نو رو افغا نی
 یلو ذکر - دافغانستان دخینو غرو
 رو دو نو مو نه په ریگو ید کی:
دیوزدده سوم کال ق - م شاوخوا:
 وستایی مدنیت دوره - دبخندي
 راعتني اوښاري ژوند - دپیشدادي
 ماھي رژیم بنیاد - دفر دوره -
 تر هند و کشنه او جنوبي خنلوته.

۲۰۱

دلوی خبستان په نا مه

د افغانستان د اوستاني جمهوريت
تايسيس او د افغان اواس د هترقي
ژوندانه پيلاهه خود ۱۳۵۲اهنې کال
د چونګکابن په شمپن ويشهمه دسه شنبې
په ورځ ۱۷ جولای ۱۹۷۳ام) ټینځه
سوه چې راتلونکۍ وختونه به یس
دا افغانستان په نیکدر غې او لوړ تیا
جیر روښانه اوډ ويایر وړوی .
مګر دالوی ملت اوډ هیواد خویو
دون تاریخ هم گری، چې يه دی کتاب
کې یې ما د سیاسی او اجتماعی تاریخ
پیغمبلیک یانیته لیک، که تاریخه
دمخه بیا، ۱۳۴۱ش کال تر پایه
پوری د کلونو په ترتیب سره راټول
اولنه ګردي .

عبدالحی حبیبی کابل، جمال مینه، دوری دریمه ۱۳۵۳	پیښ لیک ندی، بلکه دلروی افغان دا یوازی سیاسی اود جګړو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ق، م

داغفا نستان تاریخی پیښلیک

- تر منځنۍ افغانستا نه راورسید.
- ۳۰۰ ق، م :** سیمو ته ورسپد ۳۲۶ ق، م کال په فروری تراټک واوبنت .
- ۳۲۶ ق، م :** دچندره ګوپته مرگ او دده دزوی اسکندر د تکسیلا بشارونیو اود جیلم خنډو ته ورسپدی (مئی) د جولائي په میاشت پورو س (فور) دهند پاچا ورته ایل سو اسکندر د اباسین پوشرقی سیمو باندی سی سی کوتوس والی کیء اوشر قی سیمی ئی نیکا تور ته ورکړي .
- ۳۴۵ ق، م :** به جولائي کی اسکندر د بیل (اوسمی کراچی ته نژدی) ورسید اود گدروزیا (اوسمی بلوچستان) له خوا پارس ته ولاړ .
- ۳۴۶ ق، م :** تر نیکا تور وروسته فیلپس د اباسین دغربی سیمو حکمران سوی و خو په دغه کال یونانی سپایانو ووازه .
- ۳۱۷ ق، م :** ایودا موس یونانی حکمران دهند پاچا پوروس ووازه . د اباسین پر خنډو یونانی حکمر اني ختمه سو .
- ۳۱۱ ق، م :** سیلیو کوس نیکاتور (د اسکندر یونانی جنرال) اود بابل حکمران ۳۲۱-۳۶۴ ق، م) آريانا ونیوله .
- ۳۰۵ ق، م :** سیلیو کوس دکابل له خوا دابا سین سیمی ته ولاړ، او دهندی پاچاندره ګوپته سره ئی صلح وکړه .
- ۳۰۰ ق، م :** ګندهاره - اراکو زیه - ګدرو زیه - پاروپا میزاد ئی چندره ګوپته ته برینبیول، او دیو دوتس ئی پر باختن حکمران کی او دهندیانو نفوذ
- ۲۹۲ ق، م :** انتوهد دلومری سیلیوک زوی د شرق حکمران سو .
- ۲۷۳ ق، م :** بیند وساره مې سو او دده زوی اشوکا پاچا سو .
- ۲۶۰ ق، م :** اشوکا دبودا دین ومانه او خپرولو ته ئی ملاوړله، او په افغانستان کی ترقدنهار خپرکې .
- ۲۵۶ ق، م شاوخوا :** دیو دو توس په باختن کی دیو نانیانو مستقل سلطنت جوړ کیء، د ګریکو باختنی مدنیت خپریدنه .
- ۲۵۰ ق، م :** په قندهار کی داشوکا ډبرلیک په یونانی او آرامی ژبو . داشوکادکهول (موریا) سیاسی نفوذ پری سو، خود بودا دین په افغا نستان کی تر اسو پیپریو پوری پاته سو، دیو نانی مدنیت او خط نفوذ په اراکوزیه کی .
- ۲۴۰ ق، م :** په باختن کی ددوهم دیو دو توس د لومړی دیو دتوس دزوی پاچه .
- ۲۲۰ ق، م شاوخوا :** ایوتید یموس دسند حکمران د باختن مستقل پاچا سوت ۱۹۰ ق، م پوری .

ق، م

داغفا نستان تاریخی پیښلیک

- شاهنشههی .
- ۴۸۶-۴۰۴ ق، م :** دزد دشت پاچبدنه - د بنې مننی اوښی کړنې او بنې وه ینې دوره - خشیارشا او د دوهم داریوش هخامنشی پاچهانو مستقیما برگندھارا حکومت او آريا ناکی دکاوی (کیان) شاهی کهول - او ستائی پهلوان - د کیلاوتس چارسله) وه .
- ۳۳۴ ق، م :** اوستا لر غونی کتاب ګیتو نه - داهوره مزده مننے - داهرین غندنه .
- ۶۵۰ ق، م شاوخوا :** له ۶۵۵ تر ۶۳۳ ق، م پوری فره اوتس ددیوکس زوی دوهشم مادی پادشاه تر باختن او آمو پوری سیمی ونیولی .
- ۴۸۶-۵۶۶ ق، م :** د ګوتمه بوده ژوندون .
- ۵۵۹-۳۳۰ ق، م :** دهخامنشی امپراتوری اقتدار .
- ۵۳۰ ق، م :** کو روشن (سیر وس) د کمبوجیه زوی دهخا منشی کهول اوم پا چسا ۳۲۹ ق، م) او د پسر ای په یاک کی ئی په هوپیان کی (دقفقار اسکندریه) ونیویء .
- ۴۲۱-۵۲۲ ق، م :** په اراکوزی (ارغنداو) او مرگیان (مر) کی پرهخا منشیانو باندی بندورښت . دلومری داریوش هخامنشی شهنشا هی (۴۸۶-۲۲ ق، م)
- ۵۱۸-۵۲۰ ق، م :** د لومړی داریوش ډبرلیک په بیستون کی چې به هغه کی دافغانستان دسیمو نومونه یاد سوی دی .
- ۵۱۷-۵۱۲ ق، م :** دسند ترغاب و پوری دهخامنشیانو رسیدنگ .
- ۴۲۴-۴۶۵ ق، م :** دنومړی اردشیر دخیارشا دزوی سو، دکنې او با جوړ لهلاري دا باسين

دافتار نستان تاریخی پینپلیک

(۳)

ترمیلا دوروسته

(۴)

کوچنی مذهب پرخای مهایا نه لوی مذهبغوره سو. اود کنیشکه په روزنه بودایی دین دارغند او ترڅنډ او شمala ترسیر دریا پوری څور سو. د بغلان مهاد ژاومندر د کنیشکه په فرمان چور سو، دیښبور دبودا د کچکول مندر په شا چې ټیری کی جوړ سو. د پهلووا قبیلی ګند وفاریس له سیستانه ترسند او پنجابه ونیول، او دده دربارته حضرت مسیح شاگرد سنت توماس راغیه اوده مسیحی دین ومانه اوپه افغانستان کی لومړی پلاد مسیحی دین اغیزه بنکاره سوه.

۵ ۱۵۱ م شاوخوا :
د دنیا لویه خلورمه کوشانی امپراتوری ډګنگا له خنډو د خراسان ترپایه اوله بحیره عرب خڅه تر سیر دریا اوختنه د کنیشکه تر فرمان لاندی چوړه سوه اوپه همدغه وخت کی کنیشکه مر سو.

۶ ۱۵۴ م:
دواسیشکه د کنیشکه زوی او دوهم کنیشکه دوره د بغلان د مهادزد منتر په یونانی خطداخاري ژبی پېږلیک.

۷ ۱۶۹ م شاو خوا :
مهاراجه دیوه پته هو ویشكه د کنیشکه زوی.

۸ ۱۸۰ م:
دخوات په خروشته لرغون لیک کی دهوو ویشكه لوی پاچا یادونه. د افغانی کوشانی مد نیت او ګلتور چوړیدنه.

۲۲۶ - ۱۸۲

دهوو ویشكه مرینه او دواسو شکه (واسو دیوه) پاچه.

۷۸-۴۰

لوی کوشان شاه کوچو له کره کد فیزیس د کوشانیانو شهنشاهی په آريانا کی جوړه کړه.

۴۸-۱۹

دیښبور قبیلی ګند وفاریس له سیستانه ترسند او پنجابه ونیول، او دده دربارته حضرت مسیح شاگرد سنت توماس راغیه اوده مسیحی دین ومانه اوپه افغانستان کی لومړی پلاد مسیحی دین اغیزه بنکاره سوه.

۵۰

د ګندو فاریس لوی سلطنت دده د زامنو ترمنځ وویشل سو.

۱۱۰-۷۸

ویمه کد فیزیس د لومړی کد فیزیس زوی د کوشانی کهول دوهم لوی پادشاه خپل سلطنت ډګنگا ترڅنډو پوری ورساوه.

۱۲۵

کنیشکه لوی کوشان شاه دنیا خلورمه لویه امپراتوری جوړه کړه، د دوبی مرکزئی د کاپیسا بگرام اوژډی دا پېښورؤ. د ګریکو بودیک ګه هنر خپریدنه.

۱۵۰ م شا خوا:

د بودایی دین اوام وا سو میشره ګندهاری په مشری د بودایی ۵۰۰ پوهانو لو جرګه د کنیشکه په فرمان په کشمیر کی جوړه سوه، دهینه یانه

ق، م

دافتار نستان تاریخی پینپلیک

۷ ۲۰۸ ق، م شاو خوا :

دریم انتیو کوس پریارت حبله برغل و کی عاو دانیو سیتهین حکومت ئی هلته جوړ کې دو هم مهر داد دارتباڼ زوی اشکانی لوی په چاير سکایانو باندی بری وموnde، باخته اوسيستان او شمالی هندئی ونیول.

۸ ۲۰۶-۲۰۷ ق، م :

انتی اوهید باخته کلا بند کې ده.

۹ ۱۹۰ ق، م :

دیمتر یوس دایوتید یموس زوی په سیستان او اراکوزیه کی د پهلواله قبیلی خڅه د ونویس سلطنت:

۱۰ ۷۵ ق، م :

ما یوس سکایی داراکوزیه (ارغند او) او سنند سیمی ونیولی، او سکه ئی ووهله، او تر تکسیلا پوری لاس وغڅا وه.

۱۱ ۷۰ ق، م شاو خوا :

یویه- چې یعنی کوشانیان ترآمورا واوبنېتل او د تخاریانو په کومک ئی باخته ونیو.

۱۲ ۵۰ ق، م شاو خوا :

د باخته یونانیانو مستقل سلطنت تردوی نیمی پیړی، وروسته د سکا- سیتی- تخاری قبیلو په برغل نو ختم سو. د سکایی پاچه نواز یس-

۱۳ ۳۰ ق، م :

د سکا او تخاریانو جګړی د پارفیان له اشکا نیانو سره.

۱۴ ۲۸ ق، م :

د پارفیان پاچا دوهم فرهاد د سکایانو په جنگ کی ووازه سو او دوی درنگیانه ونیوله، چې هم ددوی په نامه سکستان سو.

کی وی، چانګ- چی- ین د چین له خوا

۱۵ ۲۴ ق، م :

براشکانی دوهم ارتباڼ باندی د

داغا نستن تاریخي پښلیک

م

پایتخت کاپیسا اوبيا پینبور و .

۴۶۰

د هفتليانو بشپړ اقتدار پر
ټول افغانستان اوشمالي هند.

۴۸۴

داغانستان د هفتلي دو لتمقابله
له ساساني شاهانو سره - خشتو
نور هفتالۍ لوی پاچا ساساني پیروز
مات کې او په جنګ کې وواڑه سو . د
پیروز لورخشو نور وکړه شیری
با میکان په بامیان او خودویه که
کابلشاه په کابل کې .

۴۸۸

ساساني کواز دا یړان پر تخت
کښینو ست او هفتليانو ته یې ججه
ورکوله .

۴۹۹

کواز چي هفتليانو ته یې پناه راوې
وه ددوی په مرسته بیا د پارس تخت
ونیوی .

۵۰۰

هفتالۍ پاچا سره روغه وکړه . هفتليان
د جنوب خواته راو خو خید ل .

۳۶۷ م

کیداره په گندهاره کې سکه وو هله .

۳۷۵ م شاوخوا :

پیرو شاه د کیداره زوی .

۳۸۰ م شاوخوا :

ورهان کیداری پاچا .

۴۲۰ م

پرباخت د هفتليانو بری . شیرمه
کوله په هندکې دده سخت جنګو نه
او په ۵۴۲ کې دده مړینه .

۴۸۴ - ۴۵۹ م

په هندکتاب بېر یته سمه یته
(۱۱۱ او ۳۸۱) دوه ره هه
میهیره تالیف کې او هګه نه (افغان)
ورکوله خو هغه ونه مته . د کیداریانو
يا دسوی دی . پدمه کابلشاه .

د افغانستان تاریخي پښلیک

م

بو دای او زر د شتی عقايد و ګلهون .
بهغور او کسی غره کې دېښتوخرک .

۶۳۰ م:

هیون - تسنگ چینی ګر ڙندوی
له سمر قنده په (۲۰) مارچ خلم او
په (۲۰) اپریل بالخ او په (۳۰) اپریل
با میان ته راغی او تر د سمبر پوری
له اباسین خخه تیرسو . دی د هنده
خوا بېرته پر افغانستان راغی او پهروزنگان ، چفتور ، گومل ، کوشانی او
سیمه د بنو او غزنی ترمنځ یادوی
او دا د نقش رسنم ترہ بولیک ۱ و
بېغوان - سوریان - دبامیان شیران -
دغرسنستان شاران - تگیمان - پهشمالي
افغانستان کې دری ژبه - په غربی
هیون - تسنگ په هم د غه کالافغانستان کې پهلوی ژبه - په شرقی
افغانستان کې دد ری شر قى لېجە
(ستمبر ۶۴۴م) بد خشانه ورسید
(تخاری) - د پهلوی - یونانی سره
دانګری لیک دودو نو روآ ج - د
یارکند او ختن ته ولاړ .

۵۶۸

د هفتليانو دلوی دو لت سقوط .
دنیز کانو او پیغوانو اور تبیلانو او
کابلشاهانو اقتدار . و که د یوه
کابلشاه .

۵۸۸ - ۵۸۹ م:

د بهرام چوبین جنګ له ترکانو
سره .

۶۰۰

په افغانستان کې ملوك طوایف : د
روزنگان ، چفتور ، گومل ، کوشانی او
هفتلي شاهزادگان . دغزني لویکان
کابلشاهان - دزا بل ربھیلان - نیزکان -
بېغوان - سوریان - دبامیان شیران -
دغرسنستان شاران - تگیمان - پهشمالي
دریم ذکر دی .افغانستان کې دری ژبه - په غربی
افغانستان کې پهلوی ژبه - په شرقی
افغانستان کې دد ری شر قى لېجە
(تخاری) - د پهلوی - یونانی سره
دانګری لیک دودو نو روآ ج - د
یارکند او ختن ته ولاړ .

اسلامی دوره

خلافت

۶۳۹ - ۶۴۲ م ۱۸ - ۲۲ ق

احنف د قیس زوی په خټه تمیمی دیز گرد په تعاقب طبیین له لاری خراسان ته راغی او هرات ټئي ونیو. د ربیلانو کهول په زابلستان کی لاس مړ سو. له دهسره دساسانی کهول پا چهی سوه. او اسلامی حکمران احنف بن قیس پرمرو باندی بری و موند.

۶۴۲ م ۲۲ ق

عبدالله بن عامر دکرمان له خوا د حضرت عمر فاروق به امر پسر سیستان راغی او دده اسلامی لبکر تر قندھار او سنه ورسیده.

۶۴۴ م ۲۴ ق

د اسلامی لبکر او ربیلانو مقابله په سیستان او هلمند او زابل کی.

۶۴۵ م ۲۵ ق شاو خوا:

د عبد الله بن عامر عربی لبکر کابل کلا بند کیه دله کابلشا هانو او ټول خراسان ونیو، که خه هم هراتی قارن ولاپ سو خو عبد الله بن خازم دی و خابه.

۶۴۸ م ۲۸ ق

عمر بن عثمان د خرا سان حکمران.

۶۵۳ م ۳۳ ق

اپرو یز دسیستان د زرنج پاچا عربی سپه سalar مجاشع بن مسعود جنوبی افغانستان او ګرمیر ونیو او ربيع بن زیاد سیستان لاس ته را پوره.

۶۵۰ م ۳۰ ق:

عبدالله بن قیس دخرا سان حکمران سو، عبد الرحمن بن سمره راوستل، د زرنج دمسجد آد ینه دهلمند سیمی ونیو او یه زمیندارو محراب ده جوړ کیه.

د افغانستان تاریخی پیښلیک

اسلام خپریدنگ .
۶۶۷ م ۴۷ ق:خلید بن قره یېر بو عی د حضرت
علی له خوا او بیا خلید بن عبدالله
حنبی دخرا سان حکمران سو.

۶۷۱ م ۵۱ ق:

ربيع بن زیاد حارثی دخرا سان
حکمران سو.

۶۷۳ م ۵۳ ق:

عبدالله بن زیاد او دعباد بن
زیاد یېر غلونه پر هلمند او قندھار-
دقندهار دجګو نیش خو لیو تقليد
او هغه (عبدالله) بلل.

۶۷۴ م ۵۵ ق:

عرب لومړی پلاتر در یا آ موږ
سول .

۶۷۶ م ۵۶ ق:

سعید بن عثمان بن عفان دخرا سان
حکمران .

۶۷۷ م ۵۸ ق:

عبدالرحمن بن زیاد بن ابی سفیان
دخرا سان حکمران .

۶۸۰ م ۶۰ ق:

سلیم بن زیاد دخرا سان حکمران
او دکابل خلکو سر واخیست او
یزید بن زیاد ئی مړ کیه نو طله
الطلحات ورته را و لینل سو .

۶۸۱ م ۶۲ ق:

سلیم بن زیاد دخرا سان حکمران و
او عر بو پرما وراء النهر لومړی حمله
وکړه .

۶۸۳ م ۶۴ ق:

عبدالله بن خازم پر خرا سان او
پرسمو سیمو تر ابا سین پو ری د عبدالعزیز بن عبدالله پر سیستاند ۶۵۵ م ۳۵ ق شا و خوا
په غور او مرو کی دماهوي سوری
پاچهه .

۶۵۶ م ۳۶ ق:

ثاغر بن دعور عربی سالار تر
قیقان (دبلو خو قلات) پوری و لاړ.
او عبد الرحمن بن سمره کابل ونیو،
او کابلشاه ایل سو .
په غور کی دشنیسپ ابن خرنك
اماړت .

۶۶۰ م ۴۰ ق شا و خوا:

سرود کر کوی د دری ژبه پخوانی
شعر .

۶۶۱ م ۴۱ - ۴۲ ق:

د عربی اموی خلافت دوره - قیس
بن هیشم سلمی دبادغیس له لاری
بلخ ته ورسید او دنوبهار معبد ئی
وران کیه . عطاء خشک دبلخ پرورد
دری پلان جوړ کړه .

۶۶۴ م ۴۴ ق:

عبدالرحمن بن سمره بیا کا بل
ونیو ابو رفاهه تمیم بن اسید
(صحا بی) په کابل کی شهید
سو (؟)مهلب بن ابی صفره د کا بل او
پیښور له خوا تر بنه او لا هور
(دابا سین تر غاړی) پوری ولاړ، او
دمستان له خوائی دبلو خو قندا بیل
او قیقان (قلات) ونیو .

۶۶۷ م ۴۷ ق:

په سیستان او زابل سستان او جنوبی
افغانستان کی دعر بو اور تبیلا نو
آخری جنگونه او دټول افغانستان
پرسمو سیمو تر ابا سین پو ری د عبدالعزیز بن عبدالله پر سیستان

- ۱۰۰** دافغانستان تاریخی پیښلیک
- عبدالله په غندنه کې د بلخیا نو یو دری شعر .
- ۱۱۱ ق : ۷۲۹ م - ۱۰۹ م** اشوس بن عبدالله سلمی دخراسان حکمران و، اوراباطو نه جو پ سول- بو خریر بن عبدالله لوی محدث او عابد دزرنج قاضی سو .
- ۱۱۲ ق : ۷۲۹ م** عبدالله بن ابی بردہ دزرنج لویه مصلا په در پارس کی جوړه کړه .
- ۱۱۳ ق : ۷۳۴ م** په خراسان کی کاختنی .
- ۱۱۴ ق : ۷۳۸ م - ۱۱۷ م** پر خراسان داسد بن عبدالله حکمرانی ، دی په بلخ کی مړ سو.
- ۱۱۵ ق : ۷۳۵ م** دابو عبدالله نافع کابلی محدث او فقیه وفات .
- ۱۱۶ ق : ۷۹۷ م - ۱۱۸ م** دلوی محدث او عالم عبدالله بن مبارک مروی دژوند دوره .
- ۱۱۷ ق : ۷۳۶ م** دمر جئه فرقی دمشر حارت بن سریج قیام . په بلخ کی داسد آباد جوړ و نه دمکحول بن سهراپ کابلی فقیه او محدث وفات .
- ۱۱۸ ق : ۷۳۸ م - ۱۲۱ م** پر خراسان دنصر بن سیار حکمرانی .
- ۱۲۱ ق : ۷۴۱ م** ابو مسلم کوفی ته ولاړ او په مکه کی دامام ابراهیم عباسی مرید سو، او دال عباس دعوت شروع سو .
- ۱۲۵ ق : ۷۴۳ م** په بلخ دعر بی حکمران اسد بن
- ۷۱۷ م - ۹۹ م** په خراسان کی دآل علی (رض) دشیعیانو غور ځنگونه او دحضرت یحیی بن زید راتک . جراح بن عبدالله حکمی دخراسان حکمران سو .
- ۷۱۸ م** ابو مسلم عبدالرحمن دمرودماخان دبنداد هر مز زوی و زینیدی دعلی بن مجاهد کابلی لوی محدث او فقیه روند - و جویرلویک په غزنہ کې - هو په بامیان کی .
- ۷۱۹ م** دآل عباس لوړنی دعوت خراسان ته را ورسیدی .
- ۷۲۰ م - ۱۰۲ م** پر خراسان دسعید بن عبدالله حکمرانی او ددهقا نا نو غور ځنگ .
- ۷۲۱ م** دبليخ په برو قان کی داعرا بسو خازه ځنگی - دخالد بن عبدالله قسری حکمرانی له ۱۰۵ تر ۱۲۰ ق پوری . دضحاک بن مزاحم بلخی مفسر او محدث وفات . دشیخ سعید مقبری وفات او بنخیدل په بلخ کې .
- ۷۲۵ م** اسد بن عبدالله د خراسان حکمران په غور او غر جستان کی دهغه څای پاچا نمرون مسلمان کیه البروقانه بیرونه مرکز بلخ ته رانقل سو، ۱ او دا بنیار بیا ودان سو . یزید بن عریف دا بنیار بیا ودان سو . یزید بن عریف پر سیستان حکمران او معمرین عبدالله دسیستان قاضی سو .
- ۷۲۶ م** دبليخ دعر بی حکمران اسد بن

- ۷۵۰ م - ۸۶ م** ق : قتبیه بن مسلم دخراسان والی سو او ټول خراسان او ماوراء النهر ئی فتح کړه . په ۸۶ ق کال کې صالح بن عبدالرحمن سیستانی کاتب دیوان او دفتر له پهلوی څخه عربی ته را واړاوه .
- ۷۵۱ م - ۹۱ م** ق : بگیر بن وشاح پر خراسان حکمران سو .
- ۷۵۲ م - ۹۲ م** ق : موسی بن عبدالله بن خازم په ترمذ کی حکمران و .
- ۷۵۳ م - ۹۳ م** ق : عبید الله بن ابی بکره د سیستان والی سو او هلتله در تبیل او سیستانیانو سره دده لښکر تباشول چه (جیش الفنا) ئی وبلل .
- ۷۵۴ م - ۹۴ م** ق : قتبیه پر تخارستان حمله وکړه او دنیزک لښکر ئی په تالقان کی مات کړه .
- ۷۵۵ م - ۹۵ م** ق : وکیع بن عمیره دعبدالملک اموی خلیفه له خوا پر خراسان و ګمارل سو ، ده عبدالله بن خازم پخوانی حکمران وواژه ، او دامویانو اقتدار په خراسان کی ټینګ سو .
- ۷۵۶ م - ۹۶ م** ق : مهلب بن ابی صفره د حجاج له خوا بلخ ته راغی .
- ۷۵۷ م - ۹۷ م** ق : دقتیبه لښکر بیو نګ شاش او فرغانای ته . په بخا را کی لوړۍ مسجد جو پ سو . محمد بن قاسم ملتان ونیو .
- ۷۵۸ م - ۹۸ م** ق : دامام ابو حنیفه نعمان بن ثابت توالد دععبدالرحمن بن محمد سره پر سیستان راغل او ټول زابل او کابل ئی ونیو - شادیغو په تخار کی .
- ۷۵۹ م - ۹۹ م** ق : جیش الطوا ویس (آراسته لښکر) دععبدالرحمن بن محمد سره پر سیستان راغل او ټول زابل او کابل لاندی ۴۵۴ زړه تنه عربی لښکر وو چې د (۷) زرو عجمی موالیو قو ما ندا ن ئی حیا ن خراسانی ټاوه ده خلک پر عربو پارول .
- ۷۶۰ م - ۱۰۳ م** ق : دمهلب بن ابی صفره وفات دمرو به زاغول کی .
- ۷۶۱ م - ۱۰۴ م** ق : مفضل بن ابی صفره د خراسان امیر باد غیس ونیوی . رتبیل دزابل پاچا عبدالرحمن عربی یانګی حکمران ونیو او حجاج ته ئی وسپاره .

دافتستان تاریخی پیښلیک

۱۴۱

دافتستان تاریخی پیښلیک

دھریش سیستانی په ملکری راولاره سو، عربی لپکرو او یازده تنه دسیس ملکری ووژل، دی په بغداد کی ووژل سو، مرجیله بنکلی لور ئی هارون خلیفه و کره چه دمآمون مورووه.

۷۶۷ م - ۶۹۹

۱۵۰-۸۰ ق:

دابو مجاهد علی بن مسلم کا بلی مشهور فقیه او عالم او دری قاضی او دابو حنیفه دشیخ دژوند وخت.

امام لاثامه ۱۵۰-۸۰ ق:

عباسی والیانو په نشا پور کسی په خپل نامه سکه ووھله.

روسی سودا گرانو دبیز نتین او بغداد او پارس او کرمان او جنوبی افغانستان له لاری دستند او هنداو چین تجارت کاوه.

۷۶۷ م ۱۵۰ ق:

ابوالجارو دزیاد بن منذر خراسانی شیعی فقیه او دحضرت امام محمد باقر دتفسیر راوی وفات سو.

په سیستان کی دمحمد بن شداد غیری او آذرویه بن مرزبان زردشتی ولاپریدنگ.

دمعن بن زایدہ راتگ او تر رخچ (ارغنداو) پوری پر مختنگ

سیستانیانو په ۱۵۱ ق دده نس

ور خیری کیء.

۷۶۹ م ۱۵۲ ق:

په ویہند کی دبدھ دمعبد پر خای مسجد جوی سو.

۷۷۴ م ۱۵۸ ق:

دمقاتل بن سلیمان بلخی محدث استاد سیس هروی له باد غیسه وفات په آبادان کی.

بلوا دسعید جواه په مشري او دابو دا ۋە خالد مړینه.

۱۴۱ م ۷۵۸ ق:

په خراسان کی دراوند یا نو بلوا دابو مسلم دوژلنگ په کسات کی.

۷۵۹ م ۱۴۱ ق:

براز بندہ دسپین بیرغ سره د عباسی کهول خخه سر واخیست، خو دجنگ پرەگرپه ۶ ربیع الاول ۱۴۱ ق ووازه سو.

په سیستان کی دحضرتین بن رقاد ولاپریدنگ.

دبليغ دقاچي متوكل بن حمران شهادت په بلخ کی.

۱۴۳ م ۷۶۰ ق:

دابو مجاهد علی بن مسلم کا بلی مشهور فقیه او عالم او دری قاضی او دابو حنیفه دشیخ دژوند وخت.

۷۶۱ م ۱۴۴ ق:

له متصور خلیفه خخه دبست او فندھار خلک یاغی سول او دزھیسر بن محمد ازدی سره ئى سخت جنگونه وکړه.

ابو عثمان عمر و بن عبید کا بلی محدث او مفتی او شیخ معتزاله او مفسر وفات سو.

۷۶۷ م ۱۵۰ ذاذ:

مقاتل بن سلیمان مروزی چه د قرآن تفسیر ئی په بلخ کی لیکلی و تر دنیای تیر سو.

ابو حاتم بلخی او کنکه له هندي خخه کتاب السوموم په پهلوی را واهاوه.

استاد سیس هروی له باد غیسه وفات په آبادان کی.

۱۲۸

۷۵۰ م ۱۳۳ ق:

عبدالله بن (لم) په خاصمه که ابو مسلم په مروکی د (ابو مسلم ووچل). عبد الرحمن بن سلم په زاده سکه دوچل دعطا بن ابی مسلم خراسانی محدث او مفسر وفات په بیت المقدس کی (ولادت ۵۰ ق).

۷۵۱ م ۱۳۴ ق:

مسلمانانو چینی اسیران را وستل او له دوی خخه ئى د کا غند جوپول زدھ کړه. تگین شاه خراسان شاه.

۷۵۲ م ۱۳۵ ق:

مقاتل بن حیان بلخی محدث او مفسر په گردیز کی وفات او بنخ سو. دعطا بن میسره بلخی محدث وفات په بیت المقدس کی.

۷۵۳ م ۱۳۶ ق:

ابو مسلم دحج په سفر ولار.

۷۵۵ م ۱۳۷ ق:

خلیفه منصور دوانیقی ابو مسلم ووازه او په خراسان کی فیروز سنbad زرد شتنی دده په کسات کی دهرات له اهروانه کلی خخه راولار سو، خو جهور بن مزار عجلی دبغداد دخلافت له خوا دده شپیته زره اتبع او دی ووژل.

۷۶۸ م ۱۳۷ ق:

ابو اسحاق ابراهیم بن میمو ن مروزی خراسانی محدث ووازه سو.

۷۶۹ م ۱۳۹ ق تر ۱۵۴ ق:

جهان پهلوان امیر کروی دامیر پولاد غوری زوی دشنسب سوری کهول خپله پېښتو حماسه (قدیم ترین شعر) ووایه.

۷۷۰ م ۱۴۰ ق:

دابو مسلم سره دغور دامیر پولاد په مروکی دسپین کا لیو خلکو ملکری ۱۳۰ ق.

داغفانستان تاریخی پیښلیک

یوه خنده و نپوله او پرخای ئیدېنځ
مسجد جوړ کیع .

۱۸۰ م ۷۹۶ :
علی بن عیسی ماهان د خراسان
والی و -

دابو عاصم محمد بن فضل فقیه
او محدث وفات .

۱۸۱ م ۷۹۷ :

عبدالله بن مبارک مروزی امام
او محدث وفات .

۱۸۲ م ۷۹۸ :
امیر حمزه بن عبدالله سیستانی
په خراسان کي د خارجیا نو په
مرسته پورته سو . هارون الرشید
دده مقابلی ته خراسان ته راغسی
حمزه له نشاپوره تر سند پو روی
سیمی ونیولی او په ۲۱۳ ق ووژل
سو .

۱۸۲ م ۷۹۸ :

دو سیم بن جمیل بلخی شیخ او
محدث وفات او بنسخیدل په بلخ کي .

۱۸۰ م ۸۰۲ :
فضیل بن عیاض مروی خراسان
دلوي صوفی په کونه کي وفات .
دجعفر بن یحیی بر مکنی لوی وزیر
وژل په بغداد کي (تولدئی ۱۵۰ ق) .

۱۹۰ م ۸۵۰ :

عایذ بن حبیب هروی محدث او د
امام احمد شیخ وفات سو .

دیحیی بن خالد بر مکنی بلخی د
بغداد دوزیر وفات (ولادت ۱۲۰ ق)

۱۹۱ م ۸۰۶ :

هر ثمہ بن اعین خراسان والی
سو . فضل بن موسی مروی محدث
فضل دیحیی بر مکنی زوی دنوبهار
وفات سو .

۱۷۱ م ۷۸۷ :

جعفر بن محمد پر خرا سان
حکمران سو او دده زوی عباس کابل
ونیو او دشاه بهار معبد ئی ودا ن
کیع .
دبلخ دقاچی عمر بن میمون رماح
وفات په بلخ کي .

۱۷۳ م ۷۸۹ :

عباس بن جعفر دخرا سان حکمران
سو ، او دسیستان او هلمند خلک د
حضرین په مشري و ببوریدل .
دابو عصمه نوح بن یزید مروی
قاضی دھنفی فقه دجامع وفات .

۱۷۴ م ۷۹۰ :

خالد غطريف دخرا سان حکمران
د (غطريفی) در هم سکه ووھله .
دشقيق بن ابراهیم بلخی زا هد
شهادت په واشگر دکي .

۱۷۶ م ۷۹۲ :

داؤد بن بشر سیستانی دسیستان
والی سو . ده دحضرین سیستانی
بنوربنت په سیستان کی آرام
کیع -

حسن شیر بامیان -

۱۷۹ م ۷۹۵-۷۹۷ :

بر مکنی فضل دبلخی یحیی زوی د
خراسان حکمران سو او نیم ملیون ن
د (خراسان لبیکر) ئی ودر او .
د بخارانوی مسجد ئی جوړ کیع
بامیان ئی ونیو او دسرخ بت او
شابهار معبدونه ئی وران کړل .
حسن ئی دخپلو نیکو نو په لقب
(شیر بامیان) هلته مقرر کیع .
۱۷۸ م ۷۹۴ :

فضل دیحیی بر مکنی زوی دنوبهار
وفات سو .

۱۵۹ م ۷۵۵ :

په سیستان کی دخارجی نو ح
ولاییدنه او دحمزه بن مالک په لاس
محو کیدل .
امام حسین بن واقد دمرو قاضی
او ابو غانم یونس مروزی قاضی
مهه سول .

۱۶۰ م ۷۷۶ :

یوسف البرم خارجی په میمنه
شاعر (تولد ئی ۹۵ ق) دالمهدی
خلیفه په حکم تروهلو لاندی مرو سو
۱۶۷ ق .

دآمو په بیابان کی دفضل آباد
جوړول ۱۶۷ ق .
المهدی خلیفه خپل استنا خی کابل
شاه خنجل (خنگل) ته واستواه
۱۶۴ ق) .

۱۶۶ م ۷۸۲ :

دفضل بن سلیمان په حکم دهرات
مئکنی مساحت سوی .
دهرات دحله فروشانو بازار بیزید
بن جریر بغلی جوړ کیع .

۱۶۷ م ۷۸۳ :

محمد بن میمون مروزی محدث
کی ووژل سوہ (۱۶۳ ق ۷۷۹ م) .
او عالم وفات .

۱۶۹ م ۷۸۵ :

تمیم بن سعید دسیستان حکمران
بر بست او رخچ تر ار غنداوه حمله
وکره اودرتبيل ورور ئی ونیو .
دنصر صیقل بن عبدالکریم بلخی
لوی فقیه وفات .

۱۶۳ م ۷۷۹ :

دامام ابراهیم بن تهمان با شانی
لوی هروی محدث په مکنی کی وفات .
دابو معاذ بکیر نشاپوری قاضی
امیر المؤمنین په غور کی امیر
او مفسر وفات .
دشیخ ابوکریک یعقوب قاری وفات
او شیش بن بهرام دغورسپه سالار
سو .
او بنسخیدل په بلخ کي .

۲۰۰

د افغانستان تاریخی پیښلیک

(۵)

خپلواک خراسان

۲۰۰

سیستان خارجی قائد دگردیز کلا
جوړه کړه -

دکرا میانو مذهبی فرقی پیدا
کېډنه -

د خرا سانی او عربی فرهنگ سره
ګله یدنه او دیوه (خراسانی اسلام می)
کلتور پیدا گیدنه -

د حنظله باد غیسى دری شاعری
دوره ډاکو سلیمان موسى جوزجانی
عالیم وفات .

۸۱۶ م ۲ - ۲۰۱ ق :
په خراسان کې وچ کالی او کاختنی .
دقاسم بن زریق بلخی فقيه وفات
او بشپړد، په بلخ کې .

په ټول افغانستان کې دبرید
(پست) لاری او پړاوونه جو پیده ل
په خرا سان کې دعیا رانو دېلو
جوړښت چې جوانمردان او فتهانئی
هم بلل .

۸۱۷ م ۲۰۲ ق :
فضل بن سهل خرا سانی وزیر
دمرو په یوه حمام کې وواژه سو
(ولادت ئې په سر خس کې ۱۵۴ ق).
خواجہ قطب الدین محمد رخښد د
هرات په پیمار کې وفات او بشخسو .

۸۱۸ م ۲۰۳ ق :
د نصر بن شمیل مروی دنعود امام
او محدث وفات .

امیر بنجی نهاران په غور کې .
حمزه شاری امیر المؤمنین د بشپړنې یه طوس کې (دوشنبه د

۱۹۳

دامام بخاری محمد بن اسماء عیل
زیریدنه .

عباس بن جعفر دخراسان والی
سو ، هارون الرشید در بیمع الاول
مفتی وفات او بشپړد په بلخ کې .
سو .

۱۹۷ م ۸۱۲

سامان خداة بلخی چه زر دشتی
و ، دمامون الرشید پر لا س مسلمان
سو . اسد دده زوی دمامون په دربار
کې و .

۱۹۹ م ۸۱۴

علی بن عیسیی بن ما ها ن د بلخ
علیا باد جوړ کې .
فضل بن یحییی بر مکی په حبس
کې مړ سو .

۸۱۸ م ۸۰۹ - ۲۰۳ - ۱۹۴ ق :
د خراسان دلوی . قاضی ابو مطیع
حکم بن عبد الله بلخی دفقه الکبر
در او د حفص بن عبد الرحمن بلخی
دنشاپور دقاضی وفات .

۲۰۰ م ۹۰۰ - ۸۱۵ ق :
کابلشاه دخپل دربار یو عا لم او
منجم ذوبان حکیم دمامون الرشید
دربار خراسان ته واستاوه .

۲۰۰ م ۲۰۰ - ۲۸۷ ق :
دابو معاذ خالد بن سلیمان امام
طاهر پوشنگی لبکر کشی او د
وفات او بشپړد په بلخ کې .
بغداد نیول .

۱۹۶ م ۸۱۱

دما مون او امین په جنگ کې د
دابو معاذ خالد بن سلیمان امام
طاهر پوشنگی لبکر کشی او د
وفات او بشپړد په بلخ کې .
بغداد نیول .

د افغانستان تاریخی پیښلیک

۱۹۳ م ۸۱۸

عباس بن جعفر دخراسان والی
سو ، هارون الرشید در بیمع الاول
په میاشت په طوس کې مړ او بشخ
سو .

۲۱۲ م ۸۲۷ ق

شوال ۷ (ولادت شی په مدینه کې) ۱۵۳ ق : د محمد بن یوسف فریابی محدث او عالم وفات . امام علی رضا په هرات کې سکه او وهله (دمشید موزیم) .

(تولد ئى ۷۲۷ م ۱۲۰ ق) : ۸۲۸ م ۸۴۴ - ۲۱۳ م ۲۳۰ - ۲۰۶ ق : له طا هربانو خخه د دریم پاچا دغسان بن عباس حکمرانی دامو پر سیمو او دنوح بن اسد ساما نی عبد الله بن طاهر پاچه .

روزنه په سمر قند کې او په خراسان ده په ۲۱۳ ق زرد شتی کتا بونه کې دایله جاری لېبکرو بلوا په وسو خل . ۲۰۶ ق .

۲۱۴ م ۸۲۹ ق

دشداد بن حکیم بلخی قاضی او دخلف بن ایوب عامری بلخی محدث او فقیه وفات او بشپند نه کې .

۲۱۵ م ۸۳۰ ق

د مکی بن ابراهیم بلخی محدث او عصام بن یوسف بلخی فقیه او محدث ، او یحیی بن نصر مروی محدث وفات .

۲۲۱ م ۸۴۵ ق حلود :

طاهر د حسین پو شنگکی زوی په خراسان کې مستقل دولت جوړ کې او په جمعه ۲۴ د جمادی الاخری شهړ یار باندی دده خیرنۍ . ۲۰۷ ق ئى خپل استقلال اعلان کې او مړ سو .

۲۰۶ م ۸۲۱ ق :

داسحاق بن بشر بن محمد بلخی دشا گرد وفات .

۲۲۲ م ۸۳۷ ق

بخاری مورخ د کتاب الفتوح د مؤلف د ابو عبد الله حسین بن محمد بن خسرو بلخی فقیه د مسند ابو حنیفه دراوی وفات .

۲۲۳ م ۸۴۷ ق :

طلحه د طاهر زوی په خرا سان کې پاچا .

۲۱۱ م ۸۲۶ ق :

دابو بکر ابراھیم بن رستم مروزی حنفی فقیه وفات .

۲۲۵ م ۸۳۹ ق

دابو معاذ فضل بن خالد مروزی نحوی وفات .

۲۲۶ ق

دافتارستان تاریخی پیښلیک

۸۴۷ م ۸۷۲ - ۲۳۳ م ۲۳۳ ق

داوبد بن الیاس دآل با نیجور خخه د بلخ او تخار او هندو کش د سیمو پاچا .

۸۴۹ م ۲۳۵ ق :

درسیع بن یونس مروزی محدث دلیث بن مساور د بلخ دقاچی او فقیه وفات او په بلخ کې بشپندنګ

۸۵۱ م ۲۳۷ ق :

دحاتم اصم بن عنوان بلخی مشهور صوفی وفات په واشگرد کې .

۸۵۲ م ۲۳۸ ق :

داسحاق بن ابراهیم (ابن راهویه) لوی مروی محدث او فقیه وفات .

۸۵۵ م ۲۴۰ ق :

د محمد بن عمر وراق تر مذی بلخی صوفی د ژوند وخت .

د امام قتبیه بن سعید بغلانی لوی محدث وفات او بشپندل په بغلان کې (ولادت ۱۴۸ ق په بلخ کې) .

۸۵۵ م ۲۴۱ ق :

دلوي مروي عالم او دمند هب خاوند امام احمد بن حنبل وفات .

۸۶۰ م ۷۸۰ ق :

(تولد ۷۸۰ م ۱۶۴ ق) د ابو قدامه عبید الله بن سعید سرخسی محدث وفات .

۸۵۶ م ۲۴۲ ق :

الیاس د ساما نی اسد زوی په هرات کې مړ سو .

۸۴۷ م ۲۳۳ ق :

د محمد بن اسلام طوسی مفسر او محدث دلاړ یمان والا عمال دمولف

۸۵۷ م ۸۷۴ ق :

دیحیی بن معین سرخسی مشهور محدث او رجالی پوهاند وفات (دده توولد ۷۷۴ م ۱۵۸ ق) .

دابو علی حسین بن ولید نشاپوری (کمیل) لوی محدث وفات ۲۳۳ ق . وخش د حکمران وفات .

د افغانستان تاریخی پینسلیک

د ابو داؤد سلیمان بن اسحاق
سجستانی صاحب السنن وفات په
بصره کي .

۲۵۸م ۸۷۱ ق :

ابو منصور افلح محمد بن خاقان
لویکی زوی په گردیز کی یعقوب لیث
ته غاہ کنیتیبوه، لس زره درهمه
جهه ئی دکاله ومنله .

یعقوب لیث له داؤد بن الیاس
بانیجوری خخه بلخ ونیو .

۲۵۹م ۸۷۲ ق :
دریم طاهر دمحمدزويه طاهریانو
آخرنی پاچا په نشا پور کي .

۲۵۹م ۸۷۳ ق :
یعقوب لیث صفاری پر محمد بن
طاهر پوشنگی بری و موند او هغه ئی
زندانی کي .

د ابراهیم بن یعقوب جوز جانی
لوی محدث وفات .

۸۷۳م ۸۷۸ ق :
ابو داؤد محمد بن احمد بن بانیجور
د بلخ او تخار او جوز جان او ترمذ
پاچا و، په ۲۶۰ق ئی سکه وهلی
ده .

۸۷۳م ۸۷۳ ق شا و خوا :
یعقوب لیث صفاری په پنجهیز
کی سکه وهله .

۸۷۳م ۸۷۳ ق شا و خوا :
محمد بن وصیف سگزی د یعقوب
لیث د دربار سر منشی په دری ژبه
یوه قصیده د پاچا په ستاینه کی
وویله .

۸۷۳م ۸۷۳ ق :
دابو محمد فضل بن شا ذان
ونیو او دکابل بتان ئی بغداد د
نشا پوری شیعی عالم کلام او دامام
المعتمد خلیفه در بار ته واستول . رضا دشادرد اولوی مؤلف وفات .

(د خاقان له کهوله) په پختیا کي .

۲۵۲م ۸۶۶ ق :

یعقوب لیث صفاری پاچا ته صالع
بن حجر درتبیل تربور دار غندا و
په کوهه (کوهک) کی یاغی سو ،
یعقوب دی په ۲۵۳ق ووازه .

د زیاد بن ایوب طوسی محدث او
گرزند وی وفات (ولادت ۱۶۶ق)

۲۵۳م ۹۶۷ ق حدوه :

امیر سوری په غور کي .

یعقوب لیث صفا ری رخچ -
والشتن - بست - هرات ونیو .

۲۵۵م ۸۶۹ ق :

د شمر بن حمدو یه هروی دعربی
ژبی عالم او د کتاب الجیم دخاوند
وفات .

د محمد بن کرام سیستانی د
کرامیانو دمنذهب مؤسس په
بیت المقدس کی او د محمد بن علی

حکیم تر مذی په ترمذ کی وفات .

ادابو حاتم سهل بن محمد
سجستانی عالم وفات (ولادت ئی
۱۷۲ق)

۳۱ آگست - ۸۷۰م ۳۰ رمضان -

۲۵۶ق :

امام محمد بن اسماعیل بخاری
د صحیح بخاری خاوند دسرم قند
په خرتنگ کی وفات او هم ئی
هوری بنیخ کی .

۲۵۶م ۸۶۹ ق :

یعقوب لیث پر فیروز بن کنک
کابلشاه باندی بری و موند .

۲۵۷م ۸۷۰ ق :

یعقوب لیث صفاری کا بل
ونیو او دکابل بتان ئی بغداد د
نشا پوری شیعی عالم کلام او دامام
المعتمد خلیفه در بار ته واستول . رضا دشادرد اولوی مؤلف وفات .

د افغانستان تاریخی پینسلیک

په چغا نیان کی حکمران و .
دبیت نیکه (شیخ بیتمنی) دپنیتو
مناجات دوره (یو قدیم شعر) .
دکلر کا بلشاه ژوند .

له خرا سانه تر اباسین پوری له
آمو خخه بیا تر بحیره عرب پوری
دبغداد د خلافت نبول مالی عایدات
۴۵ ملیو نه درهمه وو ، چې نبول نزدی
و ۲۲۵ ملیونو افغا نیو ته کیونی .

دابو حاتم سهل بن محمد سیستانی
دعربی ژبی دعالم وفات (۲۴۸ق)

دآل شاکر خرا سانی منجمانو او
مهند سانو د ژوند دوره .

د آل اما جور مشهور وهراتی
منجمانو او دزیج د مصنفانو د ژوند
دوره .

دخالد مرزوی دکهول دمهند سانو
او منجمانو اورصدیانو ژوند دوره .

۲۵۱م ۸۶۵ ق :

یعقوب لیث صفاری په سیستان
کی عمار خارجی و خا به .

ایوب بن حسن نشاپوری فقیه
وفات سو .

د محمد بن از هر خراسانی فقیه
د الا ختیارات دمولف وفات .

محمد بن طاهر پوشنگی د کابل
بیلان او خوشبو یه شیان دمستعین
خلیفه دربار بغداد ته واستول .

۲۵۰م ۱۰۱۹ - ۸۶۴ ق :

په جوز جان کی دفریغون کهول
پاچهی، د دوی اقتدار ته غسور او
ヘルمنده پوری و .

۲۵۰م ۸۶۴ ق حدوه :

د بسام کورد خارجی او د محمد
کیس عبدالرشید دری زامن (غرغبت -
بیتمنی - سره بن)

۲۵۱م ۸۶۵ ق حدوه :

کوشان گوهل بغبور شاه بوسو
احمد چغان خدات له کهول له

د سید ابو عبد الله محمد مختار کی (ولادت ئی ۲۰۰ ق) بن احمد هروی وفات او بنسخبدل په هرات کی .

د محمد بن عمر بلخی شافعی د امیر احمد بن فریغون امارت په جوز جان او بلخ کی .

۸۹۲ - ۹۴۸ م ۲۷۹ - ۳۳۷ ق : د امیر احمد بن فریغون امارت په جوز جان او بلخ کی .

۸۹۲ - ۹۰۷ م ۲۷۹ - ۲۹۵ ق : اسماعیل بن احمد سامانی در باره دما و راء النهر او بلخ په امارت ومنل سو .

۸۹۵ م ۲۸۲ ق : د طاهر یانو سلطنت پر خرا سان دعمرو لیث سلطنت پر خرا سان خخه شروع سوی و ، پر دریم طاهر ومنل سو .

۸۹۶ م ۲۸۳ ق : د محمد بن سلمه بلخی عابدوفات بن بانیجور دحکمرانی دوره ، ده په ۸۹۲ - ۹۰۰ م ۲۷۹ - ۲۸۸ ق : دابو جعفر احمد بن محمد بن احمد بن بانیجور دحکمرانی دوره ، ده په ۲۸۸ ق په اندراب کی سکه ووھله .

۸۹۸ م ۲۸۵ ق : د محمد بن اسحاق بن سعید سعدی هروی شافعی محدث او فقیه دکتاب الضیاع مؤلف وفات .

۸۹۹ م ۲۸۶ ق : ابو العباس احمد بن محمد سرخسی لوی خراسانی فیلسوف او ریاضی پوهاند دیعقوب کندی شاگرد ووازه سو .

(په ابن الطیب مشهور و دعلی بن عبد العزیز بن مرزبان بغوي محدث دالمسند الكبير مؤلف وفات .

۹۰۰ م ۲۸۷ ق : عمر ولیث صفاری ۷۰۵ زروسپرو سره په بلخ کی داسماعیل سامانی سره وجنگیدی خو نیویل سو او بقد اد ته واستول سو ، چې هلتہ ئی مړ او هروی لوی محدث وفات په هرات کی .

۲۷۹ ق : د امام ابو عیسی محمد بن عیسی تر مذی دجامع صحیح خاوند وفات په ترمذ کی .

۸۹۳ م ۲۸۰ ق : دافلخ بن محمد دگریز دلو یې او سامنده کابلشاه د ژوند وخت .

۸۹۳ م ۲۸۱ ق : دعلی بن عبد الله بن هیصم هروی عالم او ادیب وفات .

۲۷۹ ق : دعثمان بن سعید دارمی سیستانی او هروی لوی محدث وفات په هرات کی .

۸۸۱ م ۲۶۸ ق : د امام ابو الحسن احمد بن سیار مروزی محدث او شافعی فقیه وفات .

۸۷۵ م ۲۶۱ ق : دامام مسلم بن حجاج قشیری نشاپوری صحیح مسلم خاوند وفات په نو بهار کی .

۸۷۵ م ۲۶۹ ق : دبايزيد طیفور بن عیسی بسطامی نشاپور خرا سانی صوفی وفات په بسطام کی .

۸۸۲ م ۲۷۰ ق : په نشاپور کی د رافع دهر ثمہ دزوی اقتدار .

۸۸۳ م ۲۷۰ ق حدود : محتاج د احمد زوی دچغان له پینته په چغا نیان کی دآل محتاج موسس سو .

۸۷۱ م ۲۷۱ ق : د محمد بن فروخ بلخی زا هد وفات او بنسخبدل په بلخ کی (ولادت ۱۷۱ ق) .

۸۷۸ م ۹۰۰ م ۲۶۵ ق ۲۸۷ - ۲۶۵ ق : د عمر ولیث صفاری دیاچه دوره متیانو دشیخ وفات په نشاپور کی .

۸۷۸ م ۲۶۵ ق : یعقوب لیث صفاری په دو شنبه ۸۸۵ - ۹۰۵ م ۲۷۲ - ۲۹۴ ق : بیگ بن عباس بن بانیجور تخاری دختل حکمران .

۸۷۸ م ۹۰۰ م ۲۶۵ ق ۲۸۷ - ۲۶۵ ق : خواجه علی بن موفق لوی شیخ او صوفی په هرات کی وفات او بنسخ سو .

۸۸۶ م ۲۷۲ ق : دابو عشر جعفر بن محمد بلخی منجم وفات پهواست کی .

۸۷۹ م ۳۶۶ ق : احمد بن عبد الله خجستانی په د بغداد د خلیفه فرمان دعمرو ولیث خرا سان کی نبوربنت وکی خو په خلاف .

۸۷۹ م ۳۶۶ ق : عمر ولیث دی په ۲۶۷ ق مات کی .

۸۸۰ م ۲۶۷ ق : احمد بن عبد الله خجستانی د خرا سان امیر ، دبیهق دسیزارو مسجد او منبر جوړ کی .

۸۸۰ م ۲۶۷ ق : دامام ابو داود سلیمان بن جارود سجستانی د صحیح سنن دخاوند وفات په بصره کی .

۸۹۰ م ۲۷۸ ق : د ابو بکر نصر بن یحیی شاذان بلخی محدث او فقیه وفات .

۹۰۵ م - ۲۹۲ ق

داحمد بن علی یعنی بن منصور زاهد
دهرات دجامع امام وفات (شعبان) .
ابو عمران سیمجرور دواتی (دسا
مانیانو سر منشی) دخرا سا نی
سیمجرور یانو دکھول موسس او د
ری حکمران و په ۳۱۴ ق .

۹۰۶ م - ۲۹۴ ق

دمحمد بن نصر مروزی فقیهه ۱ و
محمد وفات په سمر قندکی .
(ولادتئی ۲۰۲ ق)

۹۰۷ م - ۲۸۹ ق

عبدالله بن محمد بن علی ... بن
زبیر بلخی محمد اومؤرخ و زلپه
بغداد کی .

۹۰۸ م - ۲۹۳ ق

عبدالله بن محمد عیسی مروزی
محمد او دشافعی مذهب خپروونکی
اولوی مفتی وفات په مروکی ،
(ولادتئی ۲۲۰ ق) .

۹۰۹ م - ۲۹۵ ق

د احمد د اسماعیل زوی سا مانی
دریم پاچا سلطنت -

۹۱۰ م - ۲۸۹ ق

دامام ابو بکر محمد بن اسماعیل
مهران نشا پوری لوى محمد وفات .
د هرات دامام زاهد او محمد
ابو سعید مهین وفات او بنخبدل په
هرات کی .

۹۱۱ م - ۲۹۷ ق

مسعودی مروزی د دری لرغونی
شاعر د شاهنامی نظم کوونکی د
ژوند وخت .

۹۱۲ م - ۲۹۸ ق

ابو محمد هاشم سروانی د پنستو
قدیم شاعر په بست کی مړ سو
(ولادتئی په سروان کی ۲۲۳ ق) .

۹۱۳ م - ۲۹۹ ق

لیث بن علی د سیستان امیر د
سامانی قائد حسین بن علی مر ورودی
په امر ووژل سو او پر خایئی معدل
بن علی کبینیوست خو دی هم په
۲۹۸ ق هرات ته نفی سو .

۲۹۷ ق

۳۰۱ م - ۹۱۳ ق : دوهم نصر د احمد زوی سا مانی

دکابل شاه ، تخت او تاج په مروکی
مأمون خلیفه ته را وړل او هغه تاج
په کعبه کې وڅرول سو .

د جعفر بن محمد فریابی مشهور
قاضی او محدث وفات (ولادت ئې
کابلشاه و .

۳۰۲ م - ۹۱۰ ق : اگست ۹۱۵ م ۱۲۱ صفر ۳۰۳ ق :

د احمد بن علی نسایی د سنن
نسایی خاوند وفات په رمله کی .

۳۰۳ م - ۹۱۷ ق : د محمد بن محمد بن سلام حنفی بلخی
فقیه وفات .

۳۰۷ م - ۹۱۹ ق

په خرا سان کی د احمد بن سهل
دبغاوت کبینیو .

۳۱۰ م - ۹۲۲ ق : د عبد الرحمن بن حسن نشا پوری
محمد او دمسند دخاوند وفات .

۳۱۰ م - ۹۲۲ ق

جعفر بن احمد بن محمد بانیجوری
په ۳۱۰ ق په ختل کی حکمران و ده
په ۳۱۰ - ۳۱۲ - ۳۱۳ ق سکه وهلي
داد .

ابو عبد الله محمد بن احمد بن
نصر جیهانی سامانی وزیر خپل
جغرافی کتاب (المسالک والممالک)
تألیف کی عچی او سه نسته .

۳۱۱ م - ۹۲۳ ق : دلوی خرا سانی محدث عبد الله
بن محمد بغوي د معجم الصحا به د
خاوند وفات - (دده تولد ۲۱۰ ق
۸۲۵ م)

ابو حفص حکیم بن احوص سغدی
ددري قدیم شاعر شهرود دموسیقو
آلله اختراع کړه .

ابو حفص عمر وبن یعقوب بن محمد
بن عمر ولیت د سیستان صفاری
وفات او بنخیدل په هرات کی .

د امیر ابو جعفر احمد بن محمد
شپږم پاچا په سیستان کی .

-۴۵-

-۴۶-

د افغانستان تاریخی پیشلیک

د ابو شعیب صالح بن محمد هروی دری لرغونی شاعر وفات .	د دیری تاریخ طبری مترجم) محدث او مورخ او (د تاریخ هرات د مؤلف وفات .
د ابو علی جیهانی وزیر مهینه .	دی دمختصر کافی مؤلف دی .
دی دمختصر کافی مؤلف دی .	۹۴۲ م ۳۳۱ ق : په ماوراء النهر کی دشیعہ ووبلو او دنصل سامانی عزل .
۹۴۲ م ۳۳۱ ق : په ماوراء النهر کی دشیعہ ووبلو او دنصل سامانی عزل .	دی دمختصر کافی مؤلف دی .
د ابو حارث محمد بن احمد امارت په جوز جان کی . دی دفریغو نیانو دو هم پا چا دی چه دحدود العالم کتاب دده په نامه لیکل سوی دی .	۹۴۳ م ۳۳۷ ق : د ابو یعقوب اسحق بن احمد سکزی اسمایلی داعی دکشیف المحتجو ب لیکوال په بخا را کی ووژل سو .
۹۴۳ م ۳۳۷ ق : د ابو یعقوب اسحق بن احمد سکزی اسمایلی داعی دکشیف المحتجو ب لیکوال په بخا را کی ووژل سو .	د ابو حارث محمد بن احمد امارت په جوز جان کی . دی دمختصر کافی مؤلف دی .
ابراهیم بن سیمجرور مړ سو او پر خای ئی منصور دقراتگین زوی د خرا سان سپه سالار سو (د سامانی پاچا له خوا) .	۹۴۴ م ۳۳۳ ق : دلومری نوح دنصل زوی سامانی پنځم پاچا دامارت دوره .
۹۴۴ م ۳۳۳ ق : دلومری نوح دنصل زوی سامانی پنځم پاچا دامارت دوره .	ابراهیم بن سیمجرور مړ سو او پر خای ئی منصور دقراتگین زوی د خرا سان سپه سالار سو (د سامانی پاچا له خوا) .
ابو علی ابرا هیم بن سیمجرور د هرات او نشاپور والی و (متوفی - ۳۳۶ ق.)	۹۴۵ م ۳۴۰ ق : د خرا سان حکمران منصور بن فراتگین مړ سو، او پر خای ئی ابوعلی چغانی له سامانی درباره مقرر سو.
۹۴۵ م ۳۴۰ ق : د خرا سان حکمران منصور بن فراتگین مړ سو، او پر خای ئی ابوعلی چغانی له سامانی درباره مقرر سو.	ابو المظفر عبد الله بن احمد بن محمد بن مظفر چغانی امیر له آسهه ولوید او مړ سو .
۹۴۶ م ۳۴۰ ق : د خرا سان حکمران منصور بن فراتگین مړ سو، او پر خای ئی ابوعلی چغانی امیر له آسهه ولوید او مړ سو .	۹۴۶ م ۳۴۰ ق : د خرا سان حکمران منصور بن فراتگین مړ سو، او پر خای ئی ابوعلی چغانی امیر له آسهه ولوید او مړ سو .
۹۴۷ م ۳۳۶ ق : د بو عباس فضل بن محمد بن مظفر چغانی د سامانی لنکر سپه سالارو چې په ۳۳۶ ق په بخا را کی بندي سو .	۹۴۷ م ۳۳۶ ق : د بو عباس فضل بن محمد بن مظفر چغانی د سامانی لنکر سپه سالارو چې په ۳۳۶ ق په بخا را کی بندي سو .
۹۴۷ م ۳۳۶ ق : د بو شکور بلخی لوی دری شاعر د زوند وخت . د عبد الله بن محمد ترخان بلخی محدث او رجالی عالم وفات . د محمد بن احمد اسکاف بلخی عالم وفات او بشیخینګ په بلخ کی .	۹۴۸ م ۳۳۸ ق : د ابو علی چغانی یاغی توب ، دی د بو بکر محمد بن داؤد نشاپوری صوفی د اخبار الصوفیه د مؤلفوفات .
۹۴۸ م ۳۳۸ ق : د ابو علی چغانی یاغی توب ، دی د بو بکر محمد بن داؤد نشاپوری صوفی د اخبار الصوفیه د مؤلفوفات .	۹۴۸ م ۳۳۷ ق : د ابو علی چغانی یاغی توب ، دی د بو بکر محمد بن داؤد نشاپوری صوفی د اخبار الصوفیه د مؤلفوفات .

بن خلف بن لیث صفاری اوام پاچا په ۳۲۹ ق وفات سو . سلطنت .

د ابو زید احمد بن سهل لوی متكلم او فیلسوف او دصور الاقالیم د مؤلف وفات (ولادت ئی ۲۳۵ ق) د حسن بن علی طوسی محدث وفات په طوس کی (ولادت ۲۲۲ ق)

د موسی بن عباس بن محمد جوینی نشا پوری لوی محدث وفات په جوین کی .

د محمد بن اسحاق خرا سانی نشا پوری محدث او مؤرخ وفات (ولادت ۲۱۶ ق) .

د ابی الحسن شہید بن حسین جهودانکی بلخی شاعر او متكلم وفات .

د محمد بن عقیل بن از هر بلخی د تاریخ بلخ د مؤلف وفات .

د احمد بن عصمة صفار بلخی فقیه وفات او بخشیدل په بلخ کی .

د امام عبد الله بن داؤد سجستانی حنبیل پوهاند وفات .

د ابی علی احمد بن محمد بن مظفر بن محتاج چفانی د اقتدار وخت (متوفی ۳۴۴ ق) د عبد الله بن سلیمان سجستانی بحوث او مفسر وفات په بغداد کی (ولادت ۲۳۰ ق) .

د ابی القاسم عبد الله بن احمد کعبی بلخی لوی معتزلی عالم او د کعبیه دولی پیشوا وفات .

د محمد بن فضل بلخی لوی صوفی وفات په سمر قند کی .

د ابو عبد الله جعفر بن محمد رودکی د دری د مشهور شاعر وفات (مولد ئی دسمبر قند په بنج کی په ۲۵۰) د محمد بن احمد مروزی (ابن الوراق) فقیه د بیان السنہ د مؤلف وفات .

د ابوبکر محمد بن مظفر بن محتاج (چفانی د ت قول خراسان سپه سالار او حکمران د سامانی دربار له خوا چی بلعمی مروی د سامانیا نو د وزیر

د افغانستان تاریخی پیشلیک

رُوند چی داخوان الصفا له مؤلفینو م ٩٦٥ ٣٥٥ :
احساق دالپ تگین خخه دی .

اسحاق دالپ تگین زوی د غز نی منصور بن افلح لویکی په غزنہ او
حکمران مړ سو ، او بلکاتگین نئی پر خای کښینوست او په ۳۵۸ ق
گردیز کې حکمران و .
جیه پاله کابلشاه په ګندھارا کې.
ني په غزنی کې سکه ووھله او په
۳۶۵ ق مړ سو .

الپ تگین غزني ونيو .
ابو منصور عبد الرزاق به خراسان دخواجہ ابو احمد ابدال چشتی
وفات (ددہ تولد ۲۶۰ ق ۸۷۳ م دی)
او په چشت کی بسخ دی .
کی یاغی سو .

ابو الحسن سیمجروری دخراسان حکمران سو
دعلج بن احمد سجزی محدث او منجم او ریاضی پوهاند دژوندوخت فقیه دمسنده کبیر مؤلف وفات سو

امیر طاهر بن محمد بن طا هر په هرات کی۔
۹۶۳ - ۹۷۹ م ۳۵۲ - ۳۵۹ ق : محمد رقاع هروی وفات او بسخید ل
د امام فیضیہ ابو علی حامد بن

دالپ تکین دغزني دحکمران وفات
پسخيدل به هرات کي .

چی اسحاق روی نی پر حای
کبینتوست .

سنه ووهله ۲ : ۹۶۴ م ۳۵۳ ق : اسحاق دالپ تگین زوی له غز نی
امیر حسین دطاهرزوی دسیستان
خچه بخاراشه و تشتند او لو بکدی مات امیر و .

کی ع . ۹۶۴-۳۵۳ خلف بن احمد دسیستان پادشاه وزیر (متوفی ۳۶۳ق) تاریخ طبری په دری ژبه ترجمه او لنه کی ع . حجت ته ولاب .

۹۶۵ م ۲۲ شوال ۳۵۴ ق : د ابو حاتم محمد بن حبان بستی دسمیر قند د قاضی او لوی عالم او مؤلف وفات په بست کی (ولادت په ترجمہ کی ۽ .

بست کی ۲۷۰ ق) قبر ئی هم په
بست کی و .
۹۷۱ م ۱۰ محرم ۳۶۱ ق :
دسلطان محمود زینید نه .

دكتاب الشیوخ د مؤلف وفات . شیخ محمد بن عبد الله الحاکم نشاپوری لوى محدث وفات په نشاپور کی . (تولد ئی ۲۷۷ ق) . ابو منصور بختگین دخرا سان فائید وفات سو .	محمد بن داود صوفی نشاپوری دكتاب الشیوخ د مؤلف وفات . ۹۵۴ - ۹۶۱ م ۳۴۴ - ۳۵۰ ق : دلومہری عبد الملک دنوح زوی ، سامانی شپرم پاچا داماڑت دوره . ۹۵۴ م ۳۴۳ ق :

له سامانی درباره خخه بکر بن مالک فر غانی دخرا سان حکمران او ابو منصور محمد بن عزیر وزیر و .
ابو منصور محمد بن محمد بن عبد الرزاق دخرا سان سپه سالار او حکمران و .
چه وروسته امیر حاجب الپ تگین

د اول عبد الملك سامانی پاچا له خوا
د خرا سان سپه سالار او حکمران
سو .

ابو احمد خلف بن احمد (ابن بانو)
دیسستان صفاری اتم پاچا سلطنت

دابو على چفانى او ستوق
بغرا خان مرينه .
د محمد بن محمد بن يوسف طوسى
شافعى فقه او محدث او دخراسان
الپ تكين ، منصور بن نوح سامانى
پاچا ته ياغى سو ، او غزنى تهاراغى ،
او هغە ئى لە لوويك شخه وئىو
٣٥١ ق .

دستگذشتی و فات (ولادت ۱۴۵۰ق) دخرا سان حکمران بکر بن مالک دلمیری منصور دنونج زوی سامانی اوم پاچا دامارت دوره چی وزیر ثبی	۳۶۶ - ۹۷۶ م ۳۰۴ - ۹۶۱ ق : ۳۴۵ م ۹۵۶ ق :

ابو الحسن سیمجری په خراسان دابو المؤید بلخی شہنامہ او دده	فرغانی وواڑه سو . ۹۵۷ م ۳۴۶ ق :
ابو علی محمد بلعمنی سو . ۹۶۱ م ۳۵۰ ق حدود .	

کی دنوح سامانی په فرمان سپه سالار او حکمران سو .	عجایب البلدان په دری نشر تا لیف سول .
د ابو العباس احمد بن محمد سرخسی لوی منجم او طبیب ۱ او د کتاب المدخل د مؤلف دوفات کال .	رابعه دکعب قز داری یا بلخی لور د دری قدیمه شاعره په دغو وختو کی وه .

د ابو منصور محمد بن عبد الرزاق خرا سانی سپه سالار په نامه د منثوری ابو منصوری شاهنا مسی تالیف ، چې د محمد بن عبد الله د سیستان د پاچا خلوف بن احمد صفاری په امر یو د قرآن لوی تفسیر سل توکه په ۲۰ زره دیناره مصرف تالیف سو .

د ابو سلیمان محمد بن معاشر بستی د ابو منصور یوسف بن اسحاق د ابو عبد الله محمد بن صالح	وزارت په سامانی در بار کې . د ابو منصور یوسف بن اسحاق د ابو عبد الله محمد بن صالح
د ابو عجب (تخارستانی) د دری قدیم د ابو عجب (تخارستانی) د دری قدیم	د ابو عجب (تخارستانی) د دری قدیم د ابو عجب (تخارستانی) د دری قدیم

اتم پادشاه .

۹۷۶ م ۳۶۶ ق حدود:

عبدالله بن محمد بن میکال سرمنشی دلوگر په چرخ کی دغزني دآخری لویک او کابلشاه په ګله سبکتگین سره جنک او ددوي ماته .

۹۷۶ م ۲۷ شعبان ۳۶۶ ق:

دناصر الدین امیر سبکتگین بن جوک قرا بعکم بن قرا ارسلان جلوس په غزنی کی او دآل ناصر دسلطنت پیل .

۹۷۷ م ۳۶۷ ق :

دابوا لجیش مظفر بن محمد خرا سانی بلخی متکلم مو لفوفات.

۹۷۸ م ۳۶۸ ق:

دابو علی بلعی وزیر او دیوسف بن اسحاق وزیر مهینه . دبلکاتگین اقتدار په غزنی کی .

۹۷۹ م ۳۶۹ ق:

دمحمد بن سلیمان بن محمد صعلو

کی نشا پوری شا فعی فقیه او مفسر او ادیب و فات په نشا پور کی .

۹۸۰ م ۳۷۰ ق:

پیری تگین په غزنی کی . په اندراب کی دسهلان بن مکتوم دنارت دوره چې سکه ئی هم وهلی ده .

۹۸۱ م ۳۷۱ ق:

ابو منصور محمد بن احمد دقیقی بلخی لوی شاعر مقتول سو ۳۶۵ ق (؟) .

۹۸۲ م ۳۷۲ ق:

دابو علی منصور محمد بن احمد اهری هروی دکتاب التهذیب خاوند اولوی لغوی وفات .

۹۸۳ م ۳۷۳ ق:

شیخ حمید لودی پښتون پاچا په ملتان کی او دده روغه له سبکتگین سره (۳۸۲ ق) .

۹۸۴ م ۳۷۴ ق:

اسحاق بن محمد بن اسماعیل مشهور په حکیم سمرقندی عربی السواد الاعظم په ۲۹۰ ق ولیکیء او د ۳۷۰ ق په شا و خواکی په دری زبه ترجمه سو . (دغزو یانو خلرم پاچا) .

۹۸۵ م ۳۷۵ ق:

دو هم نوح منصور زوی سا مانی دعبدالحی حبیبی په اهتمام) .

بن احمد مستملی بلخی وفات .

۹۸۶ م ۳۷۶ ق حدود:

فردوسي دشاہنامی نظم شروع کیء . شیخ ابو زید محمد بن احمد مرغزی په هرات کی وفات او بشیخ سو ۱۲ رجب .

ابو الظفر طاهر بن فضل بن محمد بن مظفر د چغانیان امیر دمنجیک شاعر مددوح مړ سو .

۹۸۷ م ۳۷۷ ق:

دابو الحسن سیمجری په خای تاش دخراسان سپه سالار سو .

عبدالله بن احمد عتبی دنوح بن منصور سامانی وزیر قتل سو .

احمد بن جعفر بن احمد دآل بانیجور حکمران اوابو علی احمد بن محتاج هرستیال ئی په چغانیان کی .

یوه جوزجانی عالم دحدود العالم جغرافی کتاب په دری دجوز جان دامیر محمد بن احمد فریغونی په نامه وکیبین او لومړی پلائی په اسلامی دوره کی (افغان) ذ کر وکیء .

دخواجہ قر بنج وفات په هرات کی او په گازرگاه کی بخشیدنہ .

۹۸۸ م ۳۷۸ ق:

دابو الحسن سیمجری مهینه .

ابو بکر بن محمد بن ابراهیم بخاری کلا باذی دخراسان صوفی او دال تعریف المذهب التصوف مؤلف وفات ، او ابو علی سیمجری دخراسان حکمران سو .

ابو بکر ربیع بن احمد بخاری په طب کی دهدایة المعلمین کتاب په دری تالیف کیء .

دعبدالله بن محمد بن عزیز وزارت دفتر الدوله ابو المظفر احمد بن په سامانی دربار کی .

معجم الشیوخ مؤلف ابراهیم دژوند دوره .

شیخ رضی لودی دشیغ حمید ورا ره
دینبنتو قدیم شاعر په کسی غره کی
او سبکتگین دخراسان په حکمداری
ترکابله مقرر سو .
۹۹۴ م ۱۵ ربما ن ۳۸۴ ق :
سبکتگین او امیر محمد به طوس
کی ابو علی محمد مظفر دواتی ما ت
کی ع هغه په ۳۸۶ ق په خوارزم کی
ونیول سو ، په گردیز کی بندی او
په ۳۸۸ م ۹ سو .
د محمد بن عمران مرزبانی خراسانی
ادیب وفات په بغداد کی (ولا دت
دان او منجم وفات .

۹۹۱ م ۳۸۱ ق :
په لغمان کی دکابل رود پرغاهه
دجیپاله کابلشاه مانه د سبکتگین
سیمجری دسلطان محمود په لا س
کنییوت او به گوره کی بندی ۱ و
هر سو .
دابو القاسم اسماعیل بن عباد
طالقانی وزیر او لیکوال مرنیه .
۹۹۶ م ۳۸۶ ق :
ابو الحسن بن ابو علی دواتی
شیمجری دسلطان محمود په لا س
له خوا . په دی سیمه کی داسلام
خپرونه - افغانان او خلجیان (غلجیان)
سبکتگین په لبکرکوکی داخل سوه
داحمد بن حسین بن مهران
نشاپوری محدث وفات . د محمد بن
عبدالله هروی فقیه او مفسروفات .
طاهر بن فضل بن محمد بن
محثاج چغانی امیر او دری ژ بسی
شاعر دژوند وخت .
دابو الحسن محمد بن یوسف
عامری نشاپوری (ابن ابی ذر) دكتاب
السعادة والاسعاد دمئ لفو فات .

۹۹۲ م ۳۸۷ ق :
امیر سبکتگین ۵۶ کلن پس له
کاله سلطنته دبلغ او بامیان ترمنځ
دمدر موی په کلی کی وفات سو او
په غزنی کی خاورو ته وسپارل
سو .
۹۹۴ م ۳۸۴ ق :
د محمد بن احمد بلخی خوارزمی
او محمد بری پریاغی ابوعلی
سیمجری باندی چې دوهم نوح
سامانی امیر، پلاتنه «ناصر الدین»
او محمود ته دسیف الدوله لقب
شپرم پاچا) خو په دغه کال دغزنی

۹۹۸ م ۳۸۹ ذیقده :
دال قادر بالله خلیفه له خوا دبغداد
داستا خو را تګ بلخ ته او سلطان
محمود ته د(یمین الدوله او امین الملہ
ولی امیر المؤمنین) لقبو نهورکو .
۹۹۸ م ۳۸۹ ق :
پر ابو القاسم سیمجری باندی
په خراسان کی دبگتو زون بری - د
برغشی وزیر تیبته .
دارسلان خان علی مرنیه .

سلطان محمود دسامانی منصور او
عبدالملک په سلا رانو بکتو زون او
فالق خاصه باندی بری وموند .
دو هم عبدالملک ددوهم نوح زوی
سامانی لسم پاچا پر تخت کنیینوست .
شار رسید دغرسنان پاچا سلطان
محمد تهغاره کنیینوو او خطبه بی
دده په نامه وویله .

۹۹۸ م ۳۸۹ ق حدود :

امام ابو الحسن محمد بن شعیب
بیهقی شافعی فقیه دنشاپور دسیار
په کوکه کی «مدرسه بیهقیه» جوړه
کړه .
مدرسه صادیه په نشاپور کی
(یا سعیدیه) دشہزاده نصر بن
سبکتگین په همت جوړه سوه .
۹۹۹ م ۱۰۰۱ - ۳۹۰ ق :
په لغمان او پینور او ویهند کی
دسلطان محمود بری پر جیپاله کابلشاه
باندی .

۹۹۹ م ۳۹۰ ق :

په خشباجی (او سنی دمقر
زرکشان) کی د طلا کان بنکاره سو .
۹۹۹ م ۱۰۱۹ - ۳۹۰ ق ۴۱۰ :
او ګره بوت منجم دکابلشاه انند

په جنگ کی سلطان محمود پرغالب
سو .

دسهیل بن محمد صعلوکی نشاپوری
مفتش نشاپور وفات .

۹۹۷ م ۱۰۳۰ - ۳۸۷ ق :
دغزو نیانو داوم پاچا یمین الدوله
سلطان محمود بن سبکتگین دپاچه
دوره .

۹۹۷ م ۳۸۷ ق :

دوزیر ابو نصر مرنیه .
دوزیر ابو المظفر محمد بن ابراهیم
بر غشی مقری .
دخوارزمشاه مامون مرنیه او دعای
بن مامون جلوس .

۹۹۷ م ۹۹۸ - ۳۸۷ ق :
ددوهم منصور ددوهم نوح زوی
سامانی نهیم پادشاه امارت .

۹۹۷ م ۳۸۷ ق :

دابو الوفا محمد بن یحیی بوزجانی
نشاپوری لوی خراسانی ریا ضی
پوهاند وفات (ولادت ئی ۳۲۸ ق) .

۹۹۸ م ۳۸۸ ق :
دابو سلیمان احمد بن محمد خطابی
بسنی دمعالم السنن مؤلف وفات
په بست کی (ولادت ۳۱۹ ق) .

د عmad الدوله ابوعلی محمد مظفر
بن محمد بن ابراهیم دواتی دخراسان د
لوی حکمران مرنیه . دی سکه هم
لری .

دابو الوفاء محمد بن محمد بوزجانی
مشهور ریاضی پوهاند وفات په
بغداد کی . (ولادت ئی ۳۲۸ ق) .
سلطان محمود ټول شمالي
افغانستان ونيو او سامانی دربار هم
دده پاچه و متنه .

پاله په دربار کي د «شکهت پرت» فريغون دمحمد زوي په جوز جان کي .

كتاب تاليف کي .
ابو نصر احمد بن محمد فريغونی کهول پنځم پاچا په جوزجان کي .

بن نصر لودي خلم پاچا سلطنت .
ابو يعقوب اسحاق بن احمد سگزی خپل كتاب کشف المحبوب په دري ژبه داسماعيلى فرقى پر عقايدو وکين .

ابو القاسم علی بن محمد بن ابراهيم سيمجوري دو اتنی دهرات والي دنصر بن سبكتگين سره په سرخس کي و جنگيد او ونيسو ل

سو .
دطا هر بن خلف صفاری دسيستان دامير وفات .

دابو سليمان محمد بن طاهر سجستانی منطقی لوی فيلسوف وفات .

سلطان محمود خپل سفير داوزگند ايлик خان ته واستاوه .
ابو القاسم علی بن محمد زاهد نسوی او خراسانی صوفی د طبقات الصونیه د مؤلف وفات .

دترکستان ايлик خان چې بلخ او هرات نیولی و، سلطان محمود بيرته کلا بند کي کي او هغه یي جوزجان ته وکړه .
ابو القاسم علی بن محمد هروي داصحاج فی اللغة دخاوند وفات .

سلطان محمود وزيري قرآن په کوفي نسخني خط دمشق رضوي کتابخاني په ويئند کي داباسين پر غاړه مات کي .
احب حکمران کي .

ابو القاسم منصور بن محمد هروي دسلطان محمود کابلشاه ائنه پاله په ويئند کي داباسين پر غاړه مات سته .
خلف بن احمد دسيستان صفاری پادشاه به جلاوطنی کهوفات سو (رجب)

پاله په دربار کي د «شکهت پرت» فريغون دمحمد زوي په جوز جان کي .

په ملتان کي دابو الفتوض داؤ د بن نصر لودي خلم پاچا سلطنت .
ابو يعقوب اسحاق بن احمد سگزی خپل كتاب کشف المحبوب

په دري ژبه داسماعيلى فرقى پر عقايدو وکين .
ابو القاسم علی بن محمد بن ابراهيم سيمجوري دو اتنی دهرات والي دنصر بن سبكتگين سره په سرخس کي و جنگيد او ونيسو ل

سو .
دطا هر بن خلف صفاری دسيستان دامير وفات .

دابو سليمان محمد بن طاهر سجستانی منطقی لوی فيلسوف وفات .

ابو القاسم علی بن محمد زاهد نسوی او خراسانی صوفی د طبقات الصونیه د مؤلف وفات .

دترکستان ايлик خان چې بلخ او هرات نیولی و، سلطان محمود بيرته کلا بند کي کي او هغه یي جوزجان ته وکړه .
ابو القاسم علی بن محمد هروي داصحاج فی اللغة دخاوند وفات .

سلطان محمود وزيري قرآن په کوفي نسخني خط دمشق رضوي کتابخاني په ويئند کي داباسين پر غاړه مات کي .
احب حکمران کي .

ابو القاسم منصور بن محمد هروي دسلطان محمود کابلشاه ائنه پاله په ويئند کي داباسين پر غاړه مات سته .
خلف بن احمد دسيستان صفاری پادشاه به جلاوطنی کهوفات سو (رجب)

سجستانی داعلم والعلماء دمؤلف او
محدث وفات .

۱۰۱۰ م ۴۰۱ ق :
سلطان محمود ملتان ونيسو او
ابو الفتوض داؤ د پښتونلو دی پاچانی
په غورک کي بندی کي .

شمس الکفافه احمد بن حسن
میمندی دغزووی سلطنت په وزارت
وقاکل سو .

ابو العباس فضل بن احمد
اسفراینی دسلطان محمود له وزارت
معزول سو .

دامام ابو عبید احمد بن محمد هروي
دغريف القر آن دمؤلف وفات .
ابو العباس احمد اسفراء ینسی د
سلطان محمود وزیر په شکنجه کي .
په خراسان کي و ج کالی او
کاختی .

۱۰۱۰ م ۴۰۱ ق :
شمس الکفافه احمد بن حسن
میوندی دسلطان محمود وزیر و چې
په ۴۱۶ ق معزول او په هند کي بندی
سو . (متوفا ۴۲۴ ق) .

۱۰۱۱ م ۴۰۲ ق :
دایلک خان نصر او تغان خان
استاخی سلطان محمو دته راغي .
تا هر تي د مصر ايلچي دالحاکم
با مرالله اسماعيلي له خوا غز نۍ
ته را ولیل سو ، خو په لار کي مړ
کړ سو .

دجوزجان دپاچا بو نصرا ابوالحارث
فریغونی وفات .

دیعیی بن عمار سیستانی لوی
عالی او دخواجه عبدالله انصاری د
مرشد و فات او دهرات په خیابان کي
دده بنسخونه .

۱۰۰۹ م ۴۰۰ ق :
دابو افتح علی بن محمد بستی
لوی منشی او شاعر وفات په او زگند
کي .

۱۰۰۹ م ۴۰۰ ق حدود :
عنصری دسلطان محمود دملتان
دفتور حا تو په شرح کي «تاج الفتوض»
نظم کي .

فرخی دسلطان محمود دربار شاعر
«دولت نامه» دسلطان دفتور حا تو په
بيان کي زر بیته نظم کړه .

په دری ادب کي ددستان سرا یې
رواج او دقصیده ویلو عروج .
شار ابو محمد بن محمد دغرنستان
شاه دسلطان محمود سره وجنكید او
مړ سو .
درمزل بن منصور لویکی دژوند
وخت .

ابو العباس فضل بن احمد
اسفراینی دسلطان محمود وزیر په
بلخ کي یوه مدرسه جوړه کړه .
دحسین ابن سینا او دابو عبید

عبدالواحد بن محمد جوزجانی دابن
سينا دشاګرد دژوند وخت .

ابو الحسن محمد بن سليمان
بیهقی مزید التاریخ دغز نو یانو پر
احوال تا لیف کي .

دسلجوق دردو زا منو میکا ئیل -
اسرائيل موسی یرغلونه او اقتد ار
دآمو پرسیمو او دخرسان پر شمال
باندی .

دمحمد بن حسین خراسانی مشهور
په ابو جعفر خازن دریاضی اولکیاتو
بوهاند دژوند وخت .
دمحمد بن احمد بن محمد نو قانی
دده بنسخونه .

دامام ابو الطیب سهل بن سلیمان دجوجان مقامی امیران فریغونیان
صلعلو کی مشهور محدث او فقیه او ختم سول او ددوی سیمی دغز نوی
دسلطان محمود دربار ملا دژوند سلطنت ضمیمه سوی .
وخت . دایلک خان لور دغزند ولیعهد
امام قفال صفیر عبدالله بن احمد مسعود ته واده سوه .
مرلو شافعی (متوفا ۴۱۷ق) دماثر شهزاده مسعود رسما دسلطان
محمودی « کتاب وکین ». محمود
حاکم امام ابو سلیمان فندق بن نظام الملک حسن بن علی طوسی
ایوب بن حسن له والشترانه دسلطان وزیر وزین ید .
محمود په حکم دنشاپور قاضی سو . دابو الخیر خمار حسین بن سوار
ابو بکر عبدالله بن یوسف مشهور خراسانی فیلسوف او عالم
سیستانی حصیری دسلطان محمود وفات . (تولد ئی ۳۲۱ق) .
ندیم .
دابو القاسم منصور بن حسن سلطان محمود په غزنی کی یو
فردوسی طوسی وفات . دی دشاہنامی
شاعر اوددنیا له لویو شا عرانو خخه
دی . (تولد ئی ۳۲۰ق) مسجد جامع او په هقه پوری نبنتی
دامام ابو منصور از هری هروی یوه لویه مدرسه جویه کره .
لغوی عالم و فات .
امام هیصم بن محمد بن عبدالعزیز ناوی هروی دقتصن نابی مؤلف
دری حکمران و تر ۴۲۰ق پوری . وفات سو .

۴۱۱م ۱۰۲۰ دخربنیون بن سره بن کیس وفات سلطان محمود دهنده قنوج تسر
دکسی غره په جنوبی لمن کی داسپری گنکا پوری و نیول ، او دری ملیو نه
دپنیتنو مشرو او پنیتو شعر یسی در همه غنیمت یی واخیست .
سته .
سلطان محمود غور فتح کیع .
دشیخ الاسلام یو نس بن طاهر وخت سلطان محمود له افغانانو سره
نصیری بلخی عالم دکتاب بهجه د مؤلف وفات او بنخیدل په بلخ کی .
۴۱۲م ۱۰۲۱ حسن دابو نصر احمد زوی د فریغو نی کورنی آخر شهزاده .
دابو عبدالرحمن محمد بن حسین سلمی نشاپوری مشهور صوفی او **۴۱۰م ۱۰۱۹** دترو جنپاله کابلشاه دژوندوخت .
طبعات الصوفیه د مؤلف وفات په دغرنستان دپاچا شارارد شیر ژوند .
دحافظ احمد بن محمد مالینی

فردوسی دشاہنامی نظم تمام اومانی جویه کړی .
دابو عبدالله محمد بن عبدالله حاکم نشاپوری محدث او « ده تاریخ نشاپور » د موظف وفات (ولادت ئی ۳۲۱ق) .
۱۰۱۵م ۱۰۱۶ سلطان محمود پنجاب او کشمیر ونیول .
۱۰۱۲م ۱۰۱۳ق سلطان محمود غرجستان ونیوی او دشا رانو مستقله شاهی ئی ختمه کره .
۱۰۱۲م ۱۰۱۳ق دایلک خان نصر میرینه او دایلک احمد بن علی جلوس په ما وراء النهر کی .
۱۰۱۳م ۱۰۱۴ق دعبدالله بن محمد بن اسد غرستان پا چا په ۴۰۵ق د سلطان محمود په لاس بندی سو او په ۴۰۶ق په هرات کی مړ سو .
۱۰۱۶م ۱۰۱۷ق دعبدالله بن محمد بن ابراهیم نشاپوری واعظ او مفسر وفات .
سلطان محمود یر غلونه پر پنجاب او کشمیر باندی .
۱۰۱۷م ۱۰۱۸ق دخوارزم خلکو مامون خوارزم شاه دسلطان محمود اخښی پکی عسلطان محمود خوارزم ونیو .
۱۰۱۴م ۱۰۱۵ق وزیر احمد میوندی خوارزم شاه ته وویل چې خطبه دسلطان محمد په نامه ووایی .
سلطان محمود دبست له لاری پر غور یر غل وکیع او ده ګه خای امیر محمد سوری ئی د آهنگران په کلاکی محصور او بندی کیع امیر محمد سوری په زهرو خان ووازه .
امیر بو علی دمحمد سوری زوی التونتا ش هلته دخوارزم شاه په مولوی دغور په مندیش کی دسلطان محمود تابع امیر سو . او مسجدونه ، مدرسی و ګماره .

- (هروی) محدث وفات په مصریا په هرات کی .
امامیل دبیتینی زوی په کوه سلیمان - واژه خواکی دپنستنومش ودده پنستو شعر سنته .
سلطان محمود دکشمیر لوهر کوت کلا بند او فتح کی .
۴۱۳م ۱۰۲۲ق سلطان محمود دهندر گوالیار او کالنجر ونیول .
دقاضی محمد بن فضل رواسن (میرک بلخی) مفسر او عالم وفات او بنخیدل په بلخ کی .
محمد بن احمد جارو دی هروی لوی محدث وفات .
۴۱۳م ۱۰۲۳ق دامام ابو محمد اسماعیل بن ابراهیم سرخسی لوی عالم وفات او دهرات دعیدگاه غر بی خواته یی بنخیدل . دی د مناقب الشافعی مؤلف دی . (ولادت یی تر ۳۳۰ ق وروسته) .
دابو سعید احمد بن محممسجزی لوی منجم او ریاضی پو هاند وفات .
محمد بن عثمان وراق او غزنی مذهب یو خوشخطه قرآن وکیبن چی په ۴۱۴ق ئی وقف کی .
(مشهد رضوی کتابخانه) دقدر خان سره ولید .
محمد بن آدم هروی متکلم اولغوی ددیوان متنبی دشارح وفات .
سلطان محمود تر کسی غره (کوه سلیمان) پوری دافغانانوسیمی ټولی ونیولی .
۴۱۵م ۱۰۲۴ق سلطان محمود ماوراء النهر ونیو او دکاشغر دقدر خان سره یی معاهده وکړه .

- دابو العباس فضل بن عباس صاغانی محدث دژوند وخت په بغداد کی .
دومحمد بن عبدالله مسعودی مرزوی شافعی فقیه دشرح مختص المزنی مؤلف وفات په مردو کی .
۴۱۷م ۱۰۲۶ق دعبدالله بن احمد قفال صغیر مرزوی مشهور شافعی فقیه دماثر محمودی دمولف وفات په سیستان کی (تولد یی ۳۲۷ق) .
دخلیفه القادر بالله سفیر له بغداده سلطان محمود ته راغی .
بهیم پاله آخرنی کابلشاه دگنهارا په شرق کی .
۴۱۸م ۱۰۲۷ق دوه تنه سفیران قلتنکا او قاشی دقتاخان او یغز خان له خوا له خطما او ختن خخه دسلطان محمود دربارته راغله .
دامام ابو اسحق ابراهیم بن محمد بن ابراهیم اسفراینی مشهور عالم وفات په نشاپور کی .
دسلطان محمود آخره حمله پر هند اود ملتان دجتا نو ایلو ل .
عیسیی بن عبدالله بلخی کاتب یو هوشخطه قرآن وکیبن (دمیلان کتابخانه) .
۴۱۹م ۱۰۲۸ق ابوعلی حسن بن محمد نشاپوری (حسنک) دسلطان محمود وزیر سو .
سلطان محمود قول ایران و نیو او شهزاده مسعود یی په اصفهان کی خپل نائب وقاکه .
بوریحان بیرونی خپل کتاب التفہیم لاوایل صناعة التنجیم دریحانه بنت الحسن په نامه تالیف کی .
۴۲۰م ۱۰۲۹ق ناصر الدین الله لقب ورکی .
امیر محمد دسلطان محمود زوی

په تکین آباد کی ونیول سو اوپروند کپ سو .
سلطان مسعود خواجه احمد بن حسن میو ندی دغزني دلوی وزیر په هرات کي وفات (۲۰ محرم) احمد بن علی بن عبدالصمد وزیر سو .
حسن میکالی (امیر حسنک) دسلطان محمود وزیر په بلخ کي دسلطان مسعود په حکم په دارسو .
دابو بکر محمد بن اسحاق بن ساری - طبرستان .
عباس بن شیش دبو علی وراره دغور امیر دمندیش دو لایت په سنگه کلاکی یور صد گاه جوړ کي .
دشیخ ابو الحسن علی بن جعفر خرقانی لوی صوفی وفات (سه شنبه ۱۰ محرم په عمر ۷۳ کاله) .
شیخ اسعد بن محمد سوری د پینتو شاعر دزمینداور په بغنى کي مه سو .
امام یحيی بن عمار سجستانی هروی وفات او دهرات په خیابان کي بنخ سو .
ابو القاسم علی بن حاتم بیهقی چی دسلطان محمود په وخت کي مشرف و ، دسلطان مسعود په فرمان «صاحب برید» سو .
سلطان مسعود هرات ته ولاړ او سپه سالار عبدالوس په دسلجوقيانو تر کمانانو مقابلې ته وتاکه .
امیر ابویعقوب یوسف بن سبکتگین ته هندو سپه سالار تلک بن جهلن واستاوه .
دکلا په جبس کي مه سو .
هارون سلطان مسعود ته یاغی سو - دسلطان مسعود استاخي له کاشغره راغل - دغرا خان استاخي سلطان مسعود ته را ورسیدل .
التو نشاش خوارزم شاه بخاراته لبیکر بوت او مه سو .
بن شعیب مروزی سنجی وفات .
هارون دالتو نشاش زوی په احمد ینالتگین مات او په در یا

په شمالی ولاياتو کي په شخړو بوخت و دوی ته بی اوږدو ګانه ور کپری او دغور له خوا غزنی ته راغنی .
سلطان طغرل سلجو قی په نشاپور کي پاچا سو او خپل ورور پیغو یي دیستان او پوشنگ او هرات حکمران کي .
دابو منصور عبدالملک بن محمد تعالی نشاپوری دیتیمة الدهر دلیکوال وفات . (تولد یي ۳۵۰ق) .
دابو الحسن بن جولوغ فر خی سیستانی دردی لوی ستایوال بوله ويونکی شاعر وفات .
داسحاق بن ابراهیم بن محمد قراب سرخسی هروی مورخ او محدث وفات (ولادت ۳۵۲ق) .
۴۳۰م ۱۰۳۸-۳۹

پر صغایان دمسعود ژمنی لبیک کشی .
ابویعلی بیهقی حنیفی ددیوان انشا مشر خپل کتاب السیرة المسعودیه دسلطان مسعود غزنی په بخاراکی .
داما اسحاق بن ابراهیم بن محمد هروی عالم وفات او دهرات په نماز گاه کي بخشیدل .
دسلطان مسعود استاخي ترکستان ته ولاړ او ده ځای استاخي مسعود ته راغل .
سلطان مسعود په جوزجان کي على قندوزی مات کي .
۴۳۱م ۱۰۳۹

دابو نصر مشکان دسلطان محمود او مسعود دربار لوی منشی وفات .
ابو سهل نوزنی صاحدیوان سلطان مسعود دسلجوقيانو سره رسالت سو .

۴۳۱م ۱۰۳۷-۳۹

سلطان مسعود دسلجوقيانو رسالت سو .

۴۲۷م ۱۰۳۵-۳۶

سلطان مسعود په هند کي پهانسی حمله وکړه او خپل زوی امیر مجدد بی د لاهور حکمران وتاکه .

۴۲۷م ۱۰۴۱-۴۲

اسماعیل خندان دالتو نتا شن

زوي په خوارزم کي اقتدار و مو نه .

د محمد بن علی هروی انفوی او د

محمر د مؤذن وفات (ولادت یي ۳۷۲ق) .

۴۲۸م ۱۰۳۷

دشیخ الرئیس بوعلی حسین بن عبد الله ابن سینا بلخی لوی فیلسوف طبیب او دردی او عربی مؤلف وفات په همدان کي . (تولد یي صفر ۳۷۰ق)

په بخاراکی .

دامام اسحاق بن ابراهیم بن محمد هروی عالم وفات او دهرات په

نمایز گاه کي بخشیدل .

دسلطان مسعود استاخي ترکستان

ته ولاړ او ده ځای استاخي

مسعود ته راغل .

سلطان مسعود په جوزجان کي

على قندوزی مات کي .

۴۲۹م ۱۰۳۱-۳۷

سلطان مسعود دسلجوقيانو رسالت سو .

دابو القاسم حسن بن احمد عنصری
بلخی سلطان محمود دربار لوى
مودود بن مسعود سلطنت په غزنی
کې .

۴۴۳۲م ۱۰۴۰

سلجوقيانو شمالي ولایات او
خراسان ونيول او په دندانقان کې .
سلطان مسعود مات کې .

۴۴۳۲م ۱۱۷۵-۱۰۴۰

دلسوچيانو سلطنت دوره پر
افغانستان باندي .

دحسن

دقاضي صاعد بن محمد ابو العلاء
نشاپوري حنفي فقيه او دحفيانو
درئيس وفات .

۴۴۳۲م ۱۰۴۰

دابو نظر عبدالعزيز بن منصور
عسجدي سلطان محمود درباري
شاعر وفات .

۱۰۴۰ م ربیع الآخر ۴۴۳۲

سلطان مسعود خپل زوي مو دود
په غزنی کې پريښو ، پخپله دخزانو
قوص منو چهرى سلطان ته رهی سو .

۱۰۴۰م ۱۱ جمادی الاول ۴۴۳۲

لبنکرو په ماريګله کې سلطان
مسعود ونيو او دده پر خاي يې دده
پوند ورور محمد بيا پاچا کې .

۴۴۳۲م ۱۰۴۱

دسامم بن عبدالله هروي فقيه او
متكلم دالمعبد مؤلف وفات .
دابو سهل محمد بن على هروي
لغوي وفات ۳ محرم په مصر کې
(ولادت رمضان ۳۷۲ق) .

سلطان مو دود له غزنی خخه
راووت او دخپل ړاندہ اکا محمد

سره يې په دنيپور کې جنگ وکې .
کابلشاه دګندههارا په پای کې .

۴۴۳۴م ۱۰۴۲

ابو ابراهيم اسماعيل بن محمد
مستملی په دری ژبه دتعرف شر ح
ولیکله .

دابوذر عبد الله بن احمد انصاري
هروي مالکي فقيه او محدث وفات په
مهکه کې .

۱۰۴۰م ۴۳۲

امير محمد سلطان محمود زوي
دو همه پلا پاچا سو .

د افغا نستان تاریخی پیښلیک

وفات د تکملة التجريد خاوند .
دملک ابدال (اودل) بن ترین
د ابدالی افغانانو ديوه نیکه دژوند
وخت په کسی غره کې .

۱۰۴۰م ۴۴۰

دابو ریحان محمد بن احمد بیرونی
لوی عالم او منجم د کتاب المهد او
نورو ډیرو تالیفاتو د مؤلف وفات،
او په غزنی کې بنسخیدل . ده تر
کلائنه پوری ۶۵ کتابونه تا لیف
کړئ وو. تولد يې ۳۶۲ ق .
د ابو سعید فضل الله بن
ابی الخیر میهنی خراسانی مشهور
صوفی وفات .

د مشهور ادیب على بن حسن عبید
قمیستانی وفات .

۱۰۴۸م ۱۰۵۲-۱۰۴۰ م ۴۴۴

بر غزنی باندی د طغیل تغلب او
د سلطان عبدالرشید وزنه .

۱۰۴۸م ۴۴۰ ق حدود

بو منصور موفق بن على المروي
په درمل پیژند نه کې کتاب الابنیه
عن حقایق الادویه پهادری ژبه تالیف
کې چې یوه خطی نسخه يې په ۴۴۷هـ
کال اسدی طوسی وکبیله (دویانا
كتابخانه) د منصور بن محمد هروی
فقیه او شاعر او دھرات د قاضی او
د منیة الراضی د مؤلف وفات .

۱۰۴۹م ۴۴۱ ق

د غزنیو یانو د ولسم پاچادوهم
مسعود د مودود زوي په غزنی کې
سکه و وهله .

علی بن مسعود بن محمود په
همدغه کال پاچا شو .

- د غزنويانو د خورلسن پاچا سجزي محدث وفات په مكه کي . طغرييل د سلطان محمود مريبي د غزنوي ترنيولو وروسته پير غزنوي شهزاد گان مره کړل اوخلکو دي ووازه .
- د شیخ عموم مشهور صوفی احمد بن محمد بن حمزه وفات په هرات کي او په ګازر گاه کي بنېخیدل .
- ابو معین ناصر بن خسروقبادياني بلخی (حجت خراسان) له خپله سفره راستون سواود اسما عيلي مذ هب تبلیغ بې په بېخ او بدخشان کي شروع کي د ده ډله (ناصریه) بلسه کیده .
- د سلجوقيانو او طغرييل دغزنوي لښکر د مشر جنگونه او په دره خمار او بست کي د سلجو قيانو ماتي .
- د عبدالسلام بن محمد بن هيصم د گرشاسب نامي شاعر د کتاب الابنيه عن حقائق الادویه خطی نسخه و کتبیله (دويانا کتابخانه) مولف بې موفق الدین ابو منصور على الھروی په دغه کال ژوندي و .
- ابو سعید عبدالحق بن ضحاک بن محمود گردیزی زین الاخبار په دری محمد غزالی طوسی زینیدنه .
- په نامه وکیبین (د عبدالحق حبیبی طبع ، تهران ۱۳۴۷)
- عبدالرزاقي بن احمد بن حسن ميوندي د سلطان فرخزاد له وزارتنه معزول او پر ئای بي خواجه حسن مهران وزير سو .
- د خرخيز حاجبد غزنوي سپه سالار په خراسان کي د سلجو قيانو سره

- جنگونه .
- د غزنويانو د خورلسن پاچا سجزي محدث وفات په مكه کي . طغرييل د سلطان محمود مريبي د غزنوي ترنيولو وروسته پير غزنوي شهزاد گان مره کړل اوخلکو دي ووازه .
- د ۱۰۶۰ م ۴۵۱ ق د غزنويانو شپاپسم پاچا فرخزاد د نومري مسعود د زوي سلطنت .
- ۱۰۵۳ م ۴۴۵ حدود یوه نامعلوم مولف تاریخ سیستان ولیکل .
- ۱۰۵۴ م ۴۴۶ ق دابوبکر احمد بن اسحاق صبغی نشاپوري شافعی عالم او فقیه وفات .
- ۱۰۵۵ م ۴۴۷ ق حکیم علی بن احمد اسدی طوسی د شیخ امام ابوبکر محمد بن امام احمد بن محمد حدادی شالنگی غزنوي وفات ۴۵۰ ق .
- (قباو شنخته بې په غزنوي کي ستنه) د محمود بن عمر جوهري صایغ هروي دری شاعر د ژوند وخت .
- ۱۰۵۹ م ۴۵۱ ق د غزنويانو او سلجو قيانو ترمنځ معاهده .
- سلطان ابراهيم د مسعود زوي غزنوي پاچا د سلجوقي داود او الپ ارسلان سره روغه وکړه او فقط شرقی افغا نستان تر لاهوره غزنوي سلطنت ته پاته شو .
- د ابراهيم بن محمد توئي هروي لومرۍ پلا د سلطان لقب د سلطان ابراهيم غزنوي پرسکه ضرب سو .

وفات او بنسخیدل په چشت کي .
کي .

رباطو جوړونکي وفات په مرورود
کي .

د شیخ الطایفه ابو جعفر محمدین

حسن طوسی د شیعه مشهور عالم
باندی یرغلونه او ددهه مهینه ، شمس
الملک بنخ او ترمذ ونیول .

(تولدئي په طوس کي ۳۸۵ ق)

د شیخ ابو القاسم عبدالکریم بن

هوازن قشیری دخرسان د مشهور
صوفی وفات په نشاپور کي .

د ابوبکر عتیق بن محمد هروی
وراق ازرقی هروی د دری مشهور
شاعر وفات .

طاهر بن نصر بن احمد د
سیستان پادشاه سو .

نظام الملک حسن بن عائی طوسی
د سلجوقیانو لوی وزیر په نشاپور
بنخ، هرات، مرؤکی (نظامیه مدرسی)

جوړی کړي .

د عثمان بن حسین وراق غزنی
په خط یو ډیر بشکلی منځش قرآن
وکیښ سوچی د مشهد رضوی په
کتابخانه کیسته .

موید الملک د نظام المک زوی د
هرات والی سو .

د ابوالقاسم بن ابراهیم مرؤزی

فورانی فقیه وفات .

د عبداللہ حمن بن محمد داودی

پوشنگی فقیه او محدث وفات په پوشنګ
کي . (ولادت یو ربیع الاول ۳۷۴ ق)

ناصر خسرو بلخی خیل کتاب
جامع الحکمتین د بد خشان د امیر
الملک سره ئی روغه وکړه .

علی بن اسد بن حارت په خواهش
عربی شاعر او د مدیة القصر د مولف
وژل .

د ابو علی حسان بن سعیدمنیعی

نشاپوری فقیه او بهای د مسجدلو او

د حسن بن علی بن محمد بلخی
وختنی محدث او قاضی وفات (ولادت
یو ۳۸۵ ق)

(صفارنشاپوری) شافعی فقیه وفات .

۱۰۷۶ م ۴۶۹ ق

سیف اللو له د سلطان ابراهیم
غزنی له خوا د هندو سلطان حکمران
او له بغداده د صنیع امیر المؤمنین
لقب ورکړ سو .

ابو بکر محمد بن احمد بن هیشم
رود بازی بلخی دقرأۃ عالم خپل
كتاب (جامع القرآن) ۴۶۹هـ ق د
سلطان ابراهیم بن مسعود په نامه
په غزنی کی تالیف کي . (۱۷ محر م)
د عبدالله بن سعید بن حاتم
سجزی محدث او دالا بانه د مولف
وفات .

۱۰۸۰ م ۴۷۳ ق

د ابو علی فضل بن محمد فارمدي
دقاضی القضاط ابوبکر محمد بن
عبدالملک اسکا فی بلخی وفات ۱ و
ښخیله نک په بلخ کي .

۱۰۸۴ م ۴۷۷ ق

ابو علی فضل بن محمد فارمدي
د خراسان مرشد وفات سو .

تکش په بلخ کي ولاړ سو ملکشاه
دی به ترمذ کي ونیوی او پروند یی
کي .

د احمد بن محمد بن عبدالجلیل
سجزی ریاضی پوهاند او منجم
وفات .

بیبی د عبدالصمد هروی لسور
محمد له وفات سو (ولادت یو
حکمرانه وه .

د احمد بن عبدالملک نشاپوری
د خراسان د محدث وفات .

۱۰۸۵ م ۴۷۸ ق

د امام الحرمین ابوالمعا لی
عبدالملک بن عبدالله جوینی وفات
چې د نشاپور نظامیه مدرسی مشر
اپنادو .

ولادت یو په جوین کي ۴۱۹ ق

۱۰۷۷ م ۴۷۰ ق حلوو

د هیصم بن محمد ناوی (هروی)
د دری قصص الانبیاء د مولف دژوند
وخت .

۱۰۸۹ م ۴۸۲ م

د سلطان ابراهیم غزنوی دسلطنت او بزده دارامی دوره اودخیر آباد ، این آباد دکلا وجوپول ، مسجدونه او مدرسی او قصرونه آباد ول .

دابو حاتم مظفر بن اسماعیل اسفراری مهندس او منجم وفات .

خراسان زاهده وفات سوه .

قتلمش دارسلان پیغوز وی د اسرائیل لمسی چی داناطو ل سلجوقیان دده له پننته دی .

تش دالپ ارسلان زوی چی دشام سلجوقیان څنی پیدا سول .

د عبدالله بن سعید خوافی شاعر او منشی او حاسب دخلق الا نسان دمولف وفات به بغداد کی .

۱۰۸۸ م ۴۸۱ م
دناصر خسرو بلخی شاعر او سعایلی مولف وفات بدخشنا ن به یمگان کی (تولد ۳۹۴ ق قبادیان)

۱۰۹۲ م ۴۸۷ - ۴۸۵ م ۱۰۹۴
د سلطان محمود دملکشاه زوی شجری بلخی وفات .

د احمد بن عبدالصمد هروی محدث وفات .

۱۰۹۲ م ۴۸۵ م ۱۰۹۴
د شیخ اسلام ابو اسماعیل عبدالله بن محمد انصاری هروی رفات او بنیخیدل دهرات په ګازرگاه کی .

(تولد ۲ شعبان ۳۹۶ ق) د طبقات الصوفیه او منازل السایرین از نورو ډیرو عربی او دری تالیفا تو د بوظاهر ارانی پهلاس وو زل سو .

وفات .

سلطان سنجور سنجو فی دملکشاه زوی هرات ته راغی .
۱۱۱۵-۱۰۹۸ م ۴۹۲-۵۰۹ ق دغزنو یانو داتسلیم پاچاعلاء الدین دریم مسعود سلطنت .

۱۰۹۹ م ۴۹۳ ق حدود

قطب الدین بن حسن بن محمد دغور دشاہنشاها نوئیکه دوجیرستان به جنگ کی وواڑه سو .
شیخ عبدالهادی دخواجہ عبداله انصاری زوی په هرات کی مقتوں اریه کازرگاه کی بنسخ سو .

۱۱۰۰ م ۴۹۴ ق

دامام ابو لفرج عبدالرحمن احمد سرخسی شافعی فقیه و فات (زیریدنه ۴۳۲ ق)

۱۱۰۱ م ۴۹۵ حدود .

امام غز انی په دری کیمیای سعادت و کیمین .

سر هنگ عمید محمد خطبی سرخسی دغزنو سپه سالار اووروسته دقزدار حکمران و .

۱۱۰۲ م ۴۹۶ ق

دابو لفضل محمد بن محمد سهلکی بسطامی فخر الا سلام وفات .

۱۱۰۴ م ۴۹۸ ق

درهم ملکشاه دبرکیارق زوی دسلجوقی شپرم پاچاسلطنت .

۱۱۰۶ م ۵۰۰ ق

دابو نصر محمد بن احمد بن ابو جعفر هروی پیر ایروه وفات دابو الفتح عبدالرزاق منیعی بن حسان دخراسان دمحمدث او فقیه بنیخیدل .

۱۰۹۳ م ۴۸۶

دابو عبدالله حسین بن احمد زوزنی خراسانی قاضی او لغوی دکتاب المصادر د مؤلف وفات .
برکیارق دملکشاه زوی دسلجو فی پهخم باچا سلطنت .

۱۰۹۶ م ۴۹۰ ق حدود

دابو الحسن اعلی بن عنمان عجویری غزنوی لوی صوفی د کشف المحجوب دمولف وفات پهلاهور کی .
محمد بن منصور مستو فی

چوړه ه کپه .

د عبدالرحمن بن علی بن ابی اصادق نشاپوری طبیب (بقر ۱ ط لانی) وفات .

د عبدالله بن عبد الله حد اد سماپوری حنفی فقیه او محدث او فاضی وفات تر ۴۹۰ ق وروسته .

دمحمد بن احمد بن ابی سهل سرخسی حنفی فقیه او منکلکم او دالمبسوط دمولف وفات (۴۸۱ ق)

۱۱۲۷-۱۰۹۷ م ۴۹۱-۴۹۲ ق

دقطب الدین بن محمد خوارزمشاه سهنهنت .

۱۰۹۷ م ۴۹۱ ق

دعلی بن سهل بن عباس نشاپوری مفسر زفات .

دعطاء بن یعقوب تغزنوی در بار ایات او دعربی او دری د شا عسر وفات .

دابو الفتح عبدالرزاق منیعی بن حسان دخراسان دمحمدث او فقیه بنیخیدل .

په غزنی کي دسلطان علاء الدین منصور بن سعید بن احمد بن حسن میوندي دسلطان ابراھیم غزنوی صاحب دیوان عر لخ و سنجر دخور په توجه آرامشی او د عبدالحیم بن احمدبن عبد الصمد د سلطان ابراهیم غزنوی وزیرسرو . دقاچی امین الملہ عبدالودود د عبدالصمد غزنوی زوی دڑ و ند وخت . ابو حاتم مظفر بن اسماعیل اسغزاری اسمان او زیاخی پوها ند (تائیات الجن) کتابوکیبس . دشیخ علی قسروه بن محمد کردیزی دروند وخت . امام ابوعلی حسن بن علی قطان ابراهیم شاه غزنوی وزیر و مروزی مشهور طبیب او عا لم خپل کتاب (کیهان شناخت) وکیبس . (تولد ئی هرو ۴۶۵) دملک کرت دروند وخت بهغور اوهرات کی ، دکرت دیاچهانو لوی نیکه . محمد بن حسین بن عمر هروی تاریخ برامکه په دری ترجمه کی .

١١٦ م ٥٠٩ ق حدود

عمدة الملك رشید بن محتاج دسلطان ابراهیم غزنوی سپهبد او نصر احمد بن محمد بن سلیمان صغانی دروند وخت . (قبرئی په غزنی کی سنته) خواجه طاهر بن علی ثقت الملك دبو نصر مشکان ورازه دغز نسی وزیر خاص و قوام الملك نظام الدين ابو نصر فارسی دشیزاده شیرزاد سره دهنده سپهبدالراسو .

١١٧ م ٥١٢-٥١١ ق

عبدالملك عمادالدوله ابوالقاسم دعبدالرب بن منصور غز نوی فقيه او دملتمس الاخوان مؤلف د روند وخت .

سعید جره په کور کي دعمر خیام سره دابو العباس فضل محمدلو کري لیدنه و کپه .

په روزودی مشهور فیلسوف د روند وخت . دهیرو ترکی لغاتو گهیدنه په دری او پېښتو ژبو کی .

١١٨ م ٥٠٣ ق حدود

ثقة الملك طاهر بن علی دسلطان مسعود بن ابراهیم وزیر و .

١١٩ م ٥٠٣ ق حدود

جمال المعاشرین دغزنی دقوال روند .

دراهدبن محمد بن احمد سرخسی شافعی محدث وفات .

١٢٠ م ٥٠٤ ق حدود

دابو الفرج بن مسعود رونی دری مشهور شاعر اود غزنویانو د ستایونکی وفات، (تولدئی د ۴۳۵ ق حدود)

١٢١ م ٥٠٥ ق حدود

دحجة الاسلام ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی و فات (تولدئی د ۴۱۵ ق) دی «حياء علوم الدين» او نورو پهیرو تالیفاتو خاوندی .

عثمان مختاری غزنوی شاعر خپله «شمیر یار نامه» په دری ژبه نظم کړه .

د جمال الحكماء ابوالحسن علی بن محمد دغزنی دطبیب دروند وخت .

١٢٢ م ٥٠٦ ق

دامام زاہد سلیمان بن احمد صفائی فاضی وفات (قبرئی په غزنی کی سنته) نظامی عروضی سمرقندی دبلغ د کی .

برده فروشاو په کوچه دامیر ابو د اسماعیل بن عبدالسلام بن

عبدالرحمن بن حسن لعmani حنفي سلجوقي اتم لوی پا چا سلطنت .
فقیه روند په بغلاد کې .
علاءالدین مسعود غزنوي پر خپله سله بهرا مشاه غزنوي خیل و رور
شیرزاد مړ کې، اوبل و رور بهرا هم و کیبیں .
مشاه ئى سلطان سنجر ته پشاه وزوړه .

۱۱۶ م ۵۱۰ ق

سلطان ارسلانشاه غزنوي یوه دغزني دیوه منار بنادر السلطان
الاعظم ملك الاسلام یمین الدولات وامين الملهم ابو المظفر بهرامشاه
خند الله تعالی ملکه) په نامه .
ملک العجال عزالدین حسین دقطب
الدین حسن زوی دغور امیر چي دده اووه زامن پر غوری دولت قابضن سوه .

۱۱۶ م ۵۱۰ ق حدود

دابو عبدالله احمد بن عمر خراساني د لایشماح نئی انقرافت انشعر ده
اوښخیل په بلخ کې ۵۱۱ ق .
دقاچی القضاط شیخ الاسلام بلخ
محمد ابو القصیر بلخی و فات خواجه صدر شمس الوزراء قطب

الدین یوسف بن یعقوب دغزني سپه
سالار او وزیر و .
قاضی القضاط یو سف بن احمد
حدادی شالنگی غزنوي د سلطان
مسعود دعید دغزني قاضی القضاط
ار وزیر و .

۱۱۸ م ۵۱۲ ق

د بهرامشاه غزنوي لبکرو په ملتان
کسی محمد باهليم دده دزامنو سره
مات کی او په سوالک کی دناکور کلا
جوره کړه .
مسلمان بن ناصرنشاپوري شافعی
متکلم ، صوفی فقیه وفات .

د شمس الائمه ابو القاسم اسماعيل
بن حسین بیهقی دمرود مدرسی داستاد
وفات .
د نصرین ابراهیم هروی حنفی

د عثمان بن عمر مختاری غزنوي دردی
دمشکور شاعر دروند وخت .

۱۱۹-۱۱۴ م ۵۱۳-۴۳۲ ق
د شیخ الافاضل علی بن احمد
بن جکر دی نشاپوري ادیب دروند دوزه
۱۱۷-۱۱۵ م ۵۱۱-۵۵۲ ق
(وفات یه نشاپور کی رمضان)

بلخی وفات اوښخیدنک په بلخ کې
۱۱۲۴ م ۵۱۸ ق
داحمد بن محمد میدانی نشاپوري
ادیب اولغوي دكتاب (السامی فی الا-
سامی) مؤلف وفات .
حکیم سنایی له سفره غزنی ته
راستون سو .

محمد بن نصر هروی بشکانی د
بغداد قاضی اوفقیه په همدان کې
وراژه سو (ولادتی ۴۵۸ ق) .

شرف الدوله رضی الملک احمد
غزنی سپه سالار و .

۱۱۶ م ۵۲۰ ق
ابو الفتح اسعد بن محمد میهنه
دبغداد د نظامیه مدرسی داستاد
وفات .
دمجد الدین احمد بن محمد غزالی
طوسی وفات. دی دامام غزالی ورو ر
دی .

رشید الدین ابو الفضل احمد بن
محمد میهنه دخواجہ عبد الله انصاری
تفسیر کشف الاسرار ولیکلی .

۱۱۶ م ۵۲۰ ق حدود
ابو نصر محمد بن عبدالحمید مستوفی
د بهرامشاه غزنوي وزیر و .
دامیر الشعراع محمد بن عبد الملک
معزی نشاپوري دسلجوقيانو دربار
دری شاعر وفات .

۱۱۷ م ۵۲۱-۱۱۶ ق
دانسز بن محمد خوارز مشاه
سلطنت .

د علاء الدین خیام نشاپوري وفات
عزنوي جنک پر تگین آباد باندی جي
د شیخ الاسلام محمد بن محمد رأی غوری پاچا هغه و نیوی .

۱۱۳۵ م ۵۲۹ ق

د عبد الغافر بن اسماعیل نشا پوری شافعی محدث اوفقیه دالسیاق فی ذیل تاریخ نیساپور د مؤلف وفات په نشاپور کی (ولادت ئی ۸/ ربیع الآخر ۴۵۱ هـ) بدری زبه نظم کړه او محمد بن علی الرفاسره را تو له کړه لس زره بیته هرات کی وفات او بشخسو (شنخته ئی سنه).

۱۱۲۹ م ۵۲۵-۵۲۴ ق حکیم سنای غزنوی (حدیقه الحقيقة) بدری زبه نظم کړه او محمد بن علی الرفاسره را تو له کړه لس زره بیته د بهرامشاه غزنوی په نامه (شنبخته ئی سنه).

۱۱۴۰ م ۵۲۵-۵۲۶ ق د حکیم ابوالمجد مجدد بن آدم سنایی غزنی د مشهور عارف او دری شاعر رفات . (یکشنبه ۱۱ شعبان ۵۲۵ ق).

۱۱۳۰ م ۵۲۵ ق امام برہان الدین ابوالحسن علی بن ناصر بریانگر غزنوی عالم په بغداد اسماعیل بن صاعد د خراسان د قاضی وفات په نشاپور کی .

۱۱۳۷ م ۵۲۲ ق خواجہ عمید احمد بن مسعودیتیه د شرف الدین ابو محمد بن علی د سلطان بهرامشاه غزنوی د دربار مشرو .

۱۱۳۱ م ۵۲۶ ق د خراسان د قاضی القضاط احمد بن محمد بن صاعد وفات .

۱۱۳۸ م ۵۳۳ ق دابویکر محمد بن احمد خرقی روزی لوی منجم او جغرافیا او ریاضی پوهاند مؤلف وفات .

۱۱۳۹ م ۵۲۷-۴۶۱ ق د مجد الدین اسعد بن ابی نصر میهنی طوسی شافعی فقیه دروند دوره .

۱۱۴۰ م ۵۳۵ ق د خواجه قطب الدین مودود بن یوسف چشتی زاهد او صوفی وفات په چشت کی .

۱۱۴۱ م ۵۳۶ ق د ابو یوسف اسماعیل عیل بن عبدالرحمن بن عبدالسلام بن حسن حکیم سنایی غزنوی (طريق التحقيق) تالیف کی (۴) .

مرموی حنفی فقیه از دروم قاضی وفات په قیصار یه کې .

درئیس عطار سید محمد بن حسین حسینی وفات په بلخ کې .

۱۱۴۳ م ۵۳۸ ق

خواجہ فرید الدین محمد بن ابراهیم عطار خپل منطق الطیر نظم آئی .

۱۱۴۵ م ۵۴۰ ق حدود

دابو الفضل محمد بن سليمان بن احمد صغاني دغزني د قاضی وفات (قبنی په غزنی کی سنه).

د عبد الرشید بن ابی حنیفه ولو الجی

بدخشی دفتاوی ولو الجیه د مؤلف

وفات په ولو لج کې (ولادت یې

۴۶۷ ق) .

ملک فخر الدین بن عز الدین غوری

نو نسم پاچا سکه و وعله او شغنان،

تخار، درواز، وخش، بدخشان ئی هم

و نیول .

د عیید محمد بن عثمان یمینی

غزنوی کاتب بهرامشاه غزنوی د

تریار شاعر دروند وخت .

شرف الدین محمد بن ناصر علوی

غزنوی د بهرامشاه غزنوی دربار

شاعرو .

د شیخ ابو حامد فرید الدین محمد

بن ابراهیم عطار نشاپوری اوی صوفی

سو .

د ادیب صابر اسماعیل ترمذی

دری شاعر وفات .

حوز ملک دشار شاه بن ابراهیم

درستانی لور سلطان حسین جهانسون

غوری و کړه .

- ۱۱۵۰ م ۵۴۴ ق حدود
د حکیم ابو عمر عثمان بن عمر
مختاری غزنی کی بہرامشاه اوزاره، اود
غوریانو او غزنویانو دعداوت سبب
سو .
- ۱۱۴۷ م ۵۴۳ ق
ظہیر الدین محمد بن مسعود
غزنوی ریاضی پوهاند «کفایۃ التعلیم»
دری زیہ تالیف کی .
- ۱۱۴۸ م ۵۴۴-۵۴۳ ق
د سلطان سیف الدین بن عزالدین
عوزی اتلسم پاچا داقتدار وخت .
- ۱۱۴۹ م ۵۴۴ ق
د اسد بن محمد بن موسی فوشنجی
محمد وفات پاچا فوشنج کی
ذیقعدہ ۵۴۳ ق)
- ۱۱۵۰ م ۵۴۵ ق
غوری سلطان علاء الدین حسین
ترنی وسواحہ ولہ دی جہتہ پہ
(جهانسوز) مشہور سو .
- ۱۱۵۱ م ۵۴۶ ق
غوری سلطان علاء الدین جهانسوز
بسیت بشارونہ اوہ .
- ۱۱۵۲ م ۵۴۴-۵۴۳ ق
د غوری خوارلسیم پاچا بهاء الدین
سام بن عزالدین حسین سلطنت .
- ۱۱۵۳ م ۵۴۸ ق
د سلطان علاء الدین حسین جهانسوز
بن عزالدین غوریانو داولسیم پاچا
سماحت .
- ۱۱۵۴ م ۵۴۴ ق
سلطان سیف الدین سوری غوری
پاچنی کی دخپل وزیر سید محمد الدین
دو سوی سرہ دبیر اعشاد پہ حکم د
علی طبیب اوریاضی پوهاند دلوکری
شماگر وفات پہ مروکی (تولیدئی پہ
د احمد بن علی بوجعفر مقری
مروکی لغوی عالم وفات (تولد
د عبدالرحمن بن محمد خراکردی
زیدیو) .

- ۱۱۵۰ م ۵۵۰ ق حدود .
بوشنگی محدث وفات .
- ۱۱۵۱ م ۵۵۱ ق :
د سلطان سنجر سلجوقی او
سلطان علاء الدین حسین جهانسوز
مشهور په نظامی عروضی سمر قندی
حنگ دوبی په سه گوشه ټاب کی،
جی جهانسوز و نیوں سو او معاف
سو .
- ۱۱۵۲ م ۵۵۲ ق
د غوری ملک شهاب الدین محمد
حرنک بن عزالدین حسین داقتدار
وخت .
- ۱۱۵۳ م ۵۵۳ ق
ملک شجاع الدین علی بن عزالدین
هم پا دغه وخت کی دغور په جرماس
کی حکمرانو .
- ۱۱۵۴ م ۵۵۴ ق
امیر فخر الدین خالد بن ربیع مکی
علاط الدین جهانسوز غوری ددیا ر
سماور او عالم دروند وخت .
- ۱۱۵۵ م ۵۵۵ ق
شیخ تیمن په غور کی د پنتمو
شاعرو .
- ۱۱۵۶ م ۵۵۶ ق :
د محمود بن ابی الحسن بن حسین
نشاپوری غزنوی مفسر او لغوی
وفات .
- ۱۱۵۷ م ۵۵۷ ق
د عبدالرحمن خازن مروزی حکیم او
سیندن س دزیج سنجرجی او میزان الحکمه
د مؤلف وفات .
- ۱۱۵۸ م ۵۵۸ ق
د عبدالاول بن عیسیٰ بن شعیب
صوفی سجزی هروی محدث وفات .
- ۱۱۵۹ م ۵۵۹ ق
د احمد بن علی ظہیر بلخی حنفی
فقیه او اصولی وفات .
- ۱۱۶۰ م ۵۶۰ ق
د عبدالجبار بن عبدالجبار خرقی
شافعی فقیه او محدث او مورخ
وفات په مروکی (ولادت پی دمر و
په خرق کی ۴۷۷ ق) .
- ۱۱۶۱ م ۵۶۱ ق :
د اسیز لبیکر کبیی پر خراسان
او د سلطان سنجرا یله کیدل .
- ۱۱۶۲ م ۵۶۲ ق :
د برهان الدین علی بن ناصر
په یافگن غزنوی عالم وفات په بغداد کی .
- ۱۱۶۳ م ۵۶۳ ق :
د ایل ارسلان بن اسیز خوارزمشاہ
سلطنت .
- ۱۱۶۴ م ۵۶۴ ق
د ابو عبدالله الفضریب محمد بن
عبدالرحمن بن حسن لغمانی حنفی

- د عمر بن محمد ابو شجاع
بسطه می بلخی محدث او شاعر
وفات .
- سلطان معز الدین محمد غوری
گردیز او ملتان فتح کړل .
قاضی القضاة معز الدین هروی د
سلطان غیاث الدین محمد سام غوری
د عصر لوی قاضی و .
عین الملک سوریانی د سلطان
غیاث الدین محمد سام غوری وزیر و .
شمس الملک دیو شادی د سلطان
سلطان غیاث الدین محمد سام غوری
وزیر و .
- ابو بکر بن احمد بن عبید الله
غزنوی خطاط به بنسکلی خط یو قرآن
وکین (دمصر موزیم)
د محمد بن محمد بن محمد هروی
له خوا قاضی ممالک و .
تفسر او متکلم او واعظ وفات .
سید شرف الدین ابو بکر .
سلطان ناصر الدین قباقچه په ملتان
اچه کی دسلطان معز الدین محمد
غوری له خوا حکمران و .
- ملک معز الدین محمد غوری له
بهاء الدین طغرل خخه هرات و نیواو
د غور په سلطنت پوری و نبلاوه .
او پو شنگ کی په ۵۷۳ق ونیو .
ملک یار غرشین د هند په فتوحاتو
کی خپل حمامی پښتو شعر وواهی .
دی په ډهلى کی وفات او بنخ دی .
د محمد بن محمد سرخسی حنفی
غزان بی له غزنی خخه وايستل .
- غوریانو غزنی ونیو . عبدالله
بن محمد بلخی مورخ په اندلس کی و .
راهد وفات په بلخ کی .

۱۱۶۸ م ۵۶۲ ق

- امام یوسف بن عبیدا له اندرودی
پسییر ینابیع العلوم به فارسی شرو
کی (د کابل خطی نسخه)
- د ابو الحسن علی بن زید بیهقی
(ابن فندق) مورخ او حکیم اور یاضی
بوهاند وفات چې د (تاریخ بیهق)
مؤلف دی .
- ۱۱۶۹ م ۵۶۵ ق
- مدادی غزنوی (د کتاب وقوف)
مؤلف وفات .
- ۱۱۷۰ م ۵۶۶ ق
- د احمد بن محمد سجاوندی مورخ
د ذخایر نثار فی اخبار السید المختار
مؤلف وفات .
- ۱۱۷۱ م ۵۶۷ ق
- د غزیانو دکھول د آخرنی پا چا
خسرو ملک بن خسرو شاه پا چهی .
- ۱۱۷۲ م ۵۶۸ ق
- د غور د سلطان غیاث الدین محمد
سام وزیر و .
- ۱۱۷۳ م ۵۶۹ ق
- د غور د دوه و پشتمند لیکووال دزوند
معز الدین (شهاب الدین) محمد بن
بهاء الدین سامد هند فاتح دسلطنت
دوره .
- ۱۱۷۴ م ۵۷۰ ق
- د ابو الفضل عبدالله بن احمد
طوسی شافعی عالم (خطیب موصل)
دزوند دوره .
- ۱۱۷۵ م ۵۷۱ ق
- د غور د دهوند دهوند دهوند دهوند
معز الدین محمد غوری دهوند دهوند دهوند
دهوند دهوند دهوند دهوند دهوند دهوند
دهوند دهوند دهوند دهوند دهوند دهوند
- ۱۱۷۶ م ۵۷۲ ق
- د مولانا شهاب الدین عبدالله فامی
هرمی د تاریخ هراة د لیکووال دزوند
وخت .
- ۱۱۷۷ م ۵۷۳ ق
- د قاضی حمید الدین محمود بن
عمر بن احمد بلخی مقامات حمیدی
پادشاه و (متوفا ۶۱۲ ق)

داغه سستان تاريخي پيبيت (c) ketabton.com: The Digital Library 571 م ١١٨٩ ق حدود زوي ملکشاهه ته یي وسپاره . سلطان خسرو ملك آخرني غزنوي پاچا غزانو مات کي او دوى غز نسي ونيو . مولانا سراج الدين منهاج دسلطان معز الدين محمد غوري په فرمان د هندو سستان قاضي لشکر سو . سيبه سالار حسام الدين علی کرماج د سلطان معز الدين محمد غوري له حواد ملتان والي دلاهور حکمران سو دعالي بن ابراهيم بن اسما عيل غزنوي حنفي فقيه او مفسر د مشارع الشرائع د مولف وفات . 580 م ١١٩٠ ق حدود امام صدر الدين عليه هيصم نشاپوري كرامي دغرستان دافشين دبشار د درسي لوی مدرس و . 581 م ١١٩١ - ٦٠٢ ق ١٢٠٥ د غور نه ويشتم پاچا سلطان نهاء الدين سام بن شمس الد يسن محمد په باميان کي . 582 م ١١٩١ سلطان خسرو ملك د غزنوي آخرني پاچا په ٥٨٣ ق د سلطان معزالدين محمد سام غوري په لاس د بلوان په کلاکي بندی سوی و په ٥٨٧ ق وژل سو او د غزنوي د سبکتگين کهول و رسنہ ختم سو، دده زوي بېرامشان هم ووازه سو . 583 م ١١٩٢ د مرغاب په جنگ کي د غوريانو برى پر جلال الدين محمود بن سلطان غياث الدين محمد بن سام غوري لپاره وکيبين (دایران باستان موزیم) 584 م ١١٨٨ شريف محمد بن منصور مبارکشاه فخر مدبر غزنوي خيل رحیق التحقیق نظم کي (محرم) محمد د عبدالرحمن زوی خراسانی صوفی د مقاماتوشارح وفات سو .	572 م ١١٧٧ شممن الدين بنخى د سلطان وسپاره . معز الدين قاضي لشکر او ملکشاهه د سلطان غياث الدين محمد سام و خشمي دغوري دربار لوی امير و . غوري استا خى خوارزم ته ولاړل . د خواجه احمد بن مو دود چشتني د رشید الدين محمد بن محمد بن زاهد وفات او نېمخېدل په چشتني . عبدالجليل (رشید وطوطا) بلخى د امام شمس الدين محمود بن مشهور منشی او شاعر او مولف د مسعود اندخو دی عالم او شاعر «حدائق السحر» د ليکوال وفات . 573 م ١١٧٧ 574 م ١١٧٨ امام فخر الدين محمد بن عمر رازى (متوفا ٦٠٦ ق) خيل دري کتاب (جامع العلوم) دعاعا لدین تکش خوار زمشاه په نامه تاليف کي . سلطان معز الدين محمد غوري په نهر و اله کي د بهيم د يوله جنگه تايمني دغور پښتو شاعرد سلطان غياث الدين د مولف وفات . راستون سو . 575 م ١١٧٩ سلطان معز الدين غوري پېښور ونيو . 576 م ١١٨٠ قاضي شهاب الدين خرما بادى د سلطان غياث الدين محمد سام غوري دكتابو د مولف د ژوند وخت . 577 م ١١٨٠ د خوارزم سنجار شاه په نيشاپور کي پاچا و . 578 م ١١٨٢ فريد الدين عمر بن غيلان بلخى د ابو العباس اوکرى شاگرداو دفلسفى دكتابو د مولف د ژوند وخت . 579 م ١١٨٣ د خوار زم سلطان شاه پر سلطان غياث الدين غوري بری موند . تايمني دغور پښتو شاعرد سلطان غياث الدين د باع ارم په ستا ينه کي پښتو شعر ووايه . 580 م ١١٨٤ د شيخ سيف الدين يوسف تماني ملك قطب الدين سعيد بن دغوري باخرا زى مشهور صوفى وفات . بنكار ندوی بن احمد چې پلارئى سلطان غياث الدين عوض خانجي د هند په لکھنؤ تسى کي د سلطان معزالدين له خوا حکمرا ن و . ظهير الملك عبدالله سجزى د غوري د هند د فتوحاتو په ستائينه کي وویله (د ٥٧٦ ق حدود) 581 م ١١٨١ سلطان معز الدين محمد غوري لاهور ونيو او ملك قطب الدين ایک ته بی

د افغا نستان تاریخی پینپلیک

له هندوستان تر عراق او د جیون
محمد سام غوری سلطان دربار ته
حجه تربیحیه عرب پوری خپور و.
راواستول ، از د غور له خسوا
سراج الدین محمد جوز جانی په
د غور د درو یشتم سلطان
سپارت بغداد تهولار .
احمد بن محمد مستوفی هروی
دنخو اعتم کوفی کتاب لاعربی خسخه
په دری را واهاوه .

۱۲۰۰ م رمضان ۵۹۷ ق

عماد الدین محمود بن احمد
فاریابی عالم (متوفا ۶۰۷ ق) خالصہ
مولانا افصح العجم اعجو به الزمان
الحاچی تأثیف کی .
سلطان غیاث الدین منہاج جوزجانی د
سام غوری د هرات جامع مسجد
جوہ کی (كتبیہ ئی تر اوسمہ ستہ)
درکن الدین محمود شاه سنجران
وفات او بسخیدل په چشت کی .
د وحید الدین محمد بن محمد ود
دشیخ محمد سرزی وفات او
بسخیدل ئی په غزنی کی .
د ظہیر الدین محمد بن محمد ود
مولانا سراج منہاج جوزجانی د
مرو روڈی نشاپوری شافعی فقیہ او
بامیان قاضی الممالک اود دوومدرسہ
مشمر وفات .
د حکیم شہاب الدین شاه علی
شمس الدین ابوالفتح احمد بن نصر بن
طاهر دیسیستان صفاری شہزادہ
دابو الفضل طاهر بن محمد
(ظہیر فاریابی) مشهور دری شاعر
وفات په تبریز کی .

۱۲۰۳ م ۶۰۰ ق

د با میان سلطنت د سلطان
د محمد بن عمر بن عبداللہ سنجری
نشاپوری فقیہ د فتاوی رشید یہد
لاندی له کشمیر او کاشغره تر
مولف وفات .
ترمذ او غرجستانه ورسیدی .

۱۲۰۲ م ۵۹۹ ق

سلطان غیاث الدین بن محمد
سام د غور لوی شہنشاہ ۶۳ کلن
فضل بن محمود بن صاعد سیاری وفات
په هرات کی وفات او بسخ سو
(رمضان) چی زوی یعنی صاعد برخای
۲۷ جمادی الاولی) د دھملکت کبینیو سوت .

۱۱۹۳ م ۵۸۹ ق

منکشاه مرنیه . قطب الدین محمد په
نشاپور کی مرو سو .
سلطان معزالدین محمد غوری
دهلی اوکول ونیول .

۱۱۹۳ م ۵۹۰ ق حدود

دبھاء الدین سام غوری دبامیا ن
بے دربار کی امام فخر الدین رازی
کرزندوی د روند وخت ، دی سفر
او شیخ الاسلام جلال الدین ورسل
او مولانا سراج الدین جوز جا نسی
غوندی پوهان سره راقوں و .
ملکشاه دنکش زوی مرو سو .

۱۱۹۷ م ۵۹۴ ق

دابو شجاع محمد بن مسعود
گرمانی محدث وفات ار بسخیدل
بن سام غوری په غزنی کی یوم مسجد
جوہ کی چی پیر لیک ئی تراوسہ
سلطان معزالدین محمد غوری
ستہ .

۱۱۹۸ م ۵۹۵ ق.

ملک تاج الدین یلدوزیہ غز نسی
اوکرہ مان اوکورم کی دسلطان
معزالدین غوری له خوا حکمران و .
محمد بن منور دابو الخیر میہنی له
شیخ الا سلام ملک العلماء
جلال الدین ورسل دبلخ شیخ
پیښته خپل کتاب (اسرار التو حیدفی
الاسلام و، دسلطان بهاء اللہ یسن
زبه دسلطان غیاث الدین بن محمد
سام غوری له خوا .
ملک الكلام تاج الدین زوز نسی

۱۱۹۹ م ۵۹۶ ق.

قاضی القضاہ ابوالفقیر محمد بن
غوری پلاچا په دربار کی .
ابوا لمعالی بن محمد الحسن دبست
فاضی وفات او په نسبت کی بسخ سو
دسلطان طغل سلجوکی مرنیه .
ملک تاج الدین مکران د غوری

۱۲۰۴ م ۵۹۷ ق.

د بغداد خلیفة الناصر الدین الله
خپل سفیران ابن ربیع اوقا ضی
فحral الدین حسین بن بدر الدین مجدد
قدوہ دسلطان غیاث الدین

دقاچي حميد بن قاضي ابو سعد عمر محمودي دبلغ دقاچي وفات او بخيدل په بلخ کي. ملك شجاع الدين علي بن حسين غوري گناباد له ملاحد وو خنه ونيو . ملك تاج الدين عثمان مرغنى او عن الدين عمر مرغنى د سلطان غيات الدين محمد سام غوري دجيم ددهميك په کلني کي يوه گهکر فدايي ووازه او جنازه يې د غزنې په دهک امير محمد غرستاني له که هو لـه کي بنسخه سوه . مغولي امير اتوری د تموچن بن په لاس ورغلل . يسمو کاي بهادر په مشري د منکوليا د فخر الدين مبارکشاه حسين مرء رودي دغور د سلاطينو دنسې دقيات له قبيلي شخه په چنگيز خان نامي د نظام وفات . دعالي بن ابوبکر هروي وفات چي مشهور دي ولادت يې ٥٤٩ ق ١١٥٤ م کال دي . مولف دي .

٦٠٠ ق حدود

سيد ظهير الدين تاج الكتاب سر خسبي دسلطان معز الدين غوري د در بار منشي و . دمحمد بن محمد بن عبدا لر شيد علاء الدين مسعود بن بهاء الدين سام دده ورور هم اقتدرلود .

٦٠٢ ق حدود

د هه موافق : سراجيه ، رساله في الجبر والمقابله ، عين المعاني . امام فخر الدين رازى (رساله بهاته دسلطان بهاء الدين سما م غوري سپه سالاروو .

٦٠٣ ق حدود

حسن نظامي نشاپوري خيل کتاب (تاج المائر) د سلطان قطب الدين ايبيک په نامه شروع کي ، او تسر شاعر د روند وخت .

٦٠٤ ق حدود

د عبد الرافع بن ابو الفتح هروي غوريانو خوارزم ونيو شهاب الدين شريف محمد بن منصور بن ابو الفرج سعيد غزنوي (مبارکشاه محمد غوري داند خود سره ماته فخر مدببر) خيل كتاب بحر الانساب د هرات دخانقه سلطان د شيخ سلطان قطب الدين ايبيک ته وړاندی صدر الدين سجزي وفات .

الدين ايبيک دهندي دربار شا عز از منشي و . ده نور تاليفات : آداب الحرب والشجاعه . ٦٠٦ م ١٢٠٩ د شيخ كمال الدين محمود بن محمد سرخسي (خواجه سرمه) وفات د چنگيز خان تر حکم لاندی د مغولو اتحاد . د امام عصام الدين ابي حفص عمر بن احمد صفار نشاپوري شافعی بخيدل . د شرف الدين مظفر بن محمد بن مظفر طوسی رياضي پوهاند دالجبر زانمقابله ، لهندسه دمو لف دژوند مولانا جلال الدين بلخی (رومی) دشرق مشهور شاعر او صوفی او دغکر په بلخ کي وز و کید (ربیع الاول) ٦٠٧ م ١٢٠٧ ده نشاپور کي سخته زلزله او د سلطان محمد خوارزم شاه په امربي بيها ودانونه . د سلطان غیاث الدین محمد و دغوری پاچا له حضوره دهندوستان سو . ٦٠٨ م ١٢٠٨ د ابو محمد عبدالسلام بن اسماعيل بن عبدالسلام لغمانی حنفي فقيه وفات او د بغداد په خيز رانیه کي بخيدل . (تولدي ٥١٨)

٦٠٩ م ١٢١٠ مجمعه ١٩ جمادی الاولی د ابو يعقوب يوسف بن اسماعيل بن عبدالسلام لغمانی حنفي فقيه وفات او د بغداد په خيز رانیه کي بخيدل .

٦٠٧ م ١٢١٠ دغور سلطان بهاء الدين سام بن حسن لغمانی فقيه او بغداد دقاچي وفات . دی د بغداد دسوق العميد مدرسی مدرس هم وو (تولدي بغداد ٥٢٠) په خيز رانیه کي د امام ايبيک په حنيفه سره بنسخ دي .

٦٠٨ م ١٢١٠ قاضي امام حميد الدين علي بن د سلطان ناصر الدين قباجه عمر محمودي (بلخی) د سلطان قطب

ملوک سلطنت پر شرقی افغانستان په لاس گرفتار او په بدلون کې ووازن سو . او سند باندی .

عین

الملک

ملك

وزرا

فخر

الدين

اما م عزالدین ابی شعبه مسعود بن امیر جلال الدین اسماعیل بن محمد ابو بکر اشعری دسلطان ناصر الدین په بست کې هړاوبنځ سو (۲۷ شعبان) تباچه دربار لوی وزیر و .

۱۲۱۰ - ۱۲۱۴ م ۶۰۷ - ۶۱۱ ق

عبدالله بن محمد سلیمان بن حسن بن حسین بلخی قدسی حنفی مفسر زوند و وفات په قدس کې .

۱۲۱۲ م ۶۰۹ ق

دشرف الدین مظفر بن محمد المظفر طوسی منجم او ریاضی پوهاند کتاب على هروی گرزندوی وفات په حلب کې . دالشارات الى معرفة الزيارات او خطب المهویه، والتذكرة المهویه في الحجیل العربیه مولف .

۱۲۱۳ م ۶۱۰ ق

سلطان العلماء بهاء الدین محمد بن حسین خطیبی بلخی (سلطان ولد) دمولانا جلال الدین بلخی پلار له بلخه هجرت وکې او په قو نیه کې ساکن سو .

۱۲۱۵ م ۶۱۲ ق

دغور یانو سلطنت ختم سوا خوارزمشا هیان بر یمن سوی .

ددوی له خوا ملک کر بر په غزنی کې او امین ملک په هیرات کې او اختيار الدین محمد خ پوست په بیشتر کې حکمران نان وو .

۱۲۱۶ م ۶۱۱ ق

شيخ الاسلام صفائی الدین ابو بکر عبدالله بن عمر واعظ بلخی خپل کتاب « فضایل بلخ » په عربی و کیښ شاه با میان او غزنی و نیوال او جلال الدین مینکبرتی بی دافغانستان حکمران و ګوماره .

(غره ر رمضان)

علاء الدین مسعود بن شمس الدین محمد په غور کې .

دفرید الدین محمد بن ابو بکر غرستان او تاج الدین عثمان مر غنی دخیسار حکمران وو دوی د ملک ابو بکر کرت لمisia نوو .

۱۲۱۷ م ۶۱۲ ق

تاج الدین حرب بن محمد دیسیستان صفاری پاچا مر شو .

علاء الدین محمد خوارزم شاه غور او فیروز کوه او هرات تر غز نی شمس الدین یمین الدو له بهرام شاه بن عثمان دیسیستان پادشاھو . اوری و نیوال .

د افغانستان تاریخي پیښتیک

- سلیمان ماکود بارک خان سابزی دخپل پلار پرشای پاچا سو او شهاب الدین سرخسی یی وزیرو .
- دندهار دارغسان او سید و نکی خبل کتاب پینتو تذكرة اولیا و کیښ په اوسه دینستو منثور مکشف قد یم کتاب دغه دی .
- ۱۲۲۰ دیبع الاول ۶۱۷ ق جبه، سبتي، تغاجر دنگیزخان دلپکر و مشران تپآمو ر تیر سول بلخ، هرات، طوس یی و نیوال اووران یکړل .
- دنگیز خان، دلپکرو مقا بل مشران په تر مذکو امیر زنگی ابو حفص دیسیستان لپنکر مشر ، دنخارستان دولخ په کلاکی ۱۱ میر سرهنگ سام، په بامیان کی ۱۱ میر عمر کر باوردي، په غزنی کې ملک اختيار الدین خرپوست، دغور په سنه کې ملک حسام الدین سوززاد او په غور کې ملک قطب الدین حسن او دهرات په کالیون کې اختيار المک دولت یار، او په هرات کې شمس الدین جوزجانی، دنالقان په نصرت کوه کې ملک شمس الدین انسز په ګرزيون کی الغ خان، په غرستان کې پهلوان شروان، په فیروزکوه کې مبارز الدین سبزواری، او په تولک کی ۱۱ میر جبشي نیزه وروو .
- دشیخ الشیوخ محمد بن عمر بن علی جوینی شافعی فقیه او د مصر چنگیز خان په افغانستان کې مفتی دسلوت الطالبین دمو لف وفات .
- ۱۲۲۰ م ۶۱۷ ق دعبد الرحیم بن عبد الكریم سمعانی مروزی شافعی فقیه او د محدث وفات په همو کې، دی دمعجم سلطان جلال الدین مینکبر تی الشیوخ مولف دی. (ولادت ۵۳۷)
- علاء الدین محمد خوارزم شاه له مغولو خخه و تبستید او د آبسو ن په جزیره کې لخ لغې مر سو .

د افغا نستان تاریخی پېښلیک

- چوچي د چنگيز زوي هم دقچاچ سلطان ناصر الدين قبا چه د دربار په دېبنت کي مړ سو . ۱۲۲۷ م ۶۲۵ ق
- سدید اندين محمد عوفی خپل تتاب جو اعام الحکایات ولوامع الروایات (خور مجلده هر مجلد ۲۵ بابه) نهاد کي . ۱۲۲۸ م ۶۲۶ ق
- قرچه او یغان سنتور د مغولو په مقابل کي بيا ولاړ سو ، د او ګئنۍ له خوا طاير بهادر د دوی سرکوټلوته راغي او د غور او خراسان پاته پښتو ګډ سوی . ۱۲۲۹ م ۶۲۷ ق
- ملک شمس الدين علی بن مسعود بن خلف بن مهربان بن طاهر د سیستان صفاری پاچا و . ۱۲۳۰ م ۶۲۸ ق
- چنگيزله افغانستانه ماوراء النهر ته او ه هغه خایه خپل اصلی اردی ځایه دنتشت صحرا ته ولاړ . ۱۲۳۱ م ۶۲۹ ق
- د فرید الدين ابوحامد محمد بن ابوبکر بن ابراهیم عطار نشاپوری مشهور شاعر اوصوفی د تذكرة الاولیا د مولف وفات په نشاپور کي . ۱۲۳۰ م ۶۲۸ ق
- جلال الدين مینکبرتی په ایران کي گرجستان ، ارمیستان تر تقلیس پوری ټنیول ، او په میا فارقین کي کرداونو مړ کي او د خوارزمشا هیانو کړول ختم سو . ۱۲۳۰ م ربیع الآخر ۶۲۸ ق
- د سلطان العلما بهاء الدين محمد بن حسین خطیبی بلخی (بهاء ولد) د مولانا جلال الدين بلخی د پلار وفات په قونیه کي . دی د معارف مولف دی . ۱۲۳۰ م ربیع الآخر ۶۲۸ ق
- تاج الفضلا محمد کاتب بلخی د سلطان ناصر الدين قبا چه د دربار په دېبنت کي مړ سو . ۱۲۳۱ م ۶۲۹ ق
- ضیا لدین فخر الشعرا سجزی د قباچه ددربار شاعر په شرقی افغانستان او سنند کي . ۱۲۳۲ م ۶۲۰ ق
- د افغا نستان په اسلامی ثقافت ټی علاوه پر افغانی ، عربی عناصر و یو بل عنصر مغولی هم ٿه سو . او مغولی اصطلاحات په دری او پښتو ګډ سوی . ۱۲۳۳ م ۶۲۱ ق
- چنگيزله افغانستانه ماوراء النهر ته او ه هغه خایه خپل اصلی اردی ځایه دنتشت صحرا ته ولاړ . ۱۲۳۴ م ۶۲۲ ق
- جلال الدين مینکبرتی له هند د کرمان ته ولاړ . ۱۲۳۵ م ۶۲۳ ق
- پرغزني ، بامیان ، غور باندی د سیف الدین حسن قرلغ حکمرانی د چنگيز خان له خوا . ۱۲۳۶ م ۶۲۴ ق
- ه په ۶۲۲ ق د الظاهر خیفه په یمه سکه وهلي ده . ۱۲۳۷ م ۶۲۵ ق حدود
- شمس الدين محمد بلخی د سلطان ناصر الدين قباچه د دربار شاعر او خطاط په شرقی افغانستان او سنند کي . ۱۲۳۸ م ۶۲۶ ق
- چنگيز خان دنتشت په صحرا کي . دی د معارف ۷۲) کلن مړ سو . «رمضان»

۶۱۷

- افغا نستان کي . (مغولی دوهم پاچا دریم مغولی پاچا چفتای چنگيز زوي په افغانستان کي . ۱۲۲۱ م ۶۱۸ - ۱۲۴۱ م ۶۳۹ ق
- ملک ناصر الدين بن شهاب الدين خرنک دغور په گزوی کي . (په ۶۲۰ ق په هند کي مړ سو .) ۱۲۲۱ م ۶۱۸ حدود
- ملک تاج الدين نصر بن بهرامشاه په سیستان کي پاچا سو په دغم کال رکن الدين ابو منصور بن بهرامشاه هم سکه ووھله . نور الدين محمد عوفی خپله تذکره شعرا لباب الاباب دوهه توکه تالیف کړه . ۱۲۲۰ م ۶۱۸ ق
- احمد بن عمر بن محمد خیو قی شیخ نجم لدین کبری (لوی صوفی او محدث او مفسر په ربیع الاول کي مغولو شمید کي . ۱۲۲۱ م ۶۱۸ ق
- (ولادت یي ۵۴۰ ق) منک شمس الدين مینکبر تی آخرین خوارزم شاه په پروان کي د افغانی ملکانو امین ملک ، سیف الدین اغرق ، اعظم ملک ، مظفر ملک به ملکري د چنگيز لښکر دقوتو قوپه ایکچیلداي نویان چنگيزی لښکر مشر هرات وران او قتل عام کي . او ګډای غزنی وران او قتل عام کي . فیروز کوه هم گرده وران کپسو . ۱۲۲۲ م جمادی الاولی ۶۱۹ ق
- شہاب الدین محمود په سیستان کي امیرو . ۱۲۲۳ م ۶۲۰ ق حدود
- نولی خان د چنگيز زوي مغولی او ګډای د چنگيز زوي په خلرم پاچا په افغا نستان . ۱۲۲۱ م ۶۱۸ ق
- ایو نصر فراهی جامع الصغیر منظوم کي . ۱۲۲۰ م ۶۱۷ - ۱۲۲۷ م ۶۲۵ - ۶۱۷ ق
- نورالدين محمد بن محمد عو فی بخاری جو اعام الحکایات و لوای مع الروایات تالیف کي . ۱۲۲۱ م ۶۱۸ ق
- چنگيز خان او گنج ، تر مذ ، بلخ پوینا کړل او زوی بی تولی خان مرو نساع ، هرات ، فیروز کوه استیه ، تولک وران کړل ، په مرو کي دو ه ملیونه تنه ووژل .
- په هرات کي خو لکه تنه مړه او یو لک نجونی اسیرو سوی . په بامیان کي چې چنگيز لمسي متوجن د چفتای زوي ووژل سو ، هغه بنا ر چنگيز له بیخه وکیبن . ۱۲۲۱ م اشوال ۶۱۸ ق
- سلطان جلال الدين مینکبر تی آخرین خوارزم شاه په پروان کي د افغانی ملکانو امین ملک ، سیف الدین اغرق ، اعظم ملک ، مظفر ملک به ملکري د چنگيز لښکر دقوتو قوپه ایکچیلداي نویان چنگيزی لښکر مشر هرات وران او قتل عام کي . او ګډای غزنی وران او قتل عام کي . فیروز کوه هم گرده وران کپسو . ۱۲۲۲ م جمادی الاولی ۶۱۹ ق
- شہاب الدین محمود په سیستان کي امیرو . ۱۲۲۳ م ۶۲۰ ق حدود
- نولی خان د چنگيز زوي مغولی او ګډای د چنگيز زوي په خلرم پاچا په افغا نستان . ۱۲۲۱ م ۶۱۸ ق

عثمان مرغنى نمسى دهرات پا چا.	۱۲۵۰ م ذيحجه ٦٤٨ ق
د عبدا لملک بن عبدا لسلام بن حسین لغما نی حنفی فقیه بغداد ملک رکن الدین دعا یشی ز وی دعزا لدین عمر مر غنی نمسی دکرت دامام ابو حنیفہ به مدیره کی بنسخیدل.	۱۲۴۳ م ٦٤٣ ق
دکمول حکمران په خیسار کی .	۱۲۴۵ م ٦٤٣ ق
دده زوم میرا نشاه او زوی ملک بہرا مشاه هم ددی وخت افغا نی امیران وو .	۱۲۴۶ م ٦٤٤ ق
ملک تاج الدین هر موز په تیری کی دقنده هار شمالی خواهه افغانی حکمران و .	شمس الدین محمد مهین دابوبکر کرت زوی دهرات پاچا دسا لین نوین مغول سره ملتان او لا هور و نیویل او دی دلا هور حکمران سو مگر په ٦٤٥ ق دمنکو خان در بارتہ وغو بنت سو .
دامام رضی الدین حسن بن محمد بن حسن صغاني غز نوی مشهور لغوى اوعالم و فات په بغداد کی .	۱۲۴۷ م ٦٤٥ ق
(ولادت : لاهور ٥٧٧ ق پروپرت غزنی) دمسارق الا نوار او العباب لیکوال .	منکو خان دهرات شمس الدین محمد مهین کرت ترابا سین پوری دتول افغانستان مستقل پاچاومانه .
محمد بن علی بستی (تاریخ سوری) وکیں چی ٹبندی قديم پښتو اشعاري بکنی و لیکل .	شیخ عماد الدین شفور قانی دهند قاضی القضاط معزول او په بدايون کی عmad الدین ریحان دی مړ کی .
ملک شمس الدین مهین کرت دهرات لوی پاچا، ټول افغا نستان دخرا سان له آخره ترابا سین پوری دهرات په مر کزی حکومت پوری ونبسلول .	شمس الدین محمد مهین کرت دهرات لوی پاچا، ټول افغا نستان دخرا سان له آخره ترابا سین پوری دهرات په مر کزی حکومت پوری ونبسلول .

فقیه دمنیة المفتی او غنیة الفقهاء مولف په سیواس کی مړ سو .	۱۲۳۰ م ٦٢٨ ق حدود
محمد بن منصور غزنوي خپل کتاب دسید بر هان الدین محقق ترمذی وفات . دی دمو لانا جلال الدین بلخی سلطان شمس الدین ایلتمش ته اهد کی .	فخر مدبر مبارکشاہ شیریف
آداب العرب والشجاعه په هند کی مرشد و .	محمد بن منصور غزنوي خپل کتاب دسید بر هان الدین محقق ترمذی وفات . دی دمو لانا جلال الدین بلخی سلطان شمس الدین ایلتمش ته اهد کی .
مغولی پنځم پاچا قرا هولا ګونن تولی بن چنگیز په افغا نستان کی .	۱۲۳۲ م ٦٣٠ ق
خراسان په حکمداری و ګومارل سو اوده دخراسان امیری ملک بهاء الدین ته ور کړه .	د مغولو د پاچا له خوا جنتمورد خراسان په حکمداری و ګومارل سو اوده دخراسان امیری ملک بهاء الدین ته ور کړه .
اسماعیل لغماني اقضی القضاط او د بغداد د مستنصریه مدرسی دمدرس وفات او دابو حنیفه په هدیره کی .	۱۲۳۳ م ٦٣٣ ق
غیاث الدین حسینی سجزی چې په بنسخیدل . (تولد یې ٥٦٤ ق)	خوجه معین الدین حسن بن سیستان کی زیریدلی او په اجمیر
دابو نصر مسعود بن ابی بکر بن حسین بن جعفر فراهی حنفی فقیه دنصاب انصیان او اللمعه فی نظم آرجب) د نور الدین شیخ الاسلام مسائل الجامع الصغير او ذات العقدین دمو لف وفات .	کی د چشتی طریقی مرشد و وفات سو او په اجمیر کی پنج دی (دوشنبه دهی سید مبارک غزنوي وفات او بنسخیدل په دهلي کی .
امیر مجده الدین کالیو نی فرا ه و نیوی او د اسپهبد کلایی و رانه کړه او په سیستان پاچا سو (رمضان)	۱۲۳۵ م ٦٣٣ ق
امیر ار غون بن ابا قابن هولا ګو بن تو لی بن چنگیز مغولی شپنډ پاچا په افغا نستان کی .	ملک شمس الدین علی بن مسعود د سیستان پاچا سو (رمضان)
نوسال نوین مغولی حکمران په خراسان کی .	۱۲۳۷ م ٦٣٧ ق
د عتیق بن علی بن محمد هروی محدث وفات .	د عتیق بن علی بن محمد هروی
دهرات بیا ودانی او دانجیل او النجاش ولی بیا جوړول .	دهرات بیا ودانی او دانجیل
کی صنوان القضافی الفتاوی تالیف کی ۶۰	کی صنوان القضافی الفتاوی تالیف کی ۶۰
گرگوز مغولی حکمران په خراسان کی .	گرگوز مغولی حکمران په خراسان
دابوبکر کرت زوی دمور له خواه تاج الدین یوسف بن احمد سجستانی حنفی	ملک شمس الدین محمد مهین

دیوانی پیغمبیری		۶۵۴	۶۵۳	۶۵۲	۶۵۱	۶۵۰
دملک شمس الدین مهین کرت غایب په سیستان باندی . دملک علی بن مسعود وژل او دملک نصیر الدین او علاء الدین شرول مستنگ ته .	دلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .	دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .	دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .	دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .
دملک شمس الدین مهین کرت غایب په سیستان باندی . دملک علی بن مسعود وژل او دملک نصیر الدین او علاء الدین شرول مستنگ ته .	دلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .	دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .	دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .	دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .
دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .	دلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	دینجم الدین حسن بن علاء سجزی دهلوی دری شاعر اوصوفی ولادت ده خپل نوائید الفراد په ۷۲۰ ق تالیف کبری دی .	دلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .
امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .	امیر خسرو بن امیر سیف الدین بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند دوزه .

علاء الدین عطا ملک جو ینی ته .
خسرو نیمروز نصیر الدین محمد
بلخی دهلوی مشهور شاعر دڑو ند
بن مبارز الدین دنیمروز ارگ بیا
جویه کی .

۶۵۹م ۱۲۶۰
دملک تاج الدین کرد او امیر هو بو .
امیر هرموز افغانی امیرانو جنگ په
مستنگ کی د کرت پاچا دجنگی
امیرانو سره .

۶۶۰م ۱۲۷۰
دشیخ ابو نصر یحیی بن تاج الدین
محمد بوزجانی جامی وفات(۴ صفر) .

۶۶۱م ۱۲۷۳-۱۲۶۲
بابا هوتک دولرزوی دزا بل دترنک
پینتو شاعر او دهو تکو دلوی پلار
در ژوند دوره دمغولو په جنگ کی دده
پینتو حماسی شعر سته .

۶۶۲م ۱۲۷۴-۱۲۶۲
ولادت بی په بلخ او مرگ بی په
دیستستان په بزر کی ولی کنبل قونیه (ترکیه) کی و ، دمولو یه
صوفیانو پله ده ته منسوبه ده .

۶۶۳م ۱۲۷۴
دیستستان په بزر کی ولی کنبل قونیه (ترکیه) کی و ، دمولو یه
او کنبت پیروول .

۶۶۴م ۱۲۷۴-۱۲۶۷
ملک شمس الدین مهین کرت تر
دنخواجہ نصیر الدین محمد بن حسن طوسی معروف
تیراه پوری ټولی افغانی سیمی
فیلسوف او ریاضی پو هاند دماغی
مولانا جلال الدین غزنی مفتی درصد خانی بنا کوونکی د ژونددوره
چې دیوه چا ما ینه بی بل ته ور کپری (وفات بی په بغداد کی ذیحجه ، ولادت
وہ په هرات کی ووازه سو .
په سختی ژلزی سره دشا پو د
بیا ورانی چې په ۶۶۹م داباقا په
امر بیا ودان سو .

۶۶۵م ۱۲۷۶
دیستستان په لاش کی دسفید
ملک نصیر الدین محمد دیستستان
پایتخت ودان کی .

۶۶۶م ۱۲۷۸
په هرات کی دمغولی شہزادگانو
براق او اباقا ج نگونه او دملک
شمس الدین مهین کرت تگ خیسار او په تبریز کی بی په زهرومه کی .

د ټاپستانه میریضی پېپنچی	۱۲۷۷
او د الملل والنحل مؤلف وفات بېخیدل په بلخ کې . صدرالدین ربیعی فوشنجی خطیب او د ملک فخر الدین کرت نديم د کرت نامی نظام په هرات کې ووژل سو. ۱۳۰۳ م ۷۰۳ ق شاه علی د سیستان شہزاده په قائیں کې وواڑه سو. ۱۳۰۵ م ۷۰۵ ق د مولانا حکیم الدین غوری عالم وفات . ۱۳۰۶ م ۷۰۶ - ۷۰۵ م ۱۳۰۶ د عبد العزیز بن محمد علی طوسی شافعی فقیه او عالم وفات په دمشق کې ۹ جمادی الاولی . د شیخ صلاح الدین طوسی وفات چې د شیخ ابو نصر سراج له پېښتو (رجب) . ۱۳۰۷ م ۷۰۶ ق ملک فخر الدین امانکوه ته ولاړ امیر ساول او بو جای دمغولی لښکر مشزانو په هرات کې جمال اللہ ین سام محاصره او مړ کې . ۱۳۰۷ م ۷۰۶ - ۷۰۶ م ۱۳۲۸ د ظہیر الدین اسحاق بن ابی بکر ولوا لجی حنفی فقیه او مفتی وفات . ۱۳۰۹ م ۷۰۹ ق د سید نظام الدین مرتضی عربشاه د قاضی محمد بن حمید الدین بن سید محمود شاه سبز واری عالم محمود بن عمر محمودی د بلخ د قاضی وفات .	(رمضان) . ۱۲۹۶ م ۶۹۵ ق د محمد بن ابراهیم بن محمد بستی مالکی فقیه دریج الایضاح مؤلف وفات. په سیستان کې د (دیورک) سیمه بیاودانه کړه سو . ۱۳۰۳ م ۷۰۳ ق علاء الدین محمد شاه خلنجي په هند کې پاچا سو (وفات ۶ شوال ۷۱۵ ق) . ۱۲۹۷ م ۶۹۷ ق ملک فخر الدین کرت دشمس الدین کهین زوی په هرات کې پر تخت کښیتو سوت او غازان خان دده حکمرانی له هراته تدرییای سند او آمپوری ومنله . ۱۳۰۰ م ۶۹۹ ق د محمد بن محمود زوزنی حنفی فقیه د نصب النرایع او ملتقی البخار مؤلف وفات . دبور بهاء جامی خراسانی شاعر دوفات حدود . ۱۳۰۰ م ۷۰۰ ق د روح دلود ربيعی فوشنجی شاعر خپله کرت نامه دملک فخر الدین کرت په نامه په هرات کې نظم کړه . ۱۳۰۱ م ۷۰۱ ق د ظہیر الدین اسحاق بن ابی بکر ولوا لجی حنفی فقیه او مفتی وفات . ۱۳۰۲ م ۷۰۲ ق د قاضی محمد بن حمید الدین بن سید محمود شاه سبز واری عالم
۱۲۸۹ م ۶۸۷ ق د محمد بن محمد ابو الفضل بر هان الدین مهین زوی په هرات کې د کرت کهول د پاچا سلطنت . ۱۲۸۱ م ۶۸۰ ق د قند هار بشار ملک رکن الدین کرت (شمس الدین کهین) و نیوی . ۱۲۸۲ م ۶۸۱ ق د علاء الدین عطا ملک جوینی وزیر او لوی مؤرخ د تاریخ جهانکشا م مؤلف وفات (ولادت بی ۶۲۳ ق) . ۱۲۸۳ م ۶۸۲ ق ابو جعفر محمد مر و روڈی محدث خیل کتاب مختصر جامی الاصول و کینس . ۱۲۸۴ م ۶۸۳ ق د سلطان احمد نکو دربن هلاکوله خوا پر سیستان او فراه ، بست ، تکین آباد باندی د نیمروز د ملک نصیر الدین د پاچمی مننه . ۱۲۸۵ م ۶۸۴ ق په زرنج کې د حصار طاق و دانول . ۱۲۸۷ م ۶۸۶ ق د احمد بن سعید لوډی خپل کتاب اعلام اللو ذعی فی اخبار اللو د دلود یانو پر تاریخ باندی و کینس . ۱۲۹۴ م ۶۹۴ ق د شاه شمس الدین علی دقہستان او قاین حکمرا ن دنیم و ز د ملک نصیر الدین اطاعت و مازه او ملک ینا لتکین په فراه کې او د کرمان په کلی کې ودانی جو په سو . ۱۲۹۴ م ۶۹۴ ق د درضی الدین عبدالله بن محمد امامی هروی شاعر و فات په اصفهان کې کښیبندو، سلطان رکن الدین ابراهیم شاه خلنجي په هند کې سکه و وله (۱۷ محرم) .	۱۲۸۷ م ۶۷۷ - ۱۳۰۵ م ۱۲۸۷ د محمد شمس الدین کهین دشمس الدین مهین زوی په هرات کې د کرت کهول د پاچا سلطنت . ۱۲۸۱ م ۶۸۱ ق د مولانا برهان الدین محمود بن ابوالخیر سعد بلخی مشهور عالمیه دهلوی کې وفات . ۱۲۸۶ م ۶۸۸ - ۱۲۸۹ م ۶۲۳ د شیخ متی عباس زوی په قوم خلیل غوریان خیل دژوند وخت. ده په پښتو خپل اشعار په یوه کتاب (د خدای مینه) کې سره راټول کړه او د (بنکلاشاعر) بلل کینس . ۱۲۹۰ م ۶۸۹ ق د سلطان فیروز شاه جلال الدین خلنجي (افغان) د هند پاچا سو، (۳ جمادی الآخری) قتل ۶۹۴ ق . ۱۲۹۳ م ۶۹۳ ق د ملک شمس الدین کرت استاخی مولانا شمس الدین دغور قاضی او مولانا ذین الدین داسفزاده قاضی د نیمروز دملک نصیر الدین دربار ته راغل او روغنهئی و کړه . ۱۲۹۴ م ۶۹۴ ق د اعلام اللو ذعی فی اخبار اللو د دلود یانو پر تاریخ باندی و کینس . ۱۲۹۴ م ۶۹۴ ق د په بلخ کې دحضرت علی بن ابی طالب پر مزار باندی د خواجه خیران په کلی کې ودانی جو په سو . ۱۲۹۴ م ۶۹۴ ق د حکمرانانو هم دنیمروز پاچا ته غاړه کښیبندو، سلطان رکن الدین ابراهیم شاه خلنجي په هند کې سکه و وله (۱۷ محرم) .

ملک شمس الدین دملک غیاث الدین محمد کرت زوی دهرات پاچاؤ . ضیامحمد مسعود غز نوی طبیب په هند کی مجمو عه ضیایی دطب تالیف کړه .

ملک حافظ د ملک غیاث الدین محمد کرت زوی دهرات پاچاؤ .

ملک قطب الدین محمد بن رکن الدین محمود بن بهرامشاه دسیستان صفاری پاچا په نیمروزکی سکه ووھله، او شاه نصرت الدین مړ سو .

د جلال الدین شاه بن قاضی فخر الدین د هرات د قاضی وفات (۱۷ رمضان) .

ملک معز الدین دغیاث الدین کرت زوی د هرات لوی پاچاؤ .

ملک عزالدین بن رکن الدین محمود په نیمروزکی سکه ووھله .

مولانا ظہیر الدین محمد بن احمد غوری شیخ الاسلام وفات او بخشیدل په هرات کی .

مجد الدین محمد خوافی (مجد خوافی) خپل کتاب (روضه خلد) د سعدی د ګلستان په تقليد وکین (شوال) .

ابو عبدالله محمد بن مومنی بن محمد طنجو (اين بطو طه) دالمغرب مشهور گرزندوی دنشاپور شنجه هرات، سر خس، قرمد، بلخ ته

مولانا ناضیه الدین محمد بن سراج الدین هاشم ابیوردی وفات او په میهنه کی بخشیدل .

د ابراهیم بن محمد بن ابی بکر بن محمد حمویه جوینی شافعی فقیه او محدث وفات (ولادتئی ۶۴۴ ق) .

دامیر خسرو بلخی دهلوی مشهور شاعر وفات او بخشیدنگ په دهلي کی .

غیاث الدین محمد کرت امیر چوپان ووازه او پیچله د سلطان ابو سعید دربار ته ولاړ (۷۲۸ ق) .

دامیر نجم الدین حسن بن علاسججزی دهلوی شاعر او صوفی وفات او بخشیدنگ په دهلي کی .

امیر چوپان نویان په هرات کی دسلطان ابو سعید بهادرایلخان په امر و وزل سو .

ملک نصیر الدین په سیستان کی مړ سو .

شاه نصرت بن نصیر الدین بن مسعود دسیستان صفاری پاچا په نیمروز کی کتبینوست .

اخی محمود خیاط (عيار) په نشاپور کې مړ سو .

ناري طغای د خراسان حکمران د سلطان ابو سعید شنجه یاغو سومگر په همدګه کال و وزل مساوا په (۷۳۰ ق) امیر شیخ على د خراسان حکمران سو .

مولف .

د مولانا اقضی القضا علاء الدین ابی بکر ابیوردی وفات په ابیورد کی .

میر حسینی غوری نز هة لا رواح تالیف کی .

ملک علاء الدین دشمس الدین کهین زوی دهرات امیرسو .

د ابوسعید بن اولجايتو حکمرانی په خراسان کی .

د حسن بن نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی عالم وفات په بغداد کی .

د هرات لوی مسجد د ملک غیاث الدین محمد کرت په امر قریم سو . ددغه ملک په حکم دشیخ الاسلام احمد جام زنده پیل دهدیری بناجوړه سو .

سلطان ابو سعید بهادر خان بن اولجايتو دسلطنت دوره په خراسان او ایران باندی .

سلطان خسرو شاه ناصر الدین خلجنی دهند پاچا سو .

سلطان مبارک شاه قطب الدین خلجنی په هند کی پاچاسو (تر ۷۲۰ ق) پوری) .

ملک غیاث الدین کرت په اکثر افغانستان قبضه وکړه .

د امیر حسینی حسین بن عالیم غوری هرروی دروز گان د ګزیو د او سیدو نکی دری شاعر او عارف وفات او بخشیدل دهرات په مصرخ کی القضا او مو لانا بدالدین ازابی د شنزه الا رواح او کنټ ال ر موذ هرات قاضی و .

راغو اود هندوکش له لاری کابل،
غزنی تهولاب، دکرماش (کورم) پرخوا
دریای سند او هندوستان ته تیر
سو.

۱۳۳۴ م ۷۲۵ ق
شیخ معین الدین آوه یی جوینی
خپل نگارستان دسعده دگلستان به
تقلید و کیبن .
شمس الدین طاهرشاه میرسواتی
په کشمیر کی سکه ووھله .

۱۳۳۹ م ۷۴۰ ق
دبایا هوتك دولر زوی دیپستنوقائند
او شاعر وفات .
د ابو الفضل خواجه قطب الدین
یحیی جامی صوفی او عالم وفات به
هرات کی اود فیروز آباد په دروازه
کی بخشیده (یکشنبه ۲۱ جمادی
الآخری) .
دعلاء الدین علی شیر بن طاهر
سواتی پاچھی پرکشمیر تر ۷۵۳
پوری .

۱۳۴۰ م ۷۴۱ ق
دشیخ الاسلام ابو نصریحی بن
ابو الفضل محمود بوزجانی جامی
وفات په هرات کی او به دروازه فیروز
جوړه کړه .
۱۳۳۶ م ۷۳۶ ق
آبادکی بخشیده (یکشنبه ۲۱ جمادی
الآخره) ملک معز الدین کرت دده
تیمور بن تراغای برلاس دماواراء
پرهدیره یوهودانی جوړه کړه .

۱۳۴۱ م ۷۴۲ ق
دلی بن محمد بن ایدمر جلد کی
کیمیاونی عالم مؤلف دژوند وخت .
۱۳۳۷ م ۷۳۷ ق
مولانا نظام الدین عبدالرحیم بن
فصیح الدین محمد ملایز نابادی خوانی
په هرات کی شهید او به خیابان کی
پیغ سو (ذیقعده) .

۱۳۴۱ م ۱۲ صفر ۷۴۳ ق
سلطان معز الدین حسین کرت په
زاوه کی امیر مسعود سربداری مات
کی .
په خراسان کی دخواجہ عبدالرقاق

بن خواجه شهاب الدین با شیقینی د
سر بدباری پاچهانو د نیکه خروج
(قتل ئی په ۷۳۹ ق) پایتحت ئی
فخر رازی په هدیره کی پیغ سو
(ارجب) .

۱۳۳۸ م ۷۳۸ ق
دجمشید بن طاهرشاه میر سواتی
او محدث د لطایف التفسیر مؤلف

مولانا عاصمی د هند د افغانی
شاھانو تاریخ فتوح السلاطین

نظم کیه (طبع بنکلور ۱۹۴۸م)
۱۳۵۰ م ۷۵۱ ق

په هرات کی دملک معزالدین کرت
له خوا دبرامان مدرسه سبز جویول
تمام سوه .
سلطان محمود بن شاه علی د
سیستان دصفاری کهول خخه په
نیمروز کی اقتدار و موند .

۱۳۵۲ م ۷۵۳ ق
ملک پاقر دغیاث الدین محمد کرت
زوی دهرات حکمدارو .
دشہاب الدین بن علی شیرسواتی
پاچھی پر کشمیر .
امیر قزاغن له هراته ماوراء النهر
نه ولار .

په سیستان کی ملک شہاب الدین
پر تخت کښینو سنت .

۱۳۵۸ م ۷۶۰ ق
دمولانا امام فصیح الدین محمد بن
محمد بن علاء مروی حنفی زیر یدنه
په مرؤکی (یکشنبه ۱۷ محرم) .
شیخ ابو سعید بن محمد طوسی
دامام محمد غزالی له پئینه دهرات په
مصرخ کی دامیر حسینی له قبره سره
پیغ سو .

ملک بارک دخیرک زوی دقندهار
دابدالی قبیلو مشرو .

۱۳۵۹ م ۷۶۱ ق
امیر تیمور په ماوراء النهر کی
حکمران پیزارند سو .

۱۳۶۳ م ۷۶۵ ق
امیر حسین گور کان دهندوان

وفات .

۱۳۴۳ م ۷۴۴ ق

د خراسان دعیار خواجه قوام الدین
حسن وفات (جمعه ۷ جمادی الثانیه) .
۱۳۴۶ م ۷۴۷ ق
ملک تاج الدین بن محمد بن رکن
الدین محمود دیستان مقامی پاچا
په نیمروز کی کښینوست او ملک
قطب الدین مرسو .

۱۳۴۷ م ۷۴۸ ق

مولانا سعد الدین تقتا زانی هروی
خپل کتاب (مطول) دسلطان معزالدین
حسین کرت په نامه په هرات کی
وکیبن .

۱۳۴۸ م ۷۴۹ ق حدود

شیخ ملکیار د بابا هوتك زوی
پښتو شاعر خپله د ترنک عشقی
سندره وویله (ولادت ئی ۷۱۵ ق) .

۱۳۴۹ م ۷۵۰ ق حدود

شیخ گته بن شیخ یوسف بن
شیخ متی خپل کتاب (لرغونی پښنانه)
وکیبن، چې خینی پښتو قدیم اشعار
ئی پکښی ولیکل .

ملک سلیمان خیرک بن عیسی

ابدالی قبایل دکسی غره خخه د
تندهار سیموته راوستل .

درکن الدین صاین هروی شاعر
دژوند وخت .

فخر الا سلام قطب الدین نسابه

ترغندی خراسانی مختصر شا فی په
طب کی تالیف کیه .

د افغانستان تاریخی پېپليک

۷۸۳	کرت پاچا اودهه ورور ملک محمد سرخس او امیر غوری بن ملک پیر علی په سمرقند کی دامیر تیمور په حکم ووژل سوه. (پنجشنبه مابنام ۱۰ ربیع الثانی)	د خراسان په حکمرانی او فتح کولو ګومنار یه اندخدود کی دباباستکو درویش دژوند وخت چې قبرئی هم هوری دی.
۷۸۷ م ۱۳۸۵	بابا سنتکو ولی په اندخوی کی دملک القضاہ قاضی جلال الدین محمود امامی دهرات دقاضی وفات اوپه گازرگاه کی بنسخیدل.	بابا سنتکو ولی په اندخوی کی دملک القضاہ قاضی جلال الدین محمود امامی دهرات دقاضی وفات اوپه گازرگاه کی بنسخیدل.
۷۸۸ م ۱۳۸۶	شاه شاهان تاج الدین بن قطب الدین دسیستان پادشاهو.	امیر تیمور هرات ونیوی او دهنه بنار کلاوی ئی ونزویلی، دکرت دکھول پاچه هی پر پیر علی ختم سوه.
۷۹۰ م ۱۳۸۸	امیر تیمور د فارس له فتو حاتو خخه راستون سوه.	امیر تیمور هرات ونیوی او دهنه بنار کلاوی ئی ونزویلی، دکرت دکھول پاچه هی پر پل دخیرک زوی دقندهار دا بداليانو مشرو.
۷۹۱ م ۱۳۸۸	احمد هروی خطاط د عجایب المخلوقات یوه خطی نسخه په نستعایق خط دربیع الاول په لوړۍ ورڅه ولیکله. (دپاریس ملي کتابخانه)	د محمد بن احمد بن علی نشاپوری خطیب اوډ مصر دمفتی وفات په مصر کی. دی د شرح التعجیز فی الفقه مؤلف ملک قطب الدین بن عزالدین بن رکن الدین محمود دنیمزروز امیرو.
۷۹۱ م ۱۳۸۸	ملک پیر محمد بن ملک غیاث الدین پیر علی دمیرزا میرانشاه بن امیر تیمور ر به حکم په هرات کی ووازه سو.	امیر تیمور نشاپور ونیوی.
۷۹۱ م ۱۳۸۸ - ۷۲۸ م ۱۳۸۸	امیر تیمور اسفزار، فراه، سیستان و نیبول، بست اوقدھارئی وران کړل اوډ شحالی او غربی افغانستان پاچا سو.	امیر تیمور د قندھار حکمرانی امیر سیفیل برلاس ته وسپارله.
۷۹۱ م ۱۳۸۸	د بیاء الدین محمد بن احمد نقشبند فاروقی لوي صوفی اوډ نقشبندی طریقی مؤسس دژوند دوره.	د شیخ سیف الدین خلوتی هروی زاهد وفات اوډ گازرگاه دپله سره ئی په هرات کی بنسخیدل.
۷۹۱ م ۱۳۸۸	د شیخ زین الدین ابو بکر تایبادی وفات چې په تا بیا د کی بنسخ دی ملک غیاث الدین پیر علی اخونی (پنجشنبه ۳۰ محرم).	۷۸۶ م ۱۳۸۴

۷۷۷	قاضی دژوند دوره.	د کلاشمالي خوا جوړه کړه.
۷۰۶ م ۱۳۷۴	عبدالله بن محمد بن احمد حسینی نشاپوری حنفی فقیه او اصولی (جمال الدین نقره کار) دشوح المغار د مؤلف دژوند دوره.	په هرات کی ززله وسوه اوډ مسجد جامع پیش طاق و نړییدی.
۷۷۷ م ۱۳۷۵	سلطان شاه خطاط په رقاع تعليق خط دسلطان غیاث الدین محمد کوت په امر دهرات دمسجد جامع پرهفت جوش لوښی باندی تاریخ ولیکه.	دکروخ دغدار دمسجد ودانسی د ابو الحسین محمد بن محمد بن محمد بن محمد ابی بکر کرت له خوا.
۷۷۷ م ۱۳۷۶	سلطان شاه خطاط په رقاع تعليق خط دسلطان غیاث الدین محمد کوت په امر دهرات دمسجد جامع پرهفت جوش لوښی باندی تاریخ ولیکه.	دامیر محمود بن امیر یمین الدین طغرائی (ابن یمین) دخراسان دا خلائق شاعر وفات. (۸ جمادی الاخری ۳۰ جنوری).
۷۷۱ م ۱۳۶۹	امیر تیمور لنگ په ماوراء النهر کی امیر حسین مات کېء اوپه (سا حبیران) مشهور سو، دده سلطنت تر ۸۰۷ ق پوریو.	امیر تیمور بلخ ونیوی او د دغنه خا، امیر حسین ګور ګان ئی ووازه اوډ بلخ زړه کلائی ونزووله. اوخلک ئی قلعه هندوان ته راوستن.
۷۷۶ م ۱۳۷۶	مولانا جلال الدین محمد مرغابی زاهد وفات اوډ هرات دمرغاب په کلی کی بنسخیدل.	ملک بهرام په سیستان کی میر سو.
۷۷۹ م ۱۳۷۷	شناهرخ میرزا دامیر تیمور زوی وزینید (پنجشنبه ۱۴ ربیع الثانی).	۷۷۱ م ۱۳۸۱ - ۷۷۱ م ۱۳۸۱
۷۸۰ م ۱۳۷۸	په رهات کی دخواجه نظام الدین داؤد تاج الدین احمد په سعی دخواجه ابوالوالید احمد مزار جوړ کړسو.	دمک غیاث الدین پیر علی کرت دمعز الدین دزوی سلطنت په هرات کی.
۷۷۲ م ۱۳۸۲	هرات کلابیا جوړه کړه.	د قطب الدین بن طاهر شاه میر سواتی سلطنت پر کشمیر تر ۷۸۸ ق پوری.
۷۸۲ م ۱۳۸۰	امیر تیمور لنگ دماوراء النهر تر نیولو وروسته تر دریای آمو راتیر سو، اندخدود، سرخس، فوشنج ئی نیولو.	۷۷۲ م ۱۳۷۲ - ۷۱۴ م ۱۳۷۲
۷۷۳ م ۱۳۷۳ - ۷۱۴ م ۱۳۷۲	امیر تیمور خبل زوی میرا نشاه فقیه او حکیم او مؤلف اوډ مصر د	د عمر بن اسحاق بن احمد غزنوی

- هروي د تعليق خط په خر ۱ سان اوښت .
دامير تيمور په حکم دشاھر خ
لپاره په هرات کي دباغ شهر قصر
جوړ سو .
د قاسم بن حسین غزنوي فقيه د
فتاویٰ التتف الحسان د مؤلف
وفات .
دابو القاسم محمد بن محمد زونی
فقیه دانصاپ فی الفقه د مو لف
وفات .
- ۱۴۰۰ م ۸۰۲ ق
خواجہ علاء الدین محمد عطار نقشبندی
په دره چغیان کی درستاق شرق ته
وفات اوښنخ سو (چهار شنبه ۲۰
رجب) .
دامير تيمور په حکم مولانا محمد
کاخکی او قطب الدین نایی او حبیب
عودی او عبدالمومن گوینده ده سیقی
استادان په دار کړل سوه .
- ۱۴۰۱ - ۱۴۰۵ م ۸۰۴ - ۸۰۸ ق
دللور خان حسین غوری سلطنت
دهند په مالوہ کی .
- ۱۴۰۲ م ۸۰۵ ق
منک قطب الدین بن تاج الدین بن
قطب الدین په تیمورز کی سکه
ووھله .
- ۱۴۰۴ م ۸۰۷ ق
امير تيمور خواجہ فخر الدین احمد
طوسی او احمد بن شیخ حسن د
زارسیدی او دکنیتیو پرپله را ووښت
هرات دمالیاتو پر دیوان مقرر کړل ،
اوعلی شاه ګربه پخوانی دیوان بیگی
کورم له خوا پروان ته ولاپه او په
شنېبی ۱۳ رجب تر کوتل شیبر تیر
سو، په ۱۹ رجب سمنگان ته ولاپه ،
مولانا سید حسام الدین هروی په
(جمعه غره رجب) او مولانا محمود
- اوښت .
کي رواج کیه .
په خراسان کی شپږ دوله خط
(اقلام سنته) رواجیدل . نسخه، ثلث
مناشیر، محقق ، رقاع، ریحان .
علاوه پردي دنسخ او تعليق او خجه
نستعلیق هم وزیرید . دکندر سلطانانو
داقتدار وخت له ننگرهاره تر کشمیره
پوري چې مرکن یې د کنې دیچ دره وه .
ذ ۸۰۰ ق، په حدودکی له دوی خخه
سلطان پکھل بن کهجمان ین هندو
حکمران و .
- ۱۳۹۸ م ۸۰۱ ق
امير تيمور داور کزو - تر کافو او
برمل او غازنو ترا یلو لو وروسته په
جمعه لومړی محرم ۸۰۱ ق کال دنفر
له کلا خخه دېنخوا ته رهی سو، او په
۱۲ محرم سه شنبې تر دریای سند
اوښت .
- ۲۴ سپتمبر (۱۳۹۸)
امير تيمور دهند په فتح کی ۱۲ ازره
سپاره افغانان دملک بهاء الدین جلوانی
او مليک یوسف سروانی او مليک حبیب
نیازی په مشري بیولی وو .
- ۱۳۹۹ م ۸۰۱ ق
امير تيمور دهند تر نیولو وروسته
په ۲ رجب سه شنبې دریای سندتنه
زارسیدی او دکنیتیو پرپله را ووښت
په چهار شنبې ۳ رجب بنو ته راغی
او په سه شنبې ۹ رجب د کرماج
(کورم) له خوا پروان ته ولاپه او په
شنېبی ۱۳ رجب تر کوتل شیبر تیر
سو، په ۱۹ رجب سمنگان ته ولاپه ،
او په یکشنبې ۲۱ رجب ترمذ ته

- خوا کابل ته راورسیدی .
په سیاھ پو شو کا فرو کې یوه ک
جو په کړه او لبکرئی پکښی کښینو
(ذی قعده) .
امير تيمور پنجشیر له خوا پرو
ته راغی او یوه لویه واله (جوی ماہ
گیر) پنځه فر سخه یې دغور ینه
لړو ده وکنبله (ذی قعده) .
ملک محمد دلشکر شاه او غانه
وزور امير تيمور ته پناه ور وړه او
ایریوب دکلا و دانوی شرو سوه
(ذی قعده) .
- چهار شنبه ذیحجه لومړی ور
امير تيمور له کابل دکورم دایر یا پ
(ایریوب) خواته رهی سو . په ۱۸
ذیحجه دشنبې په ورخ د شنوزان
دری ته ورسیدی او په ۲۱ ذیحجه
سه شنبه دنفر کلا ته و رسیدی او
هغه ئی ودانه کړه .
- امير تيمور خراسان تر غوره
پوری خپل زوی شاهراخ ته و سپاره .
امير تيمور خپل لمسي پیر محمد
دکابل او غزنی او قندھار حکمران کی ع
او هغه تراباسین پوری دکوه سليمان
افغانان سره و کوټل، او په اړه او ملتان
ئی دلوه سند په وادی کې ونیول .
په کورم کی دلشکر شاه او ګانه او
موسی او ګانه دېنگښو دمشتر تر منځ
دایر یوې پرکلا باندی جنګ اود
لشکر شاه او ګانه وژل او دایر یوې
کلا ور انول . دقندهار په سیمو کې
دملک حبیب بن پوپل مشري په
ابدالی قبیلو باندی . د شیخ الاسلام
ظہیر الدین خلوتی هروی وفات او په
خواک له خوا حملی وکړی (رمضان)
- ۱۳۹۸ م ۸۰۰ ق
ایریل ۱۳۹۸ م دجب ۸۰۰ ق
امير تيمور دترمذ، خلم، سمنگان،
بغلان له خوا اندراب ته راغی او له دغه
څایه ئی پرکتو (کافرانو) باندی د
خواک له خوا حملی وکړی (رمضان)
امير تيمور دخواک او پنجشیر له هرات کی بشیکیدل ، خواجہ تاج سلمانی

شاھرخ له هراته دماز نداران په دوهم سفررهی سو او دهه خای تر سمو لو وروسته په ۹ ذیقعده هرات ته راستون سو.

په همده چه وخت پیر علی تاز چی

دبد خشانه یی پر بلخ جهله کړی ووژل سو او سربی هر ټه راواستول سو .
دمرو بنبار بیا ودا نول .
ستول .

دسلطان بهرام بن کهجمان کنپی حکمرانی پر ننگرهار تر کشمیره.

۱۴۰۸ م ۸۱۱ ق

خواجہ شمس الدین محمد سمنانی له دیوان اعلی خخه معزول او پر خای ئی خواجہ محمد طاهر مقررسو.

سید فخر الدین محمد او امرعلی شفانی په ګډه په وزارت مقرر سوول .

خواجہ غیاث الدین سالار سمنانی دسمید فخر الدین په لمسون ووازه سو .

په بلخ کی پیرعلی تاز دمیرزا پیر محمد بن جهانگیر بن امیر تیمور پیشکار راواه سو او میرزا پیر محمد ئی مړ کی ۶ .

شیخ محمد طغایی هروی خطاط په اعلی لئٹ خط یورق آن وکیبین .

دجام (بردویه کلای) په جنگ کسی شاهرخ پرمیرزا عمر بهادر بن

میرانشاء کور گان بسریمن سو

(دوشنبه ۹ ذیقعده ۸۰۹ ق)

میرزا عمر چی په بادغیس کسی

نیول سریو مرسو، او په هرات کی دامام فخر رازی په هدیره کی بنیخ سو لا (۲۵ ذیقعده) .

د هر ات عید گا ه د

خواجہ غیاث الدین سالار په اهتمام جوړه سو . دفتح آباد والهدادوان او

تیزان پر بلوک په هرات کی جاری سو . په هرات کی کاختی او ګرانی وه .

۱۴۰۷ م ۸۱۰ ق

دهرات په باغ شهر کی دشہزادگانو دختنه کولو لوی جشن وسو .
(دریبع الثانی اواخر)

شاھرخ په جمادی الاولی کسی

پر سیستان حمله وکړه اود هلمند دری بندونه یی وران کړه او ذرہ ولايت وچ اووران سو، شاهرخ شاه

اسکندر د شاه علی زوی په فراه او پهلو ان جمال په او ک کی مقدر کړل او پچېله هرات ته
لار (دشعبان سلخ) .

احمد بن عمر شیخ ته وسپاری سو .

پیرعلی تا ز په بلخ کی یاغی سو خوچی

شا هرخ ورغی نو پیر علی په هندو

کش ننوت او شاهرخ تول شمالی

افغانستان تر تخارستانه و نیو او

میرزا قیدیو دپیر محمد زوی بی هله

حکمران کی ۶ . یوسف امیری دهرات

خطاط او شیاعر او مذهب په هرات کی

د ۱۹ مینا تورو سره یوه کلیله دمنه

وکنبله (استنا نبول) دشا هرخ په

فر مان حصار هندوان بیا جوړه شووه

ند خو داو شیر غان امیرزاده سیدی
لار (دشعبان سلخ) .

احمد بن عمر شیخ ته وسپاری سو .

امیر سلیمان شاه چو په سرخ په هرات کی وفات سو ل .
امیر تیمور لنگ دلوری امپراتوری نر جو په وروسته ۷۱ کلن په اترار کی مرسو (۱۷ شعبان) او په سمرقند کی بنیخ سو .
د گردہ افغانستان نیولی او ددی خوا حکمران پیر محمد بن جهانگیر بن تیمورو .

شاھرخ میرزا دامیر تیمور زوی په هرات کی پر نخت کنینه وست ، دی دشرق لوی هنر پالونکی پاچا دی .

په دغه کل دسلطان علی سبزواری بشوربنت هم آرام کړ سو .

۱۴۰۴-۱۴۴۶ م ۸۰۷-۸۵۰ ق دسلطان شاھرخ بهادر بن امیر تیمور دسلطنت دوره (پایتحت ئی هرات) .

۱۴۰۴ م ۸۰۷ ق دشاھرخ په حکم امیر جلال الدین فیروز شاه دهرات کلا او امیر سید خواجہ دطوس کلا بیا جوړه کړه .

په سبزوار کی دسلطان علی بن مسعود سبزواری او پیرک بغوات او دطوس دحاکم امیر سید خواجہ لخوا ددوی ماتول

د محمد بن احمد بن محمد بسطامی شافعی صوفی د تذكرة المرید مؤلف وفات .

۱۴۰۵ م ۸۰۸ ق دھرم په لومړی ورڅ شاھرخ له هراته دطوس خواته رهی سو، او ټول خراسانی میرزا الخ بیک تو وسپاره، مولانا جلال الدین صدر ثئی ساری ته په سفارت واستاوه او د خراسان هرات ته را غی (۴ جمادی الاولی) .

شاه بہاء الدین بدخشان حکمران
۱۴۱۲ م ۸۱۵ ق

یاغی سو، خود شاهرخ په فرمان
بدپامیر خواهه وتبناوه او دده ورور
شاه محمود ئی پرخای کیستناوه .
وروسته میرزا سیو غتمش د

شاہرخیہ مشر سو .
په هرات کی دشمنی شمال خواهه
دباغ سفید سره دشاہرخ په فرمان
یونوی کوشک او باغ جوړ سو .
(جمعه) ۲۴ ذیقعدہ .

بدخشان حکمران وتاکل سو .

شاہرخ په ذیقعدہ کی مشہد تهولار
اوہود دگر مسیری چی له هراته

تبنتیدلی ټبلو خانووازه . دخطا دپاچا

دای منک خان ایلچیان او مکتوب د

شاہرخ دربار ته راغنه او له هراته

شیخ محمد بخشی دسفیر په ډول د

شاہرخ له فرمائه سره خط اه

واستوں سو .

دروم ایلچی محمد قرامان دسوغاتو

سره هرات ته راغی، دغښی همله

بدخشانه دشاہ بہاء الدین بدخشانی

ایلچی راغی .

خوارزم هم دشاہرخ په سلطنت

کی شامل سو. پیرک قندھاری مشر

داشترخ حضورتہ راغی .

د مولانا عبدالله بن قاضی

جلال الدین محمد د هرات دقاضی

وفات او په گازرگاه کی بنیخیدل

(محرم)

شیخ صدر حیدری دهرات دخانقاه

ملک مشر وفات او د فیروز آباد په

دروازه کی بنیخ سو .

ملک قطب الدین علی بن ملک محمد

له سیستانه هرات ته راغی او شاهرخ

ته ایل سو .

د سلطان تومنا کنڑی اقتدار له

نسگر هاره تر کشمیره .

۱۴۱۳ م ۸۱۶ ق

د هرات حصار اختیار الدین جی

مولانا شهاب الدین فضل الله د
هرات د دار القضا کاتب وفات
سو .

علی شاه امیر خان دسکندر زوی د

هنداں لمسی دشماه میر سواتی

کپوسی دکشمیر پاچاو .

د مولانا حافظ جلال الدین محمد بن

ناصر الدین لطف الله وفات او د

هرات په خیابان کی داما رازی په

هدیره کی بنیخیدل (۴۴ محرم)

۱۴۱۱ م ۸۱۴ ق

د هند دپاچا خضر خان له خوا د

میستان قاضی دشاہرخ دربار ته د

سفیر په توګه راغی او په بادغیس کی

شاہرخ ولیدی .

امیر شیخ نور الدین دوهمه پلا په

ماوراء النهر کی وبنورید او شاهرخ

په ۲۱ جمادی الاولی ترآمو واوښت

او سمر قندھاره سید، خوا میر شاہ مملک

د هر قداق په و سیله امیر نور الدین

میر کی، او شاهرخ بیر ته هرات ته

راغی او بیه مشہد ته ولار .

۹ ذیقعدہ

مولانا شمس الدین یوسف ظبیرو

وفات او د هرات په خیابان کی

بنیخیدل

مولانا شیخ اسماعیل خوارزمی

وفات په هرات کی (رمضان) .

خوا فی سیستان ته دروغی اوسمون
لپاره ولیبول سو، او شاه نصرت
سیستانی چی په طوس کی بندی و
بیر ته خپل پلار شاه محمود ته
سیستان ته واستول سو .

د مولانا شهاب الدین عبدالحق
طوسی وفات (شووال) .

۱۴۱۰ م ۸۱۳ ق

په قندھار کی دامیر ترمان پیر-

محمد بن امیر کتلوا (پیرک) او مو دود

گر مسیری ترمنځ ونبیت او دواهه

هرات ته او غوبنېتل سو، او د قندھار

مشیری دشاہرخ له خوا پیر کتنه

و سپارله سو، مودود په دربار کی

مقرر سو .

شاہرخ خپل زوی میرزا باسنقر

په هرات کی قایم مقام پرینېو او په

۱۴ محرم ماوراء النهر ته رهی سو،

او امیر شیخ نور الدین ئی دسمیر قند

کابل او قندھار ته تر دریای سند

پوری: میرزا قیدو د شاهرخ زوی.

الآخر په اولوکی هرات ته راغی .

په هرات کی دشاہرخ په حکم د

یوی مدرسی او خانقاہ ودانی پای

تھ ورسیده . او د بسیار سر پوښن

بازارونه او چارسو جوړ سول . د

مدرسى مدرسان مقرر سول :

مولانا جلال الدین یوسف حلاج،

مولانا نظام الدین عبدالرحیم باراحمد

مولانا خواجه ناصر لطف الله .

شیخ الاسلام خواجه علاء الدین علی چشتی

امیر نیک بی شاه بدخشانی هرات دهرا

دشاہرخ په فرمان دهرا دخانقاه

تیمور په حملو کې وران سویؤ د دهرات داختیارالدین کلادشاھر خ په فرمان بیا جوہ سوه .
شاھرخ په حکم بیر ته ودان سو .
(ربیع الثانی)
شاھرخ دکرمان په سفر ولاړو .

لوی موسیقی نواز خپل کتاب مقاصد الالحان دشا هرخ په نامه وکین .
عبدالرازاق بن اسحق سمر قندی عا لم دهرات په دیوان کې دسید فخراندین محمد وزیر سره مقرر سو .
هرات کې وزیر یدی . (۱۹ شعبان).

۸۱۷ م ۱۴۱۶ ق

میرزا بایسنقر ته دشاھر خ فرمان صادر سو چې دهرات د دیوان اعلی پرمیں کبینی کې او د خلکو شکایات واوری .

بن عمر شیخ، دهمدان اولرستان په حکمرانی میرزا بایقرا، دشیراز په امارت میرزا ابراهیم سلطان مقرر سول .
حکله چې په قندھار کې میرزا فیدوته دده نوکران یاغیان سوه، نو امیر نوشیروان دلسوز زرو لښکرو سره له راهه دده کومک ته لاړ .

ملک قطب الدین دشاه على زوى له سیستنه هرات ته راغی او دھنگه خاچ په حکمرانی میرزا سیور غتمش دشاھر خ زوى مقرر مجد الدین خوافی دسید فخر الدین وزیر په لمسون ووژل سو .

شاھرخ دعراق له سفره هرات ته راغی (۱۲ ربیع) هشید او د خراسان ددایمنگ خان دخطا دپاچا ایلچیان بیاھرات ته راغل او هېږي تحفه ئی شاھرخ ته راوړی . (ربیع الاول).

شاھرخ قندھار ته دسیفل قندرهاري دزوی او ملک محمد دشخری لپاره ولاړ (۲۲ شعبان) او د برمل پښتنه او خرنډواني افغانان ده ته راغل مولانا عبدالرحمن جامی دجام په خرجرد کې د شعبان په ۲۳ شپه وزیر یدی .

۸۱۸ م ۱۴۱۵ ق

داشاهرخ په فرمان ابیورد سملقان شاھرخ دقندھار دلنګ په کلی ترمذند ران او جرجان پوری میرزا کې بابا حسن ابدال (باباولی) ولید

دشیخ ابو سعید خلوتی هروی زاهد وفات او په هرات کې پسخیدل (اذی حجه).

۸۲۰ م ۱۴۱۷ ق
شاه خان زین العابدین بن سکندر بن هندال بن شاه میر سواتی د کشمیر پا چا و .

۸۲۱ م ۱۴۱۸ ق
میرزا قیدو بغاوت وکیء او داوی په ناب کې ونیول سو، نو شاھرخ کابل او غزنی او قندھار تر سند پوری خپل زوی میرزا سیور غتمش ته ورکړه .

شاھرخ له ګرمیسره هرات تهولار او میرزا قیلو چې یاغی سوی د پلار له حضوره معاف سو .
امیر شیخ لقمان او نور امیران بدخشان ته دمیرزا الغ بیک سره واستول سو، خود شیخ الاسلام علاء الدین عطار په شفاعت بدخشان خنک معاف او مطیع سو .

گوهر شاد هلکی دامام علی بن موسی رضا په مشهد کې بولوی مسجد جوی کېء چې کتبه نه دمیرزا بایسنقر په خط ده (اوائل رجب) معمارئو استاد قوام الدین شیرازی، او دا تمام په مراسمو کې پخپله شاھرخ شرکت وکیء، او په شعبان په ۸۲۱ م ۱۴۱۵ ق له راهه مشهد ته ولاړ. ددی مسجد فداني په (۱۲) کاله ختمه سوه چې د دنیا له ۱۲ بهترینو و دانیو خڅشمیل کبینی .
شاھرخ دامام علی رضا د مرقد په ګنبده کې دروززو مثقالو طلاسمی

او دغه کلی ئې ده تو وقف کېء .
۸۲۰ م ۱۴۱۷ ق
په قندھار کې دسیفل دزوی او ملک محمد تر منځ شخړه پینښه سو او تو لو افغانانو له قندھاره تر دریای سندھ بشو ربستوکی شاھرخ دصدور عالی ابراهیم په مشری د بدخشان او سیستان او هرات دلښکرو سوہ په قندھار ورغی او خلک ئې مطیع کړه .

امیر قوام الدین محمد بن عماد الدین سنجانی په خواف کې مرسو . (۱۴۱۷ ق)
شاھرخ قندھار تهولاړ او بایسنقر میرزا ئې ده زاره وو ایلو لوله و استاوه او ددوی مشران محمد فیروز، خواجه آرام، قدم دشاھرخ درباره راغل .
امیر حسام دقندھار کوټوال او امیر عبدالصمد د ګرمیسر حکمرا ن سو .

میرزا الغ بیک، له ماو راء النہرہ هرات ته راغی (۱۴۱۷ ق)
سید منصی امیر علی مروی دهرات په دیوانی مقرر سو. سید فخر الدین محمد دمعنۍ وزیر په هرات کې مرس . (۲۵ جمادی الاول).
امیر کبیر علاء الدین علی تر خان او امیر غیاث الدین ترخان په هرات کې مرس سول (۲۶ ربیع الاول).
خواجه غیاث الدین پیراحمد بن جلال الدین اسحاق دهرات دیوان ته مقرر سو .

د برھان الدین حیدر بن محمد خوافی هروی مفسر او متکلم او ادیب دوفات حدود .

(چین) ته په (۸۲۲ق) تللی وو بیرته راگل (۱۱ رمضان) او خواجه غیاث الدین نقاش ددی سفر روز نا مجھه و کنبله چې عبد الرزاق پختپل مطلع سعدین کې رانقل کړیده .

میرزا ابراهیم سلطان د فارس حمکران خوازستان هم ونیوی ۶ . شاه سلطان محمود او شاه ارغون شاه بدخشان پا چهان هرات ته دشاہرخ دربار ته راگل (۳ صفر). حافظ مولانا شمس الدین محمد رازی په هرات کې وفات او په یزد کې بنخ سو (۱۲ جمادی الثانیه) .

میرزا ابوالقالا سم بابر دمیرزا باستنقر زوی په هرات کې وزیریدی (۱۷ رجب) .

دیبد محمد ګیسنو دراز بن یوسف حسینی هروی عارفوفات د جنو پی هند په ګلبرگه کې (۱۶ ذی قعده) .

دیبھی بن علی داؤد سجستانی د منازل السا ئرین دشارح دژوند وخت .

مولانا شهاب الدین عبدالله بن معین الدین باخرزی وفات په مالین کې (سنه شنبه ۱۴ ذی حجه) .

شہزاده ابراهیم سلطان دشاہرخ زوی په هرات کې یو قرآن په بنسکلی ایلچی تللی و دشووال په آخر کې هرات ته هم راوی ع. محمد طیب چې مصر ته راغی، دغسی هم سلطان قوشچی چې دقبچاق دبایچا محمد مخدان دربار ته تللی (کنجینه) قرآن، مشهد رضوی) .

دسلطان ابو سعید مصور الیم چې او س به استانبول کې دی نمبر ۲۱۵۲ په هرات کې تر تیب سو.

بوه مدرسه او خانقاہ دارگ سره او جو په رصدخانه دبیار په شمالي خواکي (غیاث الدین جمشید، معین الدین ینه

صلاح الدین موسی قاضی زاده رومی علاء الدین قوشچی) په مرسته ٹی «زیج الخ بیگی» هم ترتیب او تالیف کې ۶. چه ز یچ کور گانی هم بلل کیدی ۶.

مولانا جمال الدین غوری او مولانا ناصر الدین لطف الله (۲۶ شعبان) او مولانا شمس الدین محمد پارسا بخاری په مدینه او مولانا یو سف حلاج بن قاسم (۲۲ جمادی الاولی) او مولانا صفی الله بن شهاب الدین خیابانی (۱۹ ربیع الثانی) و فات سول .

خواجه جلال الدین یوسف سمعانی رفات او د هرات په گازرگاه کې بنیسو

۱۴۲۱ م ۸۲۴ ق

امیر ابدال مجنوب (سید غیاث دیوانه) په باد غیس کې وفات سو . (دھرم آخر) .

دهرات ایلچی مولانا امیر خواجه چې دهند دخضرخان دربار ته تللی و، بیرته هرات ته راغی او یو کر گلن ٹی هم راوی ع. شہزاده ابراهیم سلطان دشاہرخ زوی په هرات کې یو قرآن په بنسکلی ایلچی ریحان او رقاع خط و کیښ، راغی، دغسی هم سلطان قوشچی چې دقبچاق دبایچا محمد مخدان دربار ته تللی (کنجینه) قرآن، مشهد رضوی) .

دسلطان ابو سعید مصور الیم چې او س به استانبول کې دی نمبر ۲۱۵۲ په هرات کې تر تیب سو.

۱۴۲۱ م ۸۲۵ ق

مهه ایلچیان چې لمرا ته خطا

۱۴۱۹ م ۸۲۲ ق د ملک قطب الدین ین على و فات په نیمروز کې (۱۵ محرم). ۱۴۲۰ م ۸۲۳ ق یوه پله ایلچیان له هرا ته خطا (غربی چین) ته واستول سو : دشاہرخ له خوا شادی خواجه .

دمیرزا با یستنقر له خوا سلطان احمد او غیاث الدین نقا ش دمیرزا ابراهیم له خوا امیر حسن او پهلوان جمال .

۱۴۱۸ - ۱۴۸۹ - ۸۲۱ م ۸۹۴ د محمد بن عبده الله بن خیضر دمشقی خیضری محدث اوفقیه او مؤرخ دژوند وخت. دی دعو لاما جامی استاد او په ۸۷۷ ق پی مولانا چامی. دمح په سفر تلمی و په دمشق کې داحادیشو اجازت نامه له دمخته واخیسته (عین اجازت نامه دخیضری په خط دمر حوم گویا په کتابخانه کې وه) .

۱۴۱۹ م ۸۲۲ ق دامیر شاه ملک له خوا اردوان. دشاه بدخشان له خوا خواجه ناج الدین .

له دوی سره دیر سوداگران هم ولاپل .

ملکه گوهر شاده له هراته دخپل زوی الخ بیگ دلیدنی لپاره سمرقند ته و لاهه (ربیع الاول) .

مو لا نا جلال الدین افتخار چې خپله کتا بخانه ئى خلکو ته وقف کړی وه و فات اه د هرات په خیابان کې بنخ سو .

امیر سید احمد ترخان دخراسان په حکومت مقرر سو او پخپله شاهرخ په ۱۵ شعبان دایران په سفر رهی سو او تر تبریز او درعا عرب تر

شہزاده محمد جوکی د شاهرخ زوی دمهن نکار آغا ستره واده وکی ۶ او په ۱۹ شوال هرات ته راغی. دمطلع سعدین په قول دشاہرخ سلطنت له کې لوی جشن و سو (شوال) .

و د ترکستان له آخره تر هندوستان پوری و میرزا الخ بیگ په سمرقند کې من تاج الدین په نیمروز کې سکه

و هله .

کنی د جعفر خطاط په خط او ده خط افغانستان نامه میرزا په امر مصوره او با یسنقر میرزا په امر مصوره او طلاکاری و کتبیله سوه. (موزه گلستان دهراں).
دشیخ عبدالله خلوتی وفات په هرات کی.
مولانا شهاب الدین عبدالله خوافی هروی (حافظ ابرو) دجام التواریخ سلطانی (زبده التواریخ) مؤلف وفات او په زنجان کی بنیخ سو، (یکشنبه ۳ شوال).

دشیخ الاسلام خواجه خلیل الله بن خواجه محمد وفات (داحمد جام زنده پیل له اولادی خخه).
شمس بایسنقری هروی خطاط کلیله دمنه و کتبیله چو ۲۶ مینا توره لری (استانبول نمبر ۱۰۲۷).
مولانا جلال الدین یوسف بن ناصر الدین او بهی هروی وفات (شنبه ۵ شعبان) په هرات کی.
دملک محمد بن خواجه جلال الدین یوسف سمعانی وفات (چهارشنبه ۳۰ ربیع الثانی) په هرات کی.
دشیخ الاسلام معز الدین خلیل الله جامی بن جلال الدین محمود جامی وفات (شوال).

دشیخ الاسلام محمد جزری محدث وفات په هرات کی (۵ ربیع الاول).
شهزاده بایسنقر بن شاهرخ په هرات کی په بستکلی او پاخه ټلث خط یو قرآن و کتبیں (چو پانیه ثو د ایران په ملي کتاب خانه کی ستنه).
دمرقات با یسنقری مصور الیم په کتاب شهنامه په هرات کی وکبل سو، چو ۶۵۰

رمضان دهرا ت با غړ زا غان ته راغیه.
دهرات د مشهورو طبیبانو مولانا شمس الدین آدم او مولانا نظام الدین ڈژوند وخت.
دهرات د گازرگاه بیاودانی.
دحافظ ابرو هر وی مؤرخ د زبده التواریخ تالیف تمام سو.
(۴ توکه).
محمد بن حسین خوا فی (متوفا ۸۷۵ق) خپل کتاب خاوران نامه.
خاور نامه و کتبیں.
محمد بن عثمان بن عمر بلخی حنفی عالم دعین العلم مؤلف وفات.
دموالانا قطب الدین داردو دقاضی وفات په تون کی (چهارشنبه ۳ ربیع الثانی).
شاهرخ له سمرقند هرات ته راغیه (۱۱ محرم).
۱۴۲۷ م ۸۳۱ ق
دموالانا قطب الدین داردو دقاضی وفات په تون کی (چهارشنبه ۳ ربیع الثانی).
دموالانا سیف الدین هندوی هروی واعظ وفات په هرات کی (۱۷ شوال).
شاهرخ دهرات پاچا په گازرگاه کی دخواجہ عبدالله انصاری پر مزار لوئی ودانی جو پی کی.
په بلخ کی دملکت آغا دمه رسی ودانی تمامه سو.
۱۴۲۹ م ۸۳۳ ق
ددنیا بهتوین او گرانبها ترین کتاب شهنامه په یسنقری مصور الیم په

وفات او په مشهد کی بنیخ سو.
شیخ قوام الدین تبریزی هر وی په دوشنبه ۱۱ ربیع الاول).
یوی ډلی عالما نو د شهزاده هرات کی وفات اود انجیل دولی پر غاره بنیخ سو (صفر).
یوہ جامعه نسخه ترتیب کرہ او پیو.
مولانا نظام الدین عبد الرحیم بن یار احمد وفات په هرات کی.
(۳۰ صفر).
مولانا ناصر الدین کوموی وفات لوبه خیلجان کی بنیخ سو.
مولانا صدر الدین داردو قاضی اود حضور اعلم په هرات کی وفات سو.
مولانا شرف الدین علی یزدی چو دطفر نامی تالیفئی په ۸۲۴ ق کی مصروف کپری و او سوئی تمام کی.
(دوه توکه).
میرزا الغ بیک له سمر قنده مغولستان ته ولای، او تر هفه خایه ټولی سیمی ثو تصنیفه کپری او په ۱۵ ذیحجه هرات ته راور سیدیه.
خواجه غیاث الدین پیر احمد خوافی دهرا ته دیوان اعلی خخه معزول سو.
شیخ جمال الدین ابو اسحاق محدث کاززو نی په هرات کی وفات او په ۱۵ ربیع الاول.
اویه گازرگاه کی بنیخ سو (چهارشنبه ۱۳ ذیقعده).
احمد لرجی دفضل اللہ استراپادی دحروفی ډلی مریدو دهرات په جامع کی شاهرخ په نس کی په چاوه وواهه (جمعه ۲۳ ربیع الثانی) خوچپ نی کاری نه وجوده سو.
امبارتونه جو په او مولانا معروف بندادی هروی خطاط و وزل سوہ او سید قاسم انوار له هراته تبعید سو.
امیر شاه ملک غیاث الدین دخوارزم شاهرخ د شعبان په اوله، له هراته حکمران اود شاهرخ د دربار لوی امیر سمر قند ته رهی سو او په (۲۱)

په ۵ ذي قعده مولانا اصیل الدین حاج الائمه (په ذي قعده) شیخ ابو سعید محمد کازرونی هروی او مولانا جلال الدین قاینی محتسب او مولانا شمس الدین او حدد مد رسه مسیز مدرس او قاضی زاده شیخ ابو سعید امامی او خواجہ مجده الدین او شیخ الاسلام رکن الدین محمد خیبانی او مولانا کمال الدین حسین بن اسد او خواجہ عبدالقدار گویندہ او مولانا نور الدین محمد خطیب غزنی او شمس الدین شیخ محمد گرنگی او حافظ علاء الدین محمد هروی او صدر حفاظ عبدالرحیم فوشنجی ..

۱۴۳۵ م ۸۳۸ ق
دکاتبی تر شیزی شاعر وفات، دی دبیرام و گلندا، حسن و عشق دشنوی نظام دی .
ابراهیم سلطان دشاہرخ زوی په بلخ کی حکمران و د محمد غزنیں خان بن هوشنج غوری سلطنت د هندپه مالوہ کی. یحیی بن احمد بن عبد الله سهرندي خپل تا ریخ مبارکشاهی دهند دافغانی شاهانویو احوال و کینن .

۱۴۳۵ م ۸۳۹ ق
مولانا محمد دشتی دشاہرخ له خواگر جستان ته په سفارت ولاپ او د گرجستان حکمران اطاعت و کی ججه ئی و منله .
خواجہ غیاث الدین سیدی احمد اندخدوی لوی وزیر وفات او د هرات تفتا زانی (په ۸۴ ذي قعده) مو لا تانظنم الدين احمد بن برهان الدین خوارزمی بنخ سو .

شیخ الاسلام محمد بن احمد د هرات په گازر گاه کی بنخ سو چی شنخته ئی په اعلی لیث خط کتبی شوی ده .
د هرات دلوی سلطنت وزارت خواجہ غیاث الدین سیدی احمد بن خواجہ نظام الدین احمد اندخدوی ته دشا هر خ په فرمان وسپا رسو.
شاہرخ دریمه پلله هراته دا ذربایجان په سفره سو (۲ ربیع الاول) او په هرات کی امیر نظام الدین په حکومت پرینسو .

خواجہ عبدالقادر گریندہ ده رات لوی موسیقی نواز او حافظ او خطاط او شاعر په هرات کی رفات او بنخ سو. د مقاصد الاحان او جامع الا لحان ۸۱۶ او فوائد عشره او کنز الاحان او زبدۃ الا دور مؤلف .

میرزا سلطان ابراهیم دشاہرخ زوی ده زوی دفارس فرمانفرما په شیرلذکر وفات سو (۴ شوال) .

د بدخشان له شاهانو خخه ارغونشاه مرسو .
په هرات کی وبا او طاعون پیدا سو (جمادی الآخری تر ذي قعده بوری)

په هرات کی و فیات :

شیخ زین الدین خواجہ په (۲ شوال) اقضی القضاط قاضی صدر الدین محمد امامی په (۶ شوال) مولانای اعظم ضیاء الدین نورالله خوارزمی د هرات دجام امام په (شوال) مولانا شمس الدین محمد بن سعد الدین دخواجہ احمد ابو الو لیده مزار کی تفتا زانی (په ۸۴ ذي قعده) مو لا تانظنم الدين احمد بن برهان الدین خوارزمی بنخ سو .

تصویرونه او د شهزاده بایسنقر او د مولانا قاری هبة الله وفات په هرات کی (بنجشنبه ۳ ربیع الثانی). د مولانا نظام الدین یحیی بن خواجه کمال الدین خواجی وفات په هرات کی .
په هرات کی استاد فرج ریخته گو «کمان رعد» جو په کوه چې ۴۰۰ منه دبره ئی غور خوله دا آللہ دکوه باولی په شمال کی دشاہرخ په مخکی تعجبه سو .

۱۴۳۶ م ۸۳۴ ق
مولانا رکن الدین محمد خواجی وفات او د هرات په گازر گاه کی بنخیدل (یکشنبه ۲۷ شوال) .

۱۴۳۶ م ۸۳۵ ق
مولانا شمس الدین علی ترکه اصفهانی هروی وفات او بنخیدل په هرات کی (۱۴ ذیحجه) چې دفصوں الحکم شارح او د کتاب مفاسد مؤلف دی .

مولانا جمال الدین عبدالغفار بن مولانا جمال الدین اسحق قاضی وفات په هرات کی (۱۹ ذیحجه) .
د عروضی چهار مقاله په هرات کی د بایسنقر د کتابخانی لپاره مزینه و کتبیله سو (داستا نبول هنری موزیم ۱۹۵۴) .
دامیر اعظم ناصر الدین محراب ترخان وفات (۱۳ محرم) په هرات کی .

شهزاده میرزا بایسنقر بهادر دشاہرخ زوی چې تکمہ خطاط او د هنرمندانو پالونکه همزو ده رات په باغ سفید کی وفات او د گوهر شاد آغا په مدرسه کی بنخ سو (شنبه ۷ جمادی الاولی) .

مولانا اعظم فصیح الدین محمد علاغوری مشهور فقیه او عالم وفات او په گازر گاه کی بنخیدل (۱۵ جمادی الآخری) .
خواجہ مولانا اعظم شمس الدین محمد بن اوحد مقرر سو .

قاسم انوار د خراسان صوفی شاعر دجام په خرگرد کی وفات شاهرخ ددرباری او امیر محمد درویش سو .

۱۴۳۶ م ۸۴۰ ق

د دیوان په امارت مقرر سو .
 شاهرخ دا ذربایجان له دریم سفر
 خخه هرات ته راغیه (۲ ربیع الثانی).
 شاه سیف الدین دعمان دکنخ دھرموز
 حکمران هرات ته راغیه (۲۶ شوال).
 سلطان محمود شاه خلجی پښتون
 دهند په مالوہ کی سکه و وهله .
 د مولانا معروف خطاط دشاہرخ
 د کتابخانی د خوش نویس دژوند
 وخت په هرات کی .

۱۴۳۷ م ۸۴۱ ق

د هرات په مصلاتکی گوهر شاد
 ملکی و دانی و کره، چې تاریخ ئی پور
 چو گان نظم کی . دی په ۸۵۳ قمر
 دی .
 سلطان حسین بایقرا دهرات دپل
 تولگی سره وزیر یدیه (محرم جون
 ۱۴۳۸).
 د صدر مولانا جلال الدین لطف الله
 او مولانا شمس الدین محمد بن مولانا
 شیخ علی و فات په هرات کی . (جمعه
 ۲۱ ربیع الاول).

د شاهرخ له درباره دھر موزد
 والی شاه سیف الدین او توران شاه
 ترمنځ روغه و سوه او د طرزک کلاشانه
 سیف الدین ته ورکره سوه .
 د شیخ الاسلام ابو بکر بن شیخ
 محمد خوافی وفات (۹ صفر).
 د مولانا اخی تونی (شیخ محمد)
 وفات (۱۶ صفر).

۱۴۳۹ م ۸۴۳ ق

والی دغه بنبار ته ولاړ .
 د مولانا سراج الدین ملتانی هروی
 عالم او زاهد وفات په هرات کی
 حکمرانو هرات ته راوغوښت سو .
 امیر مبارز الدین شیخ حاجی دهرات (۳ شعبان) او قراجار په کابل کسی

کامیاب سو .
 گوهر شاده ملکه پر فصیح خوا فی

دمجمل فصیحی پر مؤلف په قمر
 سوه او دی ئی بندی کی .

۱۴۴۰ م ۸۴۴ ق

دهرات د نظامیه منسوی د فلک
 الذين مناره د عراق په بازار کی
 و نهیده او ۱۲ تنه ترلاندی سوه .
 آخر ذیحجه (دا فلک الدین د سلطان
 سنجر سلجوکی یو امیر و .

استاد کمال الدین بهزاد مشهور
 نقاشن په هرات کی وزیر یدی .

ملکت آغا دیمیر زاسیور غتمش مورد
 شاهرخ ماينه وفات او په هفته مدرسه کی
 پښخه سوه چې دی په بلخ کی جو په
 کړی و .

دهرات دکلا او خندی په ودانولو
 شرو و سوه . (۱۶ صفر).

امیر نظام الدین علی شیر نوابی
 دهرات اوی وزیر او شاعر او مؤلف
 په هرات کی وزیر یدی .

۱۴۴۱ م ۸۴۴ ق

امیر کبیر علاء الدین علیکه ګوکلتش
 د شاهرخ د دربار لوي امیر په او په
 خیابان کی پخپله جو په کړی مدرسه
 کی پښخ سو (۱۷ جمادی الاولی) .

شیخ الاسلام خپل ایلچی مولانا حسام
 الدین مبارک شاه پروانچي دسوغاتو
 او پنځو کتابو سره دصر ملک الظاهر
 ته او استاوه .

سلطان شاهرخ له شراب چښلو
 شخه توبه و کړه او د محنتب مولانا
 عبدالجلیل قاینی په وینائی دټولو
 شاهزادګا تو خم خانی تر ده واژه
 د شاهزاد ګانو او امیرانو په ګډون
 خوش دباندی په سه پلک کی ما تی
 جو په سوه او د غه مؤرخ په امتحان کی
 کړی .

وفات .

شهرزاده میرزا محمد جوکی د شاهرخ کشز زوی په بادغیس کی مه او په هرات کی دمیرزا یا سنقرد خنگه بنخ سو .

۱۴۴۵ م ۸۴۹ ق

د نظامی خمسه دخایر بنت امیر عثمان د کتابخانی لپاره په هرات کی دخواجه علی تبریزی په تصویر ۱ و تذہب اود یوسف جامی په خط و کبله سو . (استانبول نمبر ۷۸۱) .

۱۴۴۶ م ۸۵۰ ق

خنچه چی په فارس کی میرزا سلطان محمد یاغی سویؤ، نوشادرخ هرات میرزا علاء الدوله او امیر شمس الدین محمد صوفی تر خان ته و سپاره او پیچله شیراز ته ولاء، اود هغه خای فتح نامه ثی د مصر ملک الفطا هر چقام بیگ ته واستوله .

مولانا شمس یا سنقری هر وی وفات سو .

شاهرخ دهرات لوی او هنرپور پادشاه تر ۵۰ کاله سلطنت وروسته ۷۱ کلن په ری کی وفات سو .

(۲۵ ذیحجه) . د سید محمد بن اشرف هر وی وفات ملک بامی دحیب پوپلزی زوی د قندهار دابدالیانو مشرو .

۱۴۴۶ م ۸۵۰ - ۸۵۳ ق

دمیرزالخ بیگ بن شاهرخ امارت پرشمالی افغانستان او ماوراء النهر .

۱۴۴۷ م ۸۵۱ ق

میرزا علاء الدو له په هرات کی پاچا سو و په نیشا پور کی ئی میرزا علاء الدو له په هرات کی پاچا

۱۴۴۴ م ۸۴۸ ق

شیخ نور الدین محمد مرشدی او مولانا شمس الدین محمد ابھری د شاهرخ له درباره مصر ته استا خی واستول سو اود بیت الله پونی ٹی همله هراته ورسه یووی اود مصر دایچی سره یوچای د حج ترو خته مکنی تهور سیدل او تر حج وروسته بیرته هرات ته راغل .

ابو بکر بن اسما عیل الفاروقی د ۳۴ میناتورو مجموعه په هرات کی و کبله (استانبول نمبر ۸۷۰) .

امیر جلال الدین فیروز شاه د هرات لوی وزیر چی دده کارونه تر تقیشان لاندی ووله غمه میاو دهرات په هغه مدرسه کی بنخ سو چی ده دخیابان پرلار دبل انجلیل سره نزدی جویه کری و دده پرخای بی زوی امیر نظام الدین ددیوان اعلی ۱ میر سوچی دامیر مظفر الدین سلطان برلاس ترلاس لاندی کارو کی .

غیاث الدین بیهار خ په نامه مولانا زین الدین تایبا دی مقبره جویه کریه (متوفا ۷۹۱ ق) معمارئی غیاث الدین او خط لیکونکی تی جلال الدین بن محمد جعفره .

مولانا اعظم نصر الله گنا بادی د شاهرخ له درباره دهندوستان بیجانگر ته په سفارت ولاء او دده سره دوه ننه دیبجا نگر پاچا ایلچیان هم د سوغاتو سره ولیل سو .

مولانا شیخ الاسلام محمد بن ابو بکر سنو گر دی هروی

هرات ته دهند دایلچیانو خواجه

محمد او خواجه جمال الدین سره یوچای راو رسیدیه . د شاهرخ په فرمان خواجه شمس الدین سمنانی وزیر سو . (چهار شنبه سلغن صفر) .

امیر سیدی دفارس حکمرانه می اود مشهد په هغه مدرسہ کی بنخ سوچی ده جویه کری وه پرخای فی دفارس په حکمرانی خواجه معزالدین سمنانی له هراته مقرر سو .

د فصیح احمد بن جلال الدین محمد فصیحی هروی مؤرخ د مجلمل فصیحی دلیکوال وفات .

۱۴۴۶ م ۸۴۶ ق

له هراتیوه نسخه چی ۴ تصویره لری، دسلطان محمد بن مراد د کتابخانی لپاره و کبله سو، (استانبول نمبر ۸۶۲) .

د شمس الدین مولانا محمد آدم زاده او طبیب وفات (۱۱ صفر) . دمولانا محمد بن نجیب الدین علی خواصی وفات، (۱۶ ربیع) دسید فضل الله طوسی کمانگر وفات په هرات کی . دشاه محمود علی سیستانی او قی وفات .

۱۴۴۳ م ۸۴۷ ق

د خواجه علی بن فخر الدین وفات او بنخیدل په گازرگاه کی (۱۱ رمضان) . د مطلع سعدی ده راته لر زاق دی د شاهرخ له خوا له هراته یو پونی و روپلیل سی .

خواجه معزالدین سمنانی دفارس کالیکوت بندر ته ولاء په ۸۴۶ ق د حکمران په شیراز کی مرسو او خای ئی ذیحجه کی په بیجانگر کی ۸۴۸۵، ۸۴۸۵ شیخ محبدین ابوالخیر ته کال د روزی دمیاشتی په نیماقی کی و سپارل سو .

۱۴۴۱ م ۸۴۵ ق

عبدالله طباخ هروی د هرات مشهور خطاط یوقرآن په نسخه، لمله رقاع و کیبن . (دمشید رضوی خزانه) . امیر محمد مبارزالدین په نیمروز کی حکمرانو .

مهد علیا ملکه گوهر شاده سمرقند تهولاه او خبل لمسی میرزا عبدالطیف ئی هرات ته راوست (۱۴ شوال) . ملک علی دیستان داوك حکمران په ۲۰ شعبان او خواجه نصرالله تر شیزی (په رمضان کی) او خواجه ناصر الدین نصرالله خواصی د شاهرخ دملکت مشاهیر مره سول .

دمولانا جلال الدین یوسف عتیقی ده رات د دارالقضا د کاتب وفات (۱۳ محرم) .

د شمس الدین مولانا محمد آدم زاده او طبیب وفات (۱۱ صفر) . دمولانا محمد بن نجیب الدین علی خواصی وفات، (۱۶ ربیع) دسید فضل الله طوسی کمانگر وفات په هرات کی .

دشاه محمود علی سیستانی او قی وفات .

هزار سپه توپسوار.
شاه نجم الدین محمود په سیستان کی مہ سو .

په خراسان کی دمیرزا بابر او سلطان محمد او علاء الدوله تیموری شاهزاد گانو خانه جنگی .

په سمر قبید کی خلکو میرزا عبدالطیف هر کی (۲۶ ربیع الاول) او پر خایئی به بخارا کی میرزا سلطان ابوسعید دسلطنت مدعی سو . خو سمر قند میرزا سلطان عبدالله نیواو میرزا علاء الدوله بلخ واخیست هرات دمیرزا ابو القاسم بابر سره و .

۱۴۵۰ م ۸۵۴ ق حلوه
په خراسان کی دتعلیق او نستعلیق خط له گویدلو خخه شکسته خط پیدا سو .

سید عبدالجلیل د سلطان خلیل زوی او د سلطان محمد سبز واری لمسی (شاه مقصود) دقتند هار په خاکریز کی وفات او بشخ سو .

۱۴۵۱ م ۸۵۵ ق
میرزا سلطان ابو سعید خپل رقیب میرزا سلطان عبدالله دمرقند دشیراز سره مات کسی (شنبه ۲۲ جمادی الاولی) او سمرقند کسی نیوی .

دھبو شان او اسفر این ترمنځ په چناران کی دمیرزا سلطان محمد بن باستقر او میرزا ابو القاسم جنگ او د سلطان محمد وزل او د میرزا علاء الدو له پندول .

سلطان بهلول لوڈی دملک کالازوی او پیښتو شاعر په هند کسی دلودی سلطانانو سلطنت جوړ کی .

(دیجھی اوخر) بابر سیستان هم له هراته سره و نبلاوه .
مولانا شیخ مفسرین احمد کاریزی په هرات کسی وفات او بشخ سو .

۱۴۴۹ م ۸۵۳ ق
میرزا الخ بیک له سمر قنده او میرزا عبد اللطیف له بلخه لنیکر کشی و کره او د سمرقند ددمشق په کلی کی الخ بیک مات سو، او میرزا عبداللطیف خپل پلار او رور عبد العزیز ووژل، خومیرزا ابو سعید بن میرزا سلطان محمد بن میرانشاد بن تیمور له دی شخري خخه بخارا هولاه .

په هرات کی میرزا ابو القاسم با بر دبایسنقر زوی سکه وو هله ۱ او د خراسان پاچاسو . او میرزا علاء الدوله او میرزا سلطان ابراهیم کی بند یان کره .

میرزا بابر له هراته سیستان ته ولاړ، او شاه حین کی هلتہ مطیع کی . امیر هندو چی په باد غیس کی یاغی سوی ئېه خبوشان کی کی میر کی .

میرزا سلطان محمد چی دعراقاو فارس حکمدارو په هرات راغی او میرزا بابر ئې دجام به جنگ کی مات کی او د هرات پاچا سو .

۱۴۵۰ م ۸۵۴ ق
داغفانی لو دیانو سلطنت په هند کی . ددوی پايتخت په لیو .

۱۴۵۰ م ۸۵۴ ق
میرزا ابو القاسم له هراته بلخه ولار، او له بدخشانه ترمذ چه بوری ئې امیر ناصر الدین او امیر مبارز الدین

مولانا یعقوب چرخی دعثمان زوی مشهور نقشبندی مرشد او عالم او مفسر او مؤلف صوفی وفات او په حصار شادمان کی (دو شنبه ته نزدی) بشخ سو .

۱۴۴۷ م ۸۵۱ - ۱۴۵۶ م ۸۶۱ ق
دمیرزا ابو القاسم بابر دبایسنقر زوی دشاہرخ دلمسى امارات په هرات او قول خراسان کی .

۱۴۴۸ م ۸۵۲ ق
میرزا الخ بیک دماوراء النهر او له بد خشانه ته میمنی بوری لنیکرو سره په هرات راغی او د ترناپ په جنگ کی میرزا علاء الدوله مات کی .
الخ بیک سید عمامه الدین دهراته وزارت او مولانا قطب الدین احمد مامی ئی لوی قاضی مقرر کړه، او خپل زوی میرزا عبد اللطیف ئی هم په هرات کسی پرینېو پخیله ته آمو واوبنت .

۱۴۵۰ م ۸۵۰ ق دشاہرخ ترمذ و دوسته دمیرزا عبداللطیف ملکه ګوهر شاده دخوار او ری ترمنځ بندی کړله (سلخ ذیحجه واوښت .

میرزا علاء الدوله دهراته محبس خخه میرزا عبد اللطیف خپل پلار الخ بیک ته واستاوه الخ بیک دلخواهیت خپل زوی عبد اللطیف ته پرینېو او سمرقند ته ولاړ .

میرزا زا علاء الدوله هراته مشهد پسله دی ئې هرات میرزا عبد اللطیف ته پرینېو او د شاهرخ جنازه ئسی سمر قند ته یو وړه چه دامیر تیمور سره بشخ سو .

۱۴۵۱ م ۸۵۱ ق
میرزا ابو القاسم بابر دفوشنیج له خوا را غی او هرات ئی نیوی میرزا عبد اللطیف بلخ ته و تنبیتید، شبر غان راغی مګر ناکام هرات ته ستون ده رات په چارسو کی دلودی سو .

۱۴۵۱ م ۸۵۱ ق
شاهرخ لمسی له هراته پر بلخ او او امیر زاده یارعلی چی یاغی سوی او ده رات په چارسو کی دلودی سو .

طواویغی :
 ۱- امیرزا جهان شاه توکمان به اسفراین کسی له استراباده تر سبز واله .
 ۲- میرزا سلطان ابوسعید په بلخ کی پرتوول ماوراء النهر باندی .
 ۳- میرزا علاء الدوله به ایبوردکی له اوز بکه تردشت قبچاق پوری .
 ۴- میرزا سلطان ابراهیم په هرات کی .
 ۵- میرزا سلطان سنجر په مرو کی .
 ۶- میرزا شاه محمود دبار نزو په طوس کی (متوفا ۸۶۳ق) .
 ۷- ملک قاسم تر کمان په سیستان کی تر اسفزاره .
 میرزا علاء الدوله دخیل زوی ابراهیم یه مرسته دهرات په باع زاغان کسی بیا پر تخت کنینو ست (۷ جمادی الاخری) خود تر کمانانو پاچجهانشاه راغی او هرات کی و نیو (۱۵ شعبان) اود خراسان پاچا سو .

۱۴۵۸ م ۸۶۳ق

میرزا سلطان ابوسعید له بلخه راغی او په هرات و دکی ثی دجهنا نشا لبکر مات کره اود دوی تر منځ روغه و سوه، جهانشاه آذربایجان ته ولاړ او سلطان ابوسعید په هرات کی پاچا سو. او سکه ثی ووهله (جمعه ۱۵ صفر) .

نعرو او سرخس تر منځ تیموری شاهزادگان دابو سعید په جنګ کی مات سول او میرزا سنجر ووازه سو. (۱۵ جمادی الاولی) .

شیخ الاسلام شمس الدین محمد په تیموری هیواد کی ملوک کوسویی جامی وفات اود هرات د

با غ مختارته راغی .
 په هرات کی فساد او خانه جنگی و سوه، او میرزا سلطان ابراهیم راغی هرات ثی و نیو، خو میرزا شاه محمود له مشهده راغی او په کوسو یه کسی جنګ و سو، او میرزا شاه محمود بیرون مشهده ته ولاړ .
 ورو ستنه سلطان ابوسعید له سمرقنده راغی او میرزا ابراهیم ثی دگر زیوان غروته و تبتواوه او هرات (۲۵ شعبان) او ملکه گوهر شاده ثی په هرات کی مه کره (۹ رمضان) بیانو دبلغ خواته ولاړ (۱۵ شوال).
 سلطان ابوسعید کود کان دسلطان محمد زوی دمیرانشاه لمسي تول خراسان، زا بلستان، تو دان و نیو . او په هرا ته ثی پاچه کوله .

۱۴۵۶ م ۸۶۱ق - ۱۴۶۸ م ۸۷۳ق
 د سلطان ابوسعید کورکان بن سلطان محمد میرانشاه بن تیمود د سلطنت دوره له هراته .

۱۴۵۷ م ۸۶۲ق
 میرزا سلطان ابراهیم چی مازندران ته تللی و دتر کمانانو له لاسه مات سو. (سه شنبه ۲۵ محرم) او په تر منځ روغه هرات ثی و نیو (یکشنبه ۷ صفر) او شیخ الاسلام نور الدین محمد او خواجه شمس الدین کوسو یه ثی بلخ ته واستول چې د سلطان ابوسعید سره روغه و کی .

دشیخ الاسلام مولانا جلال الدین ابوالقاسم په لاری بلخ ته کلن شہزاده او په یزید پورانی وفات او بنخید لد هرات دپو ران په کلی کی .

-۱۰۳-

۱۴۵۳ م ۸۵۸ق (وفات ثی ۸۹۴ق) .
 میرزا بابر ترآمو تیرسو او دوختن سیمی ثی و نیو، بیانو نو سمرقند کلابندکی خویه پای کی ثی دابو سعید سره روغه و کره اود لوی اختد د میاشتی په لوړیو ورخو کی دکرکی برښدر ترآمودا واوبنست او هرات ته راغی .

۱۴۵۴ م ۸۵۹ق
 دمولانا شهاب الدین احمد بن محمد بیرون جندی وفات او بنخیدل په خط خورا اعلی نمو نه کنبلی سوی ده .

۱۴۵۵ م ۸۶۰ق
 مولانا سعد الدین کاشغری دهرات د نظامی خمسه و کنبله چې د سلطان لوی صوفی او مرشد وفات او د هرات دعیدگاه دصرحه په جنوب کی بنیخ سو. (چهارشنبه ۶ جمادی الاخر) .

میرزا سلطان ابوسعید له سمرقند یو کتاب زیج جدید سلطانی (الغیکی) اود لب الالباب رساله دهرات میرزا ابوالقاسم بابر ته تحفه را واستوله، چې د خواجه ابوالوفا خوارزمی تالیف و .

د حاجی محمد فراهی وفات په هرات کی .
 دشیخ الاسلام بهاء الدین جغا ره یه هروی وفات او بنخیدل دهرات په عیدگاه کی (سلخ ربیع الاول) .
 عراق او فارس دهرات له سلطنته بیل سول، او میرزا سلطان سنجر دهله خای حکمران هرات ته راغی نومیرزا ابوالقاسم بابر له هراته د حکمدار مشهده ته ولاړ، او هلتله په چار باغ کی مرسو (سه شنبه ۲۵ ربیع الثانی) دی ثی دمشهد دشاہرخ په مدرسه کی دحضرت امام په جواړ کی بنیخ کی .

دده پرخای یو ولس کلن شہزاده میرزا جلال الدین شاه محمود دمیرزا ابوالقاسم بابر زوی په پاچه و ملن سو. او په ۲۶ جمادی الاولی دهرات بابر و نیو (۸۵۸ق) .

جامع مسجد سره بینخ سو.
۱۴۶۳ق ۱۴۵۹

پوری .
په دغه کال چې ابوسعید له هراته
مازندران ته ولاړ، امیر خلیل له
سیستانه راغن او هرات ئی کلامند
کې ع مګر دهرات خلکو د یوشا په
شرح کې وکیبین .

د هرات دنماز گاه
عمارت دسلطان ابوسعید په حکم د
کمال الدین میرک حسین په اهتمام
جوړ سو .

خواجه شمس الدین محمد د هرات
وزیر او صاحب دیوانو. ده دنیرو تو
کلانیوله او د هغه خای یاغنی امیر
بیرکه ئی هرکی .

میرزا سلطان ابراهیم وفات او د

هرات دگوهر شاد دمدرسی په هدیره
کې بینخ سو. (چهارشنبه ۰۱رمضان).
میرزا شاه محمود دا بو القاسم یافروزی
په کابل کي دامیر بابا سره په جنګ
کې ووازه سو .

مولانا محمود امامی شیخ الاسلام
د اکتاب وروسته مولانا عبد الله بن
ابو سعید هروی تکمیل کې .

۱۴۵۹ق ۱۴۶۴

مولانا شمس الدین محمد اسد د

میرزا علاء الدو له په دستمدار کي
وفات او دهرات دگوهر شاد دمدرسی
په هدیره کې بینخ سو (۲۵ شعبان).

سلطان ابوسعید کابل او غزنی او د
شیخ الاسلام خواجه ناصر الدین
عبدالله نقشبندی له بخارا خڅه هرات
ټراویغ (۲۳ صفر). او به ۱۱ ربیع الاول
بیرته ماوراء النهر ته ولاړ .

خواجه مظفر مختار سبزواری او
مولانا نعمت الله قهستانی او خواجه
ورسیدل .

له هرات دسلطان ابوسعید مملکت
تر ماوراء النهر او ترکستان او کاشغر
مقرر سول .

او قبجاق او کابل او زاول پوری
د حافظ الدین ابونصر پارسا بن
ورسیدی او غرباتر مازندران او عراق
خواجه محمد پارسا وفات او بشیخیل

دفیض آباد په رود یوپل دشاد
سلطان محمد له خوا جوړ سو چې
په بلخ کې .

د سلطان ابوسعید په حکم د
ملکت مالیه په دری قسطه سوه .
لوړپري قسط په سرطان او دوهم قسط
په سنبله میزان او دریم قسطیه قو س
کې .

کله چې ابوسعید ماوراء النهر ته
دمیرزا محمد جو کې مقابلی ته ولاړ،
میرزا سلطان حسین له مازندرانه راغن
او هرات ئی کلامندکې . (دوشنبه ۲۴
ذیقعده) خوبیر ته له هراته مازندران ته
ولاړ (۵ محرم ۸۶۶ق) .

دمیر مزید ارغون په اهتمام د
خواجه ابونصر پارسا پرقبه په بلخ کې
وډانی جوړه سو .

۱۴۶۰ - ۱۴۷۹ م ۸۶۵ - ۸۸۴ ق

بیرزا سلطان ابوبکر د سلطان
ابوسعیدزوي بدخشان او تخارستان
حکمران و .

سلطان ابوسعید ماوراء النهر آرام
کې او میرزا محمد جو کې ونیول سو
و پیچله سلطان بیرته هرات ته راغن
(۲۲ ربیع الشانی) ده رات دیوان تفتیش
سو او د یوانيان دخواجه شمس الدین
محمد سره معزول سول .

په ماوراء النهر او سمرقند طاعون
ګلکو سو. او میرزا محمد جو کې ده رات
د حصار اختیار الدین په محبس کې
ووازه سو، او د گوهر شاد په همیزره
کې بینخ سو .

ده رات خطاط محمد بن محمد بقال
تصور الیم په هرات کې وکیبین .
(استانبول نمبر ۱۲۹۶).

۱۴۶۴ م ۸۶۹ ق

د ارس دیاد شاه دریم ایوان
(۱۴۱۲ - ۱۵۰۰) ایلچی ده رات د
سلطان ابوسعید دربار ته راغن.
مولانا شریف الدین عبد القهار
د معقول او منقول جامع عالم په هرات کې

تر آخره په هرات کې طاعون کې سو
او په زړو خلک مړه سوه او بندار خالی
او خراب سو .

ملا معین مسکین هروی د معراج
النبوہ تالیف شرو کې، چې په
۸۹۱ق ئی ختم کې .

وفات سو. (۲۰ ربیع)

۱۴۶۵ م ۸۷۰ ق

دهزاره اقا اولس چه یاغی سوی وو، سلطان ابوسعید پر دری ورغیء خوبیا دشیخ الاسلام نورالدین محمد یه شفاقت و بخبل سو، اودخو کالو م لیات ھنی واخیستنل سو، او مولانا شمس الدین عنی د تصحیح لپاره ورولیپرل سو، او امیر نظام الدین احمد دمالی تو اخیستنی لپاره . په همدغه کال سلطان ابوسعید زاروغه سو، اود دربار طبیبان مولانا قطب الدین محمد نفیسی او مولانا اصیل الدین حسین تونی ئی علاج وکیء.

۱۴۶۵ م ۸۷۰ ق (حدود)

دیوسفرز او نور و پیښتو قومویون له قندهاره دکابل او ننگرهار له خوا دیښبور او سوات سیموته ، دددوی مشران مداد، مدو ، شیخ عثمان ، سلطان شامو چې په کابل کی میرزا الغبیگ مړه کړه.

سلطان ابوسعید خپل زوی په ۳ شعبان الغبیگ دکابل او غزنی اود افغان د سیموه تر اباسین پوری حکمران مقرر کیء، او امیر ویس اتكه دالغ بیگ وزیر دکابل دویسل آباد واله و کښله.

۱۴۶۶ م ۸۷۱ ق

شیخ صدر الدین محمد رواسی په هرات کی وفات سو. (۱۰ رمضان) او جنازه ئی جوین ته واستوله سو، سلطان حسین بايقرا دخرا سان او سیستان مولانا جلال الدین لطف الله دیخارا قاضی په هرات کی مړسون (۲۰ ذیحجه) او جنازه ئی بخارا و کښل (ذیحجه).

تہ یووچه سو .

۱۴۶۷ م ۸۷۲ ق

حکه چې میرزا جهان شاه د آنزو بایجان پاچا دامیر حسن بیگ په جنگ کی مړسون او هله فساد سو، نو سلطان ابوسعید په هموکی دخواجه ناصرالدین عبیدالله سره مشوره و کړه اود طوس له لاری پر آذربایجان او عراق ورغیء، او میرزا سلطان خلیل خپل زوی ئی به هرات کی او بل زوی سلطان مرادئ په ګرمیں او قندهار کی مقرر کړل .

۱۴۶۷ م ۸۷۲ ق

حیدرشاه حاجی خان بن زین العابدین سواتی دکشمیر پاچاو .

۱۴۶۸ م ۸۷۳ ق

سلطان ابوسعید دهرات لوى په چا داران دقرا باغ په جنگ کی د او زون حسن په لاس کی ګرفتار سو (۲۲) ربیع داردبیل په شاوهواکی ووازه سو . کڅه هم په هرات کی میرزا سلطان

محمد دابو سعید زوی په ۳ شعبان پاچاسو، خو میرزا ابوالغازی سلطان حسین تر اباسین پوری حکمران مقرر کیء، او امیر ویس اتكه دالغ بیگ وزیر دکابل دویسل آباد واله و کښله. ئی په صدارت مقرر کیء .

سلطان حسین په هرات کی باغ جهان آرای جوړ کیء .

سلطان حسین بايقرا دخرا سان او سیستان بشارونه و نیول، او په خپله سکه تنگه باندی ئی عدل او بهبود و کښل (ذیحجه).

سلطان حسین میرزا خراسان ته دمیرزا یادگار مقابلي ټه ولاړ، او په چنا ران کې ئی مات کی عاویبر ته هرات ته راغیء . (۳ جمادی الآخری).

دهرات دخانقه شاهر خیه مشر عبد الرزاق بن اسحاق سمرقندی و د مطلع سعدین لیکوال .

دهولاذ درویش احمد هروی وفات او بتخیدل د گازرگاه سره .

۱۴۶۹ م ۸۷۴ ق

حسن شاه د حیدر شاه سواتی زوی دکشمیر پاچاو .

۱۴۷۰ م ۸۷۵ ق

د شمس الدین محمد تباد کانی خراسانی محدث دژوند وخت .

دهرات خلکو دهیرو مالیاتو پر خلاف قیام کیء خو امیر علی شیر نوائی دغه مالیات لغوکول او خلک ئی آرام کړول .

حکه چې سلطان حسین میرزا په مرغاب کی بوخت و نو میرزا یادگار محمد بن سلطان محمد هرات و نیو او په باغ زاغان کی پادشاه سو ، (دوشنبه ۹ محرم) مګر سلطان حسین له فاریابه راغی او یادگار میرزا ئی به باغ زاغان کی ونیو، او همنی کیء . (چهار شنبه ۱۷ صفر) .

وروسته خواجه قوام اللہ یعنی نظام الملك بن اسماعیل خوا فی په وزارت مفرد سو.

مولانا حسین واعظ کاشفی هروی دمولانا جلال الدین بلخی دشنوی لب لباب «وکیبن».

عبد الرزاق سمرقندی د مطلع سعد یعن دیناره جریمه او بیرون ته (بنجشنبه ۱۷ محرم) .

امیر علی شیر نوایی د هرات د سلطان حسین دربار ته را غیء . (رمضان - اپریل ۱۴۶۹) .

د میرزا الغ بیگ لبکرو قولی افغانی سیمی ونیولی ، او تر ملتانه پرمخ ولایل .

۱۴۶۸ م ۸۷۳ ق

دهرات حسین بن غیاث الدین منصور بن بايقرا بن عمر شیخ بن تیمور سلطنت له هراته .

۱۴۶۸ م ۸۷۳ ق

سلطان غیاث شاه د محمود شاه خنجی زوی دهند په مالوہ کی پاچاو .

۱۴۶۸ م ۸۷۳ ق

دستور اعظم خواجه قطب الدین طاؤوس سمنانی په هرات کی «جوی سلطانی» و کښل او اوبه ئی له خلو رو فرسخو خنه کوه مختاره راوسته، او دهرات شمالي دښت ئی تر گازرگاه پوری زرغون کیء .

۱۴۶۸ م ۸۷۳ ق حدود

د مهمندو او یوسفزو جنگ په ننگرهار کی او دیوسفرزولیند داشنغر سیموه او د دلازکو او شلمانو شرپ او تر باجوړه مئکنی نیول، دملک احمد بن سلطان شاه او شیخ ملی آدم بن یوسف په مشری .

۱۴۶۹ م ۸۷۴ ق

په ۱۴ محرم د سلطان حسین مور فیروزه بیگ دامیر تیمور دلور لمنهوا لمسي، په هرات کی مړه سو، او مولانا قطب الدین خواجه صدر اعظم ۱۵ زره دیناره جریمه او بیرون ته صدر پاتنه سو .

داتلسانه هریعنی پیپسی	۸۷۵
دیوانی سپری و وفات سو. (جمادی الآخری) .	مومند .
مولانا جامی دیو سف او زلیخا قصه نظم کره .	مولانا جمی هروی شواهد لنبوه تالیف کی ع اوہ رکنہ او یوہ خاتمه .
خواجه عبدالقدار گویندہ دهرات دموسیقی استاد په طاعون کی وفات سو .	دردیش علی په بلخ کی یاغی سو او امیر علی شیر ئی ایلو لو ته ولار .
عطاءالله جمال الدین دهرات مشہور واعظ حضرت محمد (صلعم) پر پہ نیمر و زکی حکمران اولملک نظام الدین ژوندانہ باندی روضۃالاحباب و کیبن، چی په ۹۰۰ ق تمام سوی دیع .	ملک شمس الدین محمد بن یحیی پہ نیمر و زکی حکمران اولملک نظام الدین یحیی مہ سو .
دشیخ کمال الدین حسن وفات او بنخیدل په هرات کی .	دشمس الدین محمد امین زیارتگاهی هردی وفات .
امیر علی شیر نوایی خپل حیرۃ البرار مثنوی په ازبکی ژبه منظوم کی ع .	مولانا جامی تحفة الاحرار منظوم سو .
دبا بر شاه بن عمر شیخ ولادت په فرغانہ کی دقتلق نگار خانم له نسہ (۶ محرم مساوی ۱۴ فروردی) .	دستلسان حسین بایقراء لخوا د سلطان بایزید کتابخانی ته دسلمان سماوجی مصود دیوان چی ۱۱ تصویرہ لری دفعیم الدین کاتب په خط په هرات کی ترتیب او اهداء سو - (استانبول نمبر ۳۵۶۲) .
دخواجہ رزق اللہ دھلوی مشتاقی دلودیانو د تاریخ دلیکوال د ژوند وخت .	مولانا عبدالرحمن جامی هروی اشعة اللمعات و کیبن چی دفتر الدین ابراهیم عراقی دلمعات شرح ده .
امیر علی شیر نوایی خپل لیلی و مجنوں په از بکی ژبه منظوم کی ع .	محمد شاه بن حسن شاه سواتی دکشمیر پادشاهو .
دغسی هم دده فر هاد او شیرین او سبعة سیاره په دغه کال منظوم سول .	میر علی شیر نوایی دهرات لوی وزیر خپل دیوان «خراین المعانی» دستلسان حسین بایقراء په خواهش په ازبکی ژبه تکمیل او ترتیب کی ع .
مولانا جا می سلسیله الذ هب دسطانا حسین با یقرا په نامہ په هرات کی منظوم سو .	د مطلع سعدین مؤلف عبدالرزاق سمیر قندی چی مؤرخ ، عالم ، سیاسی ،
۱۴۸۵ م ۸۹۰ ق	۱۴۸۷ م ۸۸۷ ق
دستلسان ابوسعید لخوا په قندهار او گرمیسر کسی دده زوی سلطان مراد حکمرانو .	دستلسان ابوسعید بن مسعود بسطامی مؤلف او فقیہ او عالم وفات په هرات کی دی دامام فخر رازی له پینته و (ولادت ۸۰۳ ق) .
۱۴۸۳ م ۸۸۸ ق	۱۴۸۰ م ۸۸۵ ق
علی شیر نوایی دهرات د اعلیٰ دیوان امیر سو .	دامیر عیاث الدین منصور پرقبیر په هرات کی د سلطان علی مشہدی په نستعلیق خط یوه برو لیک و کنبل سو .
۱۴۷۳ م ۸۷۸ ق	۱۴۷۷ م ۸۸۲ ق
دشیخ نور الدین محمد جفارہ ئی وفات اود هرات په خیابان کی بسخیدل . (جمعه ۲۳ رمضان) .	په هرات کی دخسمی یوه مصوروہ نسخہ و کنبل سوہ چی دهرا ت او سمرقند د حکمرانانو تصاویر لری (استانبول ۱۹۵) محمد بن محمد بقال هردی نقاش او خطاط د عجا ئب المخلوقات ۱۸۹ تصویرونه په هرات کی و کنبل (استانبول ۴۱۰) .
۱۴۷۸ م ۸۸۳ ق	۱۴۷۸ م ۸۸۰ ق
مولانا اظہر مشہور هروی خطاط وفات په هرات کی .	مولانا جامی هروی نفحات الانس و کیبن .
۱۴۷۵ م ۸۸۰ ق	۱۴۷۵ م ۸۸۰ ق
نوایی په هرات کی مدرسہ او خانقاہ اخلاقیہ دجوی انجلی پرغارہ جوہ کړل .	امیر سید اصیل الدین عبدالله حسینی هروی مفسر او محدث او مؤلف دمزارات هرات لیکوال په هرات کی وفات سو . (۱۷ جمادی الآخری) .
۱۴۸۰ م ۸۸۴ ق	۱۴۸۰ م ۸۸۴ ق
شیخ مولی ادم بن یوسف دینبنتو د خربنبوں سپرہ بنی خخه ، خپل کتاب دشیخ مو لی د فتر په پینتو و کیبن اود پینتو په سیمومکی ثی تر سواته دمچکو دویش او اجتماعی ګډ ژوند لاری چاری پکښی و بسوی .	د مولانا جا می هر ول لو مہ دیوان فاتحة الشباب مرتب سو .
۱۴۸۱ م ۸۸۶ ق	۱۴۸۱ م ۸۸۶ ق
میرزا ابوبکر دستلسان ابو سعید زوی په بد خشان کی اقتدار	میرزا ابوبکر دستلسان ابو سعید زوی وو ، خو انگریزانو هغه په شخصی ملکیت واپول .

امیر علی شیر نوائی په ازبکی
ژبه خپل «سداسکندری» منظوم
کی ۴ .
زین الدین محمود واصفی هروی
شاعر اولیکوں دبدایع الواقع مؤلف
په هرات کی وزیر یادی .
پہنچتو شاعر خلیل خان نیازی د
ژوند وخت په هند کی .

ابیزی هروی وفات او پہنچیدل په
هرات کی .
مولانا عبدالرحمن جامی دخپل تفسیر
لومپری تروک و کینین (داکتاب و رک
دی) .
دشرف الدین اسماعیل بن عیسیٰ بن
دولت او غانی فقیہ او محدث اود
اختیار اعتماد المسانید مؤلف وفات
په مکہ کی .
مولانا جامی هروی خپل بہارستان
و کینین

۱۴۸۷ م ۸۹۳ ق

جمال الدین محمد بن حسام هروی
ذخور نالمی ناظم په خوسف کی
وفات سو .
مولانا محمد معین طبیب دھرات د
دارالشفا اود دربار سرطبیب وفات
سو .

مولانا حسین کاشفی هروی د
حاتم طایی قصہ و کینله .
امیر علی شیر نوائی په نشاپور
کی دشیخ فرید الدین عطار پرہدیره
گنبدہ جویہ کرہ .

دقاضی نور الدین محمد ۱ ما می
هروی وفات (۲۰ جمادی الآخری) .
مولانا شمس الدین محمد بن محمد
تباد کانی دمنازل السائرین دشارح
وفات او پہنچیدل دھرات په خیابان
کی .

۱۴۹۱ م ۸۹۶ ق

امیر علی شیر نوائی دھرات مشہور
وزیر دمجالس النفایس تذكرة شعراء
تالیف کرہ اته دفتره
خواجہ ناصر الدین عبید اللہ حرار
مشہور نقشبندی شیخ په سمرقندی
کی وفات او بنیخ سو .

۱۴۸۷ م ۸۹۲ ق

دولت شاه بن بختی شاه سمرقندی
خپلہ تذكرة الشعرا دامیر علی شیر
نوائی په نامہ تالیف کرہ .
امیر علی شیر نوائی داستر آباد
استانبول نمبر (۸۵۷) نسخہ و کشہ
مولانا علاء الدین محمد بن مو من چی ۲۱ میناتوره لری .

-۱۱۰-

(c) ketabton.com: The Digital Library
دھنیان موبائل پیپریٹ
نسخه پھرات کی په نستعلیق و کبلتہ
جامعی دورور وفات او پہنچیدل په
هرات کی .
دھافظ غیاث محدث وفات .
حافظ معین الدین خلیفہ دھرات
صدر وفات .
میر محمود خوشمردان سیزروا ری
خطاط دخوشنو یسی رسالہ و کبلتہ .
مولانا عبدالرحمن جامی دابن حاجب
پر کفیہ خپلہ مشہورہ شرحہ (الفوائد
الضیائیہ) و کبلتہ چی د عربی نحو
دھرات خطاط احمد شیرازی په
هرات کی یوہ مجموعہ خمسمیں او
ھفت او رنگ جامی و کبلتہ ، چی
میناتور او نقاشی ئی دہزادمکتب
یاد سلطان محمدده (دکابل خلی
کتابخانہ) .

۹۰۰ ق

سلطان محمود میرزا دسلطان ابو
سعید زوی په ماوراءالنهر کی و، چی
ددہ زوی خان میرزا دباير لخوا د
بدخشان حکمران و، او بیانی زوی
سلیمان میرزا او لمسی ابراهیم
میرزا پر بد خشان حکمرا نی
کوله .

سلطان علی مشہدی په هرات کی
یوہ نسخہ و کبلتہ چی ۳۴ میناتوره
لری (استانبول ۷۷۷) .

یوہ خمسہ نظامی دعلى شیر نوائی
لپاره دغه خطاط و کبلتہ چی دخاطی
او ترین شہکارو .

دلیل دنه مسجد دسلطان حسین
بايقرا په حکم په ۸۰ زرہ دیناره
جور سو .

-۱۱۱-

خواجہ شمس الدین محمد مرزا وارد دهستان ابو سعید وزیر او دخواجہ نبیالله انصاری دمو قو فاتو متولی په هرات کی وفات او پسخ سو .

مولانا محمد نقاش هروی دامیر علی شیر کتا بدار دبدیع الزما نمیر ذا کتابدار سو .

خواجہ کلان محمد اکبر دهستان سعد الدین کاشغری زوی په هرات کی وفات سو (پنجشنبه ۱۲ جمادی الاخری) .

و لانا قطب الدین محمد آدم دهرات طبیب وفات سو (محرم). مولانا شمس الدین محمد زوجی دهرات راهد اوعالم وفات سو (شنبه ۱۶ رمضان) .

و لانا میر حسین معما ئی وفات او دهرات په اخلاقیه مدرسه کی پسخ سو .

۱۴۹۹ م ۹۰۵ ق خواند میر هروی مؤرخ خلاصہ الا خبار و کیپس .

امیر جلال الدین ویسل اتكه د امیر محمد مغول زوی په کابل کی مرسو (جمعه ۱۵ شعبان) د بالاحصار غر بی خواتنه پسخ دی .

۱۴۹۹-۱۵۱۰ م ۹۰۵-۹۱۶ ق دشیبا نی خان دابرا هیم زوی (دجوچی بن چنگیز خان له پښته) سلطنت پر ماوراءالنهر او شما لی او غربی افغانستان تر قند ها ره .

۱۵۰۰ م ۹۰۵ ق بابر عایشه بیگم دهستان احمد میرزا لور و کپه .

مدرسہ اخلاقیه مدرس او عالم وفات سو (ربیع الاول) .

۱۴۹۶ م ۹۰۳ ق دفیض الله بن زین العابد یسن بنیانی ملک القضاۃ او صدر جهان لوی مؤلف دژوند وخت په هند کی. دشاھرخ د مدرسی لوی مدرس مولانا بر هان الدین عطاء الله رازی په هرات کی مرسو (رمضان) .

۱۴۹۷ م ۹۰۳ ق بابر سمر قند ونیوی . (دربیع

الاول او اخر = نو مبر) او دده په غیاب کی ئی ورور جهانگیر میر ذا اند جان ونیو . صدر جهان ملک القضاۃ فیض الله بنیانی مجتمع التوادر په هند کی و کیپس .

میر خواند محمد هروی مؤرخ د روضة الصفا مؤلف په هرات کی ۱۶ کلن وفات سو (۲۰ ذیقعد ۱۵) و دشیخ بهاء الدین جفاره بی په هدیره کی پسخ دی .

زر غونی دملا د ین محمد کاکه لور دقند هار په پنجوا ئی کی دسعدی بوستان په پښتو منظوم کی، دا خطاطه هم وه .

۱۴۹۷-۱۴۹۹ م ۹۰۳ تر ۹۰۵ ق امیر علی شیر نوا یی دهرات لو جا مع تر میم کپه .

۱۴۹۸ م ۹۰۴ ق بابر له خپله وروره جهانگیر میرزا خنہ بیاند جان ونیو (ذی قعده = جون) .

تهراغی او دلی مقیم سو . خواجہ عبدالله مرزا وارد دهرات لوی منشی او خطاط یو قرآن په اعلیٰ لیل خطيپه هرات کی و کیپس - (مشهد رضوی) .

۱۴۹۷ م ۹۰۳ ق دقا سم علی هروی په خط او نقاشی یوه «خمسة نظامي» (لندن موزیم نمبر ۶۸۱۰) په هرات کی دامیر علی شیر لپاره و کتبلاه سو ه، چې تر پایسنقرو شاهنامی ورو سنه بهتر ینه نسخه ده .

دبلخ دشیخ الاسلام نظام الدین عبد لهادی بن خواجہ ابو نصر ثانی دژوند وخت . دی دخواجہ محمد پارسا له پښته و، او په بلخ کی دخیل نیکه سره پسخ سو .

۱۴۹۷ م ۹۰۳ ق دابو حفص عمر بن محمد غزنوی عالم د زوند وخت .

کچو خان رانی زی دیو سفرزو حکمران په شیخ تپور کی غوریاخیل او په لنگر کو پت کی دلا زا ک ما ت کړل او دشیخ ملی دفتر بی تکمیل او ترمیم کی .

۱۴۹۵ م ۹۰۱ ق میر ک جلال الدین قاسم دهرات صدر ۵۹ کلن وفات او په بلخ کی پسخ سو .

۱۴۹۶ م ۹۰۰ ق دهراش او کتا بدار دژوند وخت .

۱۴۹۷ م ۹۰۳ ق دقاسم علی چهره کشای هروی نقاش او د بهزاد د شاگرد د زوند وخت .

خان جهان خان لودی دهندامیر دهرا آلا فاغنه د تاریخ مؤلف په هند کی وفات سو . خان علی کاتب په هرات کی د ګیلان د حمکران لپاره مصورالبیم ترتیب کی ع نقاش دامیر علی شیر نوا یی سرهو . مولانا نظام الدین احمد جیلانی مشهور منجم او رمالله ګیلانه هرات

۱۴۹۱ م ۹۰۴ ق مولانا نظام الدین عثمان زوی د هرات د شرف الدین

سلطان ویس سواتی او سلطان
علاء الدین سوامی دسوات مشران د
با بر معاصر حملرانان وو .
طاوس خان یوسفزی دسمی دیوسفزو
مشرو، چی له با بر سره ئی دروعی
روابط درلودل .
شاه منصور دملک سلیما نشاء
زی دسمی دیوسفزو مشرو، چی
خپله لوربی بی مبارکه ئی با بر ته
ورکه .

مولانا حسین واعظ کاشفی دهرات
مشهور مؤلف اولالم او مفسروفات
اود هرات په خیابان کی بنیخ سو،
دی دمواهب عليه او تفسیر جواهر او
انوار سهیلی او نورو ډیرو کتا بو
مؤلف دی .
دقاضی اختیار الدین حسن هروی
تعليق نویس او قاضی القضاط دژوند
وخت .

دساگر هروی شاعر دژوند وخت.
قاضی برهان الدین محمد مری
دهرات صدر وفات سو .
امیر صدر الدین سلطان ابراهیم
امینی دمیرک جلال الدین قاسم زوی
دهرات صدر مقرر سو .
خواجه امین الدین محمود دهرات
وزیر وفات سو .

بابر غزنی ونیوی، او خپل ورور
جهانگیر میرزا یی هلتہ حاکم کی .
وروسته یی گردیز، کوهات، بنو، تهل
گومل ترکلاته او شرقی خواتر خیبره
ونیوله .

نه په فندوز کی راغیء او ایه زره د
خسرو شاه نبتر کی ولمسول او
خسرو شاه میمنی نه وتبنتید .
علی دحسین کشی زوی رشحت
عین الحیات په هرات کی وکین .

دمولانا معین الدین فراہی دهرات
قاضی او عالم دمعارج النبوه مؤلف
وفات اود هرات په گازرگاه کسی
بنخیدل .

دمولانا عبدالرحمن کارد گهروی
علم و فات او په زیارتگاه کسی
بنخیدل .
مجنون ر فیقی دهرات خطاط خپله
دخط رساله تالیف کړه .

۱۵۰۴ م ۹۱۰ ق
بابر د هندوکش شمالی خواوی
ونیولی (محرم، جون) او دلو مری
خور په منځ کی دوشی ته راغیء .
دوستی بدخشی د فارسی دیوان
خاوند شاعر په بد خشان کسی
وزینیدی .

بابر ترہندوکش راتیر سو اود
هوپیان له لاری ئی محمد مقیم په
کابل کی کلابند کی (دریبع الاول
اوآخر) او د ربیع لا خر
په پای کی محمد مقیم قند هسار
نهولاه، او بابر کابل ونیوی، دکابل
اول غمان مالیات اته لکه شا هر خی
وی .

۱۵۰۶ م ۹۱۱ ق
بر افغانستان باندی دظییر الدین
محمد بابر داقتدار دوره .
۱۵۰۴ م ۹۱۰ ق
بابر پاچا په کابل کی (خط بابری)
اختراع کی .

(دکابل خطی نسخه دده په خعله).
نبیض الله بن زین العا بدین ملک
القضاة صدر جهان قاضی حسام
صدر بنیانی دتاریخ محمود شا هی
او مجتمع النوادر او تفسیر معظم او
دستور الحفاظ او خلاصۃ العکایات
مؤلف خپل کتاب تاریخ محمود
شا هی وکین .
مولانا معین الدین واعظ دمعارج
النبوة مؤلف او شاعر دجاجی محمد
فراغی زوی په هرات کی وفات او په
گازرگاه کی بنیخ سو .

دمولانا سلطان محمود هروی خطاط
۱۵۰۲ م ۹۰۸ ق
دژوند وخت
مجالس العشا ق دسلطان حسین
با یقرا په نا مه تا لیف سو (۴)
بابر وایی چی ددی کتاب مؤلف
کمال الدین حسین گازر گاهی دی .
شیخ صوفی علی هروی زامد
او متقدی دهرات په سر خیا بان
کی بنیخ سو .

۱۵۰۳ م ۹۰۸ ق
بابر په ماوراء النهر کی مات سو
او شیبانی خان دشا ه بداق سلطان
زوی تاشکند ونیو (جون) .
محمد مقیم دامیر ذوالنون ارغون
زوی دقندهار حکمران کابل لمیرزا
عبدالرزاق خخه ونیو او دمیر زالغ
بیک لورئی وکړه .

۱۵۰۴ م ۹۰۹ ق
دبابر آواره گی دعاوراء النهر په
دبنتو او کوجیانو کی .
بابر پر ترمذ ترآمو را او بشت اود
مولانا حسین واعظ کاشفی په
بدخشان او تخارستان خسرو شاه
هرات کی مخزن الانشاء تالیف کی .

میرزا حیدر کور گان د تاریخ
رشیدی مؤلف وزیر یدی .
مولانا شمس الدین محمد یا
گنبد دهرات عالم وفات سو .
مولانا کمال الدین مسعود شروانی
دهرات دگو هر شاد دمد رسی لوی
مدرس او عالم وفات سو .
دهرات طبیب مو لانامسیح الدین
حبیب الله او مولانا حسین شاه شاعر
مه سو .

۱۵۰۰ م ۹۰۶ ق
امیر شیر محمد گوکلتاش دامیر
ویسل اتكه زوی په کابل کی مړ او
بنیخ سو (پنجشنبه ذی قعده) .
سمر قند شیبانی خان ونیو او بابرله
اند جا نه پرده حمله و کړه او بخاراته
ئی و تبنتا وه .
خواجه خورد محمد اصغر دسعد
الدین کاشغی زوی په زمینداوړ
کی وفات او په هرات کی بنیخ سو .
حکیم یوسفی هروی په هرات کی
دماکول او مشروب رساله و کښله .

۱۵۰۶ م ۹۰۶ ق
امیر علی شیر نوابی دهرا تلوی
او علم پرور او شاعر وزیر وفات او په
هرات کی بنیخ سو ۱۲۰ جمادی الاخری
جنوری .

۱۵۰۷ م ۹۰۷ ق
میرزا الغ بیک دسلطان ابوسعید
زوی چی له ۸۶۵ ق خخه دکا بل او
غزنی حکمران ټ په غزنی کی مړ او
بنیخ سو او دده کوچنی زوی میرزا
عبدالرزاق ئی پر خای کښینوست .
مولانا حسین واعظ کاشفی په
بدخشان او تخارستان خسرو شاه
هرات کی مخزن الانشاء تالیف کی .

شیبانی خان پربلخ راغی عاو سلطان وخت .
حسین بایفرا دهرات پاچا سید افضل
با بر ته راواستاوه او کومک ئی خینی
و غوبت .
په کابل او اطرافو کی ئی سختی
زلزلې وسوی او هیر خایونه ئی وران
کړل .
سلطان حسین بایقرا له هراته د
شیبانی خان مقابلی ته وووت، خود
بابا الہی په منزل کی ۷۰ کلن تر
خپل کتابونه ئی هم استانبول ته
یوپل .
با بر قندهار ونيو او هغه ئی خپل
ورور ناصر میرزا ته وسپاره . مګر
شیبانی راغی او قندهار ئی و نیو
او بیرته هرات ته ولاړ، او قندهار ئی
محمد مقیم ارغون ته وسپاره .
با بر له کابله ولاړ او ننگهار په ګل
ترکنه و نیو، او هلتنه ئی میرزا
عبدالرزاک حکمران کی .

با بر په غلجو او مهمندو افغانانو
دانکازوی خان میرزا دیاچه دعوه
و کړه اود کابل بالا حصه کی کلابند
بنديان ووژل او کله منارئی خنی
چوړ کی .
مولانا نور الدین محمد زیارتگاهی
هروی عالم په قندهار کی وفات
سو .
با بر دهزاره جات له لاری په ډیر
زحمت په زمی له هر اته کابل ته راغی
اودا بناري بیرته له خان میرزا خنځه
و نیوی کی (شوال) .

با بر مرمند چور کړل خوهده په
غیاب کی دکابل خلک یاغی سول او
میرزا عبدالرزاک ئی پاچا کی .
د على بن حسین بن على بیهقی
طبیب دترویج الارواح مؤلف دژوند

بابر خیل تخت د کابل دشیر
دروازی غره په لمن کی جوړ کی ع چې
په ۱۰۶۱ ق جهانگیر پسی بشپړ
کی .

دعماد الدین فضل الله بن علاء الدین
بن علی طوسی دشرح لوايچ جامی د
لیکوال وفات .

مولانا سلطان علی قاینی دامیر علی
شیر د کتابخانی خطاط اود سلطان
با يقرا ذزوی معلم په هرات کی
وفات سو .

حکیم یوسفی هروی په هرات کی
جامع الفوائد دلالج الامراض شرح
تالیف کړه .

۹۱۵ ق ۱۵۰۹

بابر له ننگهاره راغی او په کابل
کی میرزا عبدالرزاک ونیو او مړ
ئی کی ع چې په غزنی کی دخپل پلار
الغ بیگ دخنګه بشخ سو او کابل ،
غزنی، ننگهار دبابر لاس تهورغلل
زبیر راغی په بدخشان کی دخلکو

په کومک راولاه سو او با بر خپل
داکا زوی خان میرزا هلتنه واستاوه
چه زبیر را عی ئی مړ کی .
سید روح الله میرک نقاش اونخطاط
او مذهب چې دهرات دودانیو نوشته
دده په خط وی په هرات کی وفات
سو .

خواجه عبد الرحمن دخواجه کلان
زوی دهرات قاضی اود گوهر شاد
په مدرسه کی مدرس و .

۹۱۵ ق ۱۵۰۹
د سلطان ابراهیم بن سلطان سکندر
لو دی سلطنت په هند کی .

اوکرماش (کورم) پر افغانانو باندی حمله و کره (۲۹ ربیعہ ۲۷ جولائی) اود شعبان په دریمه (۳۱ جولائی) بیرته کابل ته راغی.

بابر دھیبر لئے خوا پرپینسور او اشنغر حمله و کره. (۱۳ رمضان ۸ سپتember) لبیکرئی ترپنجاب دھوہم پلا پرمخ ولاپل اودی بیرته کابل ته راغی (دشووال اواخر- ۲۰ اکتوبر) سید امیر نظام الدین عبدالقدار دھرات سلطانی مدرسی مد رس او دخراںان قاضی وفات سو .

۱۵۱۹ م ۹۲۵ ق حدود
دھرات د نستعلیق لیکو نکی او یعنی میر علی هروی دزوند وخت.

۱۵۲۰ م ۹۲۶ ق
بابر قندهار کلابندکی خوبه لبکر کی ناجوہی ولویده او بیرته کابل ته دیو سفزو مشران شاه منصور د ملک سلیمان شاه نزوی او سلطان پای کی بی پرہند په خپل دریم یرغل لاس پوری کی او اود پنجاب ترسیند پوره نی ونیول او سیا لکوت ئی هم فتح کی .

سلطان الخطاطین سلطان علی مشهدی په هرات کی وفات او په مشهد کی بنخسو. (۱۰ ربیع الاول) .

۱۵۲۰ م ۹۲۷ ق
خان میرزا دبابر داکازوی بدخشان حکمران مړ سوا پر شای مالیات و مثل (۱ جمادی الآخری - ۲۰ می). بابر دتیره کوتل له خوا د گردیز بد خشان حکمران سو .

یار محمد هروی خطاط په هرات کی دمخن اسرار نسخه و کتبہ . (استانبول ۱۳۰۹) .

شیخ فصیح الدین محمد بن زین العابدین خوافی صوفی او زاہد وفات سو .

بدیع الزمان میرزا دسلطان حسین بايقراء زوی مړ سو .

۱۵۱۸ م ۹۲۴ ق
محمد بن یوسف هروی طبیب او لغوی جواهر اللہ تالیف کی .

۱۵۱۹ م ۹۲۵ ق
بابر دجندول او باجوہ له خوا پر هند خیله لو مری لبکر کبی و کره په ۵ محرم ۸ جنوری ئی دباجوہ کلان په شنخته و کتبہ (ربیع الثانی)

و نیوله او خواجه کلان ئی هلتہ مقرر کی .

دیو سفزو مشران شاه منصور د

ملک سلیمان شاه نزوی او سلطان علاء الدین سواتی او طاوس خان بابر ته ایل سو .

بابر دشاہ منصور یوسفی لور بی بی مبارکہ و کره. (جمعه ۲۶ محرم) اود نیلاب له خوا پر پنجاب ورغی او بهیره ئی ونیوله . (۵ ربیع الاول ۷ مارچ) او بیرته کا بل ته را غی (دریبع الآخر غرہ ، ۱- اپریل) .

دیو سفزو شپن تنه مشران کابل ته را غل او بابر ته دھفی خوا بدخشان حکمران مړ سوا پر شای ئی دبابر له خوا شہزاده هما یون دی). بابر دتیره کوتل له خوا د گردیز بد خشان حکمران سو .

عالی او منقی وفات سو .
مو لانا میر کمال الدین حسین ابیوردی دھرات دربار امیر او عالم وفات سو .
مولانا بنا بی هر وی نستعلیق کبیونکی دنجم ثانی دماوراء النہر په کشتار کی ووژل سو .
د مولانا جمشید کتابدار هروی خطاط وفات .

۱۵۱۳ م ۹۱۹ ق
مولانا سلطان علی مشهدی مشهدی نستعلیق لیکونکی په مشهد کی وفات سو .

مولانا فصیح الدین محمد نظامی دھرات د باباولی (سید حسن ابدال) پر قبر یوه شنخته و کتبہ (ربیع الثانی)

۱۵۱۵ م ۹۲۱ ق
شیخ جلال الدین ابو سعید پورانی هروی په قندهار کی له بامه ولوید اوم سو .

سید نظام الدین سلطان علی موسوی هروی او خواجه نعمت الله آصفی هروی امیر او شاعر وفات سو .

۱۵۱۶ م ۹۲۰ ق
قاسم بن یوسف ابو نصری هروی ارشاد الزراعہ تالیف کی .

۱۵۱۶ م ۹۲۲ ق
محمد بدخشی دمنطق عالم اود شرح الیاس رومی دحاشیبی مؤلف وفات .

مولانا شهاب الدین عبدالله بیانی بن خواجه محمد مروارید دھرات خطاط او شاعر او صدر اود موسیقی پوهاند په هرات کی وفات سو . (رجب) .

۱۵۱۶ م ۹۲۳ ق
بابر له کابله ولاپ او قندهار ئی له شاه بیگ اوغونی خخه ونیوی او شاه بیگ د شال او سنند خوا قه ناصر الدین عبدالعزیز جامی دھرات ولاپ .

قندهار د سپروان په سکیلچه کي .
کي عاو دولت خان لودي ئي هم ما ت
کي ع .

(۱۰ محرم) .

۹۳۵ ق ۱۵۲۸ م

مولانا زين الدین محمود داماد
هروي خطاط د سلطان على مشهدی
شاگرد هر سو .

مولانا سلطان محمد بن مولا نا
نور الله (سلطان محمد نور) هروي
خطاط په بخارا کي وفات سو .

۹۳۶ ق ۱۵۲۹ م

دمولانا بدرا الدين هلالی هروي
شعر وفات او بخیدل په هرات کي
(صفر) د شاه او در و يشن ،
صفات العاشقين ، ليلي مجنون نظام.
ظهير الدين محمد بابر شاه خبله
باير نامه (توزك بابری) تا ليف
کره .

علي کاشفي هروي لطایف الطوایف
وکین .

همايون دبلغ امير کمال الدين
ونيو اود همايون اوگستان قراسلطان
ترمنځ جنگ وسو .

۹۳۷ ق ۱۵۳۰ م

ظهير الدين محمد بابر په اگر ه کي
وفات او د جمنا پر غابره په چهار باغ
کي بنسخ سو (۶ جمادی الا ولی ۲۶
دسمبر) .

دده زوي نصیر الدين همايون دهند
پادشاه سو (۹ جما دی الاولى ۲۹
دسمبر) .

حتیم یوسفی هروي خبله قصیده
حفظ الصحه دبابر پادشاه په نامه
حسین زنجیر پا وفات او بخیدل د وکبله .

-۱۲۱-

عبدالعزیز ئي دلاهور حکمران مقرر
کي عاو دولت خان لودي ئي هم ما ت
پوزي کي ع اوکامران میرزاچي دکابل
او قندهار پر حکمرانی پرینسو پخیله
د (۱۲) زرولینکرو سره پر هندور غی
(۱ صفر ۱۷ نومبر) .

۹۳۲ ق ۱۵۲۶ م

بابر دیانی پت په جنگ کي سلطان
ابراهیم لودي ووازه او دهند سلطنت
بی و نیو (جمعه ۸ رجب ۲۱ اپریل) .
بايزيد روپسان دشیخ عبدالله زوی
چې په (روپسان پیر) مشهور سو ، د
پنجاب په جالند هر کي دبیبن بنت
محمد امین له نسنه وزینیدی .
ملک شاه محمود دملک نظام الدين
یحيی زوی دنیمزوز حکمران هر سو .

سلطان محمد خندان هروي خطاط
وفات سو ، ده دحافظ ددیوان یوه
نسخه به نستعلیق کښلی ده ربیع الاول
۹۲۶ ق (د کابل دخلي نسخو
كتابخانه) .

شيخ زین الدين اسفر غابادي هروي
صوفی دهرات په گازرگاه کي بنسخ
سو .

علي حسینی هروي خطاط د سعدی
دبوستان نسخه په هرات کي وکبله
(استانبول ۱۴۱۰) .

مولانا آگھي هروي شاعر وفات .

۹۳۳ ق ۱۵۲۶ م

دسيد شير (سید محمد) بن سید
حسین زنجیر پا وفات او بخیدل د وکبله .

دملک علاء الدين على بن ملك نظام
الدين یحيی نیمروزی وفات .
۱۵۲۲ م ۹۲۹ ق

خواند میرهروی مؤرخ خپل مشهور

کتاب حبیب السیر و کین .

دوست محمد کاکرد باپرخان زوی

خپل غربت نامه په پښتو منظومه کړه .

۱۵۲۴ م ۹۳۰ ق

بابر خپل خرمیرغل پر هند شروع

کي ع تر اباسین ورتیسو او تر سر

هنده پوری ورسیدی .

عسکري میرزا دبابر زوی دقندهارد

چهل زینتی په جوړ ولوشورو کړه او تر

(۹۵۳) پوري یې کار ختم سو .

امير نظام الدين عبدالحق منشی د

هرات تعليق نويس (ادامير على شين

د مدرسي مدرس له هراته ولاړ او په

استراباد کي مدرس سو .

شيخ العرم مولانا جلال الدين ابوسعید

مکی هروي په هرات کي وفات او په

خیابان کي بنسخ سو .

بابر قندهار دشاه بیگ ار غون

شخه و نیو او خپل زوی شهرزاده کامران

ئي هلتنه و گوماره (۱۳ شوال ۱ سپتیمبر)

استاد کمال الدين بهزاد دشا .

اسماعیل صفوی په فرمان دكتابخانی

مشر مقرر سو (۲۷ جمادی الاولی) .

شيخ زین الدين على هرات تهراغي

او ددی خای شیخ الاسلام او قاضی

الغضات مقرر سو .

شيخ نورالدين محمد دشیخ

زین الدين خوا فی له پښته

میر حسام الدين قاضی خان د زوند

وخت . دوی دبابر دو ختقا ضیان

کابل ته تللى او دبابر پادشاه په حضور

وو .

۱۵۲۵ م ۹۳۱ ق

بابر قبول پنجاب و نیوی او میر

سو (جمادی الا خرى) .

دافتنهستان تاریخی پېښلیک	۹۴۷	میر علی هروی خطاط دمیر باقر	۹۳۷ - ۱۰۰۵ م ۹۶۳ ق
هرمی اخلاق محسنی په تر کی دانیسون العارفین په نامه ترجمه کی. محمود مذهب د نظام هروی زوی دهاتفی تیمور نامه په بخارا کی وکنبله (ذی قعده) (استانبول، ۱۵۰۴).	۹۴۸ م ۱۵۴۱ ق	دھنوان نوی کلابوره کپه ، دغه وخت دبلغ و دانی شرقا و غر بسا له خواجه پلاس پوش خخه ترچهار باغ گلشن پوری یوفرسنگ، اوشمالا جنوبا له خواجه سنگلیس خخه دستی ترکلی پوری هم یوفرسنگلوه .	ذوالکمالین زوی دمدار الخطوط مولف په بخارا کی مه سو .
په اندراب کی میرزا کامران او سلیمان میرزا جنگ وسو اود کامران میرزا لبکرو د بدخشان مرکز قلعه ظفر و نیو (۱۷ جمادی الآخری) .	۹۴۹ م ۱۵۴۲ ق	مولانا سید په بلخ کی ژوندی و . محمد زمان میرزا د بدیع المزان میرزا زوی مرسو .	شاه نظام الدین یحیی دنیمزوز ملک وفات سو .
محمد حیدر گورکان د تاریخ رشیدی دو لف کشمیر و نیوی (رجب) .	۹۴۹ م ۱۵۴۲ ق	حکیم یوسفی هروی د محمد زوی مشهور طبیب اوادیب او مؤلف ریاض الانشاء په هندکی و کیبین .	دبلغ دنخا م سلطانی بناد کستن قرا سلطان په امر تمامه سوه اود مسجد جامع لپاره وقف سو .
شہزادہ جلال الدین محمد اکبر د همایون روی دستند په امر کومت کی دھمیده بانو بیکم له نسہ وزیریدی. (یکشنبه ۵ ربیع) .	۹۸۸ م ۱۵۴۲ ق	ددہ نور تالیفونه : جامع الفواید بدایع الانشاء ، طب یوسفی ، ستہ ضروریہ وغیره .	لوي نقاش په هرات کی وفات او هوری بنیخ سو .
بايزيد پير روبنیان مشهور او غښتلى سو .	۹۸۸ م ۱۵۴۲ ق	برهان هروی کاتب او خطاط دلوایح جامی یوه نسخه وکنبله (دکابل د خطی نسخو کتابخانه) .	مولا نا رستم علی هروی نقاش او مذهب او خطاط دبیرز: خوری په هرات کی وفات سو .
دبایزید پير روبنیان ولد عبدالله د ملی نهضت دوره په افغانستان کی .	۹۴۶ م ۱۵۳۹ ق	جهانگیر هاشمی هراتی شاعر د مظہر الاثار او تحفة الحبیب مؤلف دحجاز په لار کی مه سو .	فیروزه کابلی حنفی تخلص شاعر او د مو سیقی پوهاند په کابل کی ژوندی و .
هایون پاچا له سندہ د گرمیں پرلار سیستان تمونتیتی (شوال) اود هرات له لاری ایران ته ولاړ (ذی قعده) .	۹۴۷ م ۱۵۴۳ ق	دسوری پېښتو پاچی په هند کی .	اویسی مشوانی دېښتو شاعر دهند په دامله کی او سیدی .
دبیش د بابر سپ صفوی قندھار نیوی او میرزا براغخان ته نه و سپاره خومیرزا کامران له لاهوره بیا راغی او دلائل البول په هندکی تا لیف کپه .	۹۴۷ م ۱۵۴۳ ق	شیخ زین الدین خوا فی (وفایی) بابر سرمنشی اود بابر نامی فارسی متترجم په اگره کی مه سو .	شیخ زین الدین خوا فی (وفایی) بابر سرمنشی اود بابر نامی فارسی خومیرزا کامران له لاهوره بیا راغی او قندھاری شاعر ژوند په هندکی .
دبیش د بابر سپ صفوی قندھار نیوی او میرزا براغخان ته نه و سپاره خومیرزا کامران له لاهوره بیا راغی او دلائل البول په هندکی تا لیف کپه .	۹۴۷ م ۱۵۴۳ ق	دنوایی داشعارو منتخبات میر علی ^۱ بخاری د عبدالعزیز خان لپاره ولیکل چی د هراتی مذهب محمود په قلم ۸ میناتوره لری. (دترک دهنر مو زیم ۱۹۴۶) .	ابراهیم بن قاسم بن محمد امین هروی د سلطان حسین بایقر و زیر د تاریخ فتوحات شاهیه مؤلف وفات سو .
دبیش د بابر سپ صفوی قندھار نیوی او میرزا براغخان ته نه و سپاره خومیرزا کامران له لاهوره بیا راغی او دلائل البول په هندکی تا لیف کپه .	۹۴۷ م ۱۵۴۴ ق	میر معصوم نامی قندھاری ثم بکھری په بکھر کی وزیریدی (دوشنبه ۷ ارماں) نه د سید صفایی قندھاری زوی اود باباولی لمسو دی .	خواند میر هراتی مؤرخ او دجیب السیر او خلاصۃ الاخبار مؤلف په هند کی وفات سو .
حسین بن علی بن حسین کاشفی ادخواجه زاده رحیمی کابلی شاعر وفات .	۹۴۶ م ۱۵۳۹ ق	امیر شمس الدین محمد بن شیر محمد بن امیر ویسل په کابل کی مه او بنیخ سو .	امیر شمس الدین محمد بن شیر محمد بن امیر ویسل په کابل کی مه او بنیخ سو .

۹۵۱ م ۱۵۴۴

دیغرویی بلخی شاعر دژوند وخت. (۱۰ رمضان) او کامران سند ته زوندی و .

همایون کابل محمدعلی طغائی تهوسپاره او پنځله یی تالقان تردخشنانه ونیول .

مشهد له لاری په قزوین کی دشاه دده په غیاب کی میرزا کامران له سنده راغی غزنی او کابل ئی ونیول .

محمد قاسم بن شاد یشه هروی خطاط دعارفی هروی گوی و چو گان په بنسکلی نستعلیق و کین (دکابل خطی کتابخانه) .

میر علی هروی خطاط په فتح آباد کی وفات سو .

۹۵۲ م ۱۵۴۵

دهند لوی پنځتون شہنشاه شیر شاه سوری ادکالنجر په کلابندی کی وسخیدی او وفات سو . (اربعین الاول) .

میرزا حیدر کورگان تاریخ رسیلی

په کشمیر کی بشپړ کی (ذوالحجہ) .

همایون له ایرانه دهرات پرخوا (۳۰) زرو صفوی امدادی لښکرو

سره راغی او فندهارئی له خپل ورود مفسر او واعظ وفات .

میرزا عسکری خخه تر ۶ میاشتو کلا بندی وروسته ونیوی (پنجشنبه ۲۵ جمادی الآخری) .

دبلوشو مشر لونګ او د پنځتو مشر میرعلی کابل ته راغل، او د همایون له خوا لونګ شال او مستونګ او علی دوکسی ته مقرر سول .

۹۵۳ م ۱۵۴۶

همایون له قندهاره راغی کابل ئی له خپل ورور میرزا کامران خخه ونیوی دبلغه دحکمران پیر محمد خان سره

مجنون رفیقی هروی خطاط وفات سو .

۹۵۹ م ۱۵۵۲

دهمايون له خوا شهزاده جلال الدین محمد اکبر د غزنی حکمران سو .

دهمايون په امر خواجه سلطان علی وزیر په کابل کی یوم مسجد جور کی . (پورلیک یی دکابل په موزیم کی) .

۹۶۰ م ۱۵۵۲

همایون دغزني او کابل اوننگرهار سو او همايون له کبله دده مقابله ته ولاپ، دغور بند په جنگ کی همايون پاچاسو اود خپل ورور کامران دماتولو لپاره تراټک تیرسو، کامران سلطان مات سو او بدخشنان ته ولاپ، او میرزا کامران راغی کابل ئی ونیوی . آدم کهگر ته پنا وروپه خو هغه همايون ته په لاس ورکی عاود همايون په امر پوند سو .

۹۶۱ م ۱۵۵۳

همایون کابل علی قلخان اندرابی ته پرینبو او پنځله قندهار ته ولاپ بهادر خان سیستانی یی دزمیندار او قندهار حکمران کی او پنځله د بیرم خان سره کابل ته راغی ۱ و میرزا سلیمان نی دبدخشنان حکمران کی (ذی حجه) .

میرزا محمد حکیم دهمايون زوی په کابل کی دماء چوچک بیگم له نسه وزیری (چهار شنبه ۱۵ جمادی الاولی) .

شاه زین العابدین دشامابو اسحق زوی دنیمزوز حکمدار په سو .

۹۶۲ م ۱۵۵۵

همایون خپل زوی محمد حکیم او منعم خان په کابل کی پرینبو او د صفری په میاشت کی (۱۵) زوی میرزا حیدر کور گان د تاریخ لښکرو سره پینځور ته ولاپ او لاهور (دهندال ولادت ۹۲۴ ق و چې د کابل دبابر په هدیره کی بنخ دی) .

جنگ وکیع او ووژل سو (۹۶۰ م ۱۵۶۰) رمپان) او میرزا سلیمان کابل میرزا محمد حکیم ته پرینبو . خواجه باقی بالله د قاضیی ع غنی خان هنده و تنبیتیدی ع . عبدالسلام کا بلی زوی مشهور نشینندی صوفی په کابل کسی و زینیدی ع . (ددهوفات په ډهلي کسی ۲۵ جمادی الآخری ۱۰۱۲ ق) وزیر په هند کی دا د هم خان په دسلسلة الا حرار مؤلف دی ع . شیخ احمد سر هندی دمو لانا عبدالاحد فاروقی کابلی زوی په سرهند کی وزینیدی ع (۱۴ شوال) .

میرزا سلیمان له بدخشانه راغی او کابل کی کلابند کیع، میرزا محمد حکیم داکبر پاچا په مرسته له داکبر پاچا له در باره منعم خان دکابل د نیو لو لپاره راغی او د جلال آباد دچار باغ سره ئی د کابل دامیرانو سره جنگ وکیع، خومات سو او هند ته ولاپ . (ذی حجه) .

سلیمان میرزا خلمه پلاپ کابل حمله وکړه او دمیرزا محمد حکیم ګوماری حکمران معصوم خان ئی کلابند کیع، خو بیور تهد خشنا نهه ولاپ .

مولانا محب علی هروی خطاط او نقاش او موسیقی پوهاند درستم علی هروی زوی په هرات کسی وفات سو.

بیکسی غزنوي شاعر په پینبور کی وفات سو .

مولانا ماتمی هر وی شاعر په فخر نساع بیگم میره دمیرزا محمد حکیم هر سو . دار سو . ددغور بند دپله سره دبدخسان د میرزا سلیمان سره کی مه سو .

دکابل حکمرانی د شہزاده محمد حکیم هور او شاه ولی اتكه کوله او دو اصلی کابلی شاعر وفات .

شمس الدین اتكه دمیر یار محمد غزنوي زوی داکبر پاچا دربار اوی وزیر په هند کی دا د هم خان په لاس ووازه سو . (رمضان).

نیکبخته دشیخ الله داد ممزی لور داشنغر او سیدونکی و چی پیشتو نظم کی ع .

میرزا ۹۷۰ م ۱۵۶۲ دکابل ارشاد الفقراء ئی په داکبر پاچا له در باره منعم خان دکابل د نیو لو لپاره راغی او د جلال آباد دچار باغ سره ئی د کابل دامیرانو سره جنگ وکیع، خومات سو او هند ته ولاپ . (ذی حجه) .

بايزيد پير روښان په پینښو قبیلو کی قوت و موند او داشنغر په کله ډیور کی مرکز زنیو . خو محسن خان د کابل حکمران دی ونیو او بندي ئی کیع .

میرزا ابراهیم دیپر محمد خان په امر ووازه سو .

میرزا سلیمان دخان میرزا زوی بدخشان حکمران دپر محمد خان او زبک سره دبلخ په چشمہ گا زراد

ئی وجنگیدی ع او مات سو . دده زوی میرزا ابراهیم دیپر محمد خان په امر ووازه سو .

میرزا سلیمان دخان میرزا زوی بدخشان حکمران دپر محمد خان او زبک سره دبلخ په چشمہ گا زراد

ئی وجنگیدی ع او مات سو . دده زوی بیرون کی دلخواهه دهنده دهنده په چاهه دوره .

میرزا سلیمان دخان میرزا زوی بدخشان حکمران دپر محمد خان او زبک سره دبلخ په چشمہ گا زراد

ئی وجنگیدی ع او مات سو . دده زوی بیرون کی دلخواهه دهنده دهنده په چاهه دوره .

میرزا سلیمان دخان میرزا زوی بدخشان حکمران دپر محمد خان او زبک سره دبلخ په چشمہ گا زراد

ئی وجنگیدی ع او مات سو . دده زوی بیرون کی دلخواهه دهنده دهنده په چاهه دوره .

به مدینه کی وفات او په معلمی هدیر کو پینځ سو (۱۱ ذی حجه) .

درونقی بدخشانی شاعر وفات .

ملک سیود معروف زوی وزیریدی ع (۱۷ ذی حجه) دی دسدوز پلار دی .

میرزا عسکری دبا بر زوی چې همایون شپلی و په حجاز کی مه پینځ سو .

نظام الدین حیدر دنیروز مله وفات سو .

شاه محمد کلاتی دقندهار حکمران

په هند کی داکبر پاچا دربارته ولاپ

در کن الدین بن باسنقر میرزا

دزوند وخت، چې سلطان ابراھیم

نی زوی و .

عبدالطیف بن عبدالمؤمن احمدی داسهار الاسرار مؤلف مه سو .

شهرزاده جلال الدین محمد اکبر

۱۳ کلن دلاهور په کلانونر کی دههایون

ترمرگ وروسته دهنده پر تخت

کتبینوست . (جمعه ۲ ربیع الثانی) .

میرزا سلیمان له بدخشانه راغی او شهزاده محمد حکیم ئی خلورمیاشتی

په کابل کی کلابند کیع خو نا کام

بیرون کی دلخواهه دهنده دهنده په چاهه دوره .

میرزا شینسو ارخیل شهزاده کامران دبابر پوند زوی پینښو کتاب فوائد الشر یعه و کیښ .

بیونیوی وروسته ئی ډهلي بیافتون کی ع او بیا دهندپاچاسو (غره رمضان)

شاه محمد کلاتی توخي دههایون له خوا دقندهار حکمران و .

سیدعلی دقیرعلی زوی (پیر بابا) چو داعیر تیمور دخور له نسلو له هنده تراټک راوښت او دافغانانو په سیمه کی میشته سو .

دشمس الدین محمد خراسانی فقيه او بدخارا دمفتی دجامع الرموز مؤلف دوفات حدود .

۹۶۳ م ۱۵۵۵

همایون په ډهلي کی د کتابخان

له بامه راولوید او ۴۹ کلن تر ۲۵ کلو

ماچهه وروسته وفات او په ډهلي کی

پینځ سو .

داسهار الاسرار مؤلف مه سو .

شهرزاده جلال الدین محمد اکبر

۱۳ کلن دلاهور په کلانونر کی دههایون

ترمرگ وروسته دهنده پر تخت

کتبینوست . (جمعه ۲ ربیع الثانی) .

میرزا سلیمان له بدخشانه راغی او شهزاده محمد حکیم ئی خلورمیاشتی

په کابل کی کلابند کیع خو نا کام

بیرون کی دلخواهه دهنده دهنده په چاهه دوره .

میرزا شینسو ارخیل شهزاده کامران دبابر پوند زوی پینښو کتاب فوائد الشر یعه و کیښ .

دهند په اکبر آباد کي وفات سو.
۹۸۴ م ۱۵۷۶

د شاه طهمہا سپ صفوی
دهرات بدیع الزمان میرزا پر کیء
(محرم)، شاه طهمہا سپ صفوی
د هرات د تصاویر والبم سلطان
مراد ته اهداء کیء، چی د عبدالله
هرمی خط او دشاه غریب میرزا او
بهزاد تصاویر هم لری (داستانبول
پو هنتون ۱۴۲۲).

عبداللخا لق بن حبیب
الله هرمی خطاط یو قرآن شریف
پېښلکی نسخ و کیپس (د ایران
باستان موزیم).

۹۸۵ م ۱۵۷۷ دنیروز دملکانو شخنه د افشار
او قزلباش سره.

دخان محمد خانی کابلی شاعر
دژوند وخت.

۹۸۶ م ۱۵۷۸ دنیروز ملک اسحاق بن ملک
محمد وفات سو.

استاد محمدی هرمی نقاش
سلطان محمد نقاش زوی ژوندی و.
دملا محمد حسین تبریزی خطاط
وفات چی دمیرعماد قزوینی استادو.
 حاجی عارف قندهاری مورخ په
هند کی خپل کتاب (مقطع) (وکیپی)
چی دهنند تاریخ ٹی د سلطان محمود
لهوتته تراکبر پاچا پوری راوی دیء.
دده بل کتاب مطلع یاتاریخ
اکبری دیء.

حاجی عارف قندهاری مورخ په
میرزاقلی میلی هرمی شاعر دهنند
په مالوہ کی مسموم اوړه سو.
میر کلان هرمی عالم سل کلن په دیوانی مقرز سو.

تی و وزل سو.

۹۸۱ م ۱۵۷۳ دسید امانی کابلی شاعر وفات
دهند په جونپور کی.

۹۸۲ م ۱۵۷۴ محمد بن علاء الدین زره هرمی
دامیر خسرو خمسه په خفی نستعلیق
په خاف کی وکبله چی تصاویر ئی
د محمدی مصور په قلم دی (رجب)
(د کابل دخطی نسخو کتا بخانه).

خواجه امین الدین محمود هرا تی
خطاط په هند کی وفات سو.

معزی هرمی شاعر په هند کی
وفات سو.

۹۸۳ م ۱۵۷۵ په بدخشان کی دمیرزا سلیمان
او دده دلمی شاهرخ تر منیخ
جنگونه وسوه، خو چی شاهرخ قندوز
ونیوی دمیرزا سلیمان هم
بدخشان او تالقان ورپرینبودل او
پیچله هند او بیا حجازه و لاپ.

مجنون هرمی خطاط دکمال الدین
محمد رفیقی زوی «توامان» خط
دخترع اود آداب المشق مؤلف په
هرات کی وفات سو.

ویسی هرمی شاعر او خطاط په
مکه کی او سیدی دمذکر احباب
یوه نسخه ئی وکبله (د برلین موزیم).
خلقی قلندر بلخی شاعر دبلنیخ
په مزار شریف کی وفات سو.

سید میرک وصالی بلخی شاعر او
خطاط دبلنیخ په سمانه کی او سیدی.
میرزاقلی میلی هرمی شاعر دهنند
په مالوہ کی مسموم اوړه سو.

۹۷۴ م ۱۵۶۶ آتشو قند هاری شاعر په لاهور
کی په سو.

چهار شنبه ۱۷ ربیع الاول.
دمولانا والی بلخی شاعر وفات
په بلخ کی.

۹۷۴ م ۱۵۶۶ میرزا محمد حکیم دکابل حکمران
د خپل ماہا فریدون په لمسون له
صراط التو حید په فارسی ژبه
تالیف کیء.
دنیروز ملک شاه حسین غیاث -
الدین محمد وزیریدیء.
راو تبنتیدیء (جمادی الا ولی) او
وروسته کابل ته راغیء.

مولانا ویسی هرمی خطاط دمولا نا
جامی دفعات الانس یوه نسخه په
بنسلکی نستعلیق وکبله (د هرات
دليامجنون او یوسف زلیخا نا ظم
په آگره کی وفات سو.

۹۷۴ م ۱۵۶۷ سیدحسین خواجه نقیب الله
با یزید پیر روبنیان له بندہ ایله
سو او بیائی په تیراہ کی دازادیخواهی
تبیغ شرو کیء.
(متوفا ۱۰۰۵) چه د افغانستان
بوالجب دکابل ظرف شاعر په
دژوند وخت.
مولانا یاری هرمی نقاش او
منصب او نستعلیق لیکونکی او شاعر
وفات.

۹۷۵ م ۱۵۶۷ کابل کی وفات سو.
خربیگی کابلی شاعر وفات سو.

۹۷۶ م ۱۵۶۸ با یزید پیر روبنیان خپل خیرالبيان
په خلور ژبی : پینتو، فارسی،
عربی، پنجابی و کیپس.
دعای محمد مخلص پینتو شاعر
مولانا مسیحی بلخی شاعر ۸۰ کلن
مخلص و.

۹۷۷ م ۱۵۶۹ د پینتو شاعر ارزانی خویشکی
روبنانی دژوند وخت.
الدین اکبر زوی داگری په فتح پور
محمد یو سف کابلی شاعر شاه
کی دجوده بائی له نسه وزیریدیء. بیگ کا بلی زوی دهنند په سورت

راغی ع، او میرزا محمد حکیم نی
وباختبیه، ادکابل او زابل حکمرانی
ئی ورکره (۱۴ صفر).

جلال الدین دبایزید بیر روبنیان
۱۴ کلن زوی په تیراه کی دخیل
پلار پر خسای کبینیو سست او
لوفانانو آزاد یخواهان پر دامسل
سول.

د نیمروز ملک حیدر بن ملک
محمدوفات سو (۲ رمضان).

د نیمروز ملک غیاث الدین
محمد مه سو (۲۹ حجه).

۱۵۸۲ م ۹۹۰ ق
جلال الدین روبنیانی شل زره پلی
او پنځه زره سپاره لښکر له تیراهه
راوستن او دبیښور حکمران سید
حامد بخاری ئی په جنگ کی ووازه.

قاضی محمد سالم لغمانی دردویش
محمد خان غازی جنگنامه تالیف کرم
چی نوم ئی (صفت نامه) (دی او
دکافرستان دردو دخلکو سره
جنگ کی (۵۶) کلن ووژل سو.
ابوالقاسم نجم الدین قاسم کاهی
کابلی شاعر اموزل په اکره کی
وفات سو (۲ ربیع الثانی).

حاجی عارف قندهاری مورخ دهند
په حصار تاندہ کی د مظفر خان
سره ووازه سو.

۱۵۸۰ - ۱۶۰۹ م ۹۸۸ ق
جلال الدین دبایزید بیر روبنیان
نوی دبیښتو دا زاد یخواهی دحر کت
رهنما و.

۱۵۸۱ م ۹۸۹ ق
پخپله اکبر پاچا د میرزا محمد
حکیم مقابلی مه پرلاهور راغی او
میرزا محمد حکیم ئی بیرته کابل
نه راوشاره. خو اکبر کابل ته پس

ملا محمد هروی عالم په هند کی
وفات سو.

۱۵۸۲ م ۹۹۰ ق حدود
دیمیر کلان غزنوي شاعر او

دکنورمان سنگه تر اداری لاندی
دغیوری کابلی شاعر دو فات
(دمحمد حکیم ولادت ۱۵ جمادی
الاولی ۹۶۰ ق) د خواجه محمود بن
اسحاق شهابی هروی خطاطرونده
وخت.

په جارو نک کی دنیروز دلبنک
مقابله له صفوی مظفر حسین میرزا
سره.

۱۵۸۳ م ۹۹۱ ق

میرزا پاینده حسن غزنوي دبابر
نامی دشپن و کانو برخه په فارسي
ترجمه کړه او وروسته بیا محمد
قلی حصاري هفه د ۹۳۵ ق کال تر
ترواقعو پوری ترجمه کړه.
داکبر پاچا له خوا کنور مان
سنگه دکابل سرلبنکر او میرزا
شریف ئی صدرو.

داکبر پادشاه او دجلال الدین
روبانی جنگونه په خیبر، تیراه،
ننگرهار کی.

میر شمس الدین داعی کشمی
شاعر دمیر جلال الدین زوی په
کابل کی مه سو.

خواجه مليزی مؤزخ، تواریخ
افغانه یاثو اوینځ خان کجو په یو
سفزوکی تالیف کیه. دا کتاب پیر
معظم شاه په هند کی دتواریخ رحمت
خانی په نامه الله کړی دی ع
(دبیښور چاپ ۱۹۷۰)

۱۵۸۴ م ۹۹۲ ق

قاضی نظام غازی خان بدخشی
عالی او دشرح عقاید محسن ۷۰ کلن
دهند په او ده کی وفات سو.

ملا عالم ګلبهاری دفواتع الولايہ
او صلصلة الجرس مؤلف په هند
کی وفات سو.

۱۵۸۵ م ۹۹۳ ق

شهرزاده محمد حکیم ده مايون زوی
چی له کوچینوا لی خخه د کابل
حکمران و، وفات سو او په کابل
کی دبابر په هدیره کی بنېخ سو.
(جمعه ۱۲ شعبان) او کابل مستقیما
نه ئی وشاوه.

دکتور مان سنگه پر خای د اکبر باچا له خوا زین خان کوکه د کابل شیخ بوستان بپریش «بستان الاولیاء» و کیبن (پنستو). حکمران مقرر سو او هفته له کابله تراهمکه خپل حاکمان دلا رو دستانتی محمد مرسو. ارسیستان اویوبوی ع. پاره مقرر کړل.

عبدالله خان د توران پاچا پسر خراسان حمله و کره (۲۸ جمادی الآخری).

۱۵۸۶ م ۹۹۶ ق عبد الله خان اوزبك سیستان و نیوی ع.

سلطان حسین میرزا بدیع الزمان میرزا زوی سیستان ته راغی ع.

په سوات، باجور، وزیر سستان، تیراه کي داکبر پادشاه دلبکرو جنگونه دجلال الدین روبناني سره.

۱۵۸۸ م ۹۹۷ ق داکبر پاچا لبکر په باجور او سوات کې په سینان کلی کې بخیدل. د اکبر پاچا په امر د شهباز کلا د هندوکش په لمنو کې جوړه سوه.

میرزا سلیمان دخان میرزا زوی بدیخشان پخوانی حکمران (۷۷) کلن په لاہور کې سه سو، دی کاختی راغله.

۱۵۹۰ م ۹۹۹ ق په سیستان کې وج کالی او

۱۵۹۱ م ۱۰۰۰ ق دجلال الدین روبنای نیوی جنگو نه داکبر پادشاه له لبکرو سره په سر کاوی، مینی، تزوره بیله کي چې د جلال الدین ورنه شیخ عمر، خیر الدین، نور الدین پکښی و وړل سول.

سلطان محمود ګدون د مهابن په نمنوکی د آزادی غور ځنګ وکی ع. اخوند پنجو مولانا عبد الوهاب اکبر پوری د ده ملګری و دوی د غرو د کاپرانو سره غزاری کولی، او اخوند خالاک خټک ټی تاریخ د (سلوک الغزات) په نامه په پنستو وکیبن.

د شهباز خان خټک د خوشحال خان کابلی د قند هار نیو نوته را واستول سو، او هغه بنار ئی ملک علی د ملک اسعف زوی د نیمروز امیر وفات سو (رمضان). عبدالله نیازی عارف او صوفی ۹۰ کلن په سر هند کې وفات سو.

۱۵۹۱ م ۱۰۰۰ ق حدود الله یار د شیخ صالح الکوزی قند هاری زوی خپل کتاب (تحفه صالح) وکیبن.

سلطان قند هاری شاعر په هند کې ژوندي و. د ابتری بد خشی د ژوند وخت.

۱۵۹۲ م ۱۰۰۱ ق جلال الدین رو بنانی له تیراهه تر سواته پنستا نه سره را غونډه ۵۰ زره لبکرئی ذرل او د اکبر پاچا لبکرو قند هار

و نیوی ے .

میر معصوم نامی د سید صفا ئی
قند هاری زوی د قند هار کومکی
مقرر سو .

خواجه نظام الدین احمد هرزوی
د محمد مقیم زوی د طبقات اکبری
لیکوال مؤرخ په هندکی وفات سو .
ملک جلال الدین محمود د نیمروز
ملک قلعه سبز ته نقل مکان وکیع
د خاطی نسخو کتابخانه) .

صادق محمد خان د محمد باقر
هر وی زوی د هند عسکری مشر
په دھو لپور کی وفات سو .

عیانی کابلی شاعر د هند په
یوه جنک کی و وزل سبو .

شیخ هاشم کشمی د خواجه
قاسم زوی مشهور نقشبندی صوفی
دزیستالمقاومات مؤلف په هند کی
زو تدی و .

شاه بیگ خان کابلی چې د اکبر
پادشاه له خوا د قندھار حکمرانو،
د کاکړانو بنو رہبته ئی کښیناو،
او قند هار د اکبر په پاچا هی
پوری اړه در لوده .

ملک جلال الدین محمود د نیمروز
ملک د ملک شاه حسین سره د
قند هار نیو لوته ولاړ .

شاه محترم شاه کتور چې خان
ئی د هرات د سلطان حسین له
پښته باله په چترال کی د حکمرانی
کورنۍ تاسیس کړه .

د نیمروز ملک شاه حسین په
مولانا آګه: ابن یعین شبر غان کی ولاړ
شاعر او عالم په شبر غان کی ولاړ
وفات سو، د شعر د یوان لري .

عبد الله د ملا رکن الدین زوی
سید معصوم نامی د قندھار په دیښتو شاعر ژوندي و

۱۰۰۹ م ۱۶۰۰

د اکبر پاچا لښکر و په غزنی کې
پر جلال الدین رو بنانی حمله کړه،
او د جنګ پر میدان د شاد مان
نومی په لاس پېی سو او شریف
خان اتكه د اکبر پاچا سپه سالار،
مراد بیگ مقرر کې چې جلال الدین
مرکی، او سرتی د پهلوی دربار ته
و استوی .

تر جلال الدین رو بنانی وروسته
د ده ورا ره اعداد د عمر شیخ زوی
د بايزيد لمسی ئی پر خای
کښیدو سیت .

۱۰۳۵ - ۱۰۰۹ م ۱۶۲۵

احداد د عمر شیخ زوی دیښتو
دازادي خوا هی دنهضت مشر و .

میر معصوم نامی قند هاری شاعر
او عالم او دهیرو آثارو مؤلف، تا ریغ
سنہ یا تاریخ معصومی
وکیبن (۱۰۰۹ ق)

دو لټ خان لودی د هند پښتون
قائد په احمد نگر کې مرسو .

۱۰۱۰ م ۱۶۰۱

شیخ متی کاسی افغانی زاهد
او صوفی په هند کی وفات سو.
مولانا نیازی شاعر د مولا نا
وصالی بد خشی زوی له د کنه حجاجز
ته ولاړ اړ هوری مرسو .

۱۰۰۷ م ۱۵۹۸

جلال الدین رو بنانی غزنی و نیوی
او د پښتو منليع مشر سو .

د سیستان ملکان او خلک له
هراته قلعه فتح ته راغلل، او ملک
حسین د شاه عبس لید و ته
قند هار ته ولاړ .

۱۰۰۸ م ۱۵۹۹

د نیمروز ملک شاه حسین په
مولانا آګه: ابن یعین شبر غان کی ولاړ
شاعر او عالم په شبر غان کی ولاړ
وفات سو، د شعر د یوان لري .

د خورا ډیر و کتابو مؤلف دي .
۱۰۱۵ م ۱۶۱۰

جهانگیر پاچا د پینپلور له خواکابل نه راغي (۱۸ صفر) دشير خان افغان د پینپلور او عرب خان جلال آباد حکمرانان او عارف د ملا صادقة حلوي زوي ئى د کابل په قضاها صدارت مقرر کړل او د کابل حکمران کفالت ئى تاش بېگ خان نهوسپاره .

ار قندهار يې کلابند کې خود د جهانگیر له در باره ميرزا غازى ترخان راغي اوقنده هاربي و ساتي، صفوی لښکر ئى و شرپ (۱۲ شوال ۱۴ ق) ورو سته د قندهار حکمران ميرزا غازى و .

۱۰۱۶ م ۱۶۱۰

خان دوران شاه بېگ خان کابلی د جهانگير له خوا د کابل او تیرا او بنګښ او بنیر صو بدار مقرر سو (جمدادي الاولى) دی تر ۱۰۲۶ ق پوری د کابل صو بدار و .

د جهانگير په امر د بابر پاچا د قبر شنخته د ده پر قبر په کابل کې و درول سوه .

محمد صد يق هدایت کشمسي د «مبدا و معاد» رساله دشیخ احمد مجدد سر هندی له افاد اتو خخه و لیکله د شیخ قاسم متی زی د تذکره اولیای افغان د مؤلف وفات د هند په چنار ګړ کې .

۱۰۱۷ م ۱۶۱۱

دنیمزوزملک شاه حسين دهرات له لاري حیجاز او حج ته ولاړ .

۱۰۱۸ م ۱۶۱۲

د علی بن محمد سلطان هروی مشهور په ملا على قاری مشهور فقيه او مؤلف وفات په مکله کې. دی مکرانه را ستون سو (۱۵ شعبان).

۱۰۱۹ م ۱۶۱۱

میر معصوم نامی قند هاری په بهتر کې امين الملک و ، او په دغه بنار کې وفات او بشخ سو (جمعه ۶ ذى حجه) .

د نیمروز شاه ابو القاسم او شاه حبيب الله او امير سید علی از امیر حسن مړه سول . او ملک شاه حسین له فراه خخه اصفهان ته ولاړ .

قندهاری ملا الف هوتك خپل پینپلور بحر الایمان منظوم کې . حسن بن محمد الخاکی شیرا زی احسن النوا ریخ و کینپن، چې د افغانی شا هانو احوال هم پکښی سته .

شاهی، یاتاریخ سلاطین افغانه) وکین (دکلکتی چاپ ۱۹۳۹م).

۱۰۲۰ م ۱۶۱۲

احداد د عمر شیخ رو بنیانی زوي د پینپلور قائد، پر کابل حمله و کړه او په بالا حصان کې د معزالملک سره جنگ و کې، چې د احدد ملګری باز کې په دی جنګ کې مړ سو ، نو احدد د بیرته لوگر ته ولاړ (دوشنبه ۲ صفر) .

د جهانگير له د رباره د پنجاب حکمران قلیچ خان کابل ته د احدد مقابلې ته مقرر سو .

احمدخان کنبد بېگ خان زوي معدن اخبار احمدی (مجمع التواریخ) په هند کې د پینپلور پاچه نو پر احوال و کینپن .

امام الدین متی زی د شیخ کېږي زوي د تاریخ افغانی مؤلف په پینپلور کې رزیبی .

۱۰۲۱ م ۱۶۱۳

میر عماد حستنی مشهور خطاط او نستعلیق لیکونکې چې ډیر وخت خواجه نعمت الله بن خوا جمه

امرو د مسعود بک مسگر په لاس او با خواجه ئی کومکی مقرر سو.
ووازه سو، مولانا ابوابقا و مولوي خرا سانی خطاط د ده معاصر و.
۱۶۲۰ م ۱۰۳۰ ق حمود
پیر محمد حنیف پلوسى پران مجموعه تاریخ افغانان وکینس . له مخزن انغا نې او اسرار الا فغان او تذكرة ابرار او شرار خخه اقتباس(دیښون موزیم خطی نسخه) .
ابراهیم بیقینی دنعت الله هروی د نیروز ملک غیاث محمد دی او پرمخزن افغانی باندی العلاقات زیات میر محمد وفات سول .

۱۶۲۶ م ۱۰۲۶ ق
مهابت خان دینگنې د صو بسى حکمران مقرر سو او رشید خان بى کزمکی و . (ربیع الاول).
د شاه عباس صفوي لبیکر و قندھار و نیویء او خواجه عبد العزیز دجهانگیر حکمران تسليم سو(جمادی الاول).
خان دو ران شاه بیگ خان کابلی دتهتی صو بدار سو ، او په عوض کی قلیچ خان د کابل صو بدار سو .

۱۶۲۷ م ۱۰۲۷ ق
د لاور خان کاکر د کشمیر صوبهدار مقرر سو .
شاه حسین بن ملک غیاث الدين محمد دسیستان دملکانو تاریخ احیاء المارک تالیف کیء .

۱۶۲۸ م ۱۰۲۸ ق
د احداد روپسانی او اهادیت خان د کابل حکمران او ده زوی احسن الله د مهابت خان زوی دجهانگیری لبیکر مشر جنگ او د احداد ماته .
د پیر سپاک د کلی پیر معظم شاه په هند کی تواریخ حافظ رحمت خانی د خواجه مليزی د تواریخ افغانه خخه اقتباس او لنډ کیء .
ملایحی محیی دهرات اخطاط او شاعر وفات سو .

۱۶۲۹ م ۱۰۲۹ ق
د جهانگیر له خوا خواجه شیخ احمد مجید د الف ثانی د مولانا عبدالاحمد کابلی نقشبندی زوی ۶۳ کلن په سر هند کی وفات

او شرح لمعات عراقی د مولک او بنسخ سو (سه شنبه ۲۸ صفر) .

۱۶۲۸ م ۱۰۳۷ ق
جهانگیر د جلال الدین اکبر زوی میر محمد صالح او بهی خطاط د شرازی عرفی کلیات په هرات کی وکینس (د هرات د ملا محمد علی خطاط نسخه) مولانا شیخ علی هروی خطاط زوندی و
۱۶۲۵ م ۱۰۳۵ ق
جهانگیر د پیښون له خوا کابل ته راغی (یکشنبه ۲۱ شعبان) دی له کابله ددی کال په آخر کښی هند ته ولاړ .

د احداد روپسانی په مشری د تیراه د پیښتو او د جهانگیر د کابل د حکمران ظفر خان ترمنج جنگ او د احداد وژل او دده پری کپری سر دهلي ته استول .
تر ده وروسته ئی زوی عبدالقدار روپسانی پر خای کښنیوست .

۱۶۲۴ م ۱۰۳۵ هـ ۱۰۴۴ ق
عبدالقدار د احداد روپسانی زوی د پیښتو مشرو .

۱۶۲۶ م ۱۰۳۵ ق
د بهاکو خان یوسف ذی او د کی .

شهبلاز خان خټک جنگ په جهانگیره کی امیر خلیل قلندر هراتی خطاط په حیدر آباد د کن کی وفات سو . د کابل په جله کی دراجپوتانو او کلابیلانو جنگ او د ۹۰۰ راجپوتون وژل او ۵۰۰ را جپوت نیول او خرشول .

شیر خان ترین د حسن خان زوی د قندهار او هند تر منځ دېښن لار و نیواله او د قندهار د صفوي حکمران علی مردان خان سره وښت .

۱۶۲۷ م ۱۰۳۷ ق
د نظام الدین بن عبدالشکو د کامران خان سد وزی په قندهار بلخی حنفی مفسر دریاضن القدس کی خپل کتاب (کلید کامرانی)

شاه جهان د کابل حکمران سعید تذکره البارو والاشرار او ارشاد
خان و گو ماره چې د قندهار دنیولو الطالبین مولف)

۱۰۴۹ م ۱۶۳۹

شاه جهان له پیښوره کابل ته راغی (۲۵ محرم) داراشکوه ئی غزنی ته واستاوه او سعید خان ئی ده هزار مجاهات د پلنگتوش د غورخنگ مقابله ته واستاره او هغه ده هزاره مشر میراسماعیل د ۲۷ تنو مشرانو سره کابل ته راوستل (۲۱ صفر) د قندهار مشران ملک محدوداود کامران سدو زی په کابل کې شاه جهان ته را غل او پخچله پاچا له کابله لاھور تهولای (۲۵ ربیع الثانی) قلیچ خان د قند هار او سعید خان د کابل حکمران سول .

ملک او دل د قندهار قومي مشر او ملک حمزه د سیستا ن د ملک جلال الدین زوی سره ملکری سول از د هلموند په خانشین کې په ملي غورخنگ لاس بوری کې خوملک او دل به جنگ کنی و وزل سو او حمزه د سیستان قلعه فتح ته ولاړ (شعبان)

اشرف خان هجری د خوشحال خان زوی د پښتو دیوان خاوت د شاعر په اکوره کې وزیریدی .
قاضی تولک د بلخ قاضی القضا په بلخ کې وفات شو .
د بنیز عبیداللطیف عباسی د مولینا بلخی د مثنوی او حدیقه سنایی د نسخو مرتب او د لطایف اللغات مولف وفات شو .

۱۰۵۰ م ۱۶۴۰

محمود ابن ولی خپل دائرة المعارف د پښتو مخزن اسلام او فارسی د بحر لا سراری متناقب الاخیار

شاه جهان د کابل حکمران سعید هخه و کې ، د قندهار حکمران علی مردان خان د ملک محدود او ملک کامران د سدو خان د زامن په ملکری د صفو یانو اقتدار په قندهار کی ختم کې او د شاه جهان لبیکرو قندهار و نیو (۲۳ شوال) او سعید خان د شاه جهان له خوا د لته حکمران سو (۱۷ ذیقعده)

سیاوشن د صفوی لبیکرو مشر په قندهار راغی او د سعید خان سره ئی په سنتزی کې جنگ و کې خو مات سو نو او لار او د قندهار د غربی خوا کلا وی د شاه جهان لبیکرو و نیو (دوشنبه ۲۶ ذیقعده)

۱۰۴۸ م ۱۶۳۸

سعید خان د شاه جهان لبیکرو مشر د قند هار مشران ملک محدود سدو زی او ملک علاول تهین او حیات تهین د خان ملکری کړه او ساروان کلائی و نیو له وروسته ئی د زمین داور بیار کلابند کې ع او په ۱۶ صفر ئی له رو بنن سلطان خخه و نیو .

سعید خان په ۲۳ دریبع الثانی کلابست له محراب خانه خخه و نیو او دریبع الثانی په ۲۱ ورخ ئی له صفائی قلی خخه ګریشن هم و نیو او په دی چول د قندهار ټوله سیمه د شاه جهان لبیکرو لاس ته کړه (۸ جمادی الاولی)

اخوند درویزه ننگرهاری د ګډای زوی په پیښور کې مر او بنسخ سو (د پښتو مخزن اسلام او فارسی

و کېښ . پیر على هروی خطاط د عبدالرحیم عنبرین قلم زوی د سعدی گلستان په بېکلی نستعلیق د شاه جهان د کنزا خانی لپاره و کېښ (۲۴ صفر غره آبان ده بل د خطی نسخه کتابخانه) مخلص الدوله افتخارخان کابلی د احمد بیگ اتكه زوی د جمدون فوجدار شو .

۱۰۴۹ م ۱۶۳۹

د کمال الدین پښتون غورخنگ او په یو لم ګذر کې د عبدالقدار او کریمداد او محمد زمان روښانیا تو په ملکری د دهلي له لبیکرو سره پرپینیں حمله وکړه او شیر خان د ملتان له لاری د شاه جهان در بار ته پناه وروپه (رمضان)

۱۰۴۲ م ۱۶۳۲

پیرا خان د دولت خان زوی چې په (خان جهان لودی) مشهور او د هند لوی امیر د شاه جهان دلپیکرو سره په جنگ کې و واژه سو (دوشنبه غره رجب)

میرزا خان د نور الدین روښانی زوی د پښتو شاعر په دکن کې واژه سو .

۱۰۴۴ م ۱۶۳۴

احمد بیگ اتكه کابلی د شاه جهان له خوا د ملتان فوجدار شو . دریا خان رو هیله دا و دزی په هند کې ووزل سو .

۱۰۴۶ م ۱۶۳۶

محمد عالم بن شیخ محمد صالح ندایی سمر قندي د روښانی احداد زوی عبدالقدار د روښانی د غزنی خان لپاره په پیښور کې محبوس وفات سو .

۱۰۴۷ م ۱۶۳۷

کریمداد د جلال الدین روښانی زوی په پیښور کې د تاشکند خطی نسخه (۱۰۶ ق) سید عبد الوهاب د سید غازی زوی په پیښور کې د شاه جهان زوی مشهور مجاهد او عالم او مولف په حکم واژه سو . (رمضان)

دېلنج سو بدار بهما در خان داؤود زی.	جګت او قلیچ خان قندهارتنه واستول هم داسی مقرر سوال:
دبد خشان حا کم قلیچ خان او نظر سهادر خو یشکی .	سوه (ربیع الاول)
دانه خود حا کم رستم خشان او راجه پهار.	۱۰۵۵ م ۱۶۴۵
دغوری حاکم شاه بیگ خان.	محمد طا هر بن قاسم (ابولقا سم)
دمیمنی حاکم شاد خان.	خپل کتاب عجائب الطبات په بلنج کې دندر محمد خان لپاره تا لیف کې ۱۰
اند خود قلعه دا ر دو لت خان.	(دکابل خطی کتا بخانه او دا زبکستان اکادیمی علوم).
دخان آباد حا کم حیات توین.	اصالت خان او علی مردان خان
درستاق حاکم خنجر خان.	دندر محمد خان مقا بلی ته له کا بله غوربندته اړلابل (۲۶ جمادی الاولی)
د شبیر غاند حاکم جبار قلی .	او په هندو کش او اندراب کې جنگونه وکړه. نو شا هزاده مراد بخش ۶۰۵
دسر پل او سان چار یک حاکم خوشحال بیگ.	زرو لبکرو سره د شمالی افغانستان دنيو لو لپاره له لاموره کابل ته را رهی سو.
دآچۍ حاکم شاد مان پکلی وال.	خو شحال خان ختک دشاه جهان په لبکرو کې تر اندراب او بد خشانه ولاړ.
دخلم حاکم خوا جه عبدالعزیز.	۱۶۴۶ م ۱۰۵۶ ق
ددرهه گز حاکم پهار لوا نی.	شاهزاده هزاده مراد بخش له پیښو زه کابل ته را ورسیده (۹ ربیع الثانی)
دبایا شا هو حاکم محمد شاه قدیم.	او په ۲۱ چاریکارته ولاړ او دربیسے الثاني باغه ۲۲ پېچله شاه جهان هم دوهمه پلا کابل ته راغې ۱۰
دانارین حاکم شاه محمد.	شاهزاده هزاده مراد بخش مراد بخش شمالي افغانستان تر بلخه پوری دنیوی (۳۲ جمادی الثاني) ندر محمد خان د شبیر غان په جنگ کې ما ت او مرو ته و تبنتییده.
دمو من آباد حاکم شیخ فتح الله .	شهزاده هزاده مراد بخش دبلنج تر نیولو
دا بیک حاکم افلا طون بیگ.	ورو سته کابل راغې او د شاه جهان دکور لاب حا کم جلال الدین دروازې.
در رباط ریز گان حاکم سلطان بازید.	شپږ و زرو الما نانو پر قندوز حمله وکړه، خوا را جرو پ دقنډ و زلبکری
دختجان حاکم میرک بیگ.	دشمالي و لایاتو حکمران او نور حاکمان مشر دوی و شپل او بشارتی وسا ته
ددو شاخ حا کم عبد اللفور بیگ .	دستم خان گر جي دقنډ هار نیو لوته
دفتتح آباد حاکم فرج حسین .	ندر محمد خان خپل زوی سبعهان
دقیر یشک حاکم محمد زمان.	وکو مارل سو، خوشاه جهان شهزاده
داندراب حاکم قاسم بیگ.	بدخشان ته را واستواه او پر قندھار
دکور لاب حا کم جلال الدین دروازې.	دلاړا شکوه او هر اد بخش ده برو لبکرو
شپږ و زرو الما نانو پر قندوز حمله	سره قندھار ته را واستول.
له خوا مدال المهام سعد الله خان	هم دصفو یانو دحملی خطر، نورا جه
دشمالي و لایاتو حکمران او نور حاکمان	۱۴۲

په نامه د ندر محمد خان لپاره په بلخ کې په فارسي وکیپیس دا کتاب ۱۰۴۴ ق شرو سوي و (خطی و خنډیده او دواړه شهزادګان بیړ ته هند ته لارل (۱۵ جمادی الآخری) حسن خان شاملو دهرات حا کم او صدر خان د قند هار او سردار خان د بنتکبس په صوبداری مقرر شول (شوال) دلک محدود خان د خوشحال خان دزوی ولادت (۶ محرم - ۱۷ اپریل) ۱۶۴۳ م ۱۰۵۳ ق ملک محدود سدوزی د قند هار مشر د کابل دیوان میر یحیی سره په جنگ کې ووازه سو. نوی ممزول سو او پر خای نی میر صمصام الدو له کابل ته مقرر سو. خلیل بیگ دغوربند او قلعه ضحاک تهانه دار سو . ببرام خان د خوشحال خان ز وي رزیزیدی (ربیع الاول - جون) .

۱۶۴۰ م ۱۰۵۰ ق حدود داخوند قاسم شنواری پاپین خپل د پښتو فواید الشریعه د مولف د ژوند وخت .

په همدغه وخت کې با بوخا ن د پښتو بل مولف ژوندی و . خدا دالد سلطان (خود کسی) سدوزی د خضر خان زوی د قندھار جنگ مقرر سو . را جه جګت دکلات قلعه دار کابل ته مقرر او پر خای نی خانه زادخان دسعید خان زوی مقرر سو . پر دل خان پریش دبست او گریش قلعه دار سو ورو سته نو خان زاد خان دزمیندارور قلعه دار سو او دده ورور عبدالله کلات ته مقرر سو . دشاه صفي صفوي سبه سا لار رستم خان گر جي دقنډ هار نیو لوته قلى دېنځتو ش پسر خای بلخ او بدخشان ته را واستواه او پر قندھار

۱۶۴۱ م ۱۰۵۱ ق د خوشحال خان ختک حکمرانی په ختکو کې ۱۶۴۲ م ۱۰۵۲ ق دشاه صفي صفوي سبه سا لار رستم خان گر جي دقنډ هار نیو لوته وکو مارل سو، خوشاه جهان شهزاده دلاړا شکوه او هر اد بخش ده برو لبکرو سره قندھار ته را واستول.

(رجب) دوی اندخود چور کی عاو تو آمو واو بنتل .
دشاہ جهان په امر دبا بر شاه دمر هرو سپین مسجد به خلو یبنت زره روپه جوړ کړه سو .
دشاہ جهان په امر دنملی باغودان سو .

محمد صالح کمبود (محاربه بلخ)
کتاب ددی بنار دکلا بندی په شرحه کې و کېنس (دبر تا نیا دمو زیم خطی نسخه)

شاه جهان د رجب په میاشت کی له کابله پینبور ته رهی سو ۱ او شهرزاده او رنگ زیب هم په ۱۴ شعبان له بلخه کابل ته ولاړ .
له بلخه تر میمنی پوری سیمی ندر محمد خان او دده زوی عبدالعزیز خان ته پا ته سوی .
اللهداد دجلال الدین رو بنا نی زوی (رشید خان) په دکن کړه و فات سو .

دو لت خان سدوی دقند ها ر کوټوال ته دو هم صفوی شاه عبا س یو ددوسنی فر مان صادر کیء او د قندھار مشر سو ، ده د صفوی حکمران زمان خان سره جنگو نه و کړل ، او آزاد حکمران و دده په وخت کی حیات سلطان او لښکر خان دسلطان خدا داد زامن دشپن و زرو ابدالی کورنیو سره ملتان ته ولاړ .
شهرزاده او رنگ زیب دملک حسن افغان په ملګری راغیء او د قند هارپه بنار کی صفوی حکمران محراب خان کلابند . آئیء (۱۴ جمادی الاولی) شاه عباس سهراب کو مک ته ۳۰ ذرہ سپاره واستول او دقندھار په سیمه کی سخت جنگو نه و سوه . په د غه

۱۰۵۶ م ۱۰۵۷ م ۱۰۵۸ م
اللهداد داد دله داد رو بنا نی زوی دهند په نا ندیر کړه و فات سو .

شاه عباس صفوی د (۵۰) ذرہ لښکر سره قند هار تر دوو نیمو میا شتو کلابندی ورو سته و نیو (صفر) او محراب خان ئی دکلابست او زمینداور په نیولو و ګو ماره او پخپله بیړ ته دهرات له لاری ایران ته ولاړ .

حکه چې دا فغا نستان پر شما لی ولاياتو حملی کېدی او عبدالعزیز

وخت کی شاه جهان خلر مه پلاکاپل ته راغیء خو قند هار ئی صفویانو ته پر یېنواو او د روزی په میا شت بیرته لاهور ته ولاړ ، او رنگزیب هم دقندھار محاصره پسر یېنوه او لاهور ته ولاړ (ذیقعده) مولانا نور محمد (محمد یو نس) دا بایسین د کوهستان مجاهد او مدرس وفات سو .

۱۰۶۰ م ۱۰۶۱ ق

شاهزاده شیر خان دختر خان سدوی زوی دقندھار مرز بان ووده خپل د قیب حسین عضود خان زوی ملتان ته و شاهراه او قبولو ابدالیو تر فراه پوری دی په مشرى و مانه ، بدال خان با میزی او میرالکو زی هم دده تا بعنه وو .

حاجی عبدالعلی تالقانی منشی او دانشاء دکتاب مؤلف په هند کی مړ سو .
شیخ امام الدین محمد عنا یت الله دشیخ کبیر بالا پیر متی زی زوی دتاریخ انساب افغانی مولف په پینبور کی مړ او بېخ سو (ولادت ۱ محرم ۱۰۲۰ق).

۱۰۶۱ م ۱۰۶۲ ق

شاه جهان خپل زوی او رنگزیب ۶۰ زرو لښکر ۴۰ تو پو او لسو جنگی فیلانو سره دملتان له لا ری پر قند هار را واستول (اجمادی - الاولی) او شاه جهان هم پنځمه بلا کابل ته راغیء (۱۶ ربیع الاول) قند هار دوی میا شتی کلابند سو ، خو او رنگ زیب نا کامه کا بل ته ولاړ ، او شاه جهان هم له کا بله په ناکامی هند ته ستون سو (رمضان) خطی نسخی) .

ذیعده) دی دشاہ جهان دریم زو یو
چی په ۱۵ ذیعده ۱۰۲۷ زو کپری و
۴ کلن پر تخت کنینتو ست او خپل
ورور دارا شکوه ئی ووازه.
۲۵ ذی حجه = نومبر).

موبد شاه په دبستان مذا هب کي
دروسانیانو بنېه معلومات وکیل.

توکل بیگ بن لو یك (تولک)
بیک حسینی واقعه نو یس په غزنی
کی دشا هنا می منتخب او ~~فتشو~~
كتاب (تاریخ دلکشای شمشیر خانی)
دغزني د حکمران شمشیر خان
لپاره و کیبن.
دکابل خطی کتابخانه اودبر تشن
وزیم خطی نسخه).

۱۰۶۴ م ۱۹۵۴
بنگنبو سره د خوشحال خان او
خپکو جنگ.

مبارک خان نیازی محمد خان زوی
دینکن د صو بی تهانه دارسو.

۱۰۶۵ م ۱۹۵۵
هادیداد دجلال الدین رو بنا ته
زوی دهند په نا ندیر کی وفات سو.

۱۰۶۷ م ۱۹۵۶

بها در خان افغان دکابل مستقل
صو بدار معزول او پر خای ئی
دشاه جهان له درباره رستم خان مقرز
سلطان ملخی تو خی لورئی و کپه.
ملا شاه بد خشی عالم او صو فی
وفات سو.

۱۰۷۱ م ۱۹۶۶
میرک هروی عالم ددار اشکوه معلم
او دیوان حرم په هند کی مه سو .

۱۰۷۲ م ۱۹۶۷

شاهزاده او رنگ زیب عا لمگیر
محی الدین خپل پلار شاه جهان
ونیویه اود هند پاد شاه سو (غره سو).

۱۰۷۳ م ۱۶۶۲

محمد حسین بن حسین سبز واري
محدث او اخباری زبده الاخبار تأليف
کی ۱۷ ربیع الاول.

۱۰۷۴ م ۱۶۶۴

سید امیر خان دیپنبو صو بدار
خوشحال خان بندي کې (جمادی -
الثانیه = جنوری) او ډهلى ته ئی
بندي واستاوه (رمضان = اپریل)
ضیاء الدین حسین اسلام خان
(والا) تخلص قطفنی خوستی شاعر
او د کشمیر صو بدار په اکبر آباد کي
مه سو .

۱۰۷۵ م ۱۶۶۵

خوشحال خان له ډهلى خخه
رنتبو رته بندي واستول سو.
خر می بد خشی شا عن اولیکوال
روضه العشاق دسعید دګلستان
په تقليد و کیبن (خطی) .

۱۰۷۶ م ۱۶۶۵

خو شحال خان دستار نامه په
پښتو نثر و کنبله . ۱۷ ربیع الاول
= ستمبر) داکتاب دده دجهانداری
سیاسی نظریه خرگندوی .

شاه جهان چی ۳۱ کاله د هند او
افغانستان پاچا ئ، تر اته کاله حبس
وروسته ۷۶ کلن په آگره کی مه
سو (دو شنبه ۲۴ ربیع).

۱۰۷۷ م ۱۶۶۶

امیر خان دکابل صو بدار معزول
سو او پر خای ئی محمد امین بخشی
مقرر سو (ذیعده)

په پکهله او مهابن کی دباکوا ملا
خالاک او سلطان محمود گلړون په
مشري دپنښتو یوسفزو غور خنگ
او دا تک د فوجدار کامل خان سره
سره و جنگیدی، خو تو خیبر د اتیر

۱۰۸۰ م ۱۶۶۹

داور نگزیب دلبکر مشر اغر خان
دکابل دصو بدار فدایی خان په
مرسته په علی مسجد کی دپنښتو
او دا تک د فوجدار کامل خان سره

نهو .
خوشحال خان کابل ته راغي ۶ .
ميا محمد مقصود مجددی
نقشبندی د حضرت شیخ احمد
مجدد زوی په سر هند کی وفات
سو .

محمد صالح هروی خطاط دهرات
دسعديه مسجد نوشته و کتبه .
۱۶۷۹ م ۱۰۸۰ ق حدود

سر مست خان دشیر خان سدوذی
زوی دقندهار مشرو .
عبدالحليم دعبدالله زوی دا خو نه
درویزه لمسی دېښتو مو لف
ژوندی ۶ .

۱۶۷۳ م ۱۰۸۴ ق
دخو شحال خان جنگونه له خپل
زوی بهرام خان سره چې دهها بت
خان صو بدار په لمسون جنگیدی ۶ .

مهما بت خان دکابیل صو بدار
پېښور ته ولاړ (۱۰ ربیع الآخر =
۱۲۵ست)
شهزاده محمد اعظم له کابل
کړهاتی اوملک خواص خان اونورو
پېښتو مشرانو سره دتیراه پهراجکل
کې لویه جرګه او کړه او پر نو بشار
باندی دحملی کو لو فیصله نئي وکړه .
ددی کال په منځ کو خو شحال
اړتاتار اپريدي د اپريدي او ختیکو
په کومک پېښتو بشمارحمله وکړه .

او رنگ زیب دری کاله په حسن
ابدال کی پېښتو په مقابله کی تیر
کړه او پهلي ته ولاړ .
میر محمد شفیع هروی (شفیعا)
مشهور خطاط ، اديب ، نقاش او مذهب
وفات سو .

۱۶۷۲ م ۱۰۸۳ ق
دایمل خان او خو شحال خان په
مشري دېښتو غور خنگه دهند
ددغه کال په آخره میاشت ذی حجه
دغولی حکومت په خلاف .
کې دریا خان او اپريدي دکو ها بت

د محمد امین خان صو بدار د ۴۴ ززو
لبنکرو سره دشنوارو او مو مند و
او اپريديو جنگ د ایمل خان په
مشري . اود مغولو دلبکر تبا هسي
(۳)محرم = امنۍ)

امير خان دکابیل صو بدار او غر
خان فو جي کو مکی دایمل خان سوه
په لغمان کې سخت جنگ و کې ۶ .
زدا یې خان داور نکر یې نوی
صو بدار پېښور ته را غښه او
مستحاب مو مندنی مړ کې ۶ . تردی
وروسته دده پر خای بیا مها بت خان
مقرر سو .

۱۶۷۵ م ۱۰۸۶ ق
دخو شحال خان جنگونه له خپل
زوی بهرام خان سره چې دهها بت
خان صو بدار په لمسون جنگیدی ۶ .

خو شحال خان له دریا خان
اپريدي اوتا تارخان او شاه بیک
کړهاتی اوملک خواص خان اونورو
پېښتو مشرانو سره دتیراه پهراجکل
په کومک پېښتو بشمارحمله وکړه .
او عالمگیر دېښتو مقا بلې ته
شجاعت خان او مها راجه جسو نت
سنګه دا ولیړل (۱۷ شعبان) .

ایمل خان مومند او پېښتو
کړ په کې د عالمگیر صوبدار شجاعت
خان او دده په ززو لبنکرو ووژل
(۱۸ ذی قعده = فبروری) .
ددغه کال په آخره میاشت ذی حجه
دغولی حکومت په خلاف .
کې دریا خان او اپريدي دکو ها بت

پر کلا حمله وکړه ، خوشیر محمد خان
دکلا سانتندوي دوي و شهل او تاتار
خان دردريا خان اپريدي ورور په دی
جنگ کی ووژل سو .
۱۶۷۴ م ۱۰۸۵ ق

او رنگ زیب عا لمکیر دهند پاچا
دېښتو دمقابله او دخو شحال خان
دماټولو لپاره حسن ابدال ته راغي ۶ .
(۱۱)محرم = اپريل) او خو شحال
خان تیراه تهولاه (غره ربیع الاول =
جون) وروسته نو دیوسفرو سیمو
ته راغي ۶ او عا لمکیر پیر محمد اغر
خان دېښتو مقا بلې ته مقرر کې ۶ .
شهزاده محمد اکبر او فدای خان
صو بدار دعا لمکیر له خوا کابل ته
وامستول سوه (رجب = اکتوبر) دوی
دېښتو سره ډیون جنکو نه و کړل
او ددی کال په آخر کې فدا یې خان
له کابله پېښور ته را غښه .
۱۶۷۵ م ۱۰۸۶ ق

دېښتو قبایلو دایمل خان او دریا
خان په مشري دعا لمکیر لبکر چې
مکرم خان او شمشیر خان ئی مشرانو
په خا پغ کې توله تباہ کړل ، شمشیر
خان دردريا خان په لاس ووژل سو
او مکرم خان زخمی و تبنتیدی ۶ .
دخاپخ دېښتو فتح په ربیع الاول =
جون کې وو .

د خاپخ ترمانی وروسته عالمگیر
بخشی الملک سر بلند خان دنو زرو
سپرو سره دېښتو مقابله ته
مقرز کې ۶ اغره خان ئی دجلال آباد
تهانه دار او هر بزخان ئی جنگلک
او الله داد خان یې لنډي کوتل او
خنجر خان ئی بتگښو ته ولیړل په
په پښتو مشنوی منظو مه کړه .

زوي دهند په بېنځون سو بدار
ماسوم او مړ کړ سو .

سلطان ملخی توخی د زابل
حکمران او ددهلهی نهخوا په رسمي
بیژنډل سوی و .

افغانستان دشمالی خواو احوال هم
لري .

عبدالرازمن چشتني دمهه مسعود دی
مؤلف په هند کې وفات سو . دا
كتاب دسالار مسعود غزنوي دژوند
احوال دی .

۱۰۹۵م ۱۶۸۳

ددی کال په محمره میاشت کې
دخوشنال ماتې شروسوی (دسمبر)
او امير خان دعالګیر صوبدار په
پښتو کې نفاق وجاوه . او د جنګ د
(رجب = اگست) دا جنګ د
عالګیر دماموريینو په لمسون د
پښتو په منځ کې زخمی سویو خپلو
ملګرو خوست ته یووی او هلته مړ
سو .

فقیر الله سیف خان خوستي
(تخاری) دکشمیر صوبدار چې یو
کشف الایات اوبل کتابئی دهند پر
raig او موسیقی باندی کېنلي وو
وفات سو (۲۵ رمضان) .

۱۰۹۵م ۱۶۸۴

د خوشحال خان د پښتو اشعارو
ديوان ۴۰ زرو بيتو ته ورسیدي چې
په آخرکې ۴۵ زره بيته سوه .

۱۰۹۷م ۱۶۸۵

په دغه کال دېښور په سیموکې
وچ کالی او کاختي او وباوه .

۱۰۹۸م ۱۶۸۶

شیخ محمد امین بدخشی عالم او
زاهد دقطراتدر - اورساله ضروريه
مؤلف په کشمیر کې داود ۷۰ کلن وفات
جلال خان (دلیرخان روھیله) .

۱۰۹۴م ۱۶۸۲

خواوند شاعر ژوند وخت .

زوي چې دېښتو شعر دیوان هم لري
دمهر او مشتری قصه په پښتو نظم
کړه (د ۹۸۹ق حدود) .

سو (۱۱ رمضان) .

سکندر خان د خوشحال خان خټک
زوي چې دېښتو شعر دیوان هم لري
دمهر او مشتری قصه په پښتو نظم
کړه (د ۹۸۹ق حدود) .

۱۰۹۰م ۱۶۸۹

خوشحال خان دا پريدو په ډنبره
کښۍ ۷۸ کلن وفات او په اکويه کې
ښخ سو (جمعه ۲۸ ربیع الثانی ۲۰
فروری - حوت) دی جنګی مشر او
دېښتو لوی شاعر او ليکوال دی .

۱۰۹۱م ۱۶۸۰

حاجي عادل دسلطان ملخی تو خې
زوي دکلات د شاوخوا حکمران و .
تاش محمد قندوزي حجه الاورنگ
شاهيه تاليف کې (دکابل ارګ
کتابخانه) حافظ نظام مومنه دليلى
مجنون قصه په پښتو نظم کړه .
د محمو د بن على ميمندی
خراسانی امامی عالم د اشرف
العائد -

حدائق لاحباب - حیا القلوب
دموتف وفات .

۱۰۹۰م ۱۶۸۹

الله يار بن حاجي محمد ياز
بلخي ، خپل دوه کتابونه او صاف
نامه عالګیر او اعظم نامه په هند
کښۍ وکنبل .

قاضى عبدالکریم راجن غزنوي
دملتان په امير پور کښۍ انيس
الشعرا دملتان دوالی احمد خان
بن پير خان په نامه دشعر او
پراصطلاحاتو باندی تاليف کې ع .
اخوند مياداد محمد ذي داشنغر
او سيدونکې دشیخ رحمکار مرید
محمد بدیع بن میرزا بد خشی
او دېښتو شاعر ژوند وخت .

امير خان هجرى چى د پېنستىو
شعر دوه ديوانه لۇرى دېپېنيلور پە
سييمو كى زوندى و (دانلە يَا آفس
خطى نسخى)

1111 م 1709 ق

قاضى مير محمد زاهد هىروى
دقاضى محمد اسلام زوى مشەرور
عالم او مولف دزوايد ئىلائە مۇئەت
او عىسىكىرى مەختىسب اود كابىل و قايىع
نگار وفات آپە كابىل كى بىسخ سو.
دسييف الملوك دقصى ناظم ھەمدى.

مصطفى محمد د نور محمد زوى
دکرىيەداد لمسى داخوند درويزە
پرمخزىن اسلام باندى پە پېنستىو
الحافات زيات كۈل .
عبدالقادر خان خېتكېپېنستىو يوسف
وزلىخا نظم كەرە (خلور زە بىتە)

1112 م 1700 ق

رسىتم خان دخېل پلاز دولت خان
سدۇزى پە ئاخى دسرور خسان
بامىزى او كىتە خان السکو زى پە
مرستە د قىندهار مىشى سو . دەدە
كىشى ورور زمان خان پە كىمان كى
دصفۇ يانۇ سىره يېرگەل و، او دە
دبلوخۇ پە لاس صفوی لېنىڭر
دقىندهار جنوب تە تباھ كۈل .

1113 م 1705 ق
حاجى ميرويىس خان دقىندهار
دەمانجى پە دوھەمە لوچىرى كى
داستقلال اعلان و كىء، او دصفۇيانو
بىيگلەر بىيگى گرگىن خان ئى ووازە
دىمىر خواند دروپەتە اصفا يو توک
و كېپىن (دكابىل خطى نسخە)

حاجى ميرويىس خان دقىندهار
كۆ كران كى لو مېرى لو جى گە و كەرە
او دصفۇي پاچا پە خلاف دازادى
غورخانگ شەر سو .
محمد صلاح سياھ گىرىدى بلخى،
سبحان قلى نامە و كېپىلە .

1114 م 1702 ق
دېپېنستىو مىشى پېردىل خان لە
خوستە پېركابىل راغى، خودشەزادە
محمد معظام لېنىڭر دى مېرى .
میرزا محمد ارشىد د خواجه على

اکبر بىر نابادى هروى زوى، شاعر
او منشى او خطاط او مورخ پە
برناباد كى وفات سو (ولادت ئى
1025 ق)

شاه حسين هوتك دميرويىس خان
زوى دكلاس پە سۈرى كى
وزىرىيەدى .

1115 م 1703 ق

دېولت خان سدۇزى دىرس مىست
خان زوى دقىندهار مرزبان او دەدە
زوى نظر محمد خان پە بىنار صفا
كى دقىندهار بىيگلەر بىيگى گرگىن
(10 ذى حجه) بابا سعيد دېپېنستىو

خان گرجى پە يەوە شبخون كېنى
ووژل .
باي خان دجاجى عادل توخى زوى
دزاپل حكمەران و .

دسييد حسن بن عبدالله بن سيد
محمد دېپېنورى قادرى مەرشىد
وفات پە دېپېنيلور كى .
غلام محمد د شير خان موگاخىل
زوى داشنغر ددواوى او سيدو نكى
معراجنامە پە پېنستىو نظم كەرە
دسييف الملوك دقصى ناظم ھەمدى.

1116 م 1704 ق

رسىتم خان دخېل پلاز دولت خان
سدۇزى پە ئاخى دسرور خسان
بامىزى او كىتە خان السکو زى پە
مرستە د قىندهار مىشى سو . دەدە
كىشى ورور زمان خان پە كىمان كى
دصفۇ يانۇ سىره يېرگەل و، او دە
دبلوخۇ پە لاس صفوی لېنىڭر
دقىندهار جنوب تە تباھ كۈل .

1117 م 1705 ق

حاجى ميرويىس خان دقىندهار
كۆ كران كى لو مېرى لو جى گە و كەرە
او دصفۇي پاچا پە خلاف دازادى
غورخانگ شەر سو .

محمد صلاح سياھ گىرىدى بلخى،
سبحان قلى نامە و كېپىلە .

1118 م 1706 ق

اورنگ زىب عالمگىر تر 50 كلىو
پاچىرى وروستە نىيۇ كىلن دەندىپە
احمد نگر كى مې سو (جىمعە 28
ذىقىدە) دەدە زوى شەززادە محمد

اعظم پە احمد نگر كى پاچا سو
كى دقىندهار بىيگلەر بىيگى گرگىن
(10 ذى حجه) بابا سعيد دېپېنستىو

ددلا رام په جنگ کي اسدا لله
خان سدوزي دشاه محمود هوتك په
مقابل کي ووژل سو. او دهرا ت
حکومت زمان خان ددولت خسان
سدوزي زوي ته وسپارل سو .

۱۷۱۹ م ۱۱۳۲ ق حدود
محمد فاغسل بېېش دقندهار په
ښور اوک کي درو ضه ربا نى کتاب
وکيبين .

۱۷۲۰ م ۱۱۳۳ ق
زمان خان سدوزي ددهرات ملي مشر،
صفوي حکمران صفي قلى خان په
کافر کلا کي مات کي او عجفر
خان صفوی بېگلر بېکي ئى ووازه.
میر زاعبدال القادر بېدل (متولد
۱۰۵۴ ق) په شاه جهان آباد کي
وفات او بنخ سو .

۱۷۲۰ م ۱۱۳۳ ق حدود
محمد حافظ د محمد اکبر بارکزى
زوي په قندهار کي د تحفه و اعظ
پښتو کتاب وکيبين .

۱۷۲۱ م ۱۱۳۴ ق
شاه محمود هوتك نه قندهاره
پر کرمان ورغى او دھغه خاي دحاكم
لطف على خان سره ئى روغهوكه.
وروسته بيا پراسفهان ورغى او
دصفو يانو پا يتختئي محاصره کي او.
شاه حسين هوتك د ميرويسي خان
زوي په قندهار کي پاچا و.

۱۷۲۲ م ۱۱۳۵ ق
دگناباد په جنگ کي د شاه محمود
هوتك لېنکرو صفويان مات کول .
(مارج ۸).

شاه محمود هوتك اصفهان تر ۸
مياشتى كلابندي. وروسته ونيوى او

حکمران باندی ورغلل ، او هرات ئى
له جعفر خان خخه و نسيوي ئى (۲۶
رمضان)

بابو جان بابى داته غر او سيدونكى
دکرم خان زوي دشها او گلان قصه
په قندهار کي په پښتو نظم کوه .
د محمد حسن بن محمد خراسانى
کيمياوی پوهاند دشرح المفتاح فى
الصنائع او شرح شذ و رالذ هب
مؤلف وفات.

۱۷۱۷ م ۱۱۳۰ ق
ټول هرات او غوريان او کوسان
او مرغاب او بادغيس او غور دهرا ت
سدوزو ترملی حکومت لاندی
راغل.

په قندهار کي دهو تکوشاهي وه.
محمد شاه دخجسته ا ختر زوي
په دهلي کي پاچا سو (ذيقعده)
محمد حسن دملايحيي زوي هروي
خطاط وفات سو .

د محمد یونس خيبری د پښتو
ديوان خاوند شاعر دژوند وخت .

۱۷۱۷ م ۱۱۳۰ ق حدود
ملا پيير محمد هوتك دملا سرور
اخوند کند هاري زوي (پير افغان)
خپل كتاب افضل الطرائق په پښتو
مثنوي نظم کي اوبل كتاب القراءه
في ردالروافض ئى وکيبين .

۱۷۱۸ م ۱۱۳۱ ق
فرخ سير عظيم الشان زوي دهلي
پاچا ووژل سو او رفيع الدرجات
در رفيع الشان زوي مه سو او رفيع
الموله ورورنى پرخای ودرىه ئى .
۱۷۱۹ م ۱۱۳۲ ق

حاجي ميرويسي خان دقندهار ملي
مشر تر ۸ کالو مشر تابه وروسته
وفات او په کو کران کي بنخ سو .
(۲۸ رمضان)

حيات سلطان د حداد د سلطان
سدوزي زوي د هرات مشر و .
معزالدين جهاندار شاه د بهادر
شاه زوي په دهلي کي پاچا سو .

۱۷۱۵ م ۱۱۲۹ ق
عبدالعزيز د بندالم خان زوي
اقندرار په قندهار کي .

۱۷۱۵ م ۱۱۲۷ ق
مهين دپښتو شاعر خپل کتاب
تذکره الابرار دعظامت داود زى په
غۇ بىت منظوم کي او نوم ئى گلدىسته پر کېنىيىتو غزل
هم ارى .

۱۷۱۶ م ۱۱۲۸ ق
صدر دوران امير الامر ا بهادرخان
دقندهار دشاه حسين هوتك ددربار
سپه سalar او دپښتو شاعر دژوند
وخت .

۱۷۱۶ م ۱۱۲۹ ق
عبدالعزيز خان د ميرويسي خان
ورو دقندهار دنارنج له ماني خخه

راولويه او مه سو، يا خلکو ووا زه
(مارج) او پر خاي ئى شاه محمود د
ميرويسي ۱۸ کلن زوي پاچا کي او.
۱۱۳۷ - ۱۱۲۹ م ۱۷۲۴ - ۱۷۱۶

شاه محمود دميرويسي خان زوي
له قندهاره تر اصفهان ته پاچاو .

۱۷۱۶ م ۱۱۲۹ ق
يه هرات کي د سدوزوا ابداليو ملي
حکومت جوړ سو .

۱۷۱۶ م ۱۱۲۹ ق
عبدالله خان بن حيات سلطان
سدوزي او دده زوي اسدالله خان په
هرات کي پرعيما سقلاني شاملو صفوی

قدنهار محاصره کدعا، مګردې ميرويسي
خان ۱۶ ززو لېنکرو دوي تېسول
ووژل او خپله آزادى ئى وساتله .

۱۷۱۶ م ۱۱۲۹ ق
حيات سلطان د حداد د سلطان
سدوزي زوي د هرات مشر و .
معزالدين جهاندار شاه د بهادر
شاه زوي په دهلي کي پاچا سو .

۱۷۱۶ م ۱۱۲۵ ق
پاچهى وروسته په دهلي کي مير
سو (محرم) عبدالقادر خان خېڭى
د سعدي گلستان په پښتو ترجمە
کي او نوم ئى گلدىسته پر کېنىيىتو غزل
(۲۴) رمضان

۱۷۱۶ م ۱۱۲۵ ق
حاجي ميرويسي خان خپل ورور
حاجي امکو دهلي در بار تې
واستاوه او دهلي تيموري دولت
دقندهار ملي حکومت د حا جي
ميرويسي خان په مشری پې
رسميت وپیزاده .

۱۷۱۳ م ۱۱۲۵ ق حدود
ميرمن مسرى د قاضى احمد گل
خېڭى لور ژوندى وه چى دپښتو
فالنامه ئى نظم کوه .

۱۷۱۴ م ۱۱۲۶ ق
رستم خان صفوی حکمران ډير
لېنکر په قندهار راوستل ، خو
ميرويسي خان دوي بيا وشرل .

۱۷۱۴ م ۱۱۲۶ ق
محمد مظفر د ملا اسماعيل زوي
دافضل خان خېڭى په غوبېتنە داعم
کوفى تاریخ له فارسی خخه پې
سدوزي او دده زوي اسدالله خان په
هرات کي پرعيما سقلاني شاملو صفوی
محمد خېڭى قلمى نسخه)

دایران پاچا سو، دصفویانو سلطنت
ئی ختم کی ۱۵ محرم شاه حسین
صفوی دایران تاج، شاه محمد ته
وراندی کی ۱۴۲۹ م ۱۷۲۹-۱۱۳۷ ق
زوى دایران شهنشاه و
سدوزی دهرات ملی مشر وفات سو
او برخای ئی محمد خان دعبدالله خان
زوی کتبینو ست. احمد خان ابدالی
دمان خان سدوزی زوى دزر غونی له
نسه په هرات یاملتان کی وزیریدی .

۱۱۳۷ م ۱۷۲۵ ق
عبدالحیدمашو خیل دشاه گدای
قصه په پښتو مثنوی منظو مه کمه
(۱۲۰۰) بیته.
میر من زینبہ دجاجی میر ویس
خان لور په کندھار کی زوندی، وه
اوپه پښتو ئی دخپل ورور شاه
محمد ویر نه وویله .

۱۱۳۷ م ۱۷۲۵ ق
دهو تکو سلطنت په وخت کید
ایران اداری تشکیلات او مالیات
یوه نامعلوم مو لف دتذکرة الملوک
په کتاب کی دشاه اشرف هوتك په
نامه سره را تول کړل (دینار سکی
طبع لنډ ۱۹۴۳ م)

۱۱۳۸ م ۱۷۲۵ ق
دهرات ملی جرگی باخر ز او
بادغیس ذوالفقار خان او فراه نی
رحمان خان دعبدالله خان زوى او
هراتئی الله یارخان دعبدالله خان
زوی ته وسپارل (تر ۱۱۴۴ ق پوری)

۱۱۳۹ م ۱۷۲۶ ق
احمد پاشا بغداد والی پرایران
ابنکر راوستل، خو شاه اشرف
هوتك دوی مات کړل .
شاه اشرف هوتك په اصفهان کی
جامع مسجد جو کی ۱۴۲۸ قی دملاز عفران
اویعقوب خان افغان نو شته دمحمد
علی مولوی په خط لري.

۱۱۴۰ م ۱۷۲۷ ق
شاه اشرف هوتك عثمانی لبیک
وشپل، اوله عثمانی دولت سره ئی
زوی دمیر ویس وراره په اصفهان

روغه و کړه .
شاه اشرف هوتك افغان په
اسفهان کی سکه ووهمه. (داسفهان
موزیم) شاه حسین هوتك دکندھار
پاچا له هرات او فراه خخه تو غزنی
او گومل او یهیره اسماعیل خان او
ملتان او دره بولان بوری پاچه کوله .
ناصر خان دکابل او پیښور او
باقرخان دغزنی حکمرانان و .

۱۱۴۰ م ۱۷۲۷ ق
میا عبدالحکیم کاکې نقشبندی
عارف په کندھار کی خپله (مقاهی)
وکبله، چې پهند کی چاپ سوی
هم ده .

نصر الدین خان اندر دغزنی
او سیدونکی په کندھار کی دنصر
به تخلص خپل پښتو دیوان دشاه
حسین هوتك په دربار کی تر تیب
کی ۱۴۳۰ م ۱۷۳۰

الله یار خان سدوزی په تر بت
جام او کافر کلاکی دنادر شاه افشار
سره جنگونه و کړل اودنادر پښه
زخمی سوه او بیرته مشهد تهولاب .
محمد هو تک دداد خان زوى د
شاه حسین هوتك ددر بار منشی
په کندھار کی (بته خزانه) تالیف
کړه . دده بل تالیف خلاصه الفصاحة
دی .

محمد عادل بريغ دمحمد فاضل
زوی دکندھار په بسرواوک کی
محاسن الصلوہ په پښتو نظم کی ۱۴۴۵ م ۱۷۳۲

محمد فهیم دکاکا صاحب لمسی
پښتو نور نامه په لنډ بحر منظومه
کړه .

۱۱۴۲ م ۱۷۲۸ ق
دهرات دعیونو مشر تو ب
ذوالفقار خان ته وسپارل سو . (۱۴۴۶ م ۱۷۳۳
میا عبدالحکیم کاکې عارف دشاه
شوال)

۱۱۴۲ م ۱۷۲۹ ق
دخیله سلطان احمد خان تا لٹ
له خوا راشد پاشا اصفهان ته دشاه
اشرف هوتك در بار ته دسفیر په
نوگه راغی او د شاه اشرف له خوا
هم محمد علی خان بلوش استا نبول
ته سفیر ولیبل سو، او د افغان او
ترک روابط قائم سول .

۱۱۴۲ م ۱۷۲۹ ق
شاه اشرف هوتك تر ۵ کالو
۷ میاشتو سلطنت وروسته دنادر
افشار له خوا مات سو او د بسرواوک
په زیر غره کی دابراهیم بلوش په
لاس ووژل سو. (ذی حجه ۲۹ نومبر)
بر ایران د پښتو سلطنت هم ختم

۱۱۴۳ م ۱۷۳۰ ق
ذوالفقار خان دهرات ملی مشر
داتو زرو لبیکرو سره مشهد کلابند
کی ۱۴۳۰ م ۱۷۳۰

الله یار خان سدوزی په تر بت
رام او کافر کلاکی دنادر شاه افشار
سره جنگونه و کړل اودنادر پښه
زخمی سوه او بیرته مشهد تهولاب .
محمد هو تک دداد خان زوى د
شاه حسین هوتك ددر بار منشی
په کندھار کی (بته خزانه) تالیف
کړه . دده بل تالیف خلاصه الفصاحة
دی .

محمد عادل بريغ دمحمد فاضل
زوی دکندھار په بسرواوک کی
محاسن الصلوہ په پښتو نظم کی ۱۴۴۵ م ۱۷۳۲

محمد فهیم دکاکا صاحب لمسی
پښتو نور نامه په لنډ بحر منظومه
کړه .

۱۱۴۲ م ۱۷۲۸ ق
دهرات دعیونو مشر تو ب
ذوالفقار خان ته وسپارل سو . (۱۴۴۶ م ۱۷۳۳
میا عبدالحکیم کاکې عارف دشاه
شوال)

حسین هوتك په حکم له کند هاره
ویوست سو.

۱۱۴۷م ۱۷۳۴ق

ملا ذعفران تره کي دکند هار د
شاه حسین ددر بار طبیب او ریاضی
دان او شاعر د گلستانه زعفرانی کتاب
په طب کي و کيبي.

۱۱۴۸م ۱۷۳۵ق

نا در شاهزاده ماما
قلی افسار زوی دایران پاچا سو.
ملایونس توخی د قندهار د شاه
وفات او پنځ سو (ولادت ثی د
حسین د دربار مدرس د جامع
فرایض کتاب و کيبي.

عبدالحميد ماشو خيل دېښتو لوی
شاعر دېښتو په ماشو خيلو کي
کيمیای سعادت منظوم کي.
عبدالرحيم هوتك قندهاري شاعر
له قندهاره فرار سو او د خراسان
په وزامين او بخارا کي اوسيدي.

دنادر افسار دسيستان او هلمند
له خوا راغي او شاه حسین هوتك
ئي پهنده هار کي کلا بند کي
و دذی قلعه اوئل).

۱۱۴۹م ۱۷۳۶ق

نا در افسار دسيستان او هلمند
له خوا راغي او شاه حسین هوتك

ئي پهنده هار کي کلا بند کي
و دذی قلعه اوئل).

۱۱۵۰م ۱۷۳۷ق

نا در افسار قندهار له خوا عبدالغنى
خان الکوزي د هرات مشر سو،
پير محمد خان هروي دبلوچ حاکم
هوتك خنه ونيوي (ذذی جبی اوائل)
او اشرف خان غلچي دکلات حاکمان
سول . نور محمد خان علی زی
(ميرافغان) ۵۴ فوو پهندن لښکرو
مشر سو، او ذوالفقار خان او احمد
خان تهه ما زند ران کي جا ګيو
ورکړه سو.

شاه حسین هوتك مازندران ته
په کلات کي دنادر شاه افسار په لامس
سو (۱۰ شعبان) دده پاچه په
کښیووت اوپوند کړ سو.

شاه عالم دعلى خان زوی دسلطان
ملخی توخی وراره د زابل او کلات
حکمران و.

تاج خان آفغان (ممnoon شاعر) په
هنندکي مړ سو.

دمسری خان مزدانی پهندن شاعر
دژوند وخت . دی داشعارو دیوان
لري.

عبدالحميد ماشو خيل دېښتو لوی
شاعر دېښتو په ماشو خيلو کي
وفات او پنځ سو (ولادت ثی د
حسین د دربار مدرس د جامع
او دنیرنگ عشق پهندن متترجم .

سعادت خان د پهندن مثنوی
کيمیای سعادت منظوم کي.

عبدالرحيم هوتك قندهاري شاعر
له قندهاره فرار سو او د خراسان
په وزامين او بخارا کي اوسيدي .
دېښتو دیوان ټري .

قلنه راپريدي د پهندن دیوان
خاوند په خيبر کي اوسيدي .

۱۱۵۱م ۱۷۳۸ق

دنادر افسار له خوا عبدالغنى
خان الکوزي د هرات مشر سو ،
پير محمد خان هروي دبلوچ حاکم
هوتك خنه ونيوي (ذذی جبی اوائل)
او اشرف خان غلچي دکلات حاکمان
سول . نور محمد خان علی زی
(ميرافغان) ۵۴ فوو پهندن لښکرو
مشر سو، او ذوالفقار خان او احمد
خان تهه ما زند ران کي جا ګيو
ورکړه سو.

شاه حسین هوتك مازندران ته
په کلات کي دنادر شاه افسار په لامس
سو (۱۰ شعبان) دده پاچه په
کښیووت اوپوند کړ سو .

فندهار کي ۱۵ کاله وه . نا در شاه
دقندهار بنیار وران کي.

نا در افسار غز نی و نیو او د
کابل دناصر خان او شر زه خان
سره ئي جنگ ونبیلاوه ، رحیمداد
خان د کابل کوټوال ئي کلابند کي ،
خوچي دا بنیار ئو ونیو بیر ته ئي
ناصر خان تهوسپاره او ترهندوکش
او بامیانه سیمی ئي فتح کړي .

۱۱۵۲م ۱۷۳۹ق

نادر افسار دېښتو له لاری پر
lahor او پهلو حمله و کي ۱۰۰ و
۸۷ د هندوستان ئي ونیوی ۱۰۰ و
ملیونو پونیو ټروته سره بېرته
کابل ته راغي ، او تربنگن او ډېررو
پوری ئي ونیو او دره بو لان له
خوا قندهار او هرات تهوله .

سید جعفر روھی تدقیق التحقیق
وکیبین .

مجہر بن عیسی داود (اشرف
العنوان فی معروفة انساب افغان) (۱۷۴۰م ۱۷۴۰ق)

دنادر شاه افسار دخپلو فتوحاتو
جشن په مشهد کي جوړ کي ۱۰۰ و
ملکت له سنده ته فراته اوله
سیحونه ته بلوچو پوری رسیدی.

میان عبدالحکیم بن سکندر شاه
سنتمیا کاکه دقندهار د سیمی

نقشبندی مشهور پیر او د حصن الایمان
مولف وفات او په تهلی چو تیالی کي
بنیخ سو (ولادت ثی ۱۰۷۰ق)

۱۱۵۴م ۱۷۴۱ق

دنادر شاه افسار احمد خان ئي قندهار و .

محمد على حزين ايراني شاعر
متولد ۱۱۰۳ ق متو فا ۱۱۸۰ ق «
په تذكرة الاحوال کي د پښتو
په لاس د ایران او اصفهان دنیولو
احوال په هند کي و کيبيں.
کامگارختک د پښتو شاعر وفات
سو.

۱۱۶۶ م ۱۷۵۲

سر دار خان جهان پو پلزی د
احمد شاه په امر د کابل کلا ترميم
کره او لس در واژي کي ورکړي.
سید فتح على حسيني ګردېز ی
د سید عوض خان زوي مورخ او شاعر
او مو لف په هند کي تذكرة ریخته
گویان و کنبله (دده وفات ۱۲۲۴ ق)

۱۱۶۷ م ۱۷۵۳

احمد شاه سند ته ولاړ او بیا ٹي
مشهد محاصره کي او نور محمد خان
افغان ٹي د شاهزاده میر زا نایب وقاکه
او ټپول خراسان ٹي په هرات پو ری
ونېنلاوه.

میرمنو دلاهور حاکم په سو او
احمد شاه دده زوي میر مون من ته لاہور
وسپاره.

په ۴ دمحرم ۱۱۶۷ ق احمد شاه
سند ته ورسيدی او دېنکار پور
ولایت ٹي په قندهار پوری و تاپه او
محمد مراد یاب خان دنور محمد زوي
یې دسر بلند خان په لقب دستد
پر تخت کنېنواه.

ملامحمد غوث دا خوند تر کمان
بن تاج خان زوي چي له کندهاره
پېښور ته تللي و د احمد شاه له خوا
د پېښور لوی قاضي سو ده منطقو
پر میر زا باندي حاشيه کنبلی او د
احمد شاه بابا عر فاني خبری ٹي د

د شاه حسين کړو سی د ملتان
د پښتو مشر مړ سو .
میا محمد عمر بن ابرا هیم د پېښور
دشوکنو او سیدونکی خپل شمايل
نبوي په پښتو منظوم کړه .

۱۱۶۴ م ۱۷۵۰

احمد شاه قلات ونيو او میمر
نصیر خان بلوخ ته ئی وسپاره .
د هراته پرنشا پور حمله او نیول او
عباسقلی خان ته سپارل .
وزیر شاه ولی خان مرو - میمنه
اندخدود - تربد خشانه ونيول .
شاه رخ د نادر شاه افشار لمسی
په مشهد کي د احمد شاه په نامه
سکه ووهله :

یافت از الطاف احمد پاد شاه
شاه رخ بر تخت شاهی تکیه گاه
احمد شاه له زور آباده ملاميرزاده
محمد سلجوقي زوي راوست او د
هرات د پای حصار په مدرسه کي
مدرس کي .

دو زیر شاه ویخان بامیزی په امر
شاه نظیر توب ساز «توب ڦمزمه»
په لاهور کي د احمد شاه بابا په
نامه جوړ کي .

۱۱۶۵ م ۱۷۵۱

احمد شاه دلاهور جنگي سفر
و کي او بنا غا سی عبدالله خا ن
کشمیر و نیو ٹي .

قلندر خان دهلي ته د احمد شاه
له خوا په سفارت ولاړ او پنجاب -
سند - کشمیر په احمد شاهی
سلطنت کي داخل سوه .
حاجي ملاولي ساکزي قندهاري
ملا باشي و .

ترتیب کي (دهند دتونک کتابخانه)
سردار زاهد خان سدوزی له ۱۱۲۲ ق
تر ۱۶۱ پوري د ملتان حکمران و
قندهار ته راغل نواحمد شاه دغه
خرانه واخیستله .

احمد شاه غزنی او کابل او
پېښور له ناصر خان خڅه ونيول .
اشرف خان او الله یار خان

د خوشحال خان علی زی میر افغان
او ګد و خان او محبت خان د سیسیه
او ددوي وژل په قندهار کي .
ابدالی ملنی وو .

اخوند ګډا پښتو نافع امسلين
ناظم او د دیوان خاوند شاعر ژوندي و .
معزالدین خټک خپل پښتو کتاب
ربقة الاسلام په پښتو لنه مثنوی
منظوم کي ، دی د شعر دیوان هم ری .
محمد نظام معجز کابلی شاعر په
دھلی کي وفات سو .

۱۱۶۶ م ۱۷۴۸

میافقیر الله جلال آبادی بنسکا
پوری مرشد له بنسکا پوره د حجاز په
سفر ولاړ او په ۱۲ د جمادی الاولی
په مدینه کي و .

قاضی نصر الله بار کزی خوانچه
زی دار گسان او سیدونکی د احمد
شاه له خوا د قندهار قاضی سو ،
دخان علوم کورنۍ دده له پښته دی .
دده زوي محمد اسماعیل ڈلی بیکه
او دهنه زوي قاضی محمد سعیدو .

ملامحمدی (اما) د علاء الدین زوی
د سنگ چارک شاعر او صوفی به
بخاراکی وفات سو ، دوشنبه ۱۸
 ربیع الاول (ولادت ۱۱۰۰ ق) .
لقمان خان د ذوالفقار خان
سدوزی زوي د قندهار نائب
الحكومة وفات سو .

۱۱۶۳ م ۱۷۴۹

احمد شاه هرات ونيو او میر ذا
شاه رخ د نادر شاه لمسی ته ئی
مشهد وسپاره او په هرات کي
دزویش علی خان هزاره مقرر کي .
علم خان اپریدی خپل پښتودیوان

شرح الشرح په کتاب کې بیان کړي.
سليماني کاروانسرای دا حمد شاه
میرزا هادی عشرت دا محمد شاهی
دربار منشی په پیښور کې یو قصر
حجوي کې ۱۱۷۰ق تاریخئی «مسکن عشرت
هادی آباد» دی.
د کندھار په دربار کې دستدسفیر
گدولم هند وو، اوډ احمد شاه سفیر
په سند کې اسماعیل خان پنی و.
دوهم عالمگیر دجهاندار شاهز وی
دهلهلي پاچا سو.

۱۱۶۸م ۱۷۵۴ق
په کندھار کې لو مړی موزیم
(بیت الاشراف) جو په سو
(ربیع الثانی)

۱۱۶۹م ۱۷۵۵ق
آزاد خان افغان په اصفهان کې

سکه و وهله (دادا اصفهان موزیم).
محمدونه المنشی دا براہیم حسینی
زوي دا محمد شاه دربار منشی (تاریخ
کې دا محمد شاه ابدالی (ظفر نامه) د
پوری و کیښ. (دبرتاش موزیم او لین
گرداد خطی نسخه) ملا
عبدالرشید دحسین زوي په لنگر

کوته کې پیښتو منوی او درسي کتاب
رشید البيان و کیښ (دققه احکام)
۱۱۷۰م ۱۷۵۶ق
دشا هزاده تیمور په امر خصم

افګن توب په لاهور کې جوړ سواوې
پنجاب کې ۲۰۰ کیښتی جوړی سوی.
احمد شاه دهلهلي په ۷ د
جمادی الاولی ۱۱۷۰ق ونیوی دوهم
عالمگیر ئې دهنه خای پر تخت کښناوه
دربار مهر بر دار و.
اودهغه وریره ئې شهزاده تیمور ته

وغوښته، نظام الدوله ئې ددهلهلي
وزیر او نجیب الدوله ئې سپه سالار
لبنکر په شمالی هند کې مات کړل
جمادی الاخری.
په مکه کې داغفانی حاجیانو لپا ره
۱۱۷۳م ۱۷۶۰ق

عبدالله خان په امر بهرام خان دهغه
خای حاکم تمامه کړه.
پهلهلي پاچا سو.
ملا شیر محمد هوتك کندھاري
داسار العارفين پښتو فاظم او د تجوید
افغانی ليکوال په کندھار کې وفات
سو (ولادت ئې ۱۰۹۲ق)

۱۱۷۵م ۱۷۶۱ق حدود

شاه عزت الله مجد دی له کابله
يارکند ته تللى وچي او لاده ئې
هوري وو.
په ملنغان کې دېښتنو مشر و.

۱۱۷۶م ۱۷۶۲ق

حافظ مر غزی دمردان پښتو شاعر
احمد شاهی شاهنامه په پښتو منوی
نظم کړه.

۱۱۷۷م ۱۷۶۳ق

احمد شاه سلطان مصطفی خان
خلیفه عثمانی ته ولیکل چه دی په
مدینه کې یو مسجد جوړول غوا پوی
مکر خلیفه جوابور کې اووئني نه منل.
دالیک په دفتر همایون نمبر ۳ کې
ساتلی دی (استانبول).

دا محمد شاه په امر زمان خان دلاش
کلا په فراه کې جوړه کړه.
په هرات کې دحسین شاملو باغ
جوړسو. معراج الدین خټک خپل طبی
منوی دلیل العلیل منظوم کې.

۱۱۷۸م ۱۷۶۴ق

شاه غلام محمد مجد دی نقشبندی
صوفی په پیښور کې وفات او بشخ
دا محمد شاه جنګ او ماتول او پر دوی
بری او تر ۱۱۷۷ق پوری په پنجاب
کې پانیدل.

۱۱۷۹م ۱۷۶۵ق

واقف بتالوی مشهور شا عر
کندھار ته راغي .
په پنجاب کې دجیسا سنتګشورش
اوپه ۱۱ درجب ۱۱۷۵ق له دوی سره
دا محمد شاه جنګ او ماتول او پر دوی
بری او تر ۱۱۷۷ق پوری په پنجاب
کې پانیدل.

۱۱۸۰م ۱۷۶۶ق حدود

محمدی صا جبزاده دمیا عمر
په ۱۱۷۵ق دشہزاده سليمان او
څوکنی زوي دېښتنو دیوان خاوند

شاعر خپل دیوان تر تیب کړي .
استاد احمد علوی خان دتورو باس
باروت ساز زوی له ملتانه کند هار
ته راغي او دده زوی پاینده خان په
کبل کي دا هنگري او بارو توکارخانی
جوړي کړي .

قاضي دل محمد افغان په طب کي
بحرالفوائد تاليف کې ۵۵۸ مخه .
سر دار محمد شجاع خان سدوزی
دوهمه پلا تر ۱۱۸۶ پوري دملتان
حکمران و .

۱۱۸۷ م ۱۷۷۷

شاه ولی خان وزیرله کند هاره
د(۶) زرو سپرو سره بلخ ته ولاړ
او وروسته پخچله احمد شاه همد
خان بلوخ همد ۲۰ زرو بلو خانو
هرات له لاري ميمني ته ورسیدي او
دبخارا دپاد شاه مراد بي سره تي
دریای آمو سر حد وقاکه .

۱۱۸۸ م ۱۷۷۸

احمد شاه مشهد ته ولاړ او نصیر
خان بلوخ همد ۲۰ زرو بلو خانو
سره دده ملګري و . هلتنه ئي نصر الله
میرزا دشاہرخ زوی دنادر افشار
لمسی پر تخت کېسنا و او ګوهر
شاد دشاہرخ لو رئي تیمور شهزاده
ته وغوبښه په ۵۸ د صفر ۱۱۸۴ ق
کندھار ته راور سیدي ۶ د مجلمل
التواریخ لیکوالواي چي احمد شاه
په دغه سفر کي دری لکه سپاه ۱ و
کې دحافظ رحمت خان بريغه لیساره
کښل سوي دی ، چي دمو لف ماخذ
یوبل پښتو کتاب (تواریخ افغانه) و ،
چي په ۱۰۳۱ ق کښل سسوی و ، او
مولف ئي خواجو مليزی و . کاظم خان
شیدا دافضل خان خټک زوی چي هند
ته شپولی سوی و ، خپل پښتو
دیوان ئي تر تیب کړي .

۱۱۸۹ م ۱۷۷۹

دکابل د شاه شهید «ا سحا ق
ختلانی» پر هد یره ګنبده جوړه سوه .
شهززاده داراب په کابل کي حکمران
او ملا عبدالله قاضي او ملا شا .

۱۱۹۰ م ۱۷۸۰

لري په بدخشان کي وفات او په
فيض آباد کي بشيخ سو (ولادت
۱۱۱۷)

خان ئي په بکوا کي مړ کېء او په
قندھار کي پادشاه سو .

دشاد ولی خان وزیر سره اعتماد
الدوله دوست محمد خان او شکرالله
خان دده زامن هم ووژل سو .

سردار محمد شر يف خان سدو زی
تر ۱۱۸۷ ق پوري دملتان حکمران و .

۱۱۸۶ م ۱۷۷۷

حافظ رحمت خان بريغه په بېر یلي
کي دېښتنو خلا صه الانساب وکیښ
(رجب)

حافظ محمد صادق په هند کي په
فارسي تواریخ رحمت خان و کیښ
(اوہ مجلسه دلنډن موږیم) .

۱۱۸۵ م ۱۷۷۱

دشهززاده تیمور په امر په هرات
کي یولوي توب چوړ سو .

قاضي عبدالر سولدرانی پوپلزی
ته چي دعسکر قاضي و دخان با لا
ستقلال مرتبه ور کړ مسوه .

ارشیخ الاسلام سو .

محمد اعظم د خيرالزما ن حسیني
دومړي زوی چي مورخ او مفسر ووفات
سو . ده دقرا ن تفسیر او معیا د
العلو م لیکلی دي .

اخوندي ملا ګنډ على د هرات
دخلچان کلی د مشهرو رعا رف ۸۵
کلن وفات سو . (ولادت ئي ۱۱۰۰)

۱۱۸۶ م ۱۷۷۲

احمد شاه پسله ۲۶ کاله سلطنته
په جمعه ۲۰ رجب ۱۱۸۸ ق دقندهار
دتوبي په غره کي مړ او په قندھار
کي بشيخ سو په قند هار کي دده زوی
شهززاده سليمان دشاہرلي خان وزیر
په سعی پادشاه سو ، خو شهززاده .

تیمور له هراته راغي ، او شا و ولی

حسن علی یو سفرزاده د احمدشاه بابا «کرامت نامه» و کنبله «د کابل خطی کتابخانه». محبت خان د حافظ رحمت خان پهیچن زوی (اخبار محبت) په هندکی و کینې.

۱۱۸۷ م ۱۱۷۷ ق

تیمور شاه پایتحخت له قند ها ره کابل ته تبدیل کړی ے او په کابل کې دسردار جهانخان او د یونیسکو عبدالله خان او قاضی فیض الله خان او مراد خان پو پلزائی اړی على رضا خان موسوی مستوفی او اخترزو په نامه کوشی جوړی سوی.

۱۱۸۸ م ۱۱۷۷ ق

په قندهار کې عبدالخان سیفی سیفونی سو، خو تیمور شاہ دی روئیو یا او، پوند ئی کې د سردار پاینده خان بار کزی ته ئی د سر فرازخان لقب ورکی ے.

حافظ رحمت خان، د شاه عالم خان پهیچن خطی نسخه).

محمد نور بن محمد حسن بن عبدالجیب تو خی نور خیلی جا مع «السلوک عربی په قندهار کې و کینې د دمیا فقیر الله شناګرد دی.

مسعود ګل پا سنی په پښتو یو

ناریخی مثنوی نظم کې ۱۱۹۷ م ۱۱۷۷ ق حدو

خواجہ عبد الکریم کشمیری له نادر شماره تر تیمور شاه پوری وقا یع په «بیان واقع» کتاب کې و کنبله زلندين دموزیم خطی نسخه)

فیض الله دملا باپه موسی خیل کاکړی زوی په قندهار کې د تحقیق

التوبه رساله په عربی و کنبله دده بله رساله د منطق مبادی دی.

۱۱۸۹ م ۱۱۷۷ ق

وکیل الدوله دیوان بیکی عبدالله خان پو پلزی په کابل کې یوه ما نهی دبلا حصار سره جوړه کړه.

وکیل الدوله پر فراه روپل جوړ

کې ۱۱۳۰ ق سالار د قندهار پهندل آرام کې مسوم

د افغانستان تا دیغی پېښېلیک

ملعبداللطیف صدرالعلماء وفات سو.

شاه فقیر الله بن عبدالرحمٰن حصار کې جلال آبادی نقشبندی مشهور عالم او روحانی مرشد په بنکار پور کې وفات او بنسخ سو (صفر) دی داحمدشاه عبدالی مرشدو. دقطب الارشاد او مکتبه افغانستان تا دیغی پېښېلیک او هیرو نورو پښتو اوفا رسی او عربی تالیفاتو خاوند. په هند کړي د عروج و خروج احمد شاه ابدا لی کتاب تالیف سو (دما نجسته خطی نسخه) د تیمور شاه په فرمان دکروخ دموقوفا تو متولی تو بخوا جه محمد سعیدته و سپارل سوچی د سلطان بابا لاش له اولادی خخه، یو عارف او شاعر متخلص په (سیدا) و، او د شعر دیوان لري.

۱۱۸۱ م ۱۱۹۶ ق

تیمور شاه ملتان له سکھانو خخه بیا و نیو او هغه ئی شجاع خان سدوزی ته وسپاره.

محمد علی انصاری دهدایت الله خان زوی په هند کې تاریخ احمدشاهی و کینې . (دبر یتانا موزیم) پیر محمد کاکړ خپل د پښتو دیوان ترتیب کړی.

۱۱۸۲ م ۱۱۹۷ ق

نائب امین الله خان دمیر زایی خان لو گری زوی دلو گر په برکی راجان کې وزیریدی ، مور ئی د کمال رخان وردګ. لور وه.

میر عبدالله د پښتو سواتی شاعر دنکرکهار او سیدونکې د پښتو دیوان (جام محبت) خاوند او صوفی وفات سو (۲۵ ربیع الاول) ولادت ئی ۱۱۲۵ ق

او په قندهار کې بنسخ سو.

۱۱۸۳ م ۱۱۷۷ ق

په پښتو کې د فیض الله خان خليل او ارسلان خان مو منه بغاوت او دهغه وژل او د خمکنو کلی چورول او د یاقوت خان خواجه سرای وژل. د پښتو شاعر بیدل دژوند و خست داشتغه په اتمانزوکی .

کاشی داوبه هند کې دا حمد شاه او مرهانو د جنگ تاریخ و کینې (دبر تا نیا دموزیم خطی نسخه) کریمداد خان پامیزی د احمد شاهی دربار عرض بیکی د کشمیر حکمران و.

طفر خان د شجاع خان سدوزی زوی تر ۱۲۲۲ ق پوری د ملتان حکمران و. نواز خان ختک د خوشحال خان کروسي د پښتو شاعر او خطاط په کابل کې و. دده ژوند تر ۱۱۹۷ م ۱۱۷۸ ق پوری یقینی دی.

۱۱۸۰ م ۱۱۷۸ ق

خواجہ عبد الکریم کشمیری له نادر شماره تر تیمور شاه پوری وقا یع

په «بیان واقع» کتاب کې و کنبله زلندين دموزیم خطی نسخه)

۱۱۸۱ م ۱۱۷۸ ق

میرزا محمد رفیع سوداډ میرزا محمد شفیع کابلی زوی داردو ژبی مشهور شاعر اړی ملک الشعرا په هند کې وفات سو «ولادت ئی ۱۱۲۵ ق

ق په ډەل کې»

کمال دی.

۱۱۹۹ م ۱۷۸۴

دفارس میرزا محمد کلانتر چی
دنادر افشار معاصر او ملگری و،
تر ۱۱۹۹ ق پوری ئی خپلی لید نی
وکنبلی چی دهو تکو آخرنی حال هم
لری (دتهران چاپ ۱۳۲۵ ش)

۱۲۰۰ م ۱۷۸۵

بابه خان ریکا باشی او دده زوی
سر فراز خان دکابل د ریکا نسی
مشران اود لبیک منصبداران وو،
دریکا قبیله احمد شاه له کردستانه
راوستلی وو.

سر دار رحیمدادخان د حاجی جمال
خان بارکزی زوی داغانی دربار د
سلطنتی استناد و محافظ او مهر بردارو،

دجلال آباد د بهسود اود بنکار پور د
گپری یاسین محمد زی دده له پننته
دی.

محمد خان هزاره د محمد شاه خان
زوی دتیمور شاه په فر ماند باختر
حاکم بالاستقلال مقرر سو (ذی حجه)

۱۲۰۰ م ۱۷۸۵

امو خان داشرف خان تو خی زوی
دکلات دسیمی مشیر و.
میان محمد عمر د محمد ابراهیم

زوی دباجوی دمیا کلی او سیدونکی
(دخو کنو میا) مشهور عالم او مرشد
او مولف وفات او د پینبور دخو کنو کلی
(درها ورتی خطی نسخه)

ولادت ئی ۱۱۰۰ ق. تالیفو نه ئی: (۱)
محمد جعفر شاملو خراسانی چی
داحمد شاه سره دیانی پت په جنگ
کی ملگری و، په هند کی منازل الفتوح
ددی جنگ پراحوال و کین (دبر تانیا
پینتو) (۵) مخیم خطی نسخه)

۱۲۰۱ م ۱۷۸۶

داد خان دتیمور شاه له خواخنه
په سند کی د تالیپورانو سرو کو تلی
او بیانی میر فتح خان د سند حکمران

کی ع. ملاحسن ساکزی د کندھار د تلکان
پینتو او فارسی شاعر او عارف خپل
فارسی دیوان تکمیل کی (تحشیه المدایج)

۱۶۸

دکابل په بالا حصار کی دو کیل
الدو له عبدالله خان پو پلزی په امر
یوه خا نقاہ جوہر سوه (پنجشنبه
(۱) جمادی الآخری).
وکیل الدو له عبدالله خان پو پلزی
دلی خان قند هاری زوی چی شاعر،
اداره چی، او لبیکری لوی وزیر و،
په غزني کی وفات او بنخ سو
(دو شنبه ۲۲ ذی قعده).

۱۲۰۲ م ۱۷۸۸

د علیم الله بن عتیق الله بن فضل الله
باختی حنفی صو فی او فیقیه
او دربندة الروایات دمئ لف وفات .
(ولادت ئی ۱۱۰۹ ق)

۱۲۰۳ م ۱۷۸۸

په کشمیر کی د آزاد خان بیشور بنت
او دهله آرامو ل دغه و قایع په «جنگ
نامه آزاد خان» کی په فارسی منظوم
یکشنبه ۷ شوال و فات او بنخ سو
زوی دی .
دتیمور شاه په فر مان شهد اد
خان پو پلزی دننگر هار مسماً جر
و حا کم دجلال آباد کلا جو پوه کره .
عیر هو تک خان افغان پو پلزی
د خپل او فار می اشعا رو کلیا ت
در تیب کی ع (۱۴) زره بینه .

۱۲۰۴ م ۱۷۸۹

د بخارا شاه مراد معصوم
هر و نیو له، او تیمور شاه در یا
آهو دده سره سر حد و تما که .
تیمور شاه په کابل کی یولوی قصر
حوره کی ع .

۱۲۰۵ م ۱۷۹۰

مولوی محمد عمر ساکزی د پینتو
تجوید مؤلف په قند هار کی وفات
سو .

۱۶۹

د شاهزاده محمود د هرات
د حکمران په امر خان علوم اقضی
القضاۃ احمد خان دهرات جامع بیا
و دانه کره .
سمید ابو الحسن عنوان د جرم
بسد خشان شا عر و وزیر سر
(ولادت ئی ۱۱۲۳ ق)

۱۲۰۶ م ۱۷۹۲

اسدالله خان سورزی په دهلي
کی دتیمور شاه سفیر او غلام احمد
خان نی و قایع نکارو. دهنده له خوا
وجیه الدین سفیر کابل ته را غیع
چی تیمور شاه وجیه الدو له لقب
ور کی ع .

۱۲۰۷ م ۱۷۹۲

تیمور شاه تر (۲۲) کلو سلطنت
وزو سنه (۴۶) کلن په کابل کی په
یکشنبه ۷ شوال و فات او بنخ سو
ولادت ئی ۱۱۶۰ ق پر خای بی دده
زوی شاه زمان پادشاه سواود کابل
پر تخت کنیمنو سمت .

۱۲۰۷ م ۱۷۹۲

زمانشاه دتیمور شاه زوی دلوی
افغا نستان پاچا و.

۱۲۰۷ م ۱۷۹۲

رکن الدوله نواب مظفر خان
سدوزی او امین الدو له سر دار
محمد خان دیار محمد خان سدو زی
زوی کابل ته راغل، او دواهه بیر ته
دهلان او کچهی حکمرا نان سول .
نواب مستحب خان پریخ په هند
کی گلستان رحمت و کین .

سید انور شاه دتیراه په کلایه کی
د پینتو دیوان تر تیب کی ع .
قبرعلی خان اور کزی د پینتو

شیر محمد خان با میزی نا درمیرزا
افشار بوت اود افغا نستان په
حمایتئی د مشهد پر تخت کښیناوه.
هارون خان دجاجی جمال خان
محمدزی زوی دفارسی ژبی خورابنه
شاعر په گریشن او قندھار او کابل
او هندکی ژوندی و دده دشعر دیوان
هم سته .

۱۲۱۲م ۱۷۹۷

شاه زمان سندوزی د جنوری په
اوله لاهور ته ولاړ، او په ۱۶ ما رج
بیر ته کابل ته راغنې .
دهند درامپور نواب غلام محمد
خان د فیض الله خان رو هیله زوی
کابل ته راغنې اود شاه زمان خخنه ئی
کوډک و غوبنت، چې دده و لایت
بیر ته ورو نیسی . (رجب)

په دی کال شاهزاده سلطان
منصور د کابل حاکم، او جان نثار
خان امیر الا مراء قولدر اقاسی ئی
مخترار کار او. حسن خان تو پیاز
په کابل کی دشاده زمان په امر
دزبر زنګ توب جوړ کې .
د کابل په بالا حصان کی بنګله
طلایو ه سووه.

۱۲۱۲م ۱۷۹۸

په هرات کی شہزاده محمود یاغی
سو، او شاه زمان ور غئی،
هرات ئی و نیوی، او شہزاده
قیصری دهرات حکمران کیع
(۱۴ اکتوبر) محمود، کا مران، او
فیروز الدین سد و زی شاهزادگا نو
تهران ته فتح علی شاه ته پناه یووړه
(۲۸ رمضان).

شاه زمان ګدو خان سفیر تهران
دشاده زمان په امر سردار ته واستاده، چې قاجاری پا چا ،

پیښوری دمیرزا هدمنطق پر حاشیه
بله حا شیه و لیکله.

کل محمد دهلمند دما لکیر
او سیدو نکی پښتو شا عر خپل
پښتو دیوان بشپړ کې .

حاجی در و یش بهما در خان
صو فی او شا عر د حا جی جمال
خان بارکزی زوی په قند هار کی
ژوندیو (دمحمد رحیم خان
امین الملک او محمد اکرم خان
امین الملک پلار).
شیخ الا سلام هیر خیر ال دین
دشاده زمان دربار ملا او قاضی -
القضات او .

۱۲۱۱م ۱۷۹۶

دیهله سفیر سید محمود خان
کابل ته راغنې او شاه زمان دهله
د میر زا محمد اکبر د ولیعہدی
تصدیق و کې .

شاه زمان دجیم او سنند دوابی ته
احمد خان بار کزی او درا وی او
چناب ناوی ته حسن خان قز لبا ش
حا کمان مقرر کړل. محمد خان تو خی
او بو سستان خان او نور الله خان خټک
دلازو سپړو او سلو ز نبور کو
او خاورو تو پوسره ددغه دووولا یاتو
دسر حداتو سما تنی ته و ګو ما رل
سوه .

شہزاده قیصر دهرات نائب -
الحاکمه او سردار احمد خان
نورزی او سردار زمان خان بامیزی
دهرات دابنکر مشران او مشکی
خان خونجه سراد ضراب خانی او
باروت سازی مشتر او قلیچ خان
تیموری دهرات قلعه بیگی سو.
شاه زمان په امر سردار ته واستاده، چې قاجاری پا چا ،

دیوان په هند کې تر تیب کې
۲۰ ربیع الاول ۱۶ اکتوبر)

۱۲۰۹م ۱۷۹۵

محمد علی خان انصاری په هند کې
(بحر مواج) ددر نو د حصر پر احوال
باندی نالیف کې (دلنمون موزیم).
ملا سعد الله خردی قندھار یچی

پر جلائین او مو لوی عبدالغفور ئی
حا شبهی لیکلی دی و فات سو.
دزدان شاه له خوا خڅخه شا ه
غفران الله مجددی بخرا او خوقدته
په سفارت ولاړ .

۱۲۱۰م ۱۷۹۵

د کابل د چهل ستو ن قصر په هند
کې دشاده زمان لپاره جوړ سو.
په حسین ابدال کې شاه زمان
د سکها نو سره و جنگید، او لاهور
ئی بیا و نیو .

رحمت داوی قندھاری شما عر ،
دلیلیں چنون قصه په پښتو د سردار
عبدالله الکو زی د کشمیر دوا لی او
شاه زمان سندو زی په نامه نظم کړه ،
دی پښتو دیوان هم لري .

آفی محمد خان قا جار پر مشهد
تعرض و کې ع او شا هرخ ئی بندي
کې ع دده زوی نادر میر زا دهرا ت
له لاری شاه زمان ته پناه را و په .
قا جاری پاچا محمد حسین قراقوزلو
کابل ته سفیر را وا سناوه او شاه
زمان هم خپل سفیر ګدو خان درانی
ایران ته و لیں ای ع .

پوند شہزاده هما یو ز کې بل
کې بندي وو .

۱۲۱۰م ۱۷۹۵

قا ضمی محمد حسین خان ملا

دیوان خا وند شا عر په پیښور کې
هر سو (پنځښه ۱۱ ربیع).

میرزا محمد خلیل هر عشی په
مجمع التوا ریخ کې د هو تکوفتوهات
په ایران کې بیان کړه (د تهران
چاپ ۱۳۲۸ ش)

شاه زمان حافظ شیر محمد خان

دشاده ولیخان و زیر زوی ته
د مختار الدوله اشرف الو زراء لقب
وزکی ع او قاضی القضاط مدار المهام
فیض الله دولت شاهی ئی بندي کې
(شووال)

۱۲۰۷م ۱۷۹۳

د شوال په اومه تیمور شاه پسله
۲۲ کاله سلطنته په کابل کې مړو بشخ
سو او شہزاده زمان په کابل کې
پر تخت کښینوست .
شہزاده همایو ن چې دقلات ،
اصیر خان بلوخ ئی پناه و روپی وه ،
دغه خان ئی شفاعت نامه دشاده زمان
حضور ته را و لیږ له .

۱۲۰۸م ۱۷۹۴

د تاباب شاهی باغ او د لکشا قصر
له بالا حصار سره جوړ سو .

شاه زمان د سکها نو د دفعه لپاره
پیښور ته و لاړ، خو بیر ته قندھار ته
ر او ګر زید او خپل ورور هما یون
ئی په لیله کې و نیو او د حسین قزللباش
هه لاس ئی پوند کې ، بلخ یې
هم بیا و نیو. دانګریز انو دوه تنې
استخی کابل ته راغله، چې یو ئی
سید غلام محمد خان نومیدی ع .

۱۲۱۰م ۱۷۹۵

قا ضمی افریدی خپل پښتو

سندوزی شا هزادگان دشاه زمان دده په کوټه کې په کندهار کې جوړه .
پر خلاف ونه لمسوی .
شاه زمان له هراته کابل ته را ستوون سو او لاہور ته رهی سو
(دسمبر) .
زمان شاه له خواسته ۱۲ زره کوره نا قلین دکا بل سیمو ته را
وکو چول .
مظفر خان رکن الدو له د شجاع
خان سندوزی زوی دیمور شاه له خود ملتان ناظم سو .

رنجیت سمنکه د شاه زمان په فرمان دینجاب حکمران سو، او د
مهما را جه لقب ورکړ سو .
شاه زمان خپل ۱۵ کلن زوی شجاع الملک دیپینبور حکمران کې .
شاه صفی الله صفحه مجدد شماعر او صوفی د یمن په حدیده کې وفات او
بندخسو، دی دشعر دیوان لری ۱ و خلدور کتابونه ئی په تصوف کې
کښلی دی . (دلا دت ئی ۱۱۶۷ق)

میر عزت الله له اړکه خپل سفر د یار کند، پر خوا، بلخ، بامیان،
کابل، پینموز او بخارالهاری شروکې (۱۲۲۷ق د ولیم ۲۷ ربیع) ده په راوازی د هند د دفاع لپاره دایروا

په دربار کې د افغانستان پر خلاف فعالیت شروع کړی چې قا جاري حکومت پر هرات حمله وکړی، او د شاه زمان توجه د هند له خوا راواگزوی .

اماں الدین حسینی چشتی په هند کې تاریخ حسین شاهی دندو زو پراحوال او شاه زمان باندی وکین .

شیخ رحم على هندی د ایسیت و کینه یا کمپنی په امر راغی، او (بیان حالات منازل کابل از بلده شاهجهان آبداد) بې وکین .

۱۲۱۴ م ۱۷۹۹

شاه زمان د خپل ورور د مقابلی لپاره قند هار ته واستول سو، چې د ایران صدر اعظم حاجی ابراهیم د شهزاده محمود له لمسئلو لاس واخلي .
د شاه زمان د ورثه دیسیسه چې د میان غلام محمد هندی په لمسون د سلطنت رجال :

رحمت الله خان سندوزی صدراعظم معتمد الدوله .

مختار الدو له حافظ شیر محمدخان وزیر او درانو سردار .

امین الملک نور محمد خان باپه مهتمم دیوان مالیات .

میرزا علی رضا خان قزلباش مستوفی دیوان اعای .

میرزا میر ابراهیم موسوی مشرف .

میر محمد علی خان موسوی کفایت خان منشی .

میر احمد خان موسوی منشی میرزا شیریف خان قزلباش منشی باشی .

میر هونک خان پوپلزی دا روغه دفتر او هر کاره باشی .

التفات خان اویرسخان خواجه سرا .

د شاه زمان کار داران : ۱-عبدالله خان مخلص الدوله

پوپلزی د کشمیر حکمران په ۴۰ لکه روپی اجره چې فقط ۷ لکه ئی خزانی

نه رسیدی نقدی یا تحفه .

۲-ظفرخان صدرجنگ سندوزی د ملتان حکمران دری لکه روپی .

۳-عبد الرحیم خان هوتك د پیرو اجره دار په نه لکه روپی .

۴-میر فتح علی خان تالپور د سند میر شپر زره لښکر .

۵-دقلات بلخان خانان نصیرخان او محمودخان شپر زره سپا ره .

۶-زرداد خان پوپلزی د پینمور حکمران په اوه لکه روپی اجره .

۷-عبد الله جان نشار خان د کابل په جنگی سفره کې ګردہ سل زره سپاره .

۸-امین الدوله محمد خان سندوزی د لمیه حکمران .

۹-شهزاده قیصر د هرات حکمران .

۱۰-شهزاده حیدر د قندهار .

۱۱-په شمالی ولاياتو کې محای میران .

۱۲-حمدخان با رکزی شا هنچی باشی دجلیم حکمران .

۱۳-نواب جمال خان دقصور حکمران .

۱۴-ملک محمد عظیم خان د کا لا با غ حکمران .

۱۵-امیر گونه خان زعفران لود خبوشان حکمران .

۱۶-ابراهیم خان شادلو افسار داسفرابن حکمران .

۱۷-ابراهیم خان کرد داسفرار حکمران .

۱۸-عباسقلی خان بیات او جعفر خان بیات دنشاپور حکمران .

۱۹-جلال خان پوپلزی د کابل مستوفی .

پهدي ډول د شاه زمان مملکت له

lahوره او کشمیر او سندھ تر نشاپوره، چې جنوبي خواتله ئې بحیره عرب و .

د شاه زمان عسکر :

۱۲ زره غلامان مغول او قزلباش .

۱۲ زره سپاره همکا به چې امين الملک ئې مشرو .

۳۰ زره قندهاری سپاره .

۳۰ زره پیاده .

۱۵ زره سپاره په سند او ملتان کې .

په جنگی سفره کې ګردہ سل زره سپاره .

۱۷۹۹ م ۱۲۱۴ق

د شهزاده محمود اووزیر فتحخان خطر له ایرانه پېر سو، شاه زمان خپل ورور شجاع الملک په پینبور کې پینمو، کابل او قندهاره راغي

هارون خان د حاجي جمال خان شاه زمان له بالا حصاره دننگرهار بارکزی زوي دري تکره شاعر د پرخوا رهی سو او شاه محمود په گرشك حکمرانو .
شاهدوسمت بي وزير سمو (دربيع الاول اوائل) .

۱۸۰۰ م ۱۲۱۵ ق د توړه باس خان ابدالی افغاني

سفير ترمذ اکراتو وروسته فتح عالي شاه قاجار د شاه زمان په نامه يو خط وکين اوخراسان يې خپله پدری موروله وبله، مګر شاه زمان په بالاحصارکي او محمد زمان باميزي په بالاحصارکي ووژل سوه .
۱۸۰۴ م ۱۲۱۹ ق دوزير فتح خان په فرمان ملام محمد علي قزلباش د کابل د مرادخاني -

به يې په توړه درکوه سې .
حضرت شاه د مردان اوسيدونکي پښتو شاعر خپل ديوان ترتيب کې .
د شاه محمود سدوzi په فرمان نائب امين الله لوگري دلوگر او بستاخه خان سو، چې لقب يې (امين الد وله او نائب السلطنه) و .

۱۸۰۱ م ۱۲۱۶ ق

جان ملکم د انگريز سفير په تهران ورور دېښبور له خوا حمله وکړه، داشپان په جنګ کي مات سو او بيرته خيبر ته ولاړ .

۱۸۰۲ م ۱۲۱۷ ق دوزير فتح خان فرمان دفتح الله خان امين الملک په زمه صادر سو، چې دامين الله خان بره کي لوگري لپاره دوه سوه تومازه موواجب مقرر د یه (۱۹ صفر ۱۶ق) .

۱۸۰۳ م ۱۲۱۸ ق حکومه شهزا ده کامران دخپل پلار شاه محمود له خوا دقند هار نائب الحکومه سو .
شاه محمود سدوzi ته په قندھار کې د ایران د قاجاري پاچا د تبریک

مکتوب ورسیدیه او انگریز انسو د هندوستان دنیولو رقیب شاه زمان دیوان ترتیب کې .

د افغانستان تاویځي پینډلیک

میر هوتك خان پوپلزی د شاهی غلېجی قبایل شاه محمود ته و بیوزیدل اووزیر فتح خان د لسوزوړه لښکرو په مرسته له دوی سره چېر جنکونه وکړه، او شپږزه تندئی مړه کړه .

ابوالحسن خان خزانه دار .
شیخ الاسلام محمد یوسف دقندھار لوی قضی .
 حاجی رسول خان هوتك شاه عام خیل غلېجی (دمیرویس خان له کورنی خڅه) په کابل کې اوسيدي .

۱۸۰۴ م ۱۲۱۹ ق شاه شجاع د ۳۰ زرو لښکرو سره کشمیر او پنجاب ته ولاړ او سندې بیاونیو، د کامران او قیصر مخالفت له شاه شجاع سره جاری ټه .

۱۸۰۵ م ۱۲۲۰ ق حکومه
قاضی محمد اکبر خان ملا د قاضی محمد غفرنځ زوي په پیښور کي د محمد فتح خان دقندھار ته ولاړ . ہاند ه شاه زمان نه پرینېو چې د شاه محمود مسترګي پندي سې، دی يې به بالا حصار کي بندی کي ے، او د شاه شجاع د سلطنت لوړۍ دوره تر ۱۲۲۵ پوری وه .

۱۸۰۶ م ۱۲۲۰ ق
قاجار یانو بیا د انگریزانو په لمسون پر هرات حمله وکړه خونه کام ولاړ .

نواب محبت خان د حافظه رحمت خان پريخت زوي رياض المحبت د پښتو دقندهار تاریخ په هند کې وکین .
میان محمدی صاحبزاده د میان عمر خوکنی زوي دېښتو ديوان خاوند شاعر وفات او د پیښور په خوکنو کې بنېخ سو .

۱۱۹۰ آثاریي ریاحین الصلوو مقاصد الفقه ۱۲۰۲ ق د پښتو شعر ديوان .

غلېجیان چې شاه محمود ته یاغی سویو په سجاوند کي مات سوول، یو دوی مشر عبدالرحیم خان او دوہ زامن یې په ترب کې والوزول سوړه، په کابل اکسی د مختار الدوله شیخ محمد خان بنورښت .

۱۸۰۳ م ۱۲۱۹ ق
په کابل کي دشیعه او سنی جنګ وښت او خلکو بوا او کړه، شاه محمود و نیوں سو، او شاه شجاع پادشاه سو بالاحصار ته راغي (جو لاې) او وزیر داشنغر او سیدو نکی دېښتو ذخیرة القراء کتاب وکین . (رمضان) او نائب السلطنه) و .

۱۸۰۴ م ۱۲۲۰ ق
شاه شجاع تر جلوس وروسته دغه لوړه مامورین مقرر کړل .
مختار الدوله شیخ محمد خان باميزي وزیر .

۱۸۰۵ م ۱۲۲۰ ق
شهزاده حیدر د شاه زمان زوي دقندهار نائب الحکومه .
گلستان خان اخکزی مستو فی الممالک .

محمد اکرم خان پوپلزی امين الممالک

جلال خان پوپلزی د کابل مستوفی

فتح الله خان شاهی مهر بردار .

شیردل خان درانی د کابل حاکم .

د کشمیر د نیولو لپاره پیښور ده
ولادل ، شهزاده عباس د سید
اشرف او نظر محمد او شاخل ھه
ملکري کابل ونيوي ۶ . خو سردار
ادوست محمد خان له پیښوره را غنی
او بالا حصانه ئى ونيو ، او سید
اشرف او سید عطائی دبیل ترگونلو
لاندی کړه .

په پیښور کې سخته بوج کالی وه.
مود کرافت انگریز د روس او
شمال غربی هند پر تجارت خپل
راپور ترتیب کې ۶ (دهند آرشیف)
ابراهیم خان جمشیدی د کابل
د عاشقان و عارفان (عبدالسلام او
عبد الصمد د جابر زامن د خواجه
عبدالله انصاری هروی لمسیانو)
هدیره جوړه کړه چې دېر لیکلری.
۱۸۱۲ م ۱۲۲۷ ق

وزیرفتحخان له عطا محمد خان پامیزی
بن شیر محمد خان مختارالدوله خخه
کشمیر ونيوي ۶ او سردار محمد عظیم
خان ته ئى وسپاره .

امیر محمد انصاری د میر محمد
زوی په کلکته کې د سعدی گلستان
په پیښتو ترجمه کې ۶ (د لنین موزیم
خطې نسخه) .

انگریزانو چې میر عزتالله هندي
یارکند او بخاراته لېږلی و ، له
بلخ او کابله بېرته هند ته ولاړ
(ذی حجه) دده سفر نامه په
کړی .
۱۸۱۳ م ۱۲۲۸ ق

چې اصل ئى په اندویا آفیس لندين
شاه محمود او وزیرفتحخان کې دی ۶ .

سو (ولادت ئى رمضان ۱۱۴۰ ق)
دده منثور او منظوم آثار تر ۴۳
پوری رسیبی .

شاه شجاع پیښور ته ولاړ او
وزیر فتح خان د شهزاده قیصر په
ملکري له قندهاره راغنى ، او شاه
شجاع هم له پیښوره دا وګرزید
او په ده مزنگ کې ئى شهزاده او
وزیر فتح خان مات کړل ، او دوی

بیړ ته قند هار ته ولاړ .

میر واعظ سید احمد د کابل د
بنیار پیش امام په کابل کې ووژل
سو (داگست اوایل د جمدادی
الاولی اوآخر) اشرف الوزراء
مخترالدوله حافظ شیر محمد خان
او حاجی میراحمد خان د شاه ولی
خان پامیزی وزیر اعظم زا من په
پیښور کې و ووژل سووه .

۱۸۱۱ م ۱۲۲۵ ق

شاه محمود د بالا حصار له
زندانه ووت او د وزیرفتح خان
په مرسته ئى شاه شجاع د قندهار
په جکان کې مات کې او هغه ملتان
ته ولاړ ، خو شاه محمود کابل ته
راغي بیا په بالا حصار کې پاچاسو.
شهزاده عباس د تیمور شامزوی
له بند خخه وتنبیه او په کوه دامن
کې ئى دیاچه اعلان وکړي .

ملا یوسف عطار متخلص په
مقتول دغه واقعی په فارسی مشنون نظم
(ذی حجه) دده سفر نامه په
کړی .

۱۸۱۲ م ۱۲۲۶ ق

شاه محمود او وزیرفتحخان کې دی ۶ .

په نامه (د برتانیا موزیم خاطری
نسخه) .
عبدالرحمن عارضن بدخشی
شاعر وفات سو .

دوهم اکبر د شاه عالم زوی په
دهلى کې پر تخت ناست و تر
۱۲۵۳ ق پوری .

عبدالله خان مخلص الدوله د
جمعه خان الکوزی زوی د کشمیر
حکمران هلتله وفات سو ، او برخای
ئى د شاه شجاع له شاه شجاع سره
خان بامیزی د شیر محمد خان

مخترالدوله زوی مقرر سو .
جنون ۱۸۰۹ م لاره منتهو د هند
دوهم الکسندر د روس پاچا او
ویسراي تصدیق کړه .
گډه یرغل نقشه د ایران له خوا
کابلی زوی د دری شعر دیوان
وټله .

د هرات مشهور صوفی اسلام
کروخی د قاجار یانو سره دشکیبان
په جنک کې شهید او په کروخ کې
ښخ سو (ولادت بې دمیمنی به هبرک
کې جنک کې ووژل سووه .

میرزا سنگ محمد بدخشی
۱۸۰۹ - ۱۱۶۳ م ۱۲۲۴ ق .

د پیښور د سیمو مالیات د
افغانستان د سدوزو حکومت ته
(۷۵۹ م ۱۰) رویوی وی هره رو بې
۱۰ شاهی . ملاولیداد کاکړه په قندهار
کې دعینالعلم ترجمه په پیښتمنشوی
وکړه .

۱۸۱۰ م ۱۲۲۵ ق
شیخ سعد الدین احمد انصاری
د عبد الغفار زوی مشهور مجذوب

څلورو قبیلو احوال او شجری
صومفی او شاعر او مؤلف ۸۵ کلن
وفات او کابل پهده یعنی کېښخ سو ،
تر تیب کړی د (چهار قبیله افغان)

شەززاده فیروز الدین د تیمور
شاھ زوی په هرات کی مشر و .
۱۲۳۱ م ۱۸۱۵ ق

قاضى عبدالکریم د قاضى
دادالله زوی د قاضى محمد غوث
پېيپەور ته د شاه محمود سۇزى در
وکيپەن .
مسعود گل د قاضى عبدالرحمن
پېيپەورى محىتسب زوی د سردار
محمد عظيم خان په نامه خپل فارسى
كتاب ((عجائب الاخبار)) وکيپەن
عايشة درانى د يعقوب على خان
بار كىزى لور خپل فارسى دیوان په
کابل کى ترتیب کى ۱۶ رجب ۱۲۲۲ ق .
نواب الله يار خان بېرىخ دحافظ
رحمت خان زوی پېيپەتو عجائب
المغات په هندکى تاليف کى .

میر عبدالکریم ندیم بن اسماعیل
بخارى افغانى (احوال خوانين افغان
و کابل و بخارا و خو قند) په
فارسى وکيپەن چى تراجمە شاهى
جلوس وروسته د افغانستان تاریخ
لرى .
۱۸۱۳ م ۱۲۲۹ ق

حاجى رحمت الله خان د حاجى
دریا خان پويلىزى زوی د كۈھەمان
او سىيدونكى وزير او سردار وفات
او هورى بېىخ سو. (۱۷ شعبان).
۱۸۱۴ م ۱۲۳۰ ق

وزير فتح خان بيا سند او
كشمیر ونيول ، سكمان ئى په
اپك کى مات كېل او كشمیر ئى
سردار محمد عظيم خان تەوسىپاره.
ميا نعيم متى زى د قند هارىه
ناكودك کى خپل پېيپەتو دیوان
بېشپەر کى (۱۶ ربیع الثانى)
ددە تاليفونە :
(۱) بيان الواقفه لطوابيف الصوفيه.
(۲) رساله کا شفه د تو حميد
وجودى او شەھەدى تحقيق .
(۳) رساله فارقه .

شەززاده فیروز الدین د تیمور
شاھ زوی په هرات کی مشر و .
۱۷۸

چى سردار دوست محمد خان کابل
ونيوى، نويى پرشەززاده سلطان على
بن تیمور شاه دپاچا نوم كېيپەن .
ملا عبد الحليم کاكپه قند هارى په
عربى زبه خپل كتاب (رەحلەمیه على
معاذن احمد يه) دملاحمد قاضى د
بيان الواقفه په ردکى وکيپە .
عبد الكريم کاكپه قندھارى دعين
العلم عربى پېيپەتو منظومه ترجمە د
زین العلم په نامه وکپە .

۱۸۱۹ م ۱۲۳۵ ق
قول افغانستان د بارکزو ورونو
(د سردار پاینده خان د زامن)
په لاس کى ولويد. فقط هرات شاه
محمدود ته پاته سو . رنجيت سنگه
کشمیر ونيوی .
۱۸۲۰ م ۱۲۳۶ ق

علامه حبيب الله قند هارى دامام
غزالى منهاج العابدين په پېيپەتو په
قند هار کى منظوم کى .
ملا زبردست کاكپه قند هار کى
روضه النعيم په پېيپەتو نظم کى .
۱۸۲۳ م ۱۲۳۸ ق

سردار محمد عظيم خان ۳۸ گلن په
لتە بند کى وفات او په عاشقان و
عارفان کى بېىخ سو (ذى حجه)
کابل دده د ناپوه زوی سردار
حبیب الله په لاس کى ولويد .
(ولادت ئى ۱۲۰۰ ق) .

محمد فضل الله ولد غلام نبى
مجدى په قند هار کى ۵۴ گلن

والعلماء په قند هار کى وکيپە ،
دده بله رساله وافى نومېرى .
عبدالله احمدى ميڭل د خوکنو
د ميأ عمر صاحب زوی د هفتپيکر
ليکوال او د پېيپەتو عبرت نامى او
شمایيل نبوى او د دیوان شعرناظم
(غريب تخلص) وفات سو .

۱۸۱۷ م ۱۲۳۴ ق
آغا اسماعيل شاه د حیدر آباد
سند د میرانو او حا جى شير
محمد خان د خير پور د میرانو له
خوا په افغانى دربار کى سفيرانو وو
اود وزير فتح خان سره هرات ته
ولادول .

شاهزاده کامران عبد المنصور خان
بار كىزى مشهد ته د سفير په توگە
فتح على شاه قاجار ته واستاوه او
ھەغە د قاجاري پاچا مكتوب کامران
ته راپورى چى باید وزير فتح خان
پوند کى .

شاهزاده کامران له قندھاره
هرات ته راغى او وزير فتح خان ئى
ونيوى او پوند ئى کى چى په
قول افغانستان کى کورنى جنگ
ونېتى .

۱۸۱۸ م ۱۲۳۴ ق
دياركزو سردا رانو او کامران او
محمد جنگونه اود وزير فتح خان
وژنه دوردگۇ په سيد آباد کى .
شاه زمان پوند پاچا لە مدینى
منورى شخخه دسلطان محمود ئانى
په نامه يوط وکيپە (محرم) .

دوزير فتح خان ورونو دده دمرگ
په انتقام دسىز وسره جنگونه وکپە

آغا اسماعيل شاه د سند د
ميرانو له خوا د سفير په توگە
پېيپەور ته د شاه محمود سۇزى در
بار ته راغى .

۱۸۱۶ م ۱۲۳۲ ق
قاجاريانو بيا هرات محاصره کى
خو هراتيانو له هەغە خايە وشپول او
وزير فتح خان هرات ته راغى .
عايشة درانى د يعقوب على خان
بار كىزى لور خپل فارسى دیوان په
کابل کى ترتیب کى ۱۶ رجب ۱۲۲۲ ق .
نواب الله يار خان بېرىخ دحافظ
رحمت خان زوی پېيپەتو عجائب
المغات په هندکى تاليف کى .

۱۸۱۳ م ۱۲۲۹ ق
حاجى رحمت الله خان د حاجى
دریا خان پويلىزى زوی د كۈھەمان
او سىيدونكى وزير او سردار وفات
او هورى بېىخ سو. (۱۷ شعبان).
۱۸۱۴ م ۱۲۳۰ ق

وزير فتح خان بيا سند او
كشمیر ونيول ، سكمان ئى په
اپك کى مات كېل او كشمیر ئى
سردار محمد عظيم خان تەوسىپاره.
ميا نعيم متى زى د قند هارىه
ناكودك کى خپل پېيپەتو دیوان
بېشپەر کى (۱۶ ربیع الثانى)
قاسم على ابريدى په هند کى
د خپل پېيپەتو اشارو كلىيات ترتیب کى .
(د پېيپەور اسلامىيە كالج خطى
نسخه)

وفات سو ، دی دعمدة المقامات
مؤلف دی . (ولادت ۱۱۸۴ ق
قنده هار) .

شمس الدین کاکمہ د قنده هار د
کلچا باد او سید ونکی خپل پښتو
دوستم د سوابی ذیبدی شاعر
خپل پښتو کتاب مدح الا برادر نظم
کی ع .

۱۲۴۱ م ۱۸۲۵ ق

هندي مها جريين سيد احمد
بريلوي او مولوي اسماعيل قندھار
او کابل ته راغلل .

وبلیم مور گرافت د لنډن جراح
ارآس پیزوندونکی د ایستہ انډیا
کمپنی له خوا دا سانو د بلټنۍ لپاره
له کشمیره کابل او بلخ او میمنی
ته راغنی ، او په اندخوی کسو مسر
سو ، دده سفر نامه په ۱۸۴۱ م له
لنډن نه ويلسن چاپ کړه .

شيخ فرج الدين د قنده هار
نقشبندی صوفی او مؤلف ۸۲ کلن
وفات او په هرات بازار کی بنیخ سو
(۱۱ ذیقعده) .

۱۲۴۱ م ۱۸۲۶ ق

نور محمد بن میرزا محمد خراسانی
خپل کتاب سراج التواریخ دهندې کړنا
نهک کی بشپړ کی ع . ۱۹ جمادی
الا ولو) .

عبد المنصور خان پارکزی ابازی

افغانی آخرنې حاکم له بنسکار پوره
نواب ولی محمد خان لفاراري را
ویویست .

۱۲۴۰ م ۱۸۲۶ ق حدود

علی اکبر اور کزی د قاسم خان
زوی د تیراه اوسيدونکی خپل

۱۲۴۲ م ۱۸۲۸ ق

۱۸۴۵ م احوال لوي .

سردار دوست محمد خان دغزني
اسماعيل سره په جهاد کی ملکري
حکمران کابل ونیو .
دسردار پاینده خان زامنور د لوی سو .

۱۸۲۹-۱۸۰۰ م ۱۲۴۵-۱۲۱۵ ق
شاه محمود د تیمور شاه زوی د
افغانستان پاچا و (په وقو) .
(د کابل موزیم) .

۱۸۲۹ م ۱۲۴۵ ق
په هرات کی شاه محمود د
کامران په امر ووژل سو .
سردار غلام محمد طرزی د

محمد علم خان وکیل الدوله د
سردار رحمدل خان محمدزی زوی په
قند هار کی وزینیدی ع .
عبد الله خان زوی ۸۵ کلن په میدان

ملا حسن ساکڑی د قند هار د
تلکان اوسييدو نکی شاعر او عارف
چي پښتو او فارسي ديوان لري
گل احمد د کریم شاه بنی زی

زوی د پښتو جواهر الانبيا او
شهرزاده رت ويپدمن او د توقي او
میناد قصوناظم وزینیدی ۵۰
هداية المؤمنین په ۵ ذیحجه ۱۲۹۵ ق

پښتو نظم کی ع .
۳۸-۱۸۲۶ م ۱۲۴۲ ق

چار لس ميسون په افغانستان
کی و ، او خپل یاد داشتونه ئی
په دری توکه کی په لنډن کی چاپ
کړول ۱۸۴۲ م .

۱۲۴۴ م ۱۸۲۸ ق
د پښبور د یو سفزو په سیمه
مستوره غوری شاعر د سید
محمد عظیم لورد پرچمن اوسيدونکی
چي دشعر ديوان لري ژوندي ووه .

۱۸۳۱ م ۱۲۴۶ ق
سید احمد بريلوي مجاهد او
ميغان عبد الغفور د سوات آخرنې
دیر شهرت وموند ، او د هندي
مولوي اسماعيل د هلوی د ۱۳۵

رساله په عربی و کېښه .
نیاز محمد هوش د حافظ رحمت
خان بريغ کپروسي دهند در وهيل
کمنه د پښتو تاریخ په هند کې
وکېښ .
ملا عبدالحق د ملا عبد الغفور خروقی
زوی په قندھار کې په پښتو یاقت
شاه شجاع حمله پر قندھار (۱۴۰۵)
السیر منظوم کې او شرح اربعین یې
وکېښ .

۱۲۵۱ م ۱۸۳۵
سر دار دوست محمد خان د کابل
او قندھار مستقل حکمران سو .
کلب على خان شرر قندھاری
شاعر او منشی ژوندی وچی دشعر
دیوان هم لری .
خواجه ملا د کابل عارف او عالم
د احمد زنده پیل له پښته ۷۹ ګلن په
خواجه ملا کی وفات سو (۵ ربیع)
کله چې سردار دوست محمد خان د
نایب عبدالصمد خان د سردار
دوست محمد خان سره د قندھار په
جنگ کې خیانت وکۍ او وشرل
سو .

۱۲۵۲ م ۱۸۳۶
علامه حبیب الله قندھاری خپل
كتاب ابجد التوا ریخت د اسلام په تاریخ
کې په عربی په قندھار کې وکېښ
۱۲۵۳ م ۱۸۳۷

یوتینجر پرنگی داسانو د سوداگر
په لباس کې کابل ته راغی، او بیا
دملايانو په ګالیو کې هرات ته ولاړ،
او هلتنه ئی دهرات د محاصری په وخت
کې ملايی او خپل په سياسی کار
کاوه .

اود سلوة التحریر او نفحۃ المسیک
او تسلیة العقول مؤلف دي .
عزیز خان رنا خیل به پښتو
جنگنامه هرات منظومه کړه .
د شاه شجاع او رنجیت سنگه
معا هده ۱۲ مارچ ۱۸۳۴ اود
شاه شجاع حمله پر قندھار (۱۴۰۵)
او محاصره .

دوست محمد خان له کابله قندھار
ته راغی، او شاه شجاع یې مات کې
او دی بیتره هند ته وتنبیه .
سردار امیر محمد خان د دوست
محمد خان ورور ۴۱ ګلن وفات او په
کابل کې بشخ سو .
رنجیت سنگه پیښور و نیوی او
سردار سلطان محمد خان باجوړه ته
ولاء، د پیښور حکمران هری سنگه
سپه سالارو .

۱۲۵۰ م ۱۸۳۴-۱۲۵۰ م ۱۸۳۵
د پیښور د سیمو مالیات بارکزو
سردارنو ته (۶۹۰۵-۶۹۰۶) روښی
وی .

۱۲۵۰ م ۱۸۳۴
محمد حسین قندھاری د مداد
الکوزی زوی په قندھار کې د
میرزا هد هروی پر تصور او تصدیق
(شرح انکشافیه) په عربی وکېښه
(دقندھاری سلیمانی خطی نسخه) .
ملا عبدالاحد هوتك قندھاری د
قاضی غلام محمد زوی دایقاظ النیام

کامران او وزیر یار محمد خان ته
پانه سو .
میر یزدان بخش د بهسود هزاره
مشیر د حاجی خان حکمران هزاره
جات په لمسون و وزل سو .
خونک ووازه سو (رمضان) .
۱۲۴۷ م ۱۸۳۱
قاضی محمد حسن د قاضی
اکبر شاه پښو ری زوی (خان علاما)
د شاه شجاع مشاور او پیش نماز
د رنجیت سنگه او میر مراد علی
خان تالپور دربار وته د سفیر په
شاه شجاع ته یاغی سول . خلو په
آخر کې روغه وسوه او هغه ۴ لکه
روپی شاه شجاع ته ورکړی ، خوچی
شاه د دغه کال د میانی د میاشتی په
سرکی له بندکار پوره قندھار ته
رهی سو .
سعادت یار خان بريغ د حافظ
رحمت خان بريغ لمی (گل رحمت)
د هند د پښتو تاریخ وکېښ .
د ملا عبدالغفور هروی خطاط د
ژوند وخت .

۱۲۵۰ م ۱۸۳۴
رئیس العلماء خا نملا قاضی
عبدالرحمن خان دخانملا قاضی محمد
سعید خان ابدالی بارکزی قندھاری
زوی نصیحة المؤمنین و فضیحة الشیاطین
وکېښ، چې دروافضر د د قندھار
د سلیمانی کتابخانه) .
شهزاده محمد میرزا را واستاوه ،
او شهزاده کامران سدوزی ئی په
هرات کې محاصره کې . خوبیر ته
ئې صالح وکړه او ایرانی لبکر
فارسی او عربی شعر دیوان لری
۱۸۴

عبدالعظيم سواتی شاعر دپنستو
دیوان خاوند وفات سو (ولادت ئى
مولوی عباد لحق توخلی دهرات
لوی عالم دهرات په محاصره کې
سنگه د مقابلې لپاره پېښور ته
لبنکر وا ستول.
سرالکساندر برنس دهنند د
نگریزی حکومت له خوا دمذاکرى
لپاره کابل ته راغىء او په اپريل
۱۸۳۸ ولار.

دروسن ایلچى ویتكوچ ھم کابل
ته راغى (دسمبر ۳۷ ترجون ۳۸ پورى)
سردار سلطان محمد خان له باجووه
کابل ته راغىء چې دسردار دوست
زوى دمير محمد لمسى د اميردوست
محمد خان دژوند حال خلاصه
الا خبار په نامه وکیبس (دبنگال د
آسیائى قولنى خطى نسخه)
ددوهم بهادرشاه (اظفر) جلوس په
دهلى کي.
۱۸۳۹ ۱۲۵۴ م
انلوس ارمى او شاه شجاع دسرجان
کین په مشرى دسنه او بولان له
لاري پر قندهار راغل (فرورى ۳۹)
او په ۲۰ د اپريل ۱۸۳۹ م ۱۲۵۵ ق
ئى قند هار ونيو او شاه شجاع بيا
پر تخت کښينو سست (دوشنبه ۱۳
صفر ۱۲۵۵ ق)
برنس د انگريز استا خى او
ميسن احوال ليكونكى له کابل د
بتخاڭ پر خوا هند ته رهى سول
(۱۴پريل) مكناقن انگليسي نهاینه
دشاد شجاع سره په قند هار گى
روسيه دنما ينده ویتكو چې ترمنځ
سياسى مذاکرى په کابل کي.
دشاد شجاع او انگر يېز ويسرا
اور نجيت سنگه تر منځ د لا هور
دفاعي معاهده په ۲۶ جون ۱۸۳۸ م ۱۲۵۵ ق

امضا سومچى شاه شجاع دافغانستان
پاد شاه کي.
مولوی عباد لحق توخلی دهرات
لوی عالم دهرات په محاصره کې
وفات سو.
لاره اکلينه دهنند ويسرا داکتور
په اوله دافغا نستان سره لومړي
جنګ اعلان کيء چې د ۱۸۴۳ م ۱۸۴۳ ته
نومبر پوري جاريء.
سييد جمال الدين افغاني دشراق
سياسى وېښوونکى دکتر په اسعدآباد
کي وزير يدىء.
عصمت الدين دمحمد اسماعيل
زوى دمير محمد لمسى د اميردوست
محمد خان دژوند حال خلاصه
الا خبار په نامه وکیبس (دبنگال د
آسیائى قولنى خطى نسخه)
ددوهم بهادرشاه (اظفر) جلوس په
دهلى کي.
۱۸۳۸ ۱۲۵۴ م
محمد شاه قاجار دهرات دنيولو
لپاره په ۷ شعبان غوريان ته راواو
سيديء اود هرات په بنار کي
شهززاده کامران او وزير يار محمد
خان کلابند کړه، خو هرا تيا نو د
جهاد اعلان وکيء اود ایرانيانو سره
بي مقابلې گولى.
دامير دوست محمد خان لو هري
جلوس دکابل به امارت سکه وهل
او خان امير المؤمنين بال.
دامير دوست محمد خان او د
روسیه دنما ينده ویتكو چې ترمنځ
نوی معاهده وکړه چې شاه شجاع تش
په نامه پادشاه وي، نور ټول اختيار
دشاد شجاع او انگر يېز ويسرا
اور نجيت سنگه تر منځ د لا هور
دفاعي معاهده په ۲۶ جون ۱۸۳۸ م ۱۲۵۵ ق ۱۲۵۴ م

وه اود هرات دکلابندی حال ئى په
يوه حمامسه کي منظوم کيء.
اخوند مصطفى هروي په کابل کي
ونیول سو.
دشاد شجاع په غوبنېت د شیخ
سعدا لدین انصاری شرح حال
(نشاء القدس) وکیبس.
ملا عبد! لاحد ساجووقی دملامحمد
میرزا زوي دهرات مشهور مدرس
او صوفی وفات سو (۲۵ محر م)

۱۸۴۰ م ۱۲۵۶ ق
يوسفزی او خيبر يان په انگريزانو
باندی را ولاړ سوول.

دکابل په شمال کي دميرمسجدی
خان په مشری خلک ولاړ سوول، او
امير دوست محمد خان له بخارا
شخه بيرته راغىء.

په اېبك کي امير دوست محمد خان
دانگر يزانو خخه مات سو، او خان
ئى په کابل کي انگر يزانو ته تسليم
کيء (۲۸ ستمبر ۴۰ م).

انگر يزانو امير دوست محمد خان
دخپل تېره سره ګلکتى ته واستا وه
(نومبر ۴۰ م)

شا هزاده کامران دشاد محمد
سدوزي زوي دهرات حکمران هننه
ووژل سواوهرات وزير يار محمد خان
الکوزى ته پاته سو، په هرات کي د
ده اقتدار له ۱۸۱۸ م ۱۲۳۴ ق خخه
شره سوی و.

حاجي خان کاکې ته دشاد شجاع
له خوا دنচير الدوله لقب ور کړ
سيمور سره کابل ته تلل، اپريدي
په خيبر کي له دوی سره وښتل.
ښپينه دنور محمد الکوزى لو ر
ته وليرل سو او هوری مه سو.

دپنستو شاعره په هرات کي ژوندي
ويگنۍ T.VIGNE دافغا نستان

سفر احوال مصور له لندن به ۱۷۹۴ء مخدہ کی ۱۲ فصلہ خپور کی۔ معین الدین پیښوری دوامق او عذارقصہ په پښتو نظم کرہ۔ میر واعظ میر مقصوم دمیر واعظ سید احمد زوی، دخپل عصر متنفذ روحانی او شاعر او سیاسی سپری په استالف کی ژوند کاوه۔ میرزا محمد ابراهیم گو هری هراتی شاعر او مؤلف او خطاط مذهب چی په ۱۳۰۰ ق کابل ته راغلی و په هرات کی وزیر یدی، دی تر ۱۳۲۱ ق پوری لا ژوندی و۔ میر محترم حافظجی دکابل د میر واعظ د کورنی دری شعر خاوند ژوندی و۔

شاه شجاع خپل زوی صدر جنگ دقندهار په حکمرانی مقرر کی۔

۱۸۴۱ م ۱۲۵۷ ق
په قول افغا نستان کی پرانگریزانو باندی خلک را ولاپسول، او به ۲ نومبر ۱۷ رمضان ئی به کوهستان کی دانگر یزانو یوغنه لینکر و وزل۔ سردار اکبر خان او عبدالله خان اخکزی اونور مجاهدین په کابل کی برانگر یزانو را لاپسول او برنس پرنگی ئی په ۲۴ نومبر ۱۴۴۱ مهر کی۔

په اول دجنوری ۱۴۴۲ م دملی مجاهدین اوانگریزانو لوی سیاسی مشر مکنا ټن په ۲۳ دسمبر په کابل کی و واڑہ۔

لوی مجاهد عبد الله خان اخکزی په کابل کی دانگر یزانو په لمسون قتل عام شرو سو۔ په ۶ مارچ غزنی هم ملي مجاهدین و نیو، او انگریزان ئی هلتہ تبا ابٹکاری کتاب مغتنم الحصول فی کپلے۔

علم الاصول په قندھار کی په عرب و کیبسن۔ میر مسجدی خان د کیو هسته مجاهد چی په غزا کی زخمی سو و یاد انگریزانو په لمسون زهرو کرہ سوی و شہید سو۔

۱۱ شوال ۲۶ نومبر
محمد بدرا الرحمن د (والاقعات درانی) کتاب له احمدشاہه تر شاه شجاع پوری و کیبسن (دکانپورچاپ) دا کتاب له اردو یخخه سید حسین شیراز په فارسی ترجمہ کی (د بر تان موزیم او د تهران پوهنتون خطة نسخی)

سرالکسندر برنسurnes خپل کتاب (کابل) و کیبسن چی د سکونت له ۱۸۳۶ تر ۳۸ پوری کابل بیانوی او دده تر قتل و روس په ۱۸۴۱ له لندن خپور سو۔

پرتهنجر انگلیس په پسته ډول دکابل په شمالی سیمو کی فعالیت کاوه او ۱۹ لکه رویی بی خوشی کړی میر عصمت الله کشوری د بلند دهدادی شاعر وفات سو، دشع دیوان لری۔

۱۸۴۲ م ۱۲۵۸ ق
په اول دجنوری ۱۴۴۲ م دملی مجاهدین اوانگریزانو لوی سیاسی مشر مکنا ټن په ۲۳ دسمبر په کابل کی و واڑہ۔

له ۶ تر ۱۳ جنوری د انگریزانو قتل عام شرو سو۔ په ۶ مارچ غزنی هم ملي مجاهدین و نیو، او انگریزان ئی هلتہ تبا ابٹکاری کتاب مغتنم الحصول فی کپلے۔

دده زوی فتح جنگ په بالا حصان دکابل خلکو شاه شجاع هم و واڑہ (۲ صفر ۵۸ ق ۳ اپریل ۴۲ م) کی پاچا سو۔ وزیر اکبر خان فتح جنگ شاه سره داطاعت مهد نامه و کرہ او هغه دی پېچل وزارت و تاکه، مگر فتح جنگ و روسته دلباس په تغییر جلال آباد ته و تنبیتی او د جنرال بالک سره ئی پر کابل حمله رکړه او په بالا حصان کی پر تخت کښیناست (۱۸ شعبان ۶ ستمبر) خو وزیر اکبر خان بامیان او تاشقر غان ته ولاړ۔

جنرال پالک اوناتهه دخیبر له خوا جلال آباد تراغل او پهلاو کی اپریدو پردوی په خیبر کی اوږ میل کی (۱۸ اپریل تر ۱۱ ستمبر ۴۲ م) انگر یزان چی په جنگ کی و خبل سو، نوله افغانستانه تر ۱۲ اکتوبر ۴۲ م پوری ووتل۔ اود شاه شجاع تیر هم دېر نگیانو سره هند ته ولاړ (لومپری جنگ ختم سو) جیمس اټکین سون د انډس د لښکر جراح خپل کتاب (لښکر کښی په افغانستان کی) ۸۲۴ مخه له لندن خپور کی، چې ۱۸۳۹ تر ۴ پوری دافغا نستان دلومپری جنگ احوال دی۔

امیر دوست محمد خان له هنده راوستل سو او بیاد کابل پر تخت کښینوست او نائب امین الله خان لوگری یی بالا حصان کی بندی کی دی په خیبر کی دا پریدو غزاوی د پرنگی له هغه لښکرو سره چی له افغانستان ته په ناکامی راوتل۔

امیر دوست محمد خان له هنده راوستل سو او بیاد کابل پر تخت کښینوست او نائب امین الله خان لوگری یی بالا حصان کی بندی کی دی په خیبر کی دا پریدو غزاوی د پرنگی له هغه لښکرو سره چی له افغا نستانه و وزی۔

له ۶ تر ۱۳ جنوری د انگریزانو قتل عام شرو سو۔

په ۶ مارچ غزنی هم ملي مجاهدین و نیو، او انگریزان ئی هلتہ تبا ابٹکاری کتاب مغتنم الحصول فی کپلے۔

۱۸۴۲-۱۸۴۳ م ۱۲۵۸-۱۲۶۸ ق
شاه شجاع د تیمور شاه زوی په وقو دافغا نستان پاچا و ملا غلام محمد اخند زاده دملا دسفر یاد داشتونه (۱۱) فصله په لندن کی خپاره کرہ، دی دجنرال سرویم ناتهه سره افغانستان ته راغلی و۔

محمد جي اخوند زاده گدون د
تيمورزوي متخلاص په غلامي کوهستاني
تاریخ (نقش سليمانی) په هند
اوانيگر يز دلومړۍ جګړۍ (جنګنامه)
په درې نظم کړه .
قاضي عبدالرحمن خان علوم بار
دقاعسي محمد سعيد قندھاري
قاضي القضا و .
دیوان خاوند شاعر په قندھار کې
وفات سو .

جنيد الله حاذق بن صوفى اسلام
هروي شاعر د ديوان خاوند او دير سف
زليخا د منتوی نظام به قندھار
کې وفات سو .

۱۲۶۰ م ۱۸۴۴ ق

شاه زمان د تيمور شاه زوي د
افغانستان ړوند او مخلوع پاچا په
ترجمه او د ثاوازو سیوس د اکر
مانا لاوس داکر شرح ۲۹ ذي
(۲) علم حساب له صحاح
بياتر جبر و مقابلي بوري .
(۳) علم هندسه : مسامحه
تكسيير دوائر استخراج مقادير جي
واظلal او د مثلثاتو مسایل او ن
(۴) علم الا بصار او مناظر او م
اوعلم الانعکاس او احكام اب
(۵) عام هيئت: افلاک ، مرا
اور صدى آلات او د ابعاد او اجر
معرفت .

د افغانستان د جنگرنو پر حال
(ظفر نامه کابل) منظومه سوه . د
شاعر نوم ندي معلوم (د برټيش
مزيم خطى نسخه) .
مير اشرف على خان د محار به کابل
كتاب په زامه نهزره بيته فارسي منتوی
افغا ن او انگلليس دلو مړي چاپ
وقایع لري (۳۳۱ مخه)
دلیل خان محمد ذی دنو په
د کندي او سیدو نکي دېښتو خ
شاعر وزین يدي (وفات ئي ۱۹۴۰)
ژوندي و .

۱۲۶۰ م ۱۸۴۴ ق حدود

محمدجي آخوندزاده گدون دېښتو
شاعر او فقيه د شرح الواقا يه شارح
۱۹۴۰ (وفات ئي)

محقق قندھاري علامه حبيب الله
بن مولوي فيض الله موسى خيل به
قندھار کې وفات اوينځ سو، عمر بي
۵۲ کلن، دی عربی - فارسي - پښتو
لوي مؤلف او د مععقول او منقولو مو
استادو، د مختلف الحصول في علم
الصول او رياض المنهد سين او
پښتو منهاج العا بدین مؤلف
(رمضان) .

وزير ستان په ګمبتي انگريزی
کيمپ باندي احمد زو حمله وکړه
او ملك سوهان خان د پرنګي ملګري
کوله .

نایب محمد زمان خان په کابل
کې هر او په عاشقان وعارفان کې
از بلوخی ديوان اشعار هم لري، خپل
فارسي اول، ديوان بي بشپړ کې .
(متوفا ۱۲۷۰ ق) .

۱۲۶۴ م ۱۸۴۷ ق
محجوبه دسكندر خان هروي لور
دفار سی شاعر په هرات کې
ژوندي و .

قاضي غلام محمد هوتك قندھاري
عالی ارشاد الحق په قندھار کې په
عربی وکیبین (۱۴ جمادی الثانيه
پنجشنبه) .

قاضي غلام محمد قندھاري دخیل
كتاب تنزيه الخلفاء عن مطا عن
الاعداء به عربی په قندھار کې تاليف کي
(یکشنبه ۷ ربیع الثانی) .

منشي عبدالکريم علوی خپل کتاب
تاریخ احمد یا واقعات درانی د
امام الدين حسیني د تاریخ حسیني
خخه اقتباس کې (دهند چاپ
۱۲۶۶ ق) .

۱۲۶۲ م ۱۸۴۶ ق

علامه حبيب الله قندھاری د
قیدالعيشیه په انتقادی شرح کې
مرآة الحق په قندھار کې تاليف کې
(خطی) موہن لال کشمیری دامیر
دوسټ محمدخان دژوند کتاب ۲ ټوکه
په انگريزی له لندنه خپور کې ۴ . چې
د افغانستان مهم معلومات لري .

مازوخان او صاحبزاده جانان په
نگاب کې یاغی سول، خو سردار
شيرعلی خان دلښکرو سره پر ورغی
او جانان بي ووازه او دوی بي ايل کړه .

۱۲۶۳ م ۱۸۴۶ ق

نواب محمد زمان خان په کابل
کې هر او په عاشقان وعارفان کې
از بلوخی ديوان اشعار هم لري، خپل
فارسي اول، ديوان بي بشپړ کې .

وزير اکبرخان په جلال آباد کې ۳۱
کلن وفات او به مزار شريف کې
بنېخ سو. پرخایي سردار غلام حیدر
خان ولیعهدسو (ولادت ۱۲۲۲ ق) .
منشي عبدالکريم د محاربه کابل و
قندھار کتاب وکیبین (دلکهنو چاپ
۱۲۶۴ ق) .

له پر نکي سره دېښتار دمخدری
دېښتنو غزا .

په کابل کې سخته وبا راغله .
ماما خيلو بغاوت وکي او وزير
کېرخان دلو سرکوټلو ته بولاړي .
سردار شير على خان دغلام حیدر
خان پرخای دغزني حکمران سو .

لغمان غلچي د محمد شاه خان
بادکر خيل په مشری یاغی سول، خو
امير دوسټ محمد خان پخله ورغی
و دوی بي دنورستان غرو ته ترشا
کړه .

برن هارجه چورن دپتر سبرگ د میر محمد امین دقلیچ علی بیگ اکادمیعی غږی دپنتو منتخبا ت زوی د تاشقرغان والی دفارسی شعری (کرستو ماتنه) په هغه بنبار کسی دیوان خاوند دامو سره و فات چاپ کړه . سو .

۱۲۶۵ م ۱۸۴۸ ق

سردار محمد اکرم خان بیاد هندو کش شمالی ولايات په مرکز پوری ښبلول .

دا ملا عبدالقيوم دمحمد نبی زوی دخلیم صوفی شاعر دمجمع الاشعار قیامت نامه او فارسی او ترکی دیوان خاوند شاعر وزیریدی . محمد کلان خان الامین الوجوهات عضد الدوله دمحمد عالم خان پولزی زوی وفات او په غزنی کی دخپل نیکه وکیل الدوله عبدالله خان دفیر سره بنخ سو .

۱۲۶۵ م ۱۸۴۹ ق

امیر دوست محمدخان دپرنکیانو په مقابل کی اټک ته بولاړه خو چتر سنګه او شیر سنګه ماته وکړه او امیر دوست محمدخان له سلطان په حساب، ریاضی، نجوم کی استاد محمدخان او پیر محمدخان او سید محمدخان خپلو ورونيو سره کابل ته راغي او انگریزانو تر پیښوره ونیول .

۱۲۶۶ م ۱۸۴۹ ق

په شمالی ولاياتو کسی د میرانو بغاوت او د سردار محمد اکرم خان مرگ ۳۳ کلن په مزار شریف کی او برخای ئی دسردار محمد افضل خان مقرري (ولادتی ۱۲۳۳ ق) .

۱۲۶۸ م ۱۸۵۱ ق

له لنه نهاد (خوان مصر) په نامه یوکتاب خپور سو، چې یو فصل یې دافغانستان او سندې په احوال دی او دلومړۍ زوی په پیښور کی دسردار سلطان محمدخان سره و غندی .

۱۲۷۰ م ۱۸۵۳

مشهور خطاط په هرات کی وفات او د سید عبدالله په ګنبده کی بنخ سو . له پرنگیانو سره د مومنوغز || او ۸۴ کلن وفات سو .

دپرنگی او مو مند و معاهده نمبر ۱۵،۷۸ نومبر ۵۳ م . سردار شیر علی خان دکلات غلجي ابل کړه .

محمد رسول شهید مار ملي بلخي شاعر دديوان خاوند زوندي و .

سردار محمد افضل خان دخته پل بشار دبلخ په ولايت کی جوړ کې ۰ د مومندو سره د پرنگی دوهمه د میچنۍ جګړه او هم د پرانګ غاز غزا .

د کوههات د غابې غزا وي له پرنگیانو سره . دبوری غزا له ۱۵ نومبر ۵۳ شخنه تر ۱۴ جنوری ۵۴ م بوری .

نواب جبار خان د سردار پاینده خان زوی ۷۳ کلن وفات او د کابل په عاشقان وعارفان کی بنخ سو .

(ولادت ۱۱۹۷ ق) . د بهادر خيلو خټکو د همه غزا له پرنگی سره او د سپری جنګ په مله کنډ کی د پرنگی سره درانۍ زو غزا .

د بهادر خيلو خټکو د همه غزا له پرنگی سره او د سپری جنګ په میر محمد نبی احتر بدخشی د شعر دديوان خاوند او دحدایق الحقایق اووهشت بهشت مؤلف په رستاق کی وفات سو .

استاد عبد العلی هروی د میرزا باقر کابلی زوی د هرات مصود زوندي و .

۱۲۷۰ م ۱۸۵۴

د مهدی بن اسماعيل موسوي هروی امامي فقيه او اصولي وفات او په مشهد کی بنخیدل .

۱۲۷۱ م ۱۸۵۴

۱۲۶۹ م ۱۸۵۲ ق

سردار محمد افضل خان دخته پل بشار دبلخ په ولايت کی جوړ کې ۰ د مومندو سره د پرنگی دوهمه د میچنۍ جګړه او هم د پرانګ غاز غزا .

د امير دوست محمدخان او سودار کنهدل خان پهله مخالفت دکلات پر کلا او د نواب جبار خان په بو ګابن د دوی روغه .

په مله کنډ کی د پرنگی سره درانۍ زو غزا .

د بهادر خيلو خټکو د همه غزا له پرنگی سره او د سپری جنګ په میر محمد نبی احتر بدخشی د شعر دديوان خاوند او دحدایق الحقایق اووهشت بهشت مؤلف په رستاق کی وفات سو .

فیض الله قریشی د تر بیلی او سیدونکې د پښتو لیکوال او شاعر خپل ګنج سعادت نظم کې چې ددغه عصر بنه تاریخي معاومات لري .

میر احمد اظہر مجددی د هفت مجلس او مناقب الطاهر ین مولف او دديوان خاوند شاعر وفات همو (ولادت یې ۱۲۰۶ ق) .

سراو کمندل خان د قند هار
حکمران ۶۳ کلن پسله ۲۶ کالو

قاسیم زوی د فیروز الدین لمسی د
عیسی خان بر درانی په مرسته
هرات و نیوی او سعید محمد خان
الکوزی ئی مړکی ع، خو په آخر کی
محمد یوسف هم و وزل سو او هرات
پر نگیانو پر مومندو حمله و کړه
(اگست) او د پنهانی د مومندو
سره تر ۱۸۶۰ م پوری و جنگیدل .

میر محب بیگ هزاره دیکه او لنج
او سیدونکی یاغی سو ، خو په آخر کی
محمد اسلام خان دی بیرته کښیناوه .
سردار مهردل خان مشرقي ۵۹
کلن په قند هار کی وفات او بشخ
سو جمعه ۲۷ جمادی الاخري
(ولادت ئی محرم ۱۲۱۲ ق)

امیر دوست محمد سعید خان علوم
کی قاضی قاضی القضاط و تاکه .
د کوهات د اکا خيلو سره د
پرنگیانو جنگونه تر ۱۱ جنوری ۵۶ م
پوری جاري و .

۱۲۷۳ م ۱۸۵۶
د ناصر الدین شاه قاجار لښکرو
هرات و نیوی ، خو سردار سلطان
احمد خان د هرات حکمران سو ،
و د ایران لښکر ولاپل .

راورتی انگریز مستشرق او
لښکر مشر د پښتو ګرامر په
انگریزی زبه په ګلکته کی چاپ کی ع .
د امیر دوست محمد خان عسکر
۱۶ غله پیزاده ۳ غنډه سپاره
ښتو پخانی سره گردہ ۷۰۰ ر ۱۳
منظوم عسکر او ۸۱ توپه وو .

امیر دوست محمد خان قند هار
سردار غلام حیدر خان و لیعهد ته
و سپاره او پڅله کابل ته ولاپل .

۱۲۷۳ م ۱۸۵۷
علی قلی میرزا د فتح علی شاه
خو امیر دوست محمد خان قندھار
و نیوی او خیل نوی سردار غلام

فاجار لمسی (اعتضاد الدوله متوفی ۱۸۶۲ م له لندن چاپ سو .

۱۸۵۸ م ۱۲۷۴ ق

سردار سلطان احمد خان په هرات کی حکمران سو . سردار چاپ کی ع . چی د احمد شاه بابا له وخته احوال لسری .

په جمرود کی دامیر دوست محمد خن او سر جان لارنس ترمث د دوستی او امداد معاهده ۲۶ جنوری ۵۷ م ۲۹ جمادی الاولی ۷۳ ق .

قاچاری لښکرو هرات تخلیه کی ع ۲۷ جولائی ۵۷ م .

میجر لمسیون د انگریزانو له حردا په قند هار کی سیاسی مبصر چنکلی کی د پښتو غزا (اپریل ۵۸ م)

نائب امین الله خان لوگری دامیر د پاریس په معاهده کی د انگریزانو ته دوست محمد خان په محبس کی به ایران او افغانستان په شخړه وکی کابل کی مړ سو .

۱۸۵۹ م ۱۲۷۵ ق

مراد خان اقالیق د قطعن میر، و بندری دی، خو سردار محمد افضل خان دی مات کی ع او کولاب ته و تنبیتیدی .

جرذیل شیر محمد خان (کیویل انگلیس چی په ۱۲۴۹ ق کال د قندھار په جنگ کی زخمی او مسلمان سوی و) په تخته بل کی عسکری قوماندان وهله مړ سو .

سردار رحمدل خان ۶۴ کلن وفات او د نجف به وادی السلام کی بنیخ سو (رجب) دده ولادت ۱۲۱۱ ق.

۱۸۵۹ م ۱۲۷۶ ق

د کورم دخلکو غزا له پرنگی سره ۲۰ دسمبر)

سردار عبدالر حمن خان شمالی افغانستان کی وه ، ددی دلی لایات سره مسم کړل . او کله چی

۱۲۷۴ م ۱۸۵۷

د لمسیون سیاسی دله په افغانستان کی وه ، ددی دلی

حیدر خان ته بی و سپاره .

شهرزا ده محمد یوسف د ملک عیسی خان بر درانی په مرسته هرات و نیوی او سعید محمد خان الکوزی ئی مړکی ع ، خو په آخر کی محمد یوسف هم و وزل سو او هرات پر دو ته پاته سو .

مولوی محمد حسن او محمد عثمان د هرات قاضیان او شیخ مرتضی د شهزاده محمد یوسف وکیل و .

امیر دوست محمد سعید خان علوم بار کزی قاضی القضاط و تاکه .

د کوهات د اکا خيلو سره د پرنگیانو جنگونه تر ۱۱ جنوری ۵۶ م پوری جاري و .

۱۲۷۳ م ۱۸۵۶

د ناصر الدین شاه قاجار لښکرو هرات و نیوی ، خو سردار سلطان احمد خان د هرات حکمران سو ،

میرزا حنان بارکزی شاعر په قند هار کی خپل پښتو دیواز ترکیب کی ع .

۱۲۷۳ م ۱۸۵۵

سردار غلام حیدر خان دامیر دوست محمد خان له خوا په پښتو ګرامر

کی د مودت معاهده له سر جان لارنس د پنجاب له کمشنر سره په ۳۰ د مارچ ۱۸۵۵ م امضا کړه او له انگریزی هنده سره روایط قائم سهول .

په قندھار کی خانه جنگی وه خو امیر دوست محمد خان قندھار و نیوی او خیل نوی سردار غلام

امیر مظفر خان دبخارا پاچا تر آمو
راتیر اوچارجوي ته راغي، نوسدار
محمد افضل خان او افغانی مشرانو
دي بير ته دآمو خواته وشاره .
له پرنکي سره په میداني غره کي
دمسيدو او خټه کو غزا .
پر وزيرستان بازدي دسر نيوول
چمبر لين دلښکرو حمله تر ۱۸۶۰ م
پوری .

۱۲۷۹ م ۱۸۶۲ ق
دغراه تر نیولو ورو سته امير
دوست محمد خان دهرات نیولو ته
لبنکر بوت، او سردار سلطان احمد
خان اود هغه زامن بي په هرات کي
محاصره کړل . (۱۰ صفر).
سردار محمد شريف خان دغراه
او پشت رود حکمران غور ته ولاه،
اود تایمنو سردار عبدالغفور خان بې
ایل کي .

۱۲۷۸ م ۱۸۶۱ ق
سردار محمد اعظم خان دقطن
حکمران دهغه ئای اداره سردار
ملاصقان الله خټکا د مسri بانۍ
او سيدونکي په پښتو مخزن الاسرار
او بدرمنير او په فارسي نظم الدرافى
سداك السير وکېبل .

سردار سلطان احمد خان زامن
له هن آړاګل او سردار میرانضل خان
ای په فراه کي حکمران کي . مکرامير
دوست محمد خان دمياني په میاشت
ورغى او هغه بناري ونيوی .
سردار عبدالرحمن خان دقطن
حکمران سو .
په کابل وباګلړه سوه او سردار
بیرمحمدخان ۶۴ کلن ۲۲ دربيع الاول
وفات سو . دغسی هم سردار
سلطان محمد خان ۶۸ کلن په
ورغه ليک) .

بنجشنبه ۱۸ ربیع الثانی په کابل
کي وفات سو .
دورو پښتنو غزا لـه پرنکي
سره .
دیپېښور مشهور عالم صاحبزاده
غلام جيلاني وفات سو (چهار شنبه
۹ شوال) .

۱۲۸۰ م ۱۸۶۳ ق
دغراه تر نیولو ورو سته امير
دوست محمد خان دهرات نیولو ته
لبنکر بوت، او سردار سلطان احمد
خان اود هغه زامن بي په هرات کي
محاصره کړل .

دغراه تر نیولو ورو سته امير
دوست محمد خان دهرات نیولو ته
لبنکر بوت، او سردار سلطان احمد
خان اود هغه زامن بي په هرات کي
محاصره کړل . (۱۰ صفر).
۱۲۷۹ م ۱۸۶۳ ق
سردار سلطان احمد خان دهرات
حکمران په رمضان ۱۲۷۹ ق ۶ د
ايريل ۶۳ دهرات په محاصره کي
په سو او زوي بي شهناوازخان پرڅای
مقرز کي . قاضي عبدالسلام خان بې
دهرات قاضي او ملاشه محمدبي
مفتي او ميرزا غلام صديق بي سر
دفتری مقرز کي اود قندهارله لاري
کابل ته راغي .

امير دوست محمد خان په ۸
ذيحجه ۲۷ ۷۹ م ۶۳ هرات ونيو،
او هلتنه په ۲۱ ذيحجه ۷۹ ۹ جون
۶۳ هر او بنسخ سو او امير شيرعلی
خان بې پرڅای امير سو .

سلطان محمد خان دسعادت خان
موبدزوی دانګریز نو سره وجنگیدي
خود امير شيرعلی خان لښکرو دی
سید جمال الدين افغانی په افغانی دربار
کي دصلاح او تجدد حرکت شروع کي
استاد ابراهيم په هرات کي د

امير شهناواز خان لپاره یو لوئ توب
جوړ کي .
دسوابي په قوي کي دملک عيسی خان

حدون او مولوي عبدالله په مشری
له انګریزانو سره د پښتنو غزا.
دقتل ګپلوی جنګونه تر سوات او

باچوړ پوري .

له پرنکي سره د سورکاوي (وامبياني
د پښتنو غزاوی (د اکتوبر ۶۳)

۱۸۶۳ م ۱۲۸۰ ق

د سوات د اخوند عبدالغفور او
مولوي عبد الله مجاهد په مشری د
امياني به کو تل کي د انګریزانو (۷)
زرو لښکرو سره جهاد، چي ۹۰۸
تنه پر دنگيان مړه او دری زره تنه
پښتنه شهیدان سول .

دنومبر په ۱۸ ورځ دقتل ګپچه جهاد
۱۵ زرو تنوغازيانولخوا پرنکي سره
شهر سر او تر ۱۵ دسمبر پوری جاري و.

امير شيرعلی خان خپل خورلس
کلن زوي يعقوب خان دهرات حکمران
او جنral فرا مرزخان بې لښکرو مشر
مقرز کي . قاضي عبدالسلام خان بې
دهرات قاضي او ملاشه محمدبي
مفتي او ميرزا غلام صديق بي سر
دفتری مقرز کي اود قندهارله لاري
کابل ته راغي .

حاجي عبد الرزاق دمولانا عبدالخالق
اندر زوي دغزني دپاي لوچ به کلې
کي وزېنېدی (۱۶) (صفر) .

ميرزا احمدخان کابلې مستوفی اود
شعر دديوان خاوند وفات سو .

په خان آباد کي سردار محمد اعظم
خان دفروجنو ياغي توب پر سردار
عبدالرحمن خان باندي او ددوی ارامول.
ميراتالیق په قطعن کي ولاپسو، خو

سردار عبد الرحمن بير ته پرڅای
کښیناوه اوماليات بې ځنۍ واخیستل.
د سوات د اخوند میان عبدالغفور
او انګریزانو روغه او د اخوند تګ
سيدو شريف ته (۲۷ دسمبر) .

۱۲۸۵ م ۱۲۸۶ ق

د امیر محمد اعظم خان سره دامیر شیرعلی خان جنگونه او په شش گاو از زنه خان کسی دامیر محمد اعظم خان ماته او دده او عبدالرحمن خان تنبتنه ایران او روس ته . د شوال په میاشت کسی امیر شیرعلی خان بیا کابل و نیوای پادشاه سو اودهندویسرا ۲ نومبر ۱۸۶۸ م په مکتوب دده سلطنت ومهه . په گهر ډبليو ٻانيو انگريزي افغان پوهاند دپښتو گرامر په انگريزي په لاهور کي چاپ کي . منصور غزنوي دمحمد خان مومند شاليجي زوي دفارسي ليکوال او شاعر په غزنی که وفات سو (ولادت ئي ۱۲۲۰ ق) .

به اهل خان ديندي خان زوي د بنون دميهم او سيدونکي جنگنکه زيتون په پښتو منظومه کره .

۱۲۸۵ م ۱۲۶۹ ق

انگريزانو دوو لس لکه روبي او دوو لس زره توپک امير شير علي خان ته ورکره . امير شير علي خان دهنده دويسرا په بلنه دنبالي سفر هننته وکي اوهه رسميته ومنل سو، مگر دده ولیعهد عبدالله جان پي ونه مايه .

د روس او انگريز مذاكره دنغا نسستان دشمالی سر حداتو ده کنې لپاره شرو سوه .

په اهان خيلو او مومندو پښتنو پرنگي حماي او دميچني شپرمه غزا .

امير محمد اعظم خان دفار په حال په چونه لعن

سردار عبدالرحمن خان دخپل پلاز امير محمد افضل خان لعوا و گومارل سو چي دامير شير علي خان او سردار فيض محمد خان مقابلی ته ولاړ سی .

د دواړو خواو لښکر د پنجشیر په باز راک کي سره وښتل، په دی جنگ کي سردار فيض محمد خان دنوب په گولئ ووژل سو او امير شير علی خان په یېزه بلخ ته ولاړ .

امير محمد افضل خان ۵۴ کلن به جهادی الثانيه ۸۴ په کابل کي هه او پنج سو او پرخاى يسي امير محمد اعظم خان پادشاه سو . (دادضل ولادت ۱۲۳۰ ق) .

مير سعد الدین د سعد الله زوي دنگي سيدان دديوان خاوند شاعر ونات سو (ولادت ئي ۱۱۹۸ ق) . سيد جعفر رستاقی د عبدالصمد زوي دگلشن عشق او چمن عشق

ناظم وفات سو .

سردار عبدالرحمن خان بلخ ته ولاړ او امير شير علي خان له هغه خاچه ووت او هرات ته ولاړ . سردار عبدالرحمن خان شير غان مير حکيم خان ته وسپاره او د هغه اوري وکره .

حيات خان دپښتو تاریخ حیات افغانۍ په اردو په لاهور کي چاپ کي .

ملامحمد یعقوب فراهی د فارسي او پښتو مقتندر شاعر او عالم په فراه کي وزين يدي .

نه تسلی و بېر ته راغي او د بلخ ولايت بې ټنیو او بیا په کابل راغي، امير شير علي خان له قندھاره راivot او دوړد کو په سید آباد کي د امير شير علي خان او ګرفهار عبدالرحمن جنگ وسونه، خو امير شير علی خان هات سو او قندھاره ته ولاړ .

جلائي ديوسف مسکين زوي دقادس د ده ګزک او سيدونکي دسيمه موی او جلائي افضل خان دکابل امير سو او امير شير علي خان قندھاره ولابه .

مسنوره غوري حور النساء دميرو سيد اعظم لور (بي بي سپيده بوش) دفارسي د یوان تحفة العاشقين خاونده دغور دېرچمن او سيدونکي اختلاف په باب کي مشوره ورکړي تردي لوبي جرگي وروسته امير د خپلو ورونو جنک ته متوجه سو .

دامير شير علی خان او سردار محمد امين خان دکجبار جنگ ، اود محمد امين او محمد علي خان یوله بله سره ورڅل ۱۰ محروم ۸۲ ق .

امير شير علي خان دخپل ورور او زوي په مرگ غم جن سو او قندھاره ولابه، اود اښارئ ونيويه .

سردار فيض محمد خان دامير دوست محمد محسن دمير زا علی خان زوي دربار منشي او شاعر په کابل کي وفات سر (ولادت ۱۲۲۷ ق) ده رات او ميمني له لاري بلخ ته ولاړ او سره ملګري سوه .

د سردار احمد خان د امير دوست محمد خان دزوي په امر دده داشمعارو ديوان په باخ کسی ترتیب او وکیبن سو (۲۷ شعبان) (دکابل سردار عبدالرحمن خان چې بخارا خطی کتابخانه) .

۱۲۸۶ م ۱۲۸۷ ق

دامير شير علي خان سره د ۵۵ شير علي خان له قندھاره راivot او د باجکاه په جنگ، زونه ده ګرفهار عبدالرحمن مات او ګرفهار عبدالرحمن جنگ وسونه، خو امير شير علی خان هات سو او قندھاره ته ولاړ .

جلائي ديوسف مسکين زوي دقادس د ده ګزک او سيدونکي دسيمه موی او جلائي افضل خان دکابل امير سو او امير شير علي خان قندھاره ولابه .

۱۲۸۷ م ۱۲۸۸ ق

امير شير علي خان په کابل کي دوه زره تنه لو یې جرگي ته راوغونته چي ده ده دوزونه د شاعره وفات سوه (ولادت یې ۱۲۴۸ ق) .

ميرزا عبدالراشم طبیب دلعل محمد عاجز زوي دشعر دديوان خاوندوفات سو (ولادت یې ۱۲۰۸ ق) امير شير علي خان له قندھاره راivot چې کابل ونيسي، مګر سردار عبدالرحمن خان دی په کلات کي مات کي .

امير شير علي خان دخپل ورور او زوي په مرگ غم جن سو او قندھاره ولابه، اود اښارئ ونيويه . ميرزا محمد محسن دمير زا علی خان زوي دربار منشي او شاعر په کابل کي وفات سر (ولادت ۱۲۲۷ ق) ده رات او ميمني له لاري بلخ ته ولاړ او سره ملګري سوه .

امير شير علي خان شمالي ولايات دوست محمد خان دزوي په امر دده داشمعارو ديوان په باخ کسی ترتیب او وکیبن سو (۲۷ شعبان) (دکابل سردار عبدالرحمن خان چې بخارا خطی کتابخانه) .

۱۲۸۸ م ۱۲۸۹ ق

امير شير علي خان شمالي ولايات

بايزید بسطامی په مزد کې بشخ سو
(ولادت ئى ۱۲۳۶ ق)
۱۲۸۶ م ۱۸۷۹
له پرنکی سره د کابل خیلو وزیر و
غزا.

سردار فتح محمد خان د هرات
حکمران سو او سردار محمد اسماعیل
خان د سردار محمد امین خان زوی
په چند اوں کې یاغی سو، خو دی
ونیول سو او هند ته فرار سو.
دامیر شیر علی خان له خوا سردار
شیر علی خان قند هاری دقند هار
حکمران سو .

امیر شیر علی خان دنوی کا بل
شیر پور په جوړولو دناظر حسین
علی خان تر کتنی لاندی پیل و کې .

۱۲۸۷ م ۱۸۷۰

سردار محمد یعقوب خان په
قدھار کې یاغی سو او هرات پې
ونیو، د هرات حاکم سردار فتح محمد
خان او سردار محمد عزیز خان په
جنگ کې مړ سو .

امیر شیر علی خان په افغانستان
کې دنوی مدنیت په خپرولو پیل
وکې .

سپه سالار فرامرز خان په هرات
کې د جمعی په شپه ۲۷ ربیع الاول
ووازه سو .

د افغانستان لوړۍ کابینه د سید
نور محمد شاه قندھاری صدراعظم
به مشری جوړه سوه چې دغه وزیران
یې درلودل :

(()) سید نور محمد شاه قندھاری
د پېښین د سید سليمان شاه زوی لوي ازاده زوی د ټیښور د تیکی عسی خیل

۱۹۸ ت عربنټګه بډه د ټیښل :

حال کې په ټیښور کلن و ذات او
نول مختار (صدراعظم) .
(۲) میرزا حبیب الله خان وردګ
لوی ملک (مستوفی الممالک = وزیر
مالیه) .
(۳) ارسلان خان جبار خیل لوی
مینی دباندی (وزیر خارجہ) .
(۴) عصمت الله خان عزیز خان
غلجی زوی لوی مینی دغرو (حشمت
الملک وزیر کوهستانات) .
(۵) میرزا محمد حسن خان لوی
ټیښل (دبیر الملک = سر منشی
حضور) .
(۶) حسین علی خان په ټیښل

په ټیښل (سپه سالار)

(۷) احمد علی خان چغانائی لوی
ټولول (معیر الملک = وزیر خزانه)
شیخ محمد اکرم افغانی چې د
خایبر له اپریدو خخه و، او په شام
او مصر کې علمی شہرت در لود او
مشهور مدرس و، په قاهره کې
وفات سو (ربیع الثانی).

شاه عبد الباقی مجد دی د شاه
صفی الله مجد دی زوی د کابل د
مجدد یانو نیکه په کابل کې کلن
وفات او نسخ سو (سنه شنبه ۲۱
 ربیع الاول) دشعر دیوان ئی درلود
و متخلص په باقی و .

میرزا محمد اسما عیل د ټیښور
د حکومت سر مجرر تسمیل القواعد
افغانی - نصاب افغانی - قواعد افغانی
ولیکل .

دولوی احمد د نواز خان اخوند
د پېښین د سید سليمان شاه زوی لوي ازاده زوی د ټیښور د تیکی عسی خیل

آدم درخانې - توئی نامه - قصه جمجمه
په ازدو و کېښ . (دتو لکشور طبع
۱۲۸۹ ق) .

۱۸۷۲ م ۱۲۸۹ ق
د افغا نستان لوړۍ اخبار
سمردز محمد یعقوب خان کابل ته
شمس النهار په کابل کې د مرزا
عبدالعلی به اهتمام خپر سو .
سید، نواز محمد شاه صدراعظم
د بالک انگریز سره د سیستان د
سرحداتو او اوبو دویشلو لپاره
هلته ولاړ، او بیا بی دمناکرانو لپاره
تهران ته هم سفر وکړی او د بمی
له لاری کابل ته راغي .

سردار حبیب الله خان د سردار
عبد الرحمن خان زوی په سمرقند
کې په دوشې ۲۵ د ربیع الثانی
وزېږدید .

دا ګریز دولت او روسانو ترمنځ
د ګریز دینوبل او ګورچا کوف معاهده
وسوو چې افغانستان د روسانو د
رسیدی .

شیخ الاسلام ملا خدا بخش د ملا
محمد قاسم زوی (عط) شاعر او د
شرح کامه طیبہ لیکونکی په هرات
کې وفات سو .

صوفی محمد رسول ساکزی د
قندھار مشهور ر عالم او نقشبندی
مقتدا ۵۵ کلن وفات سو (دوشنبه
۱۳ ذی حجه) .

سید خان شیرغانی د قاضی سید
نعمان زوی نستعلیق لیکونکی خطاط
او شاعر اذنب تخلص ژوندی و .

ولی طوف د محمد علی کابلی
زوی ناخوانه شاعر په کابل کې
زوندی و .

سردار محمد یعقوب خان له هراته
دامیر شیر علی خان حضور ته راغي
او معافی یې و غوبنټه او بیر ته هرات
ته مقرر سو .

۱۸۷۱ م ۱۲۸۸ ق

محمد زردار خان ناغر افغان په
فقیر شهادت .

نه بشت نظام او د دیوان خاوندوفات ناریخ د جان ولیم کې تالیف دری سو.
تو له دریمه طبیعه به لندن کې خپور سو.

۱۲۹۱ م ۱۸۷۴

هنری والتر بلیوچی په ۱۸۷۲ م د باب محمد علم خان مرگ.
د شاغاسی شیردل خان لوی ناب
تمرزی دشمالی ولاياتو په حکمرانی.
امیر شیر عای خان د کوچنی اختربه
ورخ دنولمشر حسین علی خن په
سلاوري نود قاضی عبدالقا در په
ملکري د کابل دلبنکرو نمایش د مرنجان
پغرنېی سره ولید، ۳۷ پلی کنټله
خلور رجمنته سپاره لسم تو پخانی.
د کابل په سیمو کې سخته زلزله
وسووه چې له پنځښیره تر کوهه دامنه
۷۰۵۲ تنه مړه او ۳۹۰۰ تنه زخمی
سوه. په پروان کې ۱۳۰۰ تنه او په
کېبل کې ۱۴ تنه مړه سوھ (شممس
النهر ۶-۷ رمضان ۹۱ ق).

میرزا نیازی د ملابرات زوی د ممنګان
شاعر او خطاط چې د ود دیوانه یې لرل
و نات سو.
د امیر شیر علی خان نصیحت
له ((تحفة العلماء)) د قاضی
عبدالقادر پیغموری په اهتمام او د
میرزا بیضا خان په خط ۸۰ مخه په
کابل کې چاپ سوھ.
د باجوړ د فیض طلب خان او د
ناوه یې د غلام حیدر خان اختلاف د
امیر شیر علی خان په توصیه فیصله
سو (۲ شوال ۹۲ ق).

ملا سکندر اخند په کابل کې
قاضی عسکر و.
۱۲۹۲ م ۱۸۷۵

میرزا نیازی د ملابرات زوی د ممنګان
شاعر او خطاط چې د ود دیوانه یې لرل
و نات سو.

د امیر شیر علی خان نصیحت
له ((تحفة العلماء)) د قاضی

عبدالقادر پیغموری په اهتمام او د

میرزا بیضا خان په خط ۸۰ مخه په

کابل کې چاپ سوھ.

د باجوړ د فیض طلب خان او د
ناوه یې د غلام حیدر خان اختلاف د
امیر شیر علی خان په توصیه فیصله
سو (۲ شوال ۹۲ ق).

ملا سکندر اخند په کابل کې
قاضی عسکر و.

۱۲۹۳ م ۱۸۷۶

نواب عطا محمد خان د انگریز
سفیر له امیر شیر علی خانه و غوبنېتل
عبدالرحمن خان زوی به سمر قنده
کې وزیر یدی (چهار شنبه ۳۰ صفر
۹۱ ق).
د افغانستان د لومړی جنک
ته پرېر دی خو امیر شیر علی خان

۲۰۱

لشکرکوک الطیفة الوهابیه په عربی
تالیف کړه .

محمد سعید بارکزی قندهاری زوی
کابل کې .
عبدالرسول قندهاری شاعر د مسیر
نامی اووازان نامی مولف د خپل شعر
دیوان جونه کې ۴.

نائب محمد علم خان د ترکستان
نائب الحکومه دامیر شیر علی خان
په امر میمنه و نیوله .

رسید نور محمد شاه صدراعظم
دشمنلي په کنفرانس کې شامل سو.

عبدالله جان دولیعهدی جشن و سو او
په هرات کې سردار عبدالله جان ولیعهد
جان مخالفت و کې ۴ .
په دغه کال دشمالی ولايتو (مرا

Shirif) ماليات پنځه له که روښي وی
او نائب محمد علم به مزارکی ترپونه
جوړول.

شیر علی خان د دربار بنوونکي او
صاحب یا عسکري سکر ترو، چې
دشتزادی اميری یا تشریع الجرایم او د
عسکري تعلیماتنامو او وعظ نامو
مرلف دی. دی د قاضی فضل قادر
ززی او د خان علما قاضی حسن

نورمحمد شاه د دوی مشرانو ته خلعتونه
ورکړه .
امیر شیر علی خان خپل ولی عهد
د سوات آخرنده معرفی کې ۴ او آخوند
هم هغه و مازه او تبریک ئی ورته ووایه
(دوشنبه ۱۴ شوال ۹۰ ق)

صاحبزاده غلام جان د ښیلشیر او
نجر او کم ناب او علی محمد خان د کنډ
حاکم او خدای نظرخان خیل کتووازی د
امیر شیر علی خان په نامه الدافعه
دوست محمد خټک په قندهار کې به
پېښتو بدزمئير او بحرالعلوم او اخلاق

احمدی منظوم کړه .

امیر محمد بن عبد القادر بن
محمد اعظم سليمان خیل دغزني حاکم.
امیر شیر علی خان په نامه الدافعه

۲۰۰

۱۲۸۹ م ۱۸۷۲ ق حمود

قاضی عبدالرحمن خان ملا دقاضی
در فیصل التفرقه بین الضال والناجيہ
رسماله و کتبیله (ادکناب خطي کتابخانه)

۱۲۹۰ م ۱۸۷۳

نائب محمد علم خان د ترکستان
نائب الحکومه دامیر شیر علی خان
په امر میمنه و نیوله .

رسید نور خیوا فتح کړه .

سید نور محمد شاه صدراعظم
دشمنلي په کنفرانس کې شامل سو.

عبدالله جان دولیعهدی جشن و سو او
په هرات کې سردار عبدالله جان ولیعهد
جان مخالفت و کې ۴ .
په دغه کال دشمالی ولايتو (مرا

Shirif) ماليات پنځه له که روښي وی
او نائب محمد علم به مزارکی ترپونه
جوړول.

شیر علی خان د دربار بنوونکي او
صاحب یا عسکري سکر ترو، چې
دشتزادی اميری یا تشریع الجرایم او د
عسکري تعلیماتنامو او وعظ نامو
مرلف دی. دی د قاضی فضل قادر
ززی او د خان علما قاضی حسن

نورمحمد شاه د دوی مشرانو ته خلعتونه
ورکړه .
امیر شیر علی خان خپل ولی عهد
د سوات آخرنده معرفی کې ۴ او آخوند
هم هغه و مازه او تبریک ئی ورته ووایه
(دوشنبه ۱۴ شوال ۹۰ ق)

صاحبزاده غلام جان د ښیلشیر او
نجر او کم ناب او علی محمد خان د کنډ
حاکم او خدای نظرخان خیل کتووازی د
امیر شیر علی خان په نامه الدافعه

دوست محمد خټک په قندهار کې به
پېښتو بدزمئير او بحرالعلوم او اخلاق

احمدی منظوم کړه .

امیر محمد بن عبد القادر بن
محمد اعظم سليمان خیل دغزني حاکم.
امیر شیر علی خان په نامه الدافعه

(د نقیب باغ) د ۱۷ شعبان شپه
درالسلطنه کابل ۱۲۹۴) خپور سو
چی د زمری سر ئو په منځ کسی
کښد سوی دی .

پ رانۍ زو پېښتو د انگریزانو
لښکر کشی دمله کنه پرخوا .
میر محمد شاه بدخشی د میر
احمد شاه زوی د دیوان اشعار خاوند
وفات سو .

سردار محمد یعقوب خان چسی
بندی وله قیده ايله سو او د کابل
حکمران مقرر سو او سردار محمد
ایوب خان هم له مشهده هرات ته
راغنیه .

ددغه کول تقویم د ملا عبدالرحیم
او عبدالرحمن استخراج د کابل د
شمس النهار به چاپخانه کی چاپ سو.
دغه دوه وروپه د عزیز الله اخند
زاده قنده هزاری زامن وو .

د کابل د شمس النهار په مطبعه
کی مجمع البحرين یعنی مقابله حکمت
قدیم و جدید د حکیم او ډاکتر چتین
شاه تالیف چاپ سو . او داله لمبیو
مطبوعاتو بخخه دی .

قاضی طلا محمد د قاضی حسن
خان زوی د پېښتو - فارسی - عربی
لیکول او شاعر او تکه مؤلف په
رالیبرائی نماینده سر نیول چمبر لین
دیوان خاوند او د جواهر النفر -
سلوٹ کروکیوف له سمر قنده هرات
تمدنیه العقول سلوٹ الكثیب مؤلف.
د افغان وار په نامه د جنرال ایبته
ته، ولټیم اټوم ورکیه په ۳۴۶ د نومبر
د انگریز او افغان دوهم جنګ و نښت
او انگریزی لښکر په افغانستان والفلل
سردار عبدالله جان ولیعہ ۱۷

کلن وفات او په حرم باغ کی بنسخ سو افغانستان تاریخ سو
د کابول خطی کتابخانه کی چاپ سو .

د پست تکمیل (محصول چاپارخانه
درالسلطنه کابل ۱۲۹۴) خپور سو
چی د زمری سر ئو په منځ کسی
کښد سوی دی .

اخوند عبدالغفور بن عبدالواحد
(اخوند سوات) لوی نقشبندی او
قادری مرشد او مجاهد د سوات په
سیدو شریف کسی په ۱۲ جنوبری
وفات او بنسخ سو . (ولادت ئی دلوه
سوات په شامیری صافیو کسی د
۱۷۹۰ م حدود) دی د سوات د
ریاست او شرعی حکومت مؤسس
دی .

د سلیمان بن ابراهیم قدوزی
بلخی حسینی صوفی مؤلف وفات .
داجمع الفراید ، مشرق الا کوان ،
ینا بیع الموهه مؤلف (ولادت
۱۲۲۰ ق)

۱۸۷۸ م ۱۲۹۵ ق

په ۲۲ جون ستیلا ټوف د روس
نماینده کابل ته راغنیه . او په ۱۱
اگست دامیر شیر علی خان درباره
ورسیدی او دیوی معاهدی مذاکره
نی ور سره و کړه .

امیر شیر علی خان د انگریز
پېښتو نماینده سر نیول چمبر لین
نه را پریښو چې افغانستان ته راسو
کلټل کروکیوف له سمر قنده هرات
تمدنیه العقول سلوٹ الكثیب مؤلف.
د افغان لیټن د هند ویسرا افغانستان
ورخ لیک ۳۴۶ مخه له لنه نه د
د انگریز او افغان دوهم جنګ و نښت
او انگریزی لښکر په افغانستان والفلل

م پوری خپور سو .
سردار عبدالله جان ولیعہ ۱۷
کلن وفات او په حرم باغ کی بنسخ سو افغانستان تاریخ سو
د کابول خطی کتابخانه کی چاپ سو .

پیور امان الله د مولانا رحمت الله
قائد هزاری زوی د خپل عصر مشهور
صونی او زهد په غرر کی وفات سو.
۱۸۷۷ م ۱۲۹۴ ق

د پېښور په کنفرانس کی د سید
نور محمد شاه صدر اعظم او سر
لیویس بیلی مذا کرت ناکام سول
(۳۰ جنوبری) او سید نور محمد
شاه په پېښور کی هر سو ، او میرزا
حبیب الله خان مستوفی د ملا شاه
پورلے زی زوی د خپل وخت پېښتو او
محمد طاهر سره پېښور ته مذاکری
لپاره ولاپل ، مګر له جمروهه بیئ ته
نگریزانو راواستول .

محمد علام خان وکیل الدوله
پولزی د عبدالله خان زوی په کابل
پر خای ئی ملا شاه محمد قطب خیل
وزیر خارجہ مقرر سو .

عبدالعلی مستغنى د فارسی او
پېښتو مشهور شاعر د ملا رمضان
هو تک زوی د ملا قضا لمسي د ملا
رسول داد کروسمی د کابل په بالا
حصار کی وزیریدی (۱۷ ذی حجه)

د سلطان عبدالحمید له خوا حاجی
محمد حسن خان بگرامی وال د کابل
در بار ته د خاص استاذخی په ډول
راغنی ، او د عثمانی دولت سفیر فوزی
افندی و ، چې مستشارئی هدایت
الله او با شکاتب نی حسین او د ووه
ته غری بی منیر او خیری بیک وو .

د اگریز سفیر په کابل کی ډراب
محمد حسن خان او نائب بی عطا:حمد
خان او منشی بی بختیار خان و .

د لوگر د موسمی فیض محمد اخوند
زاده پېښتو روضة المجاهدین د امير
د قاضی عبدالقدیر (بنوونکی
صاحب بهادر) وعظ نامه نظم کی
(د کابول خطی کتابخانه کی چاپ سو .)

سدوزو او محمد زو احوال لري .
ذیحجی په میاشت یې امیر یعقوب
خن دیره دون نه واسناوه .
د لندن د انډه یا آفیس خطی نسخه
محمد جان خان وردګ، ملامشک
ه د امیر شیر عائی خان به نامه یو
علم انډه، محمد عشان عصافی په
تابل کې جهاد شروع کې اود تپه
مرنجان از کوهه اسمایی جنگونه
وسوهه، محمد عثمان خان شمید
سو .
امیر شیر علی خان له مزاره خپل
آخری مکتوب جنرال کو فمان ته
ت شکنند ته دیوه سیاسی هیئت سره
واسناوه: سردار شیر علی خان
فندههاری - شاه محمد خان وزیر
خارجه - قاضی عبدالقدار پیښوری
ملا دین محمد مشک عالم مشهور
عالیم: وہ جاہد اوملا عبدالغفور لنگری
او محمد جان خان وردګ په جهاد
کابل ته راغل .

برباب عبدالرحمن خایل دعبدالکریم
زوی دېښتو او فارسی او عربی
لیکوال او شاعر دمردان او میدونکی
روندی و .
۱۲۹۶ م ۱۸۷۹
بر افغانستان دانګریزی لبیکرو
حمله اود انگریز او افغان ددوهم
جنګ پیل .
امیر شیر علی خان له کابله بلخ
نه ولایه ۵۸ کلن په پنجشنبه ۲۹ صفر
سم کورمه خپله وبلله، خو پښتنو
له دوی سره دریمه غزا شروع کړه،
او غازی محمد سرور خان چکی دغزا
مشرو .
په کابل کي امير محمد یعقوب
دنیاره لام اوله پرنگیانو سره
غزاوی، چې دپنځی ۵۳ زره لبیک
سو (ولادت ۱۲۳۸) .
په کابله بلخ د
جنرال رابرتس کابل په ۱۲ د
اكتوبر ۷۹ وزیوی .
دنیاک بر بازار دېښتو مجاهدینو
حمله اود ۶۵۳ ۶ نرانګریزی سپاهیانو
وزل . (شنبه ۱۰ جنوی - ۲۶
محرم) .

۱۲۹۷ م ۱۸۸۰ ق
په ۲۴ جولای ۷۹ دانګریز سفیر
کیو زاری کابل ته راغی خو په ۱۶ د
رمضان ۹۶ ق ۳ دسمبر ۷۹ په
۱۷ شعبان ۹۷ ق ۲۷ جولای ۸۰ .
بالاحصار کې و وزل سو او خلکو
په انگریزانو حملی شروع کړي .
جنرال رابرتس له کابله قندهار
انگریزانو بالاحصار وران کې اود ته ور سیدی او سردار محمد ابوب

خان بې نامه په بمبنی کې چاپ کې د نامه په
سردار عبدالرحمن خان لے
پوری وقایع لري .
په وزیرستان کې پرمکین باندی
د پرنګه حمله اود خلکو جهادونه ته
۱۲۸۱ ۱۲۸۱ م ۱۸۸۱
گلاب دین شهید سو .
د پرنګه سره د مومندو جهاد اود
میځنی اومه غزا .
په ذیحجه کې سردار عبدالقدوس
خان هرات ونیو .
د سردار شیر علی هزاره زوی
تیمایم سره، سید محمود کنڑی او
محمد اکبر خان دلال پوری بغاوت
وکیع، سید محمود راولپنڈی ته
وتبنتیدی او اکبرخان په کابل کې
نظر بند سو .
امیر عبدالرحمن خان دېنځه لکو
روپو اخیستلو لپاره ملا ابوبکر او
محمد اکبر تاجران دېښور کمشنر
وټه فیله ته معرفی کړل، دغه خط
دېښور په موزیم کې دی (۲۷ صفر
۱۲۹۸) .

امیر عبدالرحمن دهند دویسا په
خواهش جنرال میر احمدخان د
افغانستان په وکالت په ډهلي کې
مقرز کې اود ویسا په نامه یې په
۲۵ صفر اود پېښور دکمشنر په
نامه یې ۲۷ صفر مکثوبونه ولیکل
(دېښور موزیم) .
میر محبتی الفت دمیر مرتضی زوی
په کابل کم ۷۴ کلن وفات سو .
(ولادت ۱۲۲۴) د فارس سی نسه
شاعر .
دا ملا عبد الله بن مراد محمد بدخشی
وسمی خان بارکزی زوی خپل (تاریخ
سماطانی) دامیر محمد ابوب خان په
شاعر دخیل شعر دیوان ترتیب کې .

سردار غلام محمد طرزی د خپلی خای بی سردار نور محمد مخدان دسردار کوزنی سره دهند کراچی ته فرار سو.

دبرگه بیرنات په افغا نستان کمود ۱۸۳۸ تر ۴۲ میوری احوال په ۱۱۳ مخه کی په بمیش کی چاپ سو قاضی عبد الرحمن دامازو گپه هی (مردان) افسانه دلپذیر په پېښتو نظم کړه.

۱۸۸۱ م ۱۲۹۹ ق
انکریزانو په اپریل ۸۱ کی قندهار امیر عبد الرحمن ته وسپاره او دی بیرته په ۲۲ محرم ۹۹ کابل ته جنرال فرا مرز خان هرات ته مقرر سو.

دشوال په میا شت کی ناظر محمد عبد الله حمن خان نهعراض وکی چی مرو په افغا نستان پوری ونبلوی (لکه پخوا) بر شلجو تره کو باندی دامیر دلنسکرو بزی اوکنه نیول اود میمنی دوالی رایتوول لهشنوارو سره دامیر دلنسکرو جنک.

۱۸۸۲ م ۱۳۰۰ ق
دانگر بیزانو یو مسلمان نماینده عطاء الله خان په کابل کی مقررسو، تر دی وخته گریفن او قاضی عبد القادر بیښوری په پته په کابل کی وو.

۱۸۸۲ م ۱۲۹۹ - ۱۲۱۷ ق
محمد تقی بن حسین هروی عالم، دنهایت الامال او توضیح الحساب او عیون الا حکام مؤلف دروند وخت. وردګ اودعاصمت الله خان جبار خیل سردار عبد الرحمن سول خان دقندهار کوزنی او نور دری زره ته بندیان کړل.
۱۸۸۳ م ۱۳۰۱ ق

امیر عبد الرحمن خان، محمدجان خان اتیا زره روبي اود حکومت لس زره د ربيع الاول په پېڅلسه امیر

په قند هنر کی دمنز لباغ او د روسانو دتجن رود مجاري دههات شدهان غربی سیمی و نیولی. جلال آباد دشاھی باغ و دانونه.

انگر بیزانو دکرته قوله سیمه و نیوله.

امیر عبد الرحمن خان شغنان او روشنان نیول.

دگور چا کوف پر موافقه نامه باندی دافغانستان په باب کی خبری وکړي دلوی عبد الرحمن قند هاری د سراج الاخبار مؤسس په کابل کی

دانگر بیزانو او روس ګډه کمیسیون دافنا نستان دشمالی او غربی سرحداتو دهاکاو لپاره مقرر سو.

او امیر عبد الرحمن خان په پېښبه ۶ ذیقعده ۱۳۰۱ د دی کمیسیون د

منلو فرمان صادر کی ۱۳۰۱ او خلکو ته ائی هدایت نامه صادر کړه.

سردار غلام حیدر خان په دهند په دیره دون کی وزیریده (۲۱ حمل

۱۳۰۱ شن ۱۲۶۶).

سردار محمد ایوب خان په تهران کی و دمیمنی دوالی دلاورخان په غوبنسته له تهرانه پهه د دغو مشرانو سره مشهد ته راغی (۱۰

ربيع الاول) سپهسالار حسین علی خان جنرال پرویز شاه خان.

خرشید خان لوی ناب سردار محمد هاشم خان - قاضی عبدالسلام خان - عبد الله خان ناصر احمد علی خان - مکر دغه ټوله دایران حکومت د

انگر بیزانو په غوبنسته نیول او په قوچاق کی نظر بند کړه.

په دغه واقعه کی دلاور خان هم په میمنه کی یاغی سو، خو امیر

دقند هار داځکرو بیښورنست او بیرته امر منل.

دینجشییر دخلکو ولاپیدل او ددوی بیرته ارا مول.

عبد الرحمن خان میر محمد حسین خان هلتله والی وتاکه او میمنه آرامه سوہ

قرارداد عملی سواؤ دهنے ذوالفقار
دجلال آباد شاهی پاگ دعبدالسبحان
خان په مهندسی جوب سوو
او مروچاق افغا نستان ته پرینسپول
امیر عبدالرحمن خان خپله پند
سروه .
امیر دنیا ودين په کابل کی دروژی
نامه دنیا ودين په کابل کی دروژی
په میاشت کی وکبله (د کابل
صدراعظم) په دیره دون کی
دخطی نسخو کتنا بخا نه او هم د
کابل چاپ دامیر لینکروتول لغمان
کابل کی ع .

رضوان الله رضو ان ماما خیل
دھوتی مردان او سیدو نکی فقیه او
طبیب او دینتو شاعر او لیکوال
طب اکسیر په پینتو و کینس .

دانگریز او روس دسرحد و پیشو
پلی په نو مبر کی بیا سر ولیدل
او د افغان - روس دسرحد لومری
خانی بی رسم او درا و ه .

کرنل ستیوارت انگریزی منصب
دار دهرات استحکام و کتل ۱ و
خلور لکه کلداری بی داستحکام
او سرحد قرار داد په جو لایی
لپاره ور کړی .

ملا مشک عالم دین محمد اندی
ددوهم جنگ لوی مجاهد په پنجشنبه
پسو .

اندی او غلجو اقوامو دعلا مشک
عالی دزوی ملا عبدالکریم په مشری
سر واخیست .

قاضی سعد الدین خان دهرا ت
چکهان مقرر سیو .

سردار نورمحمد خان دو لی محمد
خان زوی په خو سست کسی
قا ضی عبد الواحد صریر د

سمنگان شاعر او عالم او خطاط
هرات کی یاغی سوول ، او د سردار
کلن په بخارا کی وفات سو . (۲۲
محمد ایوب خان راتک هرات ته
شوال) سردار غلام محمد طر ذی
ناکام سو لو خان بی په مشهد کی
انگریزا نو ته وسپاره چسی

دکنار او کبیر دکا فرانو حمله
پر عزی شنک او د لغمان دحاکم
سردار گل محمد خان په مشری د
دوی شرنه .

محمد علی غریب دسید علی زوی
دیپینمور دسیمی او سیدو نکی عالم
دینتو او فارسی شاعر دهیر و عربی
کن بو حاشیه لیکونکی زوندی و .

۱۳۰۱ م ۱۸۸۴ ق

(۱۵ جمادی الاولی ۱۳۰۱ مارج)
سید جمال الدین افغانی په پاریس
کی دعروة الوثقی جریده به عربی
خپره کړه .

دوهمه طبع ئی په قاهره کی
۱۳۲۸ ق د توفیق مطبع ۲۳۲ مخه .
دامیر عبدالرحمن خان پېپل خط او
انشا دهرا حکمران محمد سرور
خان ته یوه مفصله هدایت نامه
صادره سوہ .

۱۳۰۲ م ۱۸۸۴ ق

سر پیتر لمسلن انگریز د سرحد
و بشاؤ دلی مشر هرات تهور سید او
د افغانستان له خوا قاضی سعد الدین
خان ورغیه .

انگریزا نو دکو ته دریل لارجوهه

کړه او روسا نو پل خاتول و نیویه .

انگریز عبدالرحمن په پنجشنبه
سول .

دا سوات او بنیر دخلکو نما یند

گان امیر عبد الرحمن ته راګل او
امیر د دوی اطاعت و مانه او د
افغانستان دساتلو اطمیانی ورکه
جلال آباد ته را ور سید .

انگریزا نو دروسانو دیپیش فت د

تروس او انگلیس د شمالی

لشکر کو ته راوسنل .

هندوستان ته ولاپ سی .

دهوتکو اوتره کو ولاپیدل او نسخه)

ددوی رایتول . دآنوند ملا نجم الدین
الواعظین او قصص لا نبیاء نظم
کپول .
۱۸۸۷ م ۱۳۰۵ ق

روسانو کر کی ونیو .

دروسانو او انگریزانو حکومتی
د افغانستان او روس د سرحداتو
پرویشنہ باندی آخرنی موافقہ و کره
ملاؤی الله تیراهمی دقیابلو مشر مه
سو .

شاه ابو الفیض او شا محمد
خان دروازی مشران او ورو نمہ

سردار عبد الله خان دققطن حکمران
ته نسلیم سول او کا بل ته راغل
امیر عبد الرحمن جلال آباد ته
ولاد .
مفتی عیسی مخدوم دنیاز محمد
بلخی زوی ، عالم او شاعر په بخارا
کی مه سو (دده ولادت ۱۲۴۲ ق)

مفتی عیسی مخدوم دنیاز محمد
بلخی زوی ، عالم او شاعر په بخارا
کابله د بلخ و لایت ته رهی سواو
په مزار شریف کی دتو پک وار پو
وسو خوشطا ولاپ او امیر زخمی
وتبنتید .

امیر عبدالرحمن په ۱۹ دصرفر
له کابله د بلخ و لایت ته رهی سواو
په مزار شریف کی دتو پک وار پو
چاپ سو .
سید فخر الدین مجذون شاه د
نسو .

سید هاشم کابله زوی دبوستان
خیال شاعر (طبع لاهور ۱۳۲۸ ق)
صادر کی چن انگریزی
دکابل په ده افغانان کی مه سو
درید خای جو پ کی .
۱۲۴۲ ق)

په باجوی کی دجنیوں دعمراخان
او ددیر دخان جنگ .
سینگیانو پر کور می بیايرغلونه

کی اخلاق حمیده ه کتاب دسلطان
عبدالحید په نامه و کیپس .
له پرنگی سره دسیدنیم
خان زوی دیورپ جفرا فیا له عربی اکوتکی کی .

سعد الله دغلام حضرت قند -
هاری زوی خپل تفسیر کشف
المحجو بین عن خدی تفسیر الجلالین
خان علو م سعد الدین خان
قاضی القضاط دازالة الشین فی حق
تالیف کی ۶ .
دغلجو بنور بنت آرام سو او په
الو الدین رساله دحضرت محمد(ص)
کونه کی صافی و بنور ید ل .
دوالدینو دایمان په باب کی و کنبله
(دکابل خطی کتابخانه) .

د مالیاتو او رسمي دفتره اصلاح
او فرد په کتاب تبدیلول .
دانگریز دسفیر کرنیل عط الله
خان پرخای محمد افضل خان گنہه
جاري سو .

جنزال میر احمد خان دافغا نستان
سفیر په کلکته کی مه سو او پرخای
یو دده زوی کر نیل ولی احمد خان
هلته سفیر مقر ره تو .
په ۲۲ ذیقعدی امیر عبدالرحمن
خان له مزار شریف په خخه کابل ته
را ستون او شاغاسی محمد سرور
خان دھفه خای حکمران و تاکل سو
سول .

په باجوی کی چی ددیر خان او
عمراخان جگه نبنتی وه ددیر خان
ماتسو او عمراخان ددیر و نیوی
(جون) .
۲۱ شوال)

دهزاره قبا یلو یاغی توب او د
عبدالرحمن خان نکاح کړه او کابل
نه راګله (جون) .

سید دکابل دچند اول او سیدونکی
زوي دکابل دچند اول او سیدونکی
چی دسر دار محمد اسحاق سر .
سمرقندته فرار سوی و داغفانستان (جولانی)
دمتاخ و پاچها نو تاریخ لیکل اوږدکی عسکری مشرو .

روسانو دېنجهه مرکز تخت بازار
(رمضان) دده ولادت په کابل کی
چو لایی .
۱۲۶۷ ق و .

دارمستر مشهور فرا نسوی
مستشرق خپل پښتو کتاب
د پښتو نخواهار و بسرا رد
(جولانی) .

جنوبی سرحداتو په سرحدا ۱۳ ری
مقرر سو .

د تاشقراں دباغ جهان نمادو دانه
کار داستان محمدشاه په مهندسى
پای ته ورسید .

میر سلطان مشهور ظالم کاردار د
امیر په امر په پغمان کی په و نه
وخرول سو .

اعلیحضرت امân اللہ خان دیغمان
درره زرگر د حاجی اسد خان په
کورکی وزینیده (۵ ذیقعده ۱۳۰۹ق)
حکمران مرسو (۱۶ ربیع الثانی) دېچښبې شپه) .

د کابل په ماشین خانه کی مړلتن
دن اوګۍ مشر صفرد علی خان په
او استورت نومی انگلیسی انجنیوان
مقرر سول اوپه کارتوسو جوړولو
تسليم سو .

سردار ده فند هار حکمران سو .

جنرال مکلين انگریز په هشتادان
دکوهات خان چې انگریزا نو ته

پورته سوی دده د ایلولو لپاره

دمیران زی سالار جنرال لوکهارت
هنټوته ولپرل سو (۱۷ جنوی) .

محمد شریف خان د دیر رئیس

یل سو .

سردار محمد عزیز خان دبلخ والی

مقرز سو .

خرخی سپه سالار اسمار ونيو .

مولوی احمد جان قند هاری په

قلم دھکومتی فاغدو کتابچه ۲۳ فقری

دربوک کاکرو د انگریزانو سره

جهاد شروع کی، او سربرا برست سنه

یمن ددوي مقابلي ته و ګومارل سو

(جنوری) .

غلام رسول خان دکرنیل ولی

احمد پرشای به کلکته کی دافغانستان

ابریدی په لبکر کی واخیستل
(جنوری) .

سردار ګل محمد خان دشرقی او میرزا محمد نبی واصل دمحمدهاشم

علی محمد خان دلاجوردو او سرپو
د تان آمر مقرر شو .

په قند هار کی دربا ولویده او د

هزاره جات شورش جاري و .

انگر یزانو دکورمی سیمی و نیولی

او توریان ئی ایل کړل .

دربيع الاول به (۱۶) امير فرمان

سادرکی چې کافرستان دی ونيول

سی او سپه سالار غلام حیدر خان

خرخی په لبکر کشی پیل وکی ع .

سردار محمد علی خان دفند هار

حکمران مرسو (۱۶ ربیع الثانی) دېچښبې شپه) .

د کابل په ماشین خانه کی مړلتن

او استورت نومی انگلیسی انجنیوان

مقرر سول اوپه کارتوسو جوړولو

تسليم سو .

سردار ده فند هار حکمران سو .

جنرال مکلين انگریز په هشتادان

دکوهات خان چې انگریزا نو ته

پورته سوی دده د ایلولو لپاره

و تاکل .

دکوهک سوری کول ختم سوه او

د هارج په میاشت کی دهند سپه سالار

فتخان کی ع .

دسر دابرت سنه یمن له خواه

زو ب دېښتو او کاکړه انو د ایلولو

لپاره انگریزی لبکر او استول سوه .

په الظام موقوف سو . (ستمبر) .

د افغا نستان او انگلینه دوالش

شپیر (نې) او وانه ونيول اولاړی بې

چوړی کړي (نومبر) (ربیع الاول) .

لچوړد او هم وپه، یاقوت، دارچو

کابل دشاهی مدرسی مدرس ۹۵ لرگی به له افغا نستان نه وپه .

کلن وفات سو (۱۶ ربیع الثاني) .

کلیات په کرا چې کې د خپل زوی
محمد زمان به خط چاپ کړي .
د امیر عبدالرحمان ګرده مسلح
عسکر ۴۰۰ ر ۱۴۸ ته رسیدلی چې
ایله جاري هم ورسه شامل دي .
مهتر اعلان الملك ډچترال حکمران چې
دامیر شیر على خان سرهې بنسه
سوه دامیر تنخواه ۱۸ ګلداری مقرره
روابط لول وفات سو .
دجنرال سر لاکھارې پرنگی لنگری
د توچې پر سیمه ورغلې، پښتنو د
محی الدین ملاپونه په مشری په
غزا لاس پوری کې او غازی
گلستان خان دوړ شهید سو .
په همدغه کال دشکتوی غزا
وسوه چې پښتنو ۱۳۲۵ پرنگی سپاهیان
او ۹ ته لوی افسان ووژل اوغازی
شیرعلی خان له ۲۵۷ تنو پښتنو
سره شهید سو .
غلام محمد پوپل زی ډچار سدی
او سیمونکی دمولانا حالی مدو جزر
اسلام په پښتو منظوم او محمدی
قاعدہ یې ولیکله .
ملامحمد جان پیښو ری په پښتو
ورقه ګلشاهه قصه ممتاز - شهرزاده
پیرام ګل اندام او نوری قصی نظم
کړي .
ملا نعمت الله نو بنیاری زبردست
قصصی پښتو شاعر دلیلی مجنوون
فتح خان - موسی، ګل مکن او نوره
کتابو نظام ژوندی و .
د ۱۳۱۱ م ۱۸۹۳ ق
ډمالستان دورشو ګانو تاکنه د
کوچیانو او هزاره ګانو تر منځ .
دیورنې دهند خارجی سکر تر دهند
او افغانستان دسرا دهند دهند په
دکابل دعیدگاه مسجد د دهند
کار په دو شنبه ۱۶ شوال ۱۱ ق
داستاد محمد اکبر بن استاد محمد عمر
په معماري شروع سو، چې په ۹

زوي دامیر شیرعلی خان او امير
عبدالرحمن خان دبیرالملك اوددری
تکره شاعر په کابل کې وفات سو .
(بنجشنې ۱۴ شوال) دشعر دیوان
لري .
ددبار خوش نویس مقدر سو .
دولت کاتبانو ته امر وسو چې
متشابه کلمات دی په حرکت (زور)-
زیر- پیښ (لیکي).
دچترال شیر الفضل خان دکابل
در پار ته پناه را وړه .
دمینی کلا او د تل عاشقان برج
ترمیم سوول .
ملا فیض محمد هزاره دسراج
التواریخ مولف دملا محمد سر ور
ساکری په سپارښت په تاریخ لیکلو
و ګمارل سو .
دامیر یکائی پښه تخم په جلال آباد
اولغمان کې وکول سو .
په کابل کې دمسټر نارنتن په
مشتری دخمنې کارخانه جوړه سوه .
سردار کاکو جان دفیر محمد خان
زوي چې دسردار ایوب خان سره
ایران او بغداد او هند ته فرار سوی
و بیر ته وطن ته را غې .
کر نیل بیست انگریز دکشک او
چهل دختران د افغان نۍ روسي
سرحداتو دهند دهند لپاره دهرات شمال
ته ولاړ .
انگر یزانو واړه - ګومل - دوړ
و نیوں .
محمد اکبر خان دلایلوری مومند
خان تسليم او په کابل کې میشته
کړ سو .
تولو محمد روزه دسن په لحاظ
نروته له ۲۰۰ تر ۴۰۰ روپا و پېښو ته
۳۰۰ روپی نسبی کالني تنخواه مقرره
سوه په دی شرط چې د حاجی جمال
نیکه له نسله وي .
سردار غلام محمد طرزی خپل
مقدار سو .
په کابل کې دمهمان خانی باغ او
وداني ذاتان ولی محمد قندهاری
په معماری جوړه سو .
تاجو خان ساکری دېشت رود د
کوچیانو مشر مړ سو .
لو هړی پلار ددو لټ لخوا د تجارت
دانکشاف لپاره تاجرانو ته تقاوي
ور کول سو .
سید عطا محمد شاه قند هاري
خطاط دجما دی الثانيه په اومه

جمادی، الاولی ۱۳۱۵ ق ختم سو.

مساجت ۴۳، ۶۸۰ فت ۷۷ گندیده
مناری په ۳۴ فت لوپتیا، رواق
۴۴ فت.

نوی ونی او نوی زرا عنی تاخونه
اود مرغانو نسلونه په افغانستان کی
چباره سو.

دامیر عبد الرحمن فارسو رساله
مرآت العقول په کابل کی چاپ سو
۵ ذی حجه (۱۱).

مولوی احمد جان الکوزی اساس
القضات گرده ۱۳۶ قاعده دوهمه پلا

په کابل کی ۱۲۳ مخه چاپ سو.
بیر احمد علی شاه قندھاری چشتی
صوفی شاعر د دیوان خاوند په
امرتسر کی وفات سو (۲ رجب ۱۱ ق).

دقنده هلار تاجر دوست محمد خان
عبدیله توخي زوی په کراچی کی
تجارتی نماینده مقرر سو او ۱۸ فقری
هدایت زامه ور کره سو.

میرزا عبد الله قندھاری کاکر د
او کابل ته راغی.

شیر محمد خان گنله پوری
جنرال تاج محمد خان بدخشان ته
پېښتون دخور شید جهان په نامه د
ولاء، چې هلتنه دشغنان پر سرحدو
لاهور کې چاپ کړي.

دوزیر سtan دواهه په غزا کی
سرحدونه له روس سره وکتل اود
چترال له لاری هند ته ولاء (دربيع
آخر) او بیاپه ۲۰ دجمادی الاولی
و وزل سو.

مولانا همز الله په مشري دعکین
دریمه غزا (۲۱ دسمبر)
۳ دجمادی الثانيه دقندھار له لاری
هند ته ولاء.
ملک امیر محمد خان لوگری د

قاضی نقیب الله دقاضی میر جمال
کنټی زوی دخانملا قاضی عبدالرحمن
اوغازی مہتر امیر الملک ئی په
مدراسس کی پندی کې.
دمله کنه په ګندوکی دانگری زانو
او پېښتو جنک اود رانی زو سره
معاهده (۱۲ ستمبر ۹۵)

امیر عبد الرحمن خان دخیل کتاب
پندنا مه دنیاودین لو مړی برخه پېڅل
خط ولیکه (کاپل دروزی میا شست
اصل نسخه دکابل دخطی نسخوبه
کتابخانه کی ست).

دسر راپرت سندی یمن ژوند او
کارونو کتاب دهښی تهارن ټون په
قلم له لند نه ۲۹ فصله ۷ ضمیمی
خپور سو، چو دافغان او انگلیس
د دوهم جنک بنه تفصیلات لوی.
میر دار ولی محمد خان مشهور په
لاته دا پیر، دوست محمد خان زوی
مکلن په اهر، قسرو یکی مرسو.
(ولادت ۱۲۴۳ ق)

۱۳۱۳ م ۱۸۹۵
شهزاده حفیظ الله دامیر عبد الرحمن
زوی، مه سو (دربيع الثاني، لم پری
ورځی)

سیدار خصر الله خان دلنهن لته
سفره دکربچې، قندھار، له خلو په
پېښنه ۲۹ جمادی الاولی کابل ته
راغی.

عمران خان بلجوری، دقندهار او
ضیاء الملہ والدین لقب غوره کې
او سکه یو هم بدغه نامه ووھله.
هند له لاری حج ته ولاء.

امیر محمد خان دقندهار، حکمران
ملاپوندہ په، وغیرستان کو د
ملکووندہ په، دنگری زانو سره ونبست او بیا کابل
ته راغی او افغانستان ته یې ده هجرت
درخواست، وکې.

په قندھار کې هوا ته او نور زوی
سپناهیانو جنک سیره، وکې او پرس
عبدالرحمن خان علوم میر سو، او
بر ګډ محمد صادق خان په بلواو کړه
بعبدالودود زوی په دکابل په شرعي
چو په ۲۵ دلوی اختر کابل ته محکمه کی دده پرخای مقرر سو.

۱۹۰۱ م ۱۳۱۹ ق

امیر عبدالرحمن خان دکابل په باغ بالا کی د نقرس په نارو غشی پسله ۲۱ کالو امار ته مې سو ۱۹ جمادی الثانیه ۱۳۱۹ ق = ۱- اکتوبر ۱۹۰۱

په ۳ دا تنو بر دده مشر نړۍ حبیب الله خان په کابل کی پر تخت کښیو ست دده امارت ۱۸ کا له و، له ۱۹۰۱ شخه تر ۱۹۱۹ م ۱۳۱۹ ق = ۱۲۲۷ ق پوری.

په ۹ د نومبر دهند شمالي غربي صوبه د هندوستان په قانون کی داخله سوه.

دسر دار محمد نادر خان کو رنۍ له دیره دونه کابل ته راغل.

ملا رمضان د ملا قضا هوتك زوي د عقلى او نقلى علومو استاد ۷۰ کلن په کابل کي وفات سو (۷ ذي حجه) مشهور مجاهد عالم او مرشد ملا نجم الدین کاکه (دهنهی صاحب) په هله کي وفات او بخش (قاهره ، العلم العثماني) ۱۹۲ مخه. سو (۲۱ رمضان) الرضى الى الله امير حبیب الله ټول مفرورين چو حسین خان کابلی شاعر خلیل دیوان انيس المخزونين ترتیب کیه ده جمع النصایع په ۱۳۱۶ ق لیکلی و (جمدادی الثانیه).

ملا عبدالباقي افغان خپل کتاب په قلم دوه ټوکه (لائف آف امير عبدالرحمن) له لنډه نه چاپ او خپل سو چې فارسي ترجمه ئىسى د (تاج التواریخ) په نامه دوه ټوکه تبیین الواجبات لتخیریب العادات په فنیده هار کی په پښتو نظم کیه.

په افغانستان کی کاختن او وبا شیز ازی به قلم له مشهد چاپ سو (۱۹۰۲ م ۱۳۲۰ ق).

انگریزی استاذی سر هنری دا بس دافغان - روس د سرحدا تو

۱۹۰۰ م ۱۳۱۸ ق

روسانو د ۲ فروری په یاد داشت کی انگریز ته وویل ، چې له شمالي سرحداتو خڅه د افغانستانه سره مستقيمه روابط قايمول غواړي .

سردار غلام محمد طرزی افغان شاعر او مؤلف او هنرمن دشام په دمشق کی وفات او بخش سو (د جمعی شپه ۱۵ شعبان ۱۸ ق) دافغا نستان ګوده تجارت

۴۰۰ د ۱۵۶ رو پی ۹ وی میرزا محمد عبدالقدور خان کابلی (او یماق مغل) کتاب په هند کی

وکیبین چې د افغانستان او هزاره او مغولو احوال او قبایل پکښی لیکل سوی دی . (د امر تسر چاپ ۱۹۰۲ م)

د سید جمال الدين افغانی تتمة البيان في التاريخ الافغانی کتاب په عربی په مصر کی چاپ سو (قاهره ، العلم العثماني) ۱۹۲ مخه. میر محمد عثمان بن قاضی میر حسین خان کابلی شاعر خلیل دیوان انيس المخزونين ترتیب کیه ده جمع النصایع په ۱۳۱۶ ق لیکلی و (جمدادی الثانیه).

د منشی سلطان محمد هندوستانی په قلم دوه ټوکه (لائف آف امير عبدالرحمن) له لنډه نه چاپ او خپل سو چې فارسي ترجمه ئىسى د (تاج التواریخ) په نامه دوه ټوکه د غلام مرتضی خان او حسین علی شیز ازی به قلم له مشهد چاپ سو (۱۹۰۱ م) او بیا په بمیئی کی په (۱۳۲۲ ق) دوهمه طبع لري .

له پرنگی سره دمده خيلو وزير او غزاجي ۵۳ تنه شهیدان سو او ۹۵۷ تنه پرنگیانی بی ووژل . عباس خان دسردار سلطان محمد خان محمدزی زوی جواهر خمسه یا عناصر اربعه په بحر متقارب مثنوی منظوم کره (دکابل خطی کتابخانه) دی دګل عباسی او یوه تفسیر مؤلف هم دی .

سردار احمد خان د امير دوست محمد خان زوی دفارسی شعر دیوان لرونکی ۷۰ کلن وفات او په پیښور کی بخش سو (ولادت یسی ۱۲۴۷ ق) .

۱۳۱۶ م ۱۸۹۸

صاحبزا ده حبیب الله فاروقی عشرت قند هاری په کابل کی فارسی شراره عشق نظم کیه (غره رجب) په بونیر دپرنگیانو بله حمله. دمیر بشیر خان ملک دین خیل په مشري په تیراه کی یو حکومت غوندی جزو سو او دھرمونی نو ټونه کی جاري کره، خو تر شپږ و کا لو وروسته بشیر خان افغانستان ته راغنیه .

۱۳۱۷ م ۱۸۹۹

د شهر آرا برج او باغ په کابل کی د امير عبدالرحمن په امر جوړ سوه .

دھمکنو غزاوی له پر نگیانو سره .

دسوات دپن زامنون عبد الحنان او عبد الخالق په مله کنه کی دپرنگی سون (ولادت نه ۱۲۲۵ ق) .

خلی په ۱۹۰۲ - ۱۹۰۳ م کې، بیداله ۱۱۶۰ تر ۱۲۱۳ ق. د. پیوری د نوید کړول .
افغانستان وله قنون لسوی (قومی) له شلمه کابل، ته د محمود طرزی پرس دهندلي (پرس دهندلي) دلا کتاب د دهند په رفیق اخبار، کود هم، له اکتوبر، تو مولانا خال، محمد حسنه دفارسي، ټومبر ۱۹۰۳ م بوریغبور، سویدي، قاجیک زوی، به مزار شریف کې سردار، عنایت الله خان د امیر، وزپریدیع .

سید ضیاء الدین، د. عربی اقام په بلنه هند ته ولاي (۱۲۰ د سمبر)، المسالک، فی، تدبیر الممالک، په محمد یوسف، اشنغری پښتو پنش لیکونک، د توبه لالنصوح، قصہ له فارسی ترجمہ کې .

سردار عبدالله خان توخته د ازدو خڅه، ترجمہ او چاپ کړه .
عبدالرحیم، زوک ملکونک، نائب سالار، حاجی محمد محسن قند هاری او د مزار شریف نائب الحکومه و مخلص په شباب چې په ۱۳۰۰ ق. لما قند هاره فرار سوی و خپل د پشتر دیوان ائی تکمیل کې (دهند پنځایه طبع ۱۲۲۸ ق) .
مکما هون، دانګر یزني، دلی، مشن په سیستان، کن، داغفانی، سرحداتو خانی و دروله .

شيخ عبدالوهاب د مانکو پیر د دارالعلوم، حبیبیه (او سنی سولات د انوند خاییه، د. توپشار په حبیبیه، لیسله)، لوړی، عالی مكتب، بلنکو کی وفات او، پښخ سو .
په کابل کی پیرافت، سو .
میرزا یعقوب على خافی کابلی، پورخ (پادشا، هانم تاخیر افغانستان) اانګریز اټو، د کوتعمه او نو، شکن، پېښه وکیونکو د مانکو پیر د کتاب و کیښ .

دوه توکه د کابل، طبع ۱۳۳۴ د ۱۳۳۶ ش .

امین، حبیب الله خان، د توپوزه زاره محمد عزیز خان د سردار، شمس الدین گاتو، فرازیانو د معلمی او وطن ته ده بیرته راتک، فرمان، صادر کې (۱۳۲۱: ق = ۱۳۸۲: ش، سردار، خانه زوی دبلنج، نائب للحکومه او د فارسی شعری، دیوان، خلونه، وفات او په

مزار شریف کې، پښخ سو .
حیدر الله اخوند زاهد، (، حمید)، د پښتو شلقصو او عالیم، د مسید، د ټول خپور سو، او د دولتی، کارو، شریف او سیدونکی وفات سو .

۱ - سردار، ناصر الله خان د مولوی، رحیم، پسخن، خپل، کتلب، دولت، د رافیه (اړلو) و کیښ، چې نائب السلطنه په لقب چې د پاچا

- ۱۲ - دشروع او حقوقی مرافعه تو .
- ۱۳ - شهززاده، عنایت الله خان د اټو، دعووا، وو پلزاره د (۲۲۰) تسو معین السلطنه په لقب د سردار، اعلم، وو یوههله د (میزان الشرع) نصر الله خلن نائب . په نامه جوړه سوه چې مشر ئی
- ۱۴ - شهززاده امان الله خان د میو علی جان خطیب او نائب ئی عین الدوله په لقب .
- ۱۵ - سردار عبدالقدوس خان د د دستورالعمل میزان الشرع، ایشک آقا سو د اعتمادالدوله په سرو سه کاو، کوی (د امیر، حبیب الله مهر) .
- ۱۶ - میرزا محمد حسین خان په ۱۳۲۳ م ۱۹۰۵ د ۲۴ ق .
- ۱۷ - لویس ولیم ډین د هند خارجه سکریتر کابل ته راغي او د امیر جرنیل .
- ۱۸ - خو شدل خان لوی ناب د کابل نائب الحكومة .
- ۱۹ - سردار عبدالوهاب خان امین المکاتب سو، چې، قول د نائب الحكومة ګانو، تر اختيار لړو .
- ۲۰ - لیکونکه به ده ته راغن، او، نائب، د سراج الاخبار د الجمن، السلطنه یا پاچاته به ئی و ډا ندی عبدللروف خلف، قند هاری، په مدیری کوی .
- ۲۱ - سردار محمد یونس، خنان، د سراج الاخبار افغانستان، لو، مړی، امین، ده ته راغن، او، نائب، د سراج، السبط، یعنی د تجارت شماره، خپریدل، پیشتبه ۱۵ باشیانو او، بندو، ډانو، او، قلشنله، ڈیقده ۲۳ ق. ۱۱ جنوری ۱۹۰۶ م باشیانو مشن .
- ۲۲ - (فقط یوه، شماره نشو سویمه) .
- ۲۳ - سردار محمد نادر خان غنډمشو مشن .
- ۲۴ - محمد شهاب الدين، خان ګلپه خان، ناظر محمد صفر خان خپل، تاریخ (افغانه) دو، توکه په اردو، المین، الاطلاعات، چې، د میزان سو او اخبار چیانو مشن و .
- ۲۵ - سردار عبدالله خان قوم دایران، دامین، الزکات، په لقب دهلمند داوبویه و یشه کې د کې .

محمد یوسف ریاضی هروی د وویله، امیر دی کالج ته ۲۶ زره تلداری اعانه ورکره او د لاهور کالج ته ۲۰ زره روپی اعانه ورکره او بینیادی پېچل لاس ټبیینېو په ۷ مارچ له هنده وطن ته راغي . د عبدالباقي افغانی کابلی عالم دژوند وخت، دی دمشق ته تلای و یوه رساله لری : رساله فی الاحذ بخبر البرق لاثبات ر رمضان و غیره لوړی طبی مكتب په کابل کی جوړ سو .

تالیف په لندن کی چاپ اوڅپورسو د کتاب د افغانستان مفصل جغرافی او اجتماعی معلومات لری . ۲۱ مئی ۱۸۲۵ - ۲۰ اکتوبر ۱۹۰۶ م ۱۳۲۴ ق

دهنري جارج را ورتی مشهور پښتو پوهاند او مورخ او پر پښتو افغانستان په دوره دژوند دوزه دوزه . یو خوتالیقات یې : (۱) پښتو ګرام په ملکه افغانی دهنده سره وکړه . ۱۸۲۶ شن . (۲) پښتو لغت دوهمه طبعة ۱۸۶۷ م دزخه خيلو اپريدو غزاوی له پرنگي سره په اوږدي بازار کي . ۱۸۶۴ م طبعة (۳) ګلشن روه ۱۸۶۰ م (۴) د افغانی شاعرانو منتخبات د ۱۸۶۴ م طبعة (۵) طبقات ناصری انگریزی ترجمه ۱۸۸۱ م .

۱۹۰۷ م ۱۳۲۴ ر ۲۵ ق
امیر حبیب الله خان دهند د ویسرا لاره منتهو په بلنه هند ته ولاړ (۲ جنوری) .

د په ۱۶ جنوری غره ذوالحجہ ۱۳۲۴ دعلى ګړ اسلامی کالج وکوت هنټولام (تاریخ بلوچستان) په لکنھو کی چاپ کی ۶ چې دبلو خو او په فارسی دده استقبا لیه قصیده پښتنو تاریخ دی .

بیان کی پله خورا بنه خط (ریاضن الا لواح) دامیر حبیب الله لپاره تالیف کی ۶ (عکس چاپ کابل ۱۳۴۶ شن) .

۱۹۰۹ م ۱۳۲۶ ق
دانیه کوټل غزاله پرنگی سره . جی- یې تبیت TATE د افغانستان او بلوچستان او ایران د سرحدونو دسفر کتاب ۹ بابه مصور د نقشو د نهمه غزا ونبسته . په لندن کی د افغان ا نگلیس د دوهم جنگ تاریخ چاپ سو . د املاعزم الله عز انصاری بلخی عالم او شاعر په صالح آبادکی وفات سو .

۱۹۰۹ م ۱۳۲۷ ق
دماړچ په میاشت کې د اخوان افغان دیسیاسی او مشرو طیت غوښتو نکی ډلی غږی ونیول سو . شاپسند محمدزی پښتو شاعر او مولوی محمد سرور واصق قندهاری او دده ورور سعد الله قد هاري دمولوی احمدجان کوکوی زا من او لعل محمد کابلی او جوهر شاه جنگونو پهلوان او پر پښتو بشار غور بندي او محمد ایوب پوپلزی قند هاري او وزل سره او ۳۵ تنه بند یان سول .

۱۹۱۰ م ۱۳۲۸ ق
د کابل او جلال آباد ترمنځ د تیلفون لو مری لین جوړ سو . لو مری مکتب حربیه په کابل کی جوړ سو . د افغانستان ګز یتیپ په هند کی مرتب او چاپ سو .

د سراج الا حکام فی معاملات د شیخ محمد رضا هروی د غزنی دشنهنجو او تاریخي پېړ لیکنو په الا سلام فارسی فتاوی لو مری توک

د عبد الحکیم افغانی قند هاري حنفي فقيه او زاهد او مؤلف وفات په دمشق کی، دکشف الحقاق او شرح شناطبيه او حاشیه شرح بخاري او شرح هدايه او حاشیه تفسير نسفی او شرح المنار مؤلف . (ولادت ثی ۱۲۵۱ ق)

د شیخ محمد رضا هروی د غزنی دشنهنجو او تاریخي پېړ لیکنو په الا سلام فارسی فتاوی لو مری توک

د شیخ محمد رضا هروی د غزنی دشنهنجو او تاریخي پېړ لیکنو په الا سلام فارسی فتاوی لو مری توک

نهجمن، هیاترف، دسردار عنایت الله خان
په نظارت جوړ سو او نظا مدامه
۹۱ شن.

ئی نشر سوه (۹۶ عقرب)
د هند دسر شدی صوبی په بینبور
او مردان کې معاون او مکتبونه جوړ
سول یچې ذواي نیدارې اتروونه ئی
په قند هارکې په یکشنبه ۱۹ دشوال
خلکو پر سردار محمد عثمان خان
نائب الحکومه باندی بلوا وکړه او
قاضی او القدقاضی میرجمال پشدو
زوی اوډ هغه زوی حمیدالله ئې مړه
کړل، سردار محمد عثمان خان
موقول او پر خای ئې سردار
محمد یونسخان امین الو جووهات
هیټر، سو اوډ، قند هار دسپاهیا نو
پر معاش دمیاشتی ۲ رو یې زیاتی
سوی (۲۴ ذیقعده)

(۱۹۰۹ ستمبر = ۴ میزان: ۲۷ دشوال = ۱۳۴۲ ق به چار، منک کې مردی)

مهديخان دانګر یزی هند سفير
له کابله ولاړ او پر خای ئې
سیف الله خان کابل ته راغه
د سراج التیاریخ اول او دوهم
ټوک دفیض محمد هزاره په قلم په
کابل کې چاپ او خپور سو
اچونه ملا محمد عمر سیلچو قې
د ملا محمد ایوب زوی دهرات مشهور
په نظارت وکیل پیښه
مدریس او مؤلف دالمیهم فی الاصول
په وزیر سستان کې همسیده او
او شرح کافیه - رساله امکان خاص
ته یو قبیلوی جنگ (۳) (اگست)
دراءهداری دندکری نطا منامه په
کتابو مؤلف په هرات کې وفات سو.
محمد عمر خان برداښی هیروی
خطاط او هنوز من ملاک په هرات کې
سیا چاہ او شکنجه کول منسح
سول (شعبان)

۲۲۵

۶۷۴ مخچه، میر اعلمی سجان، خطیب
دارالسلطنه او، مولوی عبد الرافع
، مدرس - تالیف اود، میزان التحقیقات
کابل پر، سین: دستور هالیلو په
الشرعیه علاما وو تصحیح کړه چې ه
امیر حبیب اللہ خان په نامه دکابله
په شاهی مطبعه کې چاپ سوه (یومه
مقعده ۲۱ باپونه)

عمر دین عمرد زین المعابدین اتمان
خیل زوی د مردان او سیدونکی خپل
پېښتو: دیوان ترتیب کې (۱۴۰۷)
په ۱۲ محرم د دارالعدالت سرکردہ
مقرر سو.

دلغان دقلعة السراج و دانی جوړه
سو (جمعه ۱۵ رمضان)
سراج الاخبار طرفی، د محمود طرفی
په مدیری خپور سو (۱۵ شوال
۱۳۲۹ ۱۶ میزان ۱۲۹۰ شن).

سردار عنایت الله خان په کابل
کې مطبعة عنایت جوړه کړه.
سردار محمد عزیز خان د سردار
محمد یوسف خان زوی ایشیک
اقاسی خارجه مقرر سو.

عبد الرحیم خان، دهرات دعسکرو:
په جر نیای مقرر سو (رمضان)
دنیلاب پل په ګل بهسار کې د
مستور هالیدی په انجیزی په
۱۷ شوال ۱۱ اکتوبر ۱۸ میزان
۱۲۹۰ ش افتتاح سو.
په کابل کې لومړی یتیم خاზه جوړه
سوه ذیحجه ۲۹ ق. میلشتم کسو تمام سو او سردار
په کابل کې دامیر حبیب الله خان د
معقر سو.

په پغمان کې خنی توی ودانی لکه
سہیل - سناوه - بیت الصیف.
سراج الاخبار په دوهم کال کې
له انګر یزانوسیه دبایپری دملاصاحب
په حیوین چاپ او حصور خپور سو

۲۲۴

پېښتو ظفر النساء تالیف کي ۱۶ او دده به کما بل اونورو بیمارو گئی
ماینی زینت النساءو کیپن . دکولرا ناروغر خپریدل (رمضا ن).

شیخ عبد الوهاب دمانکی ملاصاحب شوال
مولوی عبد الرب خان د دار المعلمین
مشبور مرشد اود پېښتو عقا ید
مدیر اود ابتدائی مکتبو سر پېښه
الله منین مؤلف په هانکی شریف
داد دخیل پلار مولوی عبد الروف پیر
کی رفات او پېښ سو . خای ملای حضور هم سو .

قاری رحمت الله واضح بخاری
دستدا کی ملا احمد جان ډیباپیش
دکو هستان او سید ونکی مجا مد
سید عبد الجبار شاه له ستانی شخه
خوا دشادرانو حال هم لری .
(دتا شکنند چاپ)

۱۹۱۴ م ۱۳۳۳ - ۳۴ ق
دجلل السراج دبر پیننا کا رخانه
افتتاح سو (صریح جدی جنوری)
غلام منی الدین خان دقطفن او
عبد الاحد هروی زوی چی خطاط او
او د چکدري او مله کنه غزاوی نسی
او د چکدري او مله کنه غزاوی نسی
شرو کپری .

ملا محمد حسین سلحوتی د ملا
عبد الاحد هروی زوی چی خطاط او
عالم او صوفی سری ۹۸ کلن په
نا ټر محمد صفر خان مقرر سو
هرات کی وفات او پېښ سو .

په کابل کی پنځخه ابتدائی مکتبونه شاه محمد سیوزی د شهرزاده
دمو لوی عبد الرب خان په مدیری ایوب لسی دسته په تمہارو بیمارو کی
افتتاح سو (سنه شنبه ۱۲ جمادی الثانیه) دخیل خاندان تاریخچه ولیکله داغا
د اکتوبر په میاشت دندر ماير او بدردانی کتابخانه په ګری یاسین کی)
منځنکه په مشرى دالمان او ترکیب عبد الله یوبلزی شاعر د پېښتو
لو استریا یوه را لیبرلی ډله دایران عبرت زامی او دیوان خواوند په

او هرات له خوا کابل ته راګله، چې
دافترا نستان حکومت پر انگریزانو
سید میر مشواني هروی ذبردست
را لوړا روی ۱۹۱۶ ترمی پوری په
شاعر او نقاش او خطاط او د دیوان
کابل کی یو، له جدی ډلی سره راجه
خاوند په هرات کی وفات سو .

(ولادت نی ۱۲۸۰ ق)

۱۹۱۵ م ۱۳۳۴ - ۳۵ ق

پېښتو زبه د حبیبیه مدرسی په
مولوی عبد الروف قند هاري
مشبور عالم اود امير حبیب اللہ نصاب کی داخله سو .

ملای حضور په شنبه ۱۶ شوال ۱۹۱۴ د وزیرستان دخلکو چنگوونه له
کابل کی وفات سو . انگریزانو سو .

خطاط محمد رحیم خان الكوفی هله
زووندی و . او په پېښوو کی پېښ سو . عمرو تو
۵۷ کاله و .

سردار محمد خادر خان نائب سالار
د سپه سالار امير محمد خان پېځای
لومری دحمل و نقل شرکت په کابل
کو جوی سو . (قوس)

دوغیرو روحاںی او مجا هد مشر
ملا پوندہ په وزیرستان کی وفات
سو (جدی)

د حکومت مالی مشلور برگه
عبد الاحد خان دست مغربی لوی
افغا نستان بیطرغی اعلان کړه، لو
خان په کابل کی ووژه (دیکشنې)
شپه ۷ صفر) .

لومری دار المعلمین په کابل کی
افتتاح سو (ربیع الاول) مدد یو تو
شهرزاده اهل الله خان د محمود طرفی

دلور شریا سره واډه وکړه
(چهار شنبه ۲۲ ذیحجه ۱۹ هجری
په کابل کی جوی سو (محرم)
 حاجی شاه بیک خان په دھلی کی
دافترا نستان سغیر سو .

دويینو کالو ماشین خانه په کابل
کی افتتاح سو (یکشنبه ۱ جمادی
الثانیه) .

دعا ريفو داموريينو نظامنامه
(۱۹۱۴) .

(۸۰) مادی دسردار عنایت الله خان
له خوا نشر سو (۱۵ محرم)
لپاره (ندیم المخالف فی تحریجہ
محمد نعیم خان نائب سالار د
نزہت المجالس) په څارسی وکیپیڈیا

هرات عسکری قومانداق سو (خطی) محمد رحیم اندر په قند هلو
کی هزار مسایل په پېښتو نظم کیه
میا خضل حق مجیدی د میا محمد نعمو

مجاهد په سه شنبه ۱۷ د اپریل
شہید زوی په هرات کی وفات او
بنځ سو .

۱۹۱۴ م ۱۱ جمادی الاول ۲۲ ق =
تمان الدين احمد کساکا خیل د

(ولقت ش ۱۳۹۰ ق) : ۱۳ شنبه ۱۳ مهر
ناصر الملک دخترال مصالح مهندس د افغانستان ۵ ابتدائی او غالی
د تحقیق الابرار او شرق الانوار او مکتبو او دارالتعلیمین تصنیف ترتیب
صحیفه التکونین مؤلف دخترال رئیس او خپور سو (۱۵ میزان ۹۷ شن
دلیک او لوست بنیاد کتبیتیسو اوه دیک او خپور سو (۱۵ محرم ۱۳۷ ق) .
دی رئیس مخصوص حروف بی نواج میر غلام نبی دخل پلاد میر
محمد عثمان پرشانی درهات ذکار رگاه کهنه (متوفا ۱۹۴۲ م) .
ندیم بلخی د رحمت الله زوی د میر وفاکل سو :
دیوان بخوند شاعر و فات سو محمود طرزی یود کوچنیانو اخبار
له کابله دسراج اطفال په نامه خپور (ولادت یو ۱۲۵۴ ق) .
کی ع (غره محرم ۱۳۳۶ ق ۲۷ میزان ۱۵ میزان ۹۷) میان گل عبدالودود دعبدالعالی دسراج الاخبار آخزینه تمناره به
زوی دسوی داخوند لمسی به سوایش ۱۵ ربیع الاول ۳۷ ق ۱۹ دسمبر ۱۹۶۸ م
کی دامارت اعلان و کی ع .
په تورستان کی (۶) ابتدائی (اتم کال ۶ شماره) ترددی و روشنیه
مکتبته جوړ سو .
(جمادی الآخری ۳۶ ق) الخود ملا محمد حسن الوبیه د ملا
شمس الدین تو خی زوی نقشبندی صوفی او عالم په او به کی ۸۰ کلین
دینهندو غزاوی له پرنکه سره نه وفات سو .
د شوروی تر کستان خارجه دغول کوهه غزا دهانک غزا د
اپوزی غزا د ټوچی غزا د کسی غره
غزا د کاوه غزا د ما بجی گری غزا د روزی غزا دراین غزا د تر کی غزا د
پیغام و کی ع چې دوستانه ګرو بطسره دقله دو غزا دلری .
عبدالله بن محمد سیرو ستانیه هرو د حاجی عیدالرحمن اسیعیزی
لومبری موزیم په کابل که جوړ
به غوښت دعویی ترتیب المول کتاب سو .
په ۲۴ دلو ۹۶ ش ۱۳ فروردی ۱۸ م دقوانین العکما په نامه په فارسی
سراج الاخبار د افغانستان د استقلال ترجمه کی ع (۶ اذی حجه ۴۷ ق) .
خنکه باب کی یوه تقصیله مقاله خپوره دافغانی آزادی خواهانو له خوا
کړه چې د افغانستان د استقلال غوښتنو مولوی یې رکت الله او کلظم یېک د
فکرئی تقویه کی ع (سراج الاخبار ۷ کال شوروی تر کستان جمهوریت تد

فضل واحد د تر نکزو حاجی صاحب دعومند و په ملکری په شبقدر حمله و کړه .
عبد الغفور ندیم د کابل شاعر غلام حیدر زوی ۳۸ کلن په کابل کی وفات سو (سه شنبه ۱۳ رجب دده دیوان په ۱۳۰۹ شن په تبریز کی چاپ سو . (ولادت یو ۱۲۹۶ ق) سرمدت اهربیدی په تبریز کیمبل پر نکی سره دغزا اعلان و کی ع .
محمد عتمان فرحت کابلی شاعر خپل کلیات تر تیب کی ع نیک محمد چاریکاری عمدة الفرايض په فارسی و کیپس چو د کابل پی سنگی چاپ په دغه کال د معنی السلطنه عنایت الله په امر خپور سو .
(۱۳۳۵ م ۱۹۱۶ ق)
به وزیر و قبیلو کی بشورښتونه عبد الغفار آخوند زاده .
سید عظیم شاه مشهور په شاهه اقا دلقلعه قاضی، په چمه ۲۴ بدمندانو په شمول په لویه جرگه دامین په .
د افغانستان د استقلال غوښتنی حضور کی جنوره سنه او د ملت د اتفاق او د دولت د سیاست (بیطری) دبلبل : ګرفتار په رهی شعر کی د پشاغی عبدالهادی پریشان لخواهه تا یید پی تو کی ع (جمادی الثانيه) پریل خارشی او د مولوی صالح محمد قندهاری له خوا په بشورښتونه دهندو ستان دارا دیغوا هانو سراج الاخبار کی نشره منوی اربعه مهاجرین افغانستان ته دراجه مهندس برتاب صفره راغل پی دیباير په باغ الشانی ۲۵ ق ۵ دلو) .
محمد حسن راتم اخکزی شاعر کی و اوستیدل او محاسب او مؤلف جویه ۱۳۲۷ دمشرو طیت په مرکت کی پندی سوی و په محیس کېږي وفات سو .
محمد طرزی د سراج الاخبار فضل واحد د تر نکزو حاجی صاحب سرمهقاله کی د (حی علی الفلاح) تر عندهن لاندی د افغانستان د استقلال تحریک د غله شنی کنی ع او دغه شر هقاله شنیسر سو . (غره ربیع الاول ۴۳ ق) ۱۶ جدی ۹۴ ش) .
یه جمادی الثانيه حمل ۱۲۹۵ کی د افغانستان هشہوره مشایع کابل کی دعوت سوچی دامیر سرفو گوری لکه د اسلام پور پاچا د موسيی اخوند زاده د تکاب ملا د همی د آخرند زاده - د برومیا صاحب میان صلحه حصارک شمشن العق اشتاده هیه - د سوڈا بارار حضرات شیخان صاحبان - حافظ جی صاحب صرفی صاحب ملام محمد مرید ملا عبد الغفار آخوند زاده .
سید عظیم شاه مشهور په شاهه اقا دلقلعه قاضی، په چمه ۲۴ بدمندانو په شمول په لویه جرگه دامین په .
د افغانستان د استقلال غوښتنی حضور کی جنوره سنه او د ملت د اتفاق او د دولت د سیاست (بیطری) دبلبل : ګرفتار په رهی شعر کی د پشاغی عبدالهادی پریشان لخواهه تا یید پی تو کی ع (جمادی الثانيه) پریل خارشی او د مولوی صالح محمد قندهاری له خوا په بشورښتونه دهندو ستان دارا دیغوا هانو سراج الاخبار کی نشره منوی اربعه مهاجرین افغانستان ته دراجه مهندس برتاب صفره راغل پی دیباير په باغ الشانی ۲۵ ق ۵ دلو) .
محمد حسن راتم اخکزی شاعر کی و اوستیدل او محاسب او مؤلف جویه ۱۳۲۷ دمشرو طیت په مرکت کی پندی سوی و په محیس کېږي وفات سو .

د دهستانه کا ويچي پيښتني	دوستنامه رو باط او تجارتني مناسبات	د مذکوری له پاره واستول سو .
(۳) دائزه نظارت خارجيه سفاطر خارجيه محمود بیگ طرزی . خای ونبسلوی .	اعليحضرت امان الله خان اعلان کي	اعليحضرت امان الله خان تر ۱۸ کاله
په ۷ داپريل ۱۹ م ۱۸ حمل .	او سردار نصرالله خان له جلال آباد	سلطنت وروسته دلغمان په کله گوش
په ۱۲۹۸ ش رجب ۱۲۳۷ ق :	په پنجشنبې ۲۵ جما دي لا ولسي	دره کي به تفکجه و وزل سو
اعليحضرت امان الله خان لينن ته يوليک واستاوه چې د افغانستان	۱۲۳۷ ق خپله بيمعت نامه ور ته	(د) پنجشنبې شې دري بجس
استقلال او د دوستي خوا هشو نه	راوا استوله دغسی هم سردار	عنایت الله او حیات الله په جمعه ۲۶ دلو
په ۱۲۹۸ ش رجب ۱۲۳۷ ق :	۱۸ جمادی الاولی دبیعت مکتب ورته	۱۸ جمادی الاولی دبیعت مکتب ورته
اعليحضرت امان الله خان لينن ته يوليک واستاوه چې د افغانستان	جلال آباد کي دسردار نصرا الله خان	جلال آباد کي دسردار نصرا الله خان
استقلال او د دوستي خوا هشو نه	سره په امارت بيمعت وسو .	سره په امارت بيمعت وسو .
په ۱۲۹۸ ش رجب ۱۲۳۷ ق :	مولوي عبدالرب دامير حبيب الله	مولوي عبدالرب دامير حبيب الله
با غ مهمانخانه .	خان دحضور ملا اود ابتدائي مکاتبو	خان دحضور ملا اود ابتدائي مکاتبو
په ۱۲۹۸ ش رجب ۱۲۳۷ ق :	امان الله خان دهند ويسرا تهدا افغان	او دارالعلمین مدير په جلال آباد کي
با غ مهمانخانه .	او انگريز د نوي معاهدي پيشنهاد	دحوت ۹۷ ش په اولوورخو کس
با غ مهمانخانه .	دغستان د کامل استقلال لو مسلوي	وفات لو هوری بشخ سو، دغسی هم
با غ مهمانخانه .	حقوق په اساس باندی وکي	دچار باع ضيا معصوم نقشبندی لو
با غ مهمانخانه .	محمد طرزی د سراج الاخبار	روحاني په هلتله وفات سو.
با غ مهمانخانه .	مير ناظر خارجيه هتر سو (حمل	امان
با غ مهمانخانه .	۱۲۹۸ ش) .	سلطنت مقام اود مولوي عبدالرب
با غ مهمانخانه .	دشوره خاص مجلس په کابل	مرگ په دشريعت درياست او دضيما
با غ مهمانخانه .	کي افتتاح سو (تور ۹۸) .	مصور مرگ پي دطريقت درياست
با غ مهمانخانه .	په افغانستان کي دو همه پلا	حالتيوب وکايه، چې په يوه واردری
با غ مهمانخانه .	کابينه جوره او وزيران (ناظران)	سره مقامه خالي سول (امان افغان)
با غ مهمانخانه .	ئي په سر کي مقرد سول (تور	لو هوري، گنه ۲۲ حمل ۱۲۹۸ ش) .
با غ مهمانخانه .	۹۸ - مي ۱۹) .	د فوروی له ۲۱ تر ۲۸ هوري
با غ مهمانخانه .	(۱) دائزه نظارت عدليه ناظر	امان الله خان په کابل کي دخپل
با غ مهمانخانه .	عدليه محمد ابراهيم خان .	امارت لپاره اقدامات کول .
با غ مهمانخانه .	خاي: عين العمارت .	او په جمعه ۲۱ فروری ۱۹ م ۹ حوت
با غ مهمانخانه .	عين العمارت .	ش ۹۷ ۱۹ جما دي الاولی ۱۲۳۷ ق
با غ مهمانخانه .	(۲) دائزه نظارت حربيه ناظر	اعليحضرت امان الله خان په کابل
با غ مهمانخانه .	حربيه صالح محمد خان . سېه سالار	کي په تخت کېښوست .
با غ مهمانخانه .	په ۲۸ فروری دافغانستان کا مل خاي قومي باغ .	په ۲۸ فروری دافغانستان کا مل خاي قومي باغ .

راولپندي ته ولاړل (دلو ۱۲۹۸ش)
لډ روغى لیکنى امضاسکي (۸) ۱۲۹۸ش
۱۹ م ۱۱ ذیقده ۱۳۳۷ق).

د افغانستان د استقلال د جنګ
بروخت دترنگزو حاجې صاحب او
مولانا سيف الرحمن الكوزي دمومندو
په ملګري د شبقدر دوهمه غزا له
برنگى سره وکړه.

قاضى القضاط خان علوم سعد الدین
خان بارکزى په کابل کې وفات سو
(۴ میزان ۱۲۹۸ش).

او دده پرس خای یې زوي قاضى
عبدالشكور خان قاضى القضاط سو.
محمد ابرا هیم حیرت
کابلې شاعر د تحفه شپنځاهی او
دیوان اشعار خاوند و فات سو
په پنجشنبې ۲۵ جمادی الاولی ۱۳۳۷
(ولادت ۱۲۵۰ق).

د اعليحضرت امان الله خان به
امضاء (كتابجه) قانون ګذاري حکام
افغانستان) په کابل کې چاپ او
خپره سو ۱۲۹۸ش.

سردار محمد سليمان خان وزیر
معارف سو ۹۸ش.

د ۱۲۹۸ش ګستال مالي واردات
څلوبنېت مليونه کابل او مصارف
۳۱ مليونه او ذخیره ۹ مليونه ووه.

۱۹۲۰ لم ۱۳۳۸ق ۱۲۹۹ش
د افغانستان لو مری د ما لیں
نظمانامه خپره سو ۹۹ش
حوت دسمبر).

د افغانستان د روغى د مناګرى
یوهیئت دعلى احمد خان په مشری جوړه سو (حمل ۹۹).

عبدالشكور خان د افغانستان
سفیر د بخارا دامیر درباره ورسید
(سرطان ۹۸ - جولائی ۹۹).
حسین د اسحاق زوی د شوروی
دو لټ لوی سفیر کابل ته را غې
سرطان ۹۸ - جولائی).

د افغان او انگلیس روغ لیک
چې په راولپندي کې په (۸) ۱۲۹۸ش
په ۵ مادو کې امضاء سوی و په
(۲۸) اسد ۹۸ش ۲۰ ذی قده
۳۷ق (۱۸) ۱۲۹۸ش ۱۹ م د

افغانستان پاچا اعليحضرت امان الله
خان تصدیق کې او د استقلال اعلان
او لوړۍ جشن وسو.

د معرف معارف مجله دوزارت معارف
له خوا په کابل کې چاپ سو (۱ سنبله
۹۸)

د سردار محمد نادر خان غازی
سپه سalar قوا فاتحانه کابل ته
راګل.

۲۸ میزان ۹۸ش ۲۱ اکتوبر
۱۹) او ده ته داعلى لمر نښان ورکړ
سو او د استقلال خلی دده په نامه په

کابل کې جوړ سو اودی (وزیر حربیه)
سو او هم په ډګه کال ۱۲۹۸ش د
سمت مشرقي رئیس تنظیمه مقرر
سو (ربیع الاول - قوس دسمبر)

د حوت په اولوی سو ورخو کې د
مهرۍ داقوامو جرګه به جلال آباد
کې وسوه او د اتحاد مشرقي جریده
هم خپره سو ۱۲۹۸ش (ربیع الاول
حوت - دسمبر).

د افغانستان د روغى د مناګرى
یوهیئت دعلى احمد خان په مشری جوړه سو (حمل ۹۹).

عبدالنهادی به مدیری چېرمه سو
(۲۲ حمل ۹۸ش ۱۱ ربیع ۳۷ق
جلال آباد - کابل - سببینه بولیدک
بمباري وکړه (نور ۹۸ش).

په ۶ جوزا - ۲۷ شعبان ۲۸م
دېل پسار افغانو مجاهدینو دسردار
محمد نادر خان سپه سالاره مشرتب
ونيو، دجنګ استقلال مtar که ۳رمضان
۲۲ جوزا - ۲ جون ۱۲۹۸ش).

په هندوستان کې د خلکو
ښورښت زیات او د هجرت تحریک
تود سو. (جو زا - سر طان)
د هندوستان د آزادیخوا ہانسو
موقعی ملی حکومت (په کابل کې)
جوړه سو او د وزین داخله مواسی
عبدالله سند هی او عزیز ھیندی. په
امضا یو اعلان خپور سعوه، چې دهند
خلک په انگریزانو راواړاب سعی
(جوزا ۹۸ش) ددی موقعی حکومت
مشتر رانجنه مهندز پرتاب هندی
کړل. په جمعه ۱۵ شعبان ۹۸ش
گردیز په جامع کې د جهاد خطبه
وویله سو. او د قبایلو په منځ کې
د جهاد اعلان وسنو، او منسیدو د
انګریز پر، فوج حملی شروع کړی
د افغان او انگریز د یم چنګ
و زبنت (۳ مئی ۱۹۰۱م).

د سپین و ایام تانه مجاهدینو به
۲۵ شعبان و نیوال - او دوانا او
سرويکي چو ټه مسید و ونیولی
تھریکات او رویزی (۲۳ جسون ۱۹۰۱م
جوزا ۹۸ش) دغه سفیر په سیتمیر
کې کابل ته داغی.

د محمود طرزی په مشري دسيما سني سپتيمبر ۲۰م سنبله ۹۹ ش .
د بخارا دشوروی جمهوریت د رئيس فیض الله خواجہ لشخوا د افغانستان پاچا ته تلگرام راوريسيدي چي دهنه جمهوریت سرهروابط قايم سی (۱۵ ستمبر ۲۰م) دافغانستان خارجه وزير محمود طرزی په جواب کي د بخارا دملکت استقلال وغوبت او دباغلی عبدالهادی خان مقر ری يې دبخارا په سفارت ورته ولیکله .

په هرات کي داتفاق اسلام هفتکي جريده عبدالله قانع هروي په مديري نشر سوه (۱ سنبله ۹۹) .

په مرکزی آسیا کي د شوروی روس فوق العاده سفير سورنس په يوه ليک کي دافغانستان خارجه وزير محمد جعفر په مديري خپره سوه

عبدالشكور خان افغانی نماینده په بخارا کي پرسو پاګند او عسکري فعالیتو نه کوي چې بايد جلو گیری په کابل کي لوړی بلا داصلو دفتری مكتبه افتتاح سو (۱۲ ذيعله ۷ شعبان ۳۸ق) په جمعه ۲۸ جوزا ۹۹ ش يې د افغانستان بېړ غبوره کي .

په کابل کي دافغان روزنامه د محمد طرزی ته و کښل چې دوشتبه ۱۴ سرطان (۹۹) .

په کابل کي لوړی بلا داصلو دفتری مكتبه افتتاح سو (۱۲ ذيعله ۳۸ سرطان ۹۹ ش) سپه سالار وسى ۲۱ ستمبر ۲۰م).

محمد نادر خان له سمت مشرقي خڅه کابل ته راغي (ذيقده ۳۸ق ۹۹ ش آگست ۲۰م) په جلال آباد کي ابتدائي مكتبونه جوړ سول (اسد ۹۹) .

سردار محمد هاشم خان د سمت مشرقي ملکي او نظامي نایب سالار مقرر سو (اسد ۹۹ ش) .

په ۱۴ اگست ۲۰م اسد ۹۹ يود بیسمیم تلگرافی د ستگاه د شوروی دمیخانیکانو سره کابل ته راوريسيدي يه پخته (جنوبی خوا) ولايت کي او لوړی دتشکر تلگرام دامان الله خان له خوا لینن ته وليبل سو (۹۹ ش) .

ته را غله (۲۱ جدي ۹۹ ش) جمال پاشا، د ترکيي دحرب وزير کابل ته له تاشكينه راغي (۶ عقرب ۹۹ ش) موسيو بر وين دشوروي دولت سفير چې په ۱۲۹۸ شن ئى د افغا نستان تابعيت قبول کړي، و، او غوبنېته ئى چې دقند هار له لاري هند ته ولاړ سی، د چهار شنبې دما بنام پر ۷ یعقو ۱۲۹۹ جدي ۱۲۹۹ شن په غزنې کې و واژه سو.
پاينده محمد فرحت دامان افغان دجريدي مدیر سو (دلو ۹۹ جنوبي ۲۱ دانا طو لو د مليو نو هیئت د عبد البر حمن بیگ پېښوری په مشري بخا را ته را ورسیدي (۲۴ جنوبي ۱۹۲۱م) دافغا نستان سفير عبد الهادي خان د بخارا دربار تهور سيدې (۲۱ دلو ۹۹ شن)
په کابل کي دنجونو لوړۍ مكتب مستورات افتتاح سو (دلو ۹۹ جنوبي ۲۱) عبد العزيز خان دحضور ياور په نظارت داخله مقرر او محمود خان ده پر خای د حضور ياور سو متوفا (۱۹ جدي ۱۳۵۰) .
محمد یعقوب خان دحضور شاخاسي سر (دلو ۹۹ شن)
دافتنه نستان او شو روی تر منځ او پړي، معا هده په مسکو کي د افغا نستان له خوا محمد ولی خان او مرتا محمد خان او غلام صديق خان او د شوروی دولت له خوا چېجرین د سمت مشرقي داقوامو جرګه کابل ۲۳۵

له خوا هدایت ورکړه سوچی دروسیه
شوروی اونګلیس دمعاهده مراعات
په افغانستان کې وکړي، او په دی
مملکت کې د کېمو نستی لمسو نه
خان وړغورۍ، د افغانستان په
پیشرفت کې همکاروي، او د
ار تجا عی محا فلو «داسلا می
دولنو اتحادیه» چې دانګریزانو له
خوا تلقین کېږي با ید جلو ګیری
وشي، خکه چې زمونږ دمنځنۍ
آسیا حا لټ ته خطرو نا که ده (۲
جون ۲۱ م جوزا ۱۳۰۰ ش)
دوه سوه تنه افغانی محصلان هند
او اړوپا ته واستول سو
(جوزا ۱۳۰۰ ش جون ۲۱ م)
په وزیر ستان کې د حاجی عبد -
الرازق په مشری دانګر یزا نو سره
د جهاد دوام (جوزا ۱۳۰۰ ش)
سپه سالار سردار محمد نادر خان
وزیر حرب ته د اعلی لمر نښنا نور
کړ سو (جوزا ۱۳۰۰ ش جون ۲۱ م)
د افغا نستان او ایران لو مړی د
مؤدت معاهده (جون ۲۲ ۱۳۰۰ م سلطان
ش)

سپه سالار غازی محمد نا در خان د
علی آباد په کلا کې امانیه طبی مکتب
ناسیس کې (سلطان ۱۳۰۰ ش)
د طبلو افغان هفتکو جريده د
مولوی صالح محمد په مدیری په

(۱۹۲۱ د ۳۲ م ۱۳۴۰ د ۴۱ ق)
د افغا نستان د بخوا لو مړی جريده
ارشاد النسوان له کابله د محمود
بیگ طرزی د ماینې (اسما) په
مدیری او د روح افزاد محمد زمان
خازن الکتب دلور په سر مجر ری
خپره سو (پنجشنبه ۱ حمل
۱۳۰۰ ش)
د بخارا لو مړی سفیر یوسفزاده
عبدالرحیم کابل ته راغی (۶ حمل
۱۳۰۰ ش) دی د بخارا د رئیس
فیض الله خواجه (۶ جنوری ۲۱
۲۵ ربیع الثانی ۱۳۹ هـ) په مکتب د
افغانستان خارجه وزیر ته معرفی
سویو.
د مصطفی کمال له خوا داناطولی
لو مړی فوق العاده سفیر عبدالرحمن
بیک پیښتوی د بخارا او هرات له
لاری کابل ته راوسید (۱۵ حمل
۱۳۰۰ ش).
په قند هار کې لو مړی ابتدائي
مکتب تجارت افتتاح سو (۲۰ حمل
۱۳۰۰ ش).
سید عالم خان د بخارا امير کابل
ته پناهنده په توګه را ورسید
(پنجشنبه ۱۵ نور ۱۳۰۰ ش).
اوه ایتالیا سره د افغا نستان لو مړی
معاهده امضا سو (۳ جون ۲۱
۱۷ جوزا ۱۳۰۰ ش).

۲۳۷

خوا ولاب (۲۱ حوت ۱۲۹۹ ش).
۲۸ فبروری ۲۱ م - ۱۰ حوت ۹۹ ش دولتی واردات ۴۵
مليونه او مصارف ۳۶ مليونه او
ذخیره نه مليونه.
د دولت دنبانو لو مړی نظامنا مه
خپره سو (۹۹ ش).
داعلیحضرت امان الله خان دوزلو
یوه دسيسه کشف سو، چې په
هغه کې ميرزا محمد علي تائب دميرزا
سيف الدین تره کې زوی شاعر او
خطاط او منشي (متولد ۱۲۹۵ ق)
او اختر جان د ناظر صفر زوی او
دلوخان پنجشیری او محمد امين.
عبدالله - غلام حیدر و وزل سو -
له پرنګي سره د چوری د پښتو
غزا (۳۹ ق).
قاضی عبد اللطیف سواتی پښتو
تفسیر تیسیر تالیف کې (۳۹ ق).
داعلیحضرت امان الله خان له خوا
د کابل په عید گاه کې خلکو ته اعلان
محمد ابراهیم خان عدیله وزیر د
وزار شریف رئیس تنظیمه او بیا
سلطان احمد خان د افغانستان د
وفدمشر دانا طولی دولت ته باکو له
تائب الحکومه سو (۹۹ ش).

۲۳۶

خای بی عبدالعزيز خان دتنيظيم رئيس د افغا نستان لو مری سفير مقررسو (سدشنبه ۱۹ جدي ۱۳۰۰ ش) عبدالهادي خان په ۱۵ دلو ۱۲۰۰ ش دېپبور له لاري لندن ته رهسى جنوری ۲۲ م).

د جدي په ۲۰ ورخ ۱۳۰۰ ش سو داصلاح هفتکي جريده په خلان آباد ولاياتو ته دغه دتنيظيم رئيسان مقرر کي د بشير احمد په مدیري خپره سول : سوه ۲۹ دلو ۱۳۰۰ ش جمادى - قطعن او بدخشان ته سپه سالار محمد نادر خان غازی وزير حربيه په وزارت حربيه کي قايم مقام (الولي ۱۳۴۰ ق ۱۸ فرو ری ۲۲ م).

داندعاسلام جريده په مزار شريف کي د عبدالر زاق خان په مدیري نشر سره (دوشنبه ۱ حوت ۱۳۰۰ ش) ۱۹ فروری ۲۲ م) دوي هفتوي وروسته د (بیدار) په نامه تبديل سوه.

د افغانستان وزير مختار غلام نبی خان مسکوته ورسيدی (جمعه ۴ حوت ۱۳۰۰ ش ۲۲ فروری ۲۲ م) دبر تانيا دوزارت مختاری لو مری دله دتورخم له لاري کابل ته راغله (حوت ۱۳۰۰ ش مارچ ۲۲ م).

غلام جيلاني خان دهرات لو امشر سو (دوشنبه ۱۵ حوت ۱۳۰۰) صدراعظم سردار عبد القنوس خان له قندهاره کابل ته راغې (پنجشنبه ۱۴ جدي ۱۳۰۰ ش).

فرانسيس همفر يز دبر تانيا وزير مختار او فو ق العاده سفير خپله اعتماد زامه اعليحضرت امان الله خان ته اعتلا العلک کابل ته دېپبور له خوا وړاندی کوه (۲۲ حوت ۱۳۰۰ ش) راغي (شنبه ۹ جدي ۱۳۰۰ ش).

شير احمد خان دايتاليها په روم کي د افغانستان لو مری لو سفير مقرر سو او سفارت خانه يي هلتنه افتتاح کوه (جدي ۱۳۰۰ ش).

د افغا نستان لو مری جنرال قونسل محمد جيدرخان پهلو ته ولار (۱ دلو ۱۳۰۰).

قدن هار کي تاسيس سوه. (۱۵ سرطان ۱۳۰۰ ش ۳۰ شوال ۳۹ ق ۶ جولائي ۲۱ م) مكتب حکام په کابل کي افتتاح قمبر خيل ابريدی زوي مشهور مجاهد وفات اوپه تيراه کي بنخ سو ۲۰ اسد (۱۳۰۰). دشوروي روسي دولت نوي لوی سفیر رسكول نيكوف دهرات او چي دېست محصول به وروسته نيم اخيستل کېږي.

(شنبه ۲۵ سرطان ۱۳۰۰ ش ۱۵ جولائي ۲۱ م) قند هار له لاري کابل ته راغي دشوروي دولت افغا نستان ته دنظامي او فنی بي عوضو کومکونو وعده ورکړه.

(۲۴ جولائي ۲۱ م اسد ۱۳۰۰ ش) دبر تانيا دنماينده سر هنري ډابس لخنه د افغانستان د خارجه وزير رسمي خواهش چي دترک او یونان په جنګ کي دايونان سره کومک ونکړي ۲۰ سنبله ۱۳۰۰ ش).

مولوي غلام محى الدین افغان دار المعلمین مدير اود اخوان افغان رکن په چهار شنبه ۱۲ اسد ۱۳۰۰ ش.

عبداللا قى خان دافغا نستان لو مری جنرال قونسل په مشهد کي مقرر سو (میزان ۱۳۰۰).

دبخارا ددولت بیرق دکابل د بخارا په سفارت کي درپول سو، دلته دشوروي سفیران سورت س - دمکتب قضات افتتاح په کابل کي (عقرب ۱۳۰۰).

مجموعه عسکريه مجله له حربيه وزارات ته خخه خپره سوه (عقرب ۳۰۰) دافغا نستان او بر تانيا لو مری معاهده ۱۴ مادی ۲ ضمیمه په کابل کي دمحمود طرزی وزير خارجه او سر هنري ډابس له خوا لاس ليک سو (عقرب ۱۳۰۰ ش ۲۲ نومبر ۲۱ م).

دشوروي نوي سفیر رسكول نيكوف د افغانستان وزير خارجه ته اطمینان ورکړي چي د افغانستان په داخلی چارو کي به مداخله نه کوي سو (عقرب ۱۳۰۰ ش ۲۱ م).

راوستوا راډه نلري (۳۰ جولائي ۱۳۴۱ ق ۱۳۰۰ ش ۲۱ اسد ۱۳۰۰). له کندهاره محمد علی خان د دارگ په شمالی برج کي دشورای نائب الحکومه قايم مقام ولار اوپه

د چین سیاسی و فد د جنک -
د سیاسی او اقتصادی روابطو
معاهده لاس لیک سوه .
لن - یو نک په مشری کابل تهرانی
(۱۵ سرطان ۱۳۰۱) .

دافغا نستان بېرق د بمېشی په
افغانی قونسل خانه کی د حاجی
محمد اکبر قونسل له خوا پورته
موسیو فوشه لرغون پوهاند له
فرانسی سخنه د هرات له لاری کابل
ته رالفی (چهار شنبه ۲۰ سور
سو (۱۳۰۱-۲۰۱) .

د افغانستان لومړی جنرل
قونسل محمد شریف خان چینی
ترکستان ته ولار (۸ سنبله
مطلب د آزاد افغانستان پېژند
گلبوی به توله دنیا کی وه (پېښنه
فوق العاده نماینده داروپا او امریکا
له سفره کابل ته راغی . ددمدسفر
مطلب د آزاد افغانستان پېژند
کلوبی به توله دنیا کی وه (پېښنه
۱۱ جوزا ۱۳۰۱ ش ۳۱ می ۲۲)
د ایتالیا لومړی وزیر مختار او
سپری مار کویس پیترو نو کابل ته
ولارل .

غلام صدیق خان د افغانستان
وزیر مختار برلن (جرمی) تهولار
سلطان احمد خان په انقره کی
د افغانستان سپری مقرر سو
(۱۱ سنبله ۲۰۱ ش ستمبر) .
وزیر خارجه محمود طرزی ته
د اعلی لمر نبیان ورکړ سو ، او په
پاریس کی د افغانستان سپری
مقرر سو .

دده پر خای محمد ولیخان خارجه
وزیر سو (پېښنه ۲۵ جوزا ۱۳۰۱)
محمود طرزی پاریس تهولار (۱۷ سنبله
سرطان ۱۳۰۱ ش ۳ جولانی ۲۲) ۱۳۰۱ ش ۸ ستمبر ۲۲ م) .

۳ - دعالیاتو د کسار کنداوري او سیدی خو چی ۹۵ کلن په ۱۳۴۰
وفات سو (ولادت ئی ۱۲۴۵ ش)

۴ - د عباراتو او القا بود لنس
ونو نظامنامه .
۵ - د ډاکخانو نظامنامه (۹
سنبله) .

۶ - د عسکري جزا نظامنامه .
۷ - د عسکري کالیو نظامنامه .

۸ - د افغانستان د ملکي
تقسيماتو نظامنامه .

غازی ترین خان توری خيل
وزیر د ټوچی د محمد خيلو په غزا
کی شهید سو .

مولوی عبدالجید افغانی اتمان
خيل په پېښور کی (جمال افغانی)
تالیف کی .

قاضی خیر الله پېښوری پښتو
قاموس خيراللغات وکيبيں .

عمر دين مر داني پښتو تکره
شاعر ژوندي و .

۱۳۰۰ ش کال مالۍ وار دات

۵۱ ملیونه کابلی ، مصارف ۴۰

مليونه ذخیره (۱۱) ملیونه وه .

عجب خان اپريدي د غلام حيدر

خان ادم خيل زوي د پرنګي سره

غزا وکړه او دييوه پر نګي لورئي خښي

بوتله افغانستان ته راغي او تر آخره

به مزار شريف کسی په احترام او
۲۲ م) .

د افغانستان سو ۱۳۰۱ شن
ترثیب سوه (دوشنبه ۱۹ سنبله
له مزارشیف خخه بخارا تهورسیدی
(جمعه ۲۰ میزان ۱۳۰۱) .

د افغانستان او فرانسي تر منځ
معارف او مير هاشم خان وزير مليه
دلغونو آثارو دلټون معاهده وسوه
(میزان ۳۰۱ شن ۹ ستمبر ۲۲)
د افغانستان او سینور داتایتا لوی
شرکت تر منځ دموټر د حمل و نقل
قرار داد (عقرب ۱۳۰۱ شن)
نوی ګمرکي اصول تر تیب او
عمول سول (عقرب ۱۳۰۱ شن)
د کابل دارنگ په برج شمالي کي
دمولوي عبد الوا سع قند هاري به
رياست دېښتو مرکه جوړه سوه، او
خپل لوړي پښتو العلان ئې خپور
کي. (عقرب ۱۳۰۱ ش اکتوبه ۱۹۲۲)
سپه سالار محمد نادر خان په
پنجشنبه اقوس ۱۳۰۱ کابل ته
راغي، او پرڅائي ئې قطغن او بدخشان
ته سردار محمد سليمان خان نائب
عالیه مجا هدين هندی له خوا نشر
سو (محرم ۴۱ ق سنبله ۱۳۰۱ ش)
قند هار ته دیر طانيا لوړۍ
كونسل نواب محمود خان سد وزی
الحكومة مقرر سو.
په هرات کي ابتدائي مكتبونه
تأسيس سوه (اقوس ۱۳۰۱)
عبدالجبار خان دامان افغان ناشر
او سرمحرسو (۱۵ میزان ۱۳۰۱ ش)
۱۷ اکتوبه ۲۲ م)

د افغانستان لوړۍ بو دجه
له مزارشیف خخه بخارا تهورسیدی
(جمعه ۲۰ میزان ۱۳۰۱) .
سردار حیات الله خان وزیر
معارف او مير هاشم خان وزير مليه
او محمد سليمان خان د قطغن او
پندخسان نائب الحكومة او محمد
سرور خان د قندھار نائب الحكومة
او امرالدین خان د سمت جنوبی
اعلا حاکم مقرر سو (۱۹ سنبله
۳۰۱) .
انور پاشا دکو لاب په بلخوان کي
شهید سوه (سنبله ۱۳۰۲ شن اگست
۲۲)
دالمجاهمه پنجلسن ورخني اخبار
له چمر کنده (مهمنه) دفضل الهی
هندو ستاني په مدیری د جمعیت
عالیه مجا هدين هندی له خوا نشر
سو (محرم ۴۱ ق سنبله ۱۳۰۱ ش)
قند هار ته دیر طانيا لوړۍ
كونسل نواب محمود خان سد وزی
الحكومة مقرر سو.
په هرات کي ابتدائي مكتبونه
تأسيس سوه (اقوس ۱۳۰۱)
عبدالجبار خان دامان افغان ناشر
او سرمحرسو (۱۵ میزان ۱۳۰۱ ش)
۱۷ اکتوبه ۲۲ م)
سید عطا محمد شاه د سید
تاج محمد قند هاري زوي مشهور
نما ینده ګانو ته دلوزان په کنفرانس
کي هدایت وکی چې منصفانه فيصله
سی (اقوس ۱۳۰۱ شن) د دی
تلگرام جواب دېنځم جارج له خوا
۲۰ صفر ۴۱ ق دولادت ئې په قندھار
کي ۱۶۷۹ (ق)

۱۱- د خورد ضابطانو د مکتبو
هاشم شایق د بخارا سفیر اوږد
فوق العاده ډلي رئیس په کابل کي
له پرنگي سره د مومند دويمه
غزا.
(۶ جدي ۱۳۰۱ شن) اوږد افغانستان
گرزنده وزیر په تفلس کي و وزل
تابعیت یې ومانه.
د افغانستان د مصنو عاتو د استعمال
عظمي الله خان په ایتالیا کي د
افغانستان سفیر وقاکل سو
کي (۱۳۰۱)
۱۳۰۱ شن کال دولتي وار دا ت
۵۸ ملیونه کابلي او مصارف ۴۰
ملیوته او سپما ۱۵ ملیونه وه.
۱۳۰۱ م ۱۹۲۳ شن
اماڼيه مكتب (استقلال) په کابل
کي افتتاح سوه (جنوری ۲۳)
خوشدل خان لوی ناب او على احمد
خان دمخنی ناظر داخله او سلم خان
مير شکار او عبدالاحد خان مصاحب
چې په مجا زات بندیان سوی و معاف
سول (دلو ۱۳۰۱ فبر وری ۲۳)
د افغانستان او بلژیک د موډت معاهده
امه مسائے سو ۰ (۲۴ فبر وری
۲۲ م ۱۳۰۱ شن)
لو یه جر ګه په یکشنبه
لادحوت په جلال آباد کي ۱۸۷۲ نهارند
ګانو په شمول د اعليحضرت امان الله
لخان په حضور کي جوړه سوه ، او
لومړۍ اساسی قانون ئې ومانه چې
په جوزا ۱۳۰۲ شن ۱۰ اېريل ۲۳
چاپ او خپور سو .
له کابله ده کي ترشقى سرحده
پوري دتلگراف لین جوړ او دهنده سره
ئې نېټ (حوت ۱۳۰۱)

۱- د خورد ضابطانو د مکتبو
هاشم شایق د بخارا سفیر اوږد
فوق العاده ډلي رئیس په کابل کي
له خپله سفارته استغفا وکړه.
(۶ جدي ۱۳۰۱ شن) اوږد افغانستان
گرزنده وزیر په تفلس کي و وزل
تابعیت یې ومانه.
د افغانستان د مصنو عاتو د استعمال
فرمان اعليحضرت امان الله خان صادر
کي (۱۳۰۱ دسمبر ۲۲)
سید قاسم خان دامان افغان مدیر
سو (۸ جدي ۱۳۰۱ شن ۲۹ دسمبر ۲۲)
په وزیرستان کي نا آرامي او د
انګریزونو سره جنګو نه اوږد افغان نې
خبرارو سخت احتجاج (جدي
۱۳۰۱ ش دسمبر ۲۲)
په ۱۳۰۱ شن کال دغه نظامنامې
د دولت له خوا خپري سوی.
۱- دللمي کرنې نظامنامه (اقوس)
۲- د خار ويyo د محصول نظامنامه
(اقوس)
۳- د دولت د خزانو نظامنامه.
۴- د تجارتی تقاویو نظامنامه.
۵- د تجارتی شخرو د شرعی
محکمی نظامنامه.
۶- د حاضري نظامنامه (حمل).
۷- د نفوسو د تذکری نظامنامه.
۸- د تعزیزی داری نظامنامه.
۹- د دولتی تعمیر اتو نظامنامه
(سر طمان)
۱۰- د عمومي یودجي نظامنامه
کي (اقوس) .

- ۱۹- دمasto فيانو او اعلى سر شته
دمد يريت نظامه (۱۴ عقرب)
دارانو وظايف (جدي)
- ۲۰- دحربيه وزارت نظما منا مه
(۲۵ عقرب)
- ۲۱- دمديريت او دفتر اوراق او
ميديريت مكتوب نظامه (۱۰ عقرب)
نظما منا مه (۲۰ جمل)
- ۲۲- دزراعت دما او رينو وظايف
(۲۵ قوس)
- ۲۳- دوكيل التجاره نظامه (۱۸ سلطان)
- ۲۴- دليليه اداري اعلان نامه
(۱۹ جدي)
- ۲۵- دبلديو نظامه (۲۵ دلو)
- ۲۶- دمامور ينو دجزائي معها کماتو
اصول (۲۰ حوت)
- ۲۷- دصایعو دتسويق نظامه
- ۲۸- دیفمان دتعميراتو نظامه
- ۲۹- دعمومي جزا نظامه
- ۳۰- دنکاح نظامه (قوس ۲)
- ۳۱- دزراعت دمد يرانو دووظايفو
نظما منame (سنه شنبه ۲۲ جوزا ۲)
- ۳۲- دار عبدالحميد خان دوزارت
عدلية وكيل شو (۱۳۰۲ اسد)
- ۳۳- دتنگي غارو اوسا لنگ دلارو به
جوړولو پيل وسو.
- ۳۴- ميرزا محمد يعقوب کابلی تکه
دوظايفو
- ۳۵- دخانو او ما مو رينو دخطاط وفات سو.
- ۳۶- دخانو او دتفريق نظامه (ميزان)
مولوي عبد الواسع دېښتو مر کي
- ۳۷- دقتعاتو اود لوازم د دايره
دكا تبانو دووظايفو تفريقي (۱۳۱ ميزان) رئيس دمحا کماتو رئيس سو، او
- ۳۸- دما مورينو دمد يريتو عبد الرحمن خان لودين دېښتو
نظما منا مه (۱۰ عقرب) مرکي رئيس مقرر سو.

- ۱۹۴۱ م ۱۳۴۱ او ۴۲ (ق)
دنفسو دعسکري اجاري جلب
دايران خارجه وزير محتمسلطنه
او افغانی سفير عبد العزيز خان
امضا کړي و .
- ۱۹۴۲ م نشر سوه (حمل ۲)
داغفا نستان او انګلستان تجارتی
معا هده امضا سوه (سلطان ۲ -
جو لائی ۲۳)
- ۱۹۴۳ م فوشه دفرانسي وزير مختار د
هند له لاري کابل ته را ورسيد او
په چهار شنبه ۳ ميزان ۱۳ شن ئى
خپله اعتمادنامه تقديم کړه (ستمبر ۲۳)
د دار الامان دېښار په جوړ ولو
بيل وسو (چهار شنبه ۴ ميزان ۱۳ شن
جون ۲۳ م) بيل وسو (سلطان ۲ شن
اکتوبر ۲۳ م)
- ۱۹۴۴ م فیض محمد خان دوزارت معارف به
وكالت مقرر سوه (سلطان ۲ شن
سید محسن قند هار لیکوال او
عالم په قند هار کي وفات سوه
(سلطان ۲)
- ۱۹۴۵ م داغفا نستان او برتانيا لو مړي
تجارتی قرارداد (جون ۵ ۲۳)
- ۱۹۴۶ م داستقلال په جشن کي لومړۍ پلا
دبياتر صنه جوړه سوه (اسد ۲)
- ۱۹۴۷ م سپه سالار محمد نادر خان تو منځ
سلطان محمد خان على زد په
فكري اختلاف پېښس سوه او دا خله
په قوس کي مريض او مستعفي سوه
نادر افغان)
- ۱۹۴۸ م الماني سفارت په کابل کي افتتاح
سو (ستمبر ۲۳ جدي ۲)
- ۱۹۴۹ م د ۱۳۰۲ شن کال مالي عا یډات
عبدالکريم خان بار کزی دمزادرشيف
نائب الحکومه سوه (ستبله ۲ شن)
- ۱۹۵۰ م دافغا نستان او ایران لو مړي
ملګرو سره اعدام سوه.
(ستبله ۲ ستمبر ۲۳)
- ۱۹۵۱ م عبد الكريمه مصارف ۵۱ مليونه سپه
مليونه افغانی و .
- ۱۹۵۲ م دسوات والي ميګل عبد الوهود
بوانير او چکيسه هم په ورڅه ۱۵ سنبله
کړل.
- ۱۹۵۳ م په ۱۳۰۲ شن کال دغه دو لتسی
اعليحضرت امان الله خان او د ایران
وزير مختار اعتلاء الملك خلکو ته
نظمامامي خپري سوي :
- ۱- د افغا نستان داساسي
تشکيلاتو لو مړي نظامنا مه
۱۵ شوال ۱۳۳۹ شن ۲۲ جون (۱۰ جوزا ۲۱ م)

افغانستان له نماینده گانو خخه په پغمان کي داعليحضرت اماناللهخان په وينا افتتاح سوه (شنبه ۲۸ سرطان ۱۳۰۳ ش) دا لویه جرگه داسه په (اتمه ختم سوه او ۱۹ فقری تصویب سوی .

سردار محمد نادرخان سپهسالار او د مختني وزیر حربیه پاریس ته په افغانی سفارت مقرر سو او په پنجشنبه ۱۹ سرطان ۳ له کابل پاریس ته ولایه .

دیگمان طاق ظفر افتتاح (پنجشنبه ۱۹ سرطان ۳) .

عبدالعزیز خان داخله وزیر درب دوزارت په و کالت مقرر سو (اسد ۳) .

په کابل کي دوزارت حربیه له خود است جنوبی دخیرو دخیرو لولپاره (حقیقت) روزنامه دبرهان الدین کشککی په مدیری تا سیس سوه (چهار شنبه ۲۲ اسد ۱۳۰۳ ش ۱۹۲۴ م) دا روزنامه یوکال تر ۱۳۹ شماری پوری نشریده .

دستم جنوبی دعلماءو نوی بیعت نامه پادشاهه راورسیده (۲۸ سبئله ۳ ش اگست ۲۴ م) .

دعومی جزا لو مری. نظا منامه بشپړه خپره سوه (۱ میزان ۳) .

افغا نستان لو مری. پلا دوی طیاری رانیولی (اسد ۳) او بیانی له شوروی روس خخه ۵ طیاری رانیولی، چې په چهار شنبه ۹ میزان ۳ کابل ته دوهمه لویه جرگه په کابل کي دقول راغلی .

سپهیـ دخارجه وزارت معین سو. سردار عبد الحمید خان د عدليه وکیـ دداخله وزارت معین سو. میرزا محمد ایوب خان سرمنشی دهاليـ دوزارت معین سو.

علی محمد خان رئیس تدریسات دوزارت معارف معین سو. میرزا محمد خان دخارجه مستشار د تجارت دوزارت معین سو.

په سمت جنوبی کي دعاعبد الله او ملا عبد الرشید له خوا بغاوت شروسو (حوت ۲) او محمد ولی خان وزیر حربیه له لاری کابل ته راغل .

په کابل کي لو مری. پلا بنبار والی (بلدیه) جوړه سوه (۱۴ حمل ۱۳۰۳ م) دههار لاهه لاری کابل ته راغل .

داعليحضرت امان الله خان امر صادر کي چې د قندھار طلوع افغان دی په پښتو هم خپریزی (جوړا ۳ جون ۲۴) .

دآئينه عرفان مجله دمعرف معارف پر خای د معارفو د وزارت له خوا د دارالتألیف خخه خپریزه سوه (جوړا ۳) .

ستهارک داتحاد شوروی نوی سفیر کابل ته راغی (۴ سرطان ۳) .

شیر احمد مخلص جلال آبا دی روابط ونښتل (حوت ۲) دهزار شریف داتحاد اسلام جریده په ۱۵ حوت ۲ و تپله سوه او پر خایئی دبیدار جریده نشر سو ه منظوم کي (۱۸ محرم ۴۲ ق) پرنگیانو دوزیرستان زر مک (حوت ۲)

محمد ولی خان دسپه سالار محمد نادر خان په خای وزیر حربیه سو (پنجشنبه ۲۴ حوت ۲) دلو ۱۳۰۲ په مسکوکی مه سو، او په افغانستان کي دده پر فقدان د تأسیف مجلس جوړ سو او د وزوروی دولت دخلکو دهمندر دی تشكير وکی (۳ دلو ۱۳۰۲) لومړیه مستو راتو شفا خانه په کابل کي جوړه سوه (دلو ۲) جنوری ۲۴) سر دار محمد ها شم خان نائب سالار غلام نبی خان په خای په مسکو کي دافغا نستان وزیر مختار شو (دلو ۲) دههارات داتفاق اسلام جریده نوم په فریاد تبدیل او صلاح الدین سلجوکی ئی مدیر سو (دلو ۲ فروردی ۲۴) اعلیحضرت امان الله خان دلینن په مرگ دناء سف او همد ردی تلگرام کالینن تهوا سناوه (۹ فروردی ۲۴ دلو ۲) دسیما سی علومو مدرسه په خارجه وزارت کي افتتاح سوه (حوت ۲) دبلژیک سره دافغا نستان سیاسی د مسکو

پرنگیانو په تمن او تره کې دوزیرو یو افغا نی پو لیس بی وژلی و پکه او مسیدو پر لښکر حمله و کړه چې دار و خو و لسو (دو شنبه ۲۸ جوزا ۲۸ می ۲۵ م) د ایتالیا حکومت ددی واقعی په باب کې یوه نوټه افسران بی پکی مړه سول او خلور سوھ غازیان شمہیدان سول.

د کابل ۱۳۰۳ ش کال مالی عایدات ۷۵ ملیونه کابلی، مصارف ۶۸ ملیونه سپهان ۷ ملیونه وه ۱۳۰۴ ش ۱۹۲۵ م ۱۳۰۴ ش ۱۳۴۴ ق

میرزا فقیر ده رات نقاش وفات سو مولوی عبدالرازق اندر عالم ۱ و سیاسی مجا هد په کابل کې ۶ ۳ کلن وفات سو (جمعه ۱۶ رمضان ۴۳ ق ۲۲ حمل ۱۳۰۴)

میرزا عبدالطیف منشی او مستوفی په کندھار کې وفات سو یکشنبه ۲۹ حمل ۴ ش ۲۵ اپریل ۲۵ م) مکتب امانی (چې المانی زبه پکبندی زده کېنۍ) د پاکتر ایوان په ریاست په کابل کې چوړ سو (۲۵ څو ۱۳۰۳ ش)

علی احمد خان بارکزی د کابل والی سو (جوړا ۴) ملا عبدالله لنګ او ملا عبدالرسید کابل کې وفات سو (شنې ۱۵ عقرب ۲۴ ستمبر ۲۵ م) امان الله خان قند هار ته په تفییشی ولاړ (دوشنبه ۱۹ میزان ۴ تر دوشنې ۲۴ عقرب به پوری) لوي ناب خوشدل خا ن په او ۵۴ نور اشرار چې دسمت جنوبي په بغاوت کې ګرفتار سوی وو په دوشنې ۴ جوزا ۱۳۰۴ ش ۲۶ می ۲۵ م د کابل په سیا سنګ کې ووژل سوھ.

په پرتو ایتالوی مستخدہ م چې شوروی روسي عسکرو پر در قد او ملا عبدالله لنګ او ملا عبدالرسید کابل کې وفات سو (شنې ۱۵ عقرب ۲۴ ستمبر ۲۵ م) اعلیحضرت امان الله خان وزارت معارف ته امر و کې ۴ چې د پښتو ژبو هلکا نو لپاره په پښتو تعلیم سی. (پنجشنبه ۴ قوس ۱۳۰۴ ش) کابل دویزارت حریله سنګی

د سمت جنوبی یاغیانو ته ۵ اعلیحضرت امان الله خان وروستنسی دا خطه فرمان له طیارو خنځه خبور سو ۱۳ میزان ۳ ستمبر ۲۴ م).

د کابل درو بنا نولو لپاره دتنویر شرکت جوړ سو (جدی ۳)

محمد ابراهیم خان دمخنی وذیر عدالیه ده رات نائب الحکومه او عبد الرحمن خان بارکزی ئې فرقه مشر سو (جدی ۳)

عبدالکریم دامیر یعقوب خان ذوی چې دانګریزیه لمسون ئې دسمت جنوبي په بغاوت حصه اخیستي

وه، هندتهو تبنتید، دسمت جنوبي نه میاشتی اغتشاش خلاص سو، ملا عبدالله او ملا عبدالرشیدونیوال سوھ او کابل ته راوستل سوھ (دلو ۳)

عبدالکریم رنگون ته ولاړ او هله د مولوی یار محمد تره کې په لاس ووژل سو. دتلکرام دلين په جوړولو کې فني او پاد شاه په امضاء نشر شوھ (۸ دلو ۳ می ۲۹ جنو ۲۵ م)

شجاع الدوله د افغانستان وذیر مختار لنډن ته ولاړ (۸ حوت ۳) کې د مولوی برهان الدین کشكکی وذیر او مسیدود پرنګی دانی تنګی په اهتمام چاپ سول ۴۵۶ مخه د سپاهیان او ۱۳ منصب داران ئې ووژل.

(کابل دویزارت حریله سنګی مطبع اول جدی ۳) کابل دېښتون مرکلي چاپ کړه ۱۳۰۳ ش.

یو تاپویی جوړه سی (۲۲ میزان) ۱۹۲۶ م ۱۳۴۵ ق اعلیحضرت امان الله خان سمت مشرقی ته په رسمي سفر دتفتیشن لپاره ولاړ (۵ ثور). او مړی ډله افغانی ضباطان دعسکری زده کړی لپاره ترکیي ته ولاړ (۱۸ ثور ۵) سر دار شاه محمود خان د سمت اعلیحضرت امان الله خان قندهار ته په رسمي تفتیشی سفر ولاړ (۲ شنبه ۱۷-۱۷ عقرب ۵ ش). دزاهه قندهار لوی چېږین لوښی (دبودا کچکول) د پادشاه په امر د کابل موژیم ته یو وړ سو (قو سی ش) ددی زاهه شی فارسی نستعلیق نوشته به ۹۱۹ ق لیکای سوی او وقف نامی دی. ۱۹۲۷ م ۱۳۰۵ ش ۱۳۴۶ ق اعلیحضرت امان الله خان د سمت مشرقي په رسمي سفر ولاړ. (چارشنبه ۲۸ جدی ۵). د فرانس نوي وزیر مختار او سفیر کوستاف مار سلفت خپله اعتمادنامه وړاندی کړه (کابل ۱۶ جهی ۵). په هرات کي ددیزلى بر ینبنا کارخانه افتتاح شو (۲۷ دلوه ۵) علی محمد خان د افغانستان وزیر مختار روماته ولاړ (جمعه ۱۵ دلوه ۵) انگریز انو دمیان ګل په وسیله سوات اشغال کی چې په پښتو قیابلو او افغانستان بی باداړو کی ملامحمد صا فی لغمانی د پښتو شاعر او عرض بیگی (افغانی نویس) په کابل کي وفات شو. قاضی میر احمد شاه رضوانی په حجاز کي د افغانی حاجیا تو لپاره	باندی تجازو کي (۲۷ اقوس ۱۳۰۴ ش). سردار محمد یوسف خان په اثر یې لغمان دمهتر لمک په هدیره کي بنېغ په قندهار کي بناروالی (بلدیه) تابیس سو (اقوس ۱۳۰۴ ش) او لوړی بناروال عبدالر حمن لودین و. ملا عبدالبابا کي قندهاري ۱۹۲۶ مارچ ۲۶ م ۱۲ هوت (۴) الوا جبات لتخربیب العادات ناظم عایدات ۸۴ میلونه کابلي، مصارف په قندهار کي وفات سو (۶ دلوه ۶۰ میلونه، سپما ۲۴ میلو نه وه.

(۱۵) تنه محصلان فرانس تهواستول سوه (۴ جوزا ۶).

مهمندو قبيلو د شبقدر پرانگریزی سرحد باندی حم لـه و کره او انگریزی طیارو دوی بمباری کره.

(۱۶) جوزا ۶ ش ۴ دیججه ۴۵ ق.

دجرایمو لپاره د شرعی محکمو نظامنامه خپره سوه (۳۰ جوزا ۶).

اعلیحضرت امان الله خان سمت جنوبی (پختیا) ته ولاړ (اسد ۶).

د ترکستان نوم دهزار په ولايت تبیدیل سو (اسد ۸).

د کابل په بوسنان سرای کې اعدادی مکتب دیادشاه په وینا افتتاح سو

(۱۷) سنبله ۶.

د کابل او ګردیز پرلار د تیره کوتل سپرک جوړ سو (سنبله ۶).

د اعلیحضرت امان الله خان د اروپا دسفر دعزمه سره دغه مقری

وسوی :

محمد ولی خان وزیر حربیه د پادشاه و کیل او د خارجه وزارت

وکیل .

عبدالعزیز خان دا خله وزیر د

شورای دولت وکیل .

محمود خان یاور د کابل د والی

وکیل .

کالین د شوریوی دولت رئیس،

اعلیحضرت امان الله خان ته د

شوری دسفر دعوت ورکړ (ټلګرام ۲۴ اکتوبر ۲۷ م عقرب ۱۳۰۶ ش).

د افغانستان او پولینه د مودت

معاهده په انقره کې تر تیب سوه

د طیاری الوزولو دزدہ کړی لپاره (۳ نومبر ۲۷ م ۱۰ عقرب ۱۳۰۶ ش)

(۱۹۲۷ م ۱۳۴۶ ق)

د کابل په خواجه ملاکی د پیله کا ری دعمار ت شهاب کښینبول سوه، ۲۸ حمل ۶.

درادیو اداره د کابل په دلکشاکی دوزارت داخله لهخوا جوړه سوه

(حمل ۶) وروسته دجوړا په میاشت آۍ کوتی لنډنی ته نقل سوه.

اعلیحضرت امان الله خان دسلطان عبد العزیز بن سعود په نامه یومکتوب

رامستاوه چې په حجاز کې افغانی حاجیانو ته د دینی مناسکو آزادی

ورکی او اسلامی مقدس تھایو نه محترم وساتی (حمل ۶).

د کابل را دیو خبر ورکړ چې د

دریمی لوبي جرګي دانعقاد فرمان د

ائیں شورای دولت په نامه صادر

سو چې په ۱۳۰۶ یا ۱۳۰۷ ش کې

لو جر ګه وسى (نور ۶).

دانیس دهتفکۍ جریدې تاسیس

د غلام محي الدین انس لهخوا په کابل کې (۱۵ ثور ۶ ش ۵ می ۲۷).

عبدالعلی مستغنى د کابل مشهور

شاعر خپله منظومه بهار نامه ګلزار

مستغنى د عبدالعلی قند هاری په

غوبښته وویله (۲۸ نور ۶).

اعلیحضرت امان الله خان د

مزار شریف دتفتیش لپاره په رسمي

سفرولاړ (سنه شنبه ۶ نور تردوشنې ۲۳ جوزا ۶ پوری).

عبد الرحمن لودین دقندهارښارووال

د کابل د ګمرک مدیر سو (جوزا ۶).

له پرنگیانو سره دمو مندو خلرمه

غزا د حاجی ترنگزی په مشری .

په افغانستان کې دکا بلی روپی

برهای افغا نی (۱۰۰ پوله) رواج

سو ۵ .

په ۱۳۰۵ ش کېل دغه دو لتنی

نظام نامی خپری سوی :

۱ - دعسکری رتبو نظا منامه (۵ دلو)

۲ - دعسکری داخلی خدماتو نظا منامه

واردات ۷۲ مليو نه افغانی، مصارف

۴ - دامرano او ضابطاني د تعليم ۵۰ مليونه ، سپما ۲۲ مليونه وه.

متفرقہ ۱۹ رر	۴ رر	اوین
موالشی او صکوک ۱۰ رر	۳ رر	آس
گردد ۱۱۹ ملیونه	۲ رر	غوبی
مصارف :	۵۰ یولہ	پسہ
دمواشی نظامنامہ ۱۳۰۶		
دحرب وزارت		اوین ۳۷۰ افغانی .
دربار		آس ۸۰ ر ۱ رر
تعمیرات		غوبی ۹۰ ر
داخلہ		خر ۹۰ ر
تجارت		پسہ ۲۵ ر
معارف		(ریسنر - افغانستان)
عدیله		مالیات ۵۰ ملیونه
مالیہ		گمرک ۴۰ رر
د افغانستان عواید او مصارف :		عواید :
گردد		
پس انداز ۶ ملیونه (افغانستان - ریسنر)		

اعلیحضرت امان الله خان په لودين وفات په کابل کي (۱۴ حوت ۱۳۰۶ دکابل له خلکو سره یکشتبه ۶) .

د افغانستان او شوروی جماهیر لاری اروپا ته رهی سو، دی په تخنیکی هوايی موافقه په کابل کي امضا سوه (۱۷ حوت ۶ ش ۷ امارج ۲۸ م) .

په قاهره - ۲۰ جدي په روما - ۲۹ دلو په برلين - تر ۲۲ حوت په پاريس کسي، په ۲۳ حوت ۱۳۰۶ ش سو (چهار شنبه ۲۳ حوت ۶ ش) له پرنگی سره دومندو پنځمه غرا ۱۳ مارچ ۲۸ م لنن ته ورسید. دا سفر له دسمبر ۲۷ م تر جولای ۶ ش) .

مولوی تاج الدین دملا محمد طیب فوی ڈچار یکارقاضی دتحفه الامیر فی بیان سلوک الملوك والتدبیر مؤلف دکوهه دامن دقره باغ او سیدو نکی امضا سوه (۶ قوس ۱۳۰۶ ش ۹۸ کلن وفات سو (ولادت ئی ۱۲۰۸ ش) .

مجموعه صحیه دکابل د مدیریت مستقله طبیبه لخوا نشر سوه (۱ قوس) تر ۱۳۰۶ ش پوري ددار الامان په دهانیو په خلورو کالو کي (۴۰) مایونه افغانی مصرف سوی .

پست موافقه نامه (کابل - تاشکند) دغلام صدیق خان وزیر خارجه او ۱۳۰۶ ش کال مالی واردات ۸۲ ملیونه افغانی، مصارف ۶۴ ملیونه سیما ۱۸ ملیونه وه په دغولکو کي د افغانستان مالیات: په سراجیه دوره کي :

یو جریب آبی مخکه دکاله ۵ روپی انتقادی جریده داحمد راتب له خواپه کابل کي تاسیس سوه (۷ دلو ۶ ش ۲۷ جنوری ۲۸) .

د افغانستان او سویس دمودت معاهده دری مادی په برن کي غلام نبی خان د افغانستان سفیر او موتا د په امانی دوره کي:

سیاسی دفتر مشر امضا کړه آبی ادرجه مخکه ۱۶ تر ۲۰ افغانی ۱۷ نروزی ۲۸ م ۲۶ دلو ۶ .

د کاما سید احمد خان قندهاری رر ۳ رر در ۵ رر ۸ رر

لودین وفات په کابل کي (۱۴ حوت ۱۳۰۶ دکابل له خلکو سره یکشتبه ۶) .

د افغانستان او شوروی جماهیر لاری اروپا ته رهی سو، دی په تخنیکی هوايی موافقه په کابل کي امضا سوه (۱۷ حوت ۶ ش ۷ امارج ۲۸ م) .

اعتماد الدوله سردار عبدالقدوس دمنخنی صدر اعظم په کابل کي وفات سو (چهار شنبه ۲۳ حوت ۶ ش) له پرنگی سره دومندو پنځمه غرا ۱۳ مارچ ۲۸ م لنن ته ورسید. دا سفر له دسمبر ۲۷ م تر جولای ۶ ش) .

مجموعه صحیه دکابل د مدیریت مستقله طبیبه لخوا نشر سوه (۱ قوس) تر ۱۳۰۶ ش پوري ددار الامان په دهانیو په خلورو کالو کي (۴۰) مایونه افغانی مصرف سوی .

پست موافقه نامه (کابل - تاشکند) دغلام صدیق خان وزیر خارجه او ۱۳۰۶ ش کال مالی واردات ۸۲ ملیونه افغانی، مصارف ۶۴ ملیونه سیما ۱۸ ملیونه وه په دغولکو کي د افغانستان مالیات: په سراجیه دوره کي :

یو جریب آبی مخکه دکاله ۵ روپی انتقادی جریده داحمد راتب له خواپه کابل کي تاسیس سوه (۷ دلو ۶ ش ۲۷ جنوری ۲۸) .

د افغانستان او سویس دمودت معاهده دری مادی په برن کي غلام نبی خان د افغانستان سفیر او موتا د په امانی دوره کي:

سیاسی دفتر مشر امضا کړه آبی ادرجه مخکه ۱۶ تر ۲۰ افغانی ۱۷ نروزی ۲۸ م ۲۶ دلو ۶ .

د کاما سید احمد خان قندهاری رر ۳ رر در ۵ رر ۸ رر

داغانی محصلا نو په باب ۴ مادی نائب الحکومه ته په تیلفون کې امضاسو (۷ جوزا ۷ ش ۲۷ می وویل سوه چې ۶ تني بشنی نمایند گانه هم کابل ته راولیپزی چې دملکی ۲۸م).

داغان او مصر دمودت معاهده خلور مادی او پنځه الحقیقی د افغانستان له خواهی ای احمدخان د کابل والی او دصر له خوا واصف بطرس غالی خارجه وزیر امضاکړه (۱۰ جوزا ۷ ش ۳۰ می ۲۸م) نشر سوه (اسد ۷ د افغانستان د طیاری جمعیت جوړ او مرامنامه ئی خپره سوه (۸ سنبله ۷).

د فرانسوی دو و شرکتو سره د افغانستان د شمال تر جنوبه د ریل جوړ ولو قرار داد (سنبله ۷) د استقلال او تجدد د ګوند مرا منامه د پادشاه له خوا په سوه (۲۰ سنبله ۷).

شاغاسی محمد سرور خان (بابا) په کابل کې وفات سو.

په کابل کې تور - سود - زرغون - ګلوب جوړ سو (۲۲ سنبله ۷).

دریمه لویه جوګه په پغمان کې په چارشنه ۶ سنبله ۱۳۰۷ ش د پادشاه په وینا د زرو تنو و کیلانو په مخ کې افتتاح سوه او دغه مهم تصاویب یې وکړه: (۱) شو رای دولت په داغان او فرانس ترمنځ د سورای ملي تبدیل سوه.

(۲) د مجاذاتو عفو یوازی د امانیه مكتب د محصلانو دمنلو موافقه پاد شاه حق دی.

وسوه چې د فرانس په پوهنتونو کې به منل کېږي (جوزا ۷) هر په ۱۷ سلطان ۷ دوزارت دربار وزارت به د تفتيش یوه ادائه ولري له خوادریمي لویه جوګه اعلان (۵) د بې وزلانو او لیونیانو لپاره صادر سوا په ۲۴ سلطان د قندھار تا توبي جو پول. (۶) د عسکري مکلفيت

داغستان او جنوبی امریکا د لیبریا د مؤدت معاهده (۱۱) مادی په پاریس کې د غلام نبی خان افغانی سفیر او بارون لیمن له خوا امضاسو (ثور ۷ ش ۱۶ می).

اعلیحضرت امان الله خان په ۱۳ شور (۲۲ - اپریل ۲۸م).

د آلمان دایندی مان د ماشین سازی له شرکته سره داغستان لپاره د وېړيو دانۍ کولو کارخانه په ۳۰۰۰ دشورا رئیس دالماني شرکت سره دلاجوردو انحصاری قرارداد نه هادري په بر لین کې امضا کې ع چې د کاله به ۶۰۰ کیلو اعلى لا جورد هر کیلو په ۲۰ پونډه او زر کیلو متوا سلطاجورد هر کیلو او ۱۵۰۰ کیلو دریمه درجه لا جورد هر کیلو په ۵ پونډه اخلي (۱۸ می ۲۸م ثور ۷) اعیلیحضرت امان الله خان په مسکو کې د کالینن له خوا استقبال سو (۲۵ می ۲۸م) په ۲۵ جوزا ۷ ش ۱۵ جون ۲۸م تهراں کې د لسلو کالو لپاره امضاسو داغان او بولزانکو اخلي قرار داد دا د غلام صديق خان دوزارت خارجه و کارخانه په ۱۹ جوزا ۷ ش ایران ته راغي، او د هرات له لارې په سه شنبې ۵ سرطان ۷ پستله شپږ نیمو میاشتو مسافر ته قندھار ته را ورسیدی د سفر ۳۰ تر ۲۰ می ۲۸م ثور ۷ د نخې کا لو د کارخانه په ۳ جوزا په ترکیه کې، په ۹ جون کاغذ جوړولو د کارخانی قرار داد، په ۳۶۶۵ پونډه قیمت امضا سو، چې دورخې ۵۰۰ متراه پشمی توکسر او د لاسی (۱۲۵ اپریل ۲۸م).

دالمان دهوفمن له شرکته سره د ۳ جوزا په ترکیه کې، په ۹ جون کاغذ جوړولو د کارخانی قرار داد، په ۳۶۶۵ پونډه قیمت امضا سو، چې دورخې ۵۰۰ متراه پشمی توکسر او د لاسی (۱۲۵ اپریل ۲۸م).

دالمان دهوفمن له شرکته سره د ۳ جوزا په ترکیه کې، په ۹ جون کاغذ جوړولو د کارخانی قرار داد، په ۳۶۶۵ پونډه قیمت امضا سو، چې دورخې ۵۰۰ متراه پشمی توکسر او د لاسی (۱۲۵ اپریل ۲۸م).

د نخې کا لو د کارخانه په ۳ جوزا په ترکیه کې، په ۹ جون کاغذ جوړولو د کارخانی قرار داد، په ۳۶۶۵ پونډه قیمت امضا سو، چې دورخې ۵۰۰ متراه پشمی توکسر او د لاسی (۱۲۵ اپریل ۲۸م).

محمد سرور خان دسمت مشرقيه اعلی حاکم مقرر سو (جوزا ۷).

داغان او ترکیه د مؤدت معاهده نه هادري دووه پروتو کوله په انقره کې جمهور یت سره دمودت معاهده غلام صديق خان دوزارت خارجه و کيل او توفيق رشidi بيگ د تر گيسی خارجه وزير لاسليک کړه (۵ جوزا ۷ ش ۲۵ می ۲۸م).

داغان او ترکیه عرفانی قرارداد ۷ ش ۳۰ اپریل ۲۸م).

مذاکره (۱۸) دچین سره د سیاسی شرکت شرکت سهند میانی پیمانه جوړه سوی وو .
 شرکت المان - شرکت تنوریات ارتباط مذاکره (۱۹) د برتانیا سره دسر حدی اتباعو دمالی او خانی تلفاتو د بند ولو لپاره د یوه ګډ کمسيون موافقه .
 شرکت موټر رانۍ - شرکت دوا فروشی - شرکت رفقاء افغان -
 شرکت اتحاد شرکت تشویق افغان - شرکت قمر په افغان په کابل کې . شرکت قمر په مزار شریف کې - شرکت ضیا په قندهار کې .
 په ۱۳۰۷ ش دغه کارخانې وی -
 (۱) د موټرو د ترمیم او پرسزو کارخانه .
 (۲) د صابون او عطر او واسلين کارخانه .
 (۳) د سمنتو کارخانه .
 (۴) د اور لگیتو کارخانه په کابل کې .
 (۵) دیخن جوړولو کارخانه په قندهار کې .
 (۶) د کالکو او غورپ او صابون کارخانه په مزار شریف کې .
 (۷) د سپنیسو جوړولو فابریکه په هرات کې .
 (۸) دا پروژه زړنده په اند خوی کې .
 په ۱۳۰۷ ش دغه کارخانې په پلان کې تاکل سوی وی .
 (۱) دقند کارخانه .
 (۲) د کاغذ جوړ ولو کارخانه .
 (۳) دنخی ټوکرانو کارخانه .
 (۴) دیشمی ټوکرانو او کشمیر کارخانه .
 (۵) دغوطو کارخانه .
 (۶) دمیوی سانتی کارخانه .
 (۷) د پیو او کوچو او پنیر کارخانه .
 (۸) داوبو کښلو او تیل خاک ماشین

مذاکره (۱۸) دچین سره د سیاسی شرکت شرکت سهند میانی پیمانه جوړه سوی وو .
 ارتباط مذاکره (۱۹) د برتانیا سره دسر حدی اتباعو دمالی او خانی تلفاتو د بند ولو لپاره د یوه ګډ کمسيون موافقه .
 دامیر حبیب الله خان په وخت کې د معافو مصرف ۶۰ زره روبي و په ۱۳۰۷ ش کسی ۱۵۰ لکو ته ورسیدی .
 له ۱۳۰۳ تر ۱۳۰۷ پوري ۳۲۲ مکتبونه نوی جوړه سوی او په دغه خلورو کاوکې ۴۸۲۳ تنه له ابتدایی مکتبو خڅه فارغ سوی، له عالي مکتبو خڅه ۱۵۸ تنه را وقتل، ۱۵۱ تنه شاګردان خارج ته واستول سوی، ۱۷ تنه فارغان له خارجه راګل .
 د ابتدائی مکتبو شاګردان تر ۱۳۰۳ تر ۱۳۰۶ پوري ۳۶۰۰ په ۱۳۰۷ نوی داخل سوی ۱۵۰۰۰ ټولنې ۱۳۰۷ ش کال ۵۱۰۰ ابتدائی معلمان ۶۵۰ دعالی مکتبو محصلان په ۱۳۰۷ ش ۳۰۰ .
 په ۱۳۰۷ ش عالي مکتبو ته نوی داخل شوی شاګردان ۱۶۰۰ دعالی مکتبو د معلمانو شمیر په ۱۳۰۷ ش ۱۰۰ .
 دوزارت معارف تالیف کړی کتابونه ۱۳۳ جلد د وزارت معارف چاپ کړی کتابونه له ۱۳۰۳ تر ۱۳۰۷ ش ۵۷۵ ر ۶۹۳ جلده .
 له ۱۳۰۳ تر ۱۳۰۷ ش پوري گږ کې واژدات اضافه سوی دی ۶۰۱ ر ۲۷۰۲۷ (۳۲) افغانی .
 تر ۱۳۰۷ ش پوري دغه تیجارتی

دوره دزی کاله سوی . (۷) د عسکری جرګه جوړیږي .
 مکلفیت نقد بدل منوع سو (۸) ۶۹ ملیونه وه د اغتشاش په سبب ۱۳۰۷ ش کال مالی مصارف مالی وار دات وته تاکل سوی .
 (۹) ملکی رتبی لغو سوی .
 (۱۰) قول رسمي القاب لغو سوی فقط د عزیز کلمه په له نومو سره ليکي .
 (۱۱) په نظامنامو کې دی دهر جرم جزا و تاکله سی . (۱۲) نقدی جريمه دی هم د یوی نظما منا می سره سمه اخیستله سی . (۱۳) تیجارتی اونوری عصری محکمی دی جوړی سی .
 (۱۴) تدریس او وضع په شهادت نامه پوری مربوط دی د یو بنده ملایان افغانستان ته ننسی را تلای (۱۵) دافغا نستان پنځلس کلنی سالم خلک دی هر کال پنځه افغانی او مامورین دی دیوی میا شتی پیښور او کوټه د افغانی ویزی د تنه خواه د عسکری وسلو د رانیولو لپاره ورکوی ، ددی بسپنی لا يه دی سورای ملي جوړی کړي .
 (۱۶) سورای ملي دی درشت د بنډولو لپاره لا يه جوړی کړي .
 (۱۷) که مجرم محکمی ته حاضر نشي دده په غیاب کې دی جزا ورته و تاکله شمی ، او قانون دی سورای ملي جوړ کې . (۱۸) شهزاده استرداد ترون له ایران نه سره .
 (۱۹) رحمت الله خان ولیعهد سو . (۲۰) د فنلاند سره معاهده (۱۴) د افغانستان د بېرغونګ تور -
 (۲۱) د ترکیه سره قونسلی موافقه (۱۵) په ترکیه - ایران - سورا - زرغون و تاکل سو ، چې د افغانستان و زارت مختاری په غرو د لمړ ختو منظر ولري او کې . د افغانستان و زارت مختاری په لویو سفارتو وا وښتی . (۲۲) دین سره د سیاسی روابطو مذاکره لور (الله - محمد) پر لیکلی وی .
 (۲۳) پسله هرو پنځو کلو به لسو

محمود طرزی داستراحت لپاره له اعلان کی ۱۸ فقری دخلکو خواهشونه کاره سبکد وشن سو، او پر خای ومنل (۲۹) قوسن ۱۳۰۷ شن آرجب (۱۴۷) بی غلام صدیق خان خارجه وزیر سو (عقرب ۷) والی احمد علی خان دقوس په میاشت ۱۳۰۷ سمت مشر قی ته رئیس تنظیمه سو، خود جدی ۴ میاشت بی هلتہ پخچله د پادشاهی اعلان وکی ۴.

دقوس ۱۳۰۷ شن په آخر کی دسمت مشر قی او سمت شما لی بغا و تونه وخیم سول، او داعلیحضرت امان الله خان مور او ملکه او نوره کورنی. دغلا م صدیق خان وزیر خارجه او حسن جان سره په ۴ طیارو کی قند هار ته راغله (جمعه ۲۹) قوسن (۱۳۰۷ شن)

علی احمد خان دسمت مشر قی رئیس تنظیمه په اداره کی ناکام سو، په کابل کی دمجلس اعيان افتتاح اعلام سوه (جدی ۱۳۰۷ شن) دستوری په مانی کی اعلیحضرت امان الله خان خپل نوی پرو گرام اعلان کی ۴ او د بنجشو نقاب بی وا خیست، (۱۵) میزان (۱۳۰۷ م) په دغه مجلس کی افغانی نجوسی د تعلیم لپاره ترکی ته وا ستولى سوی، او په قبایلو کی خورا بد اثر خیور سو.

بچه سقاو او سید حسین او د دوی ملکرو په سمت شمالی کی ارجاعی بغاوت وکی ۴ او احمد علی خان هلتہ رئیس تنظیمه سو (۱۵) قوسن (۷ شن دسمبر ۲۸) سلطان احمد خان لوی سفیر خپل اعلیحضرت امان الله خان په یوه اعتماد نامه په تهران کی اعلیحضرت

طیاری (۵) زره پوشه (۶) مترالیو شوروی سره تجارته او ترانزيتی (۶) تهونه رو نیول.

په مزار شریف کی دبی سیم تلکراف مرکز جوړ سو. دخان آباد میمن - خوست لپاره د تلکراف دستگاهونه را نیول سوه او د کابل د تلکراف هو بی سیم لوی دستگاه را نیول سوه. (۱۳۰۷)

دملکت مالی عایدات که په ۱۳۰۳ کی پنځه وه په ۱۳۰۷ کی اته سوه دامیر حبیب الله تر وخت دوه چنده سوی دی.

له ۱۳۰۲ تر ۱۳۰۷ ش پوری (۴۹۱) کانونه کشف سول.

په سمت جنوبی کی دخنګلو ریاست جوړ سو.

طبعابت قانون خپور سو چې بی اجازی ئی شوک نسی کو لای.

د افغانستان دملی شورا د انتخاباتو نوی قانون (۵۱) مادی خپور سو (۷) سنبليه (۷).

د افغانستان دولياتو د جرگو قانون (۴) مادی خپور سو (۱۱) سنبليه (۷).

له ۱۳۰۳ تر ۱۳۰۷ ش پوری د افغانستان په روغتو نو کی:

غلام جیلانی خان خپله اعتماد نامه د ترکی د جمورو رئیس ته وړاندی کړه (۲) میزان (۷) ۱۱۲۷ کوچنیانو ته د کوی رګ وهل.

محمد سرور خان بارکزی د قند هار نایب الحکومه د کابل والی سو، او په دینېتون بغ (۵۱) و ۷۷ مجله په کابل کی نشر سوه ۱۳۰۷ شن.

افغا نستان په ۱۳۰۷ کال ۵۰۰ ر ۳۵ توپکه (۱۰۶) توپه (۸)

رضن شاه پهلوی ته وړاندی کړه مګر یه ۱۲ دلو خلکو دی چور کې، نود لغمان او کنې لهاری مهمندو او (جدی ۱۳۰۷ شن).

جنرال کاظم پاشا داتو نو دو ۱۳۴۸ ق

ترکو منصبدارانو سره دهند له دامان افغان پرخای هفتگي جريده حبيب الاسلام دغلام محى الدین په سر دبیری له کابله خپره سوه (۹) حوت ۱۳۰۷ ش ۱۷ رمضان (۴۸).

سپهسالار غازی محمد نادر خان او دده ورونه دفرانسي دنيس لهښاره دافغا نستان دامنيت لپارهزا پا خيدل (۵۵ دلو ۷ش) او به ۲۱ دلو بمبيئي ته راځله.

امان الله خان له سلطنته استعفا او کوهان له لاري دېختيا سر حدته داخل سو (۱۹) حوت ۷.

په پنجشنبه ۴ دلو ۱۳۰۷ ش ۱۴ جنزو ۲۹ م امان الله خان په قندهار کې بیا په فعالیت شرو وکړه او خلکو بیعت ورسره وکړه.

په قمه هسار کې د اعليحضرت امان الله خان په تایید خلک راټول سول، او خرقه شريفيه یې راویستله (یکشنبه ۶ حوت ۱۳۰۷ ش).

د قندهار علماء د بچه سقاو امارت نهوه مانه، او دده سره یې د جنک فتوسا صادره کړه (جمعه ۲۶ شعبان ۱۳۴۷ ق).

د برطانيا سفير همفريز له کابله په طياره کې پېښو ر ته ولاړ (۱۴ رمضان ۱۳۴۷ ق ۲۵ فروری).

عبدالكريم خان د قند هار نایب الحکومه ده زاده جات حاکم مقرر (۱۸ جنوری ۲۹ م).

علی احمدخان خپله بادشاهی به جلال آبادکی اعلان کړه (۲۵ جدی ۷ سو (۱۲ حوت ۱۳۰۷ ش).

۱۳۴۹ م ۱۹۲۹ ق

د سمت جنوبی (پختیا) دقو مونو لویه جرګه دسپه سا لار غازی محمد نادر خان حضور ته جا جیو کې راغله (حمل ۲۱ مارچ ۲۹ م) په ۷ حمل ۸ ش سپه سالار ګردیز ته راغی او به ۱۶ حمل اړگون ته ورسید.

په ۳۰ حمل ۸ ش دسمت مشرقي (ننګه هار) داقوا همو جرګه دمحمد ګل خان مومند سره دسپه سالار حضور ته راغله.

د شوروی دولت رسماً دایران دولت ته اخطار ورکي، چې دافغا نستان په کورنيو کارو کې لاس ونه وهی، او دهرات خواهه تر خپلو سرحدو تيری اونه کې، که پر افغا نستان مسلح تجاوز وسی، شوروی دولت دغه نسی زغملاي (۱۵ اپریل ۱۹۲۹ م ۲۶ حمل ۱۳۰۸ ش).

اعليحضرت امان الله خان دقندهار دینکو زرو تنو سره دبچه سقاو

د مقابلې لپاره کابل ته حرکت وکړي.

(سه شنبه ۶ حمل ۱۳۰۸ ش) په سه شنبه ۲۰ حمل ۱۳۰۸ ش مقر ته ورسیدي او به ۳۰ حمل یې غزنی او خپره سوه، چې دافغا نستان خلک محاصره کې خویه ۶ ثور ۱۳۰۸ ش امروسو، چې قندهاري لښکر دی بېرته مخ پر قندهار رهی سی، به ائي نصر الله و.

۱۱ ثور مقرته ور سیدل اود څور دسپه سالار ملي قوا په ۶ ثور

تر آخره پرشا تلل، او به ۴ جوړا دبچه سقاو دلښکرو سره په خوخ

کې وجنګیدل، دغه جنګونه په مختلفو ۱۳۰۸ شن جو لائی ۱۹۲۹ م

اعليحضرت امان الله خان مهمندو خایو کې ۱۳۰۸ ش دمیزان تر له رباطه دسپین بولدک تر سر حد میاشتی پوری جاری وو، خوچی ملي قوا

محمد صادق مجده دهخوا افتتاح او افغانی بیرغ پر و ر پیڈی (پنجشنبه ۲۲ میزان ۹۰). د چاپان او افغانستان د مودت معاهده د سردار شاه ولیخان افغانی وزیر مختار او د چاپان د سفیر تمیئن په لندن کې امضاء سو ۹۷ عقرب ۹ ش ۱۳۰۹.

د افغانستان او اتحاد شوروی تر منځ د بیطرافی او عدم تجاوز معاهده تجدید سوه، د افغانستان له خوا فیض محمد خان خارجہ وزیر او د شوروی له خوا لوی سفیر ستارک اهضا کړه (۹۰ مادی ۲۴ جون ۳۰ م عقرب ۱۳۰۹ ش).

د کابل والی محمد یعقوب خان دشمالی ولایتو رئیس تنظیمه مقرر سو (عقرب ۹ ش ۱۳۰۹) خوا په دغه کال هې سو.

جمعیت العلماء په کابل کې افتتاح او اعضاء ئى د حکومت له خوا مقرر سول او د حى على الفلاح مجاهه ئى نشر کړه.

دارالعلوم عربی په کابل کې جوړ سو، چې رئیس یې سردار عبدالرسول خان و.

سید هاشم خان افغانی جنرال قونسل په تاشکند کو په یکشنبه ۲۴ عقرب ۹ ش دشوروی ترکمنستان دعشتقآباد په حدودوکۍ ووازه سو.

ابراهیم بیگ په قطعن کې د افغانستان سفارت په قاهره (مصر) کې د افغانی وزیر مختار بغارت وکی او سردار شاه محمود

ش ۱۳۰۹ (۱۹۳۰) محمد ګل خان مومند د شمالی سمت رئیس تنظیمیه مقرر سو (حمل ۹).

اپریدو او نورو پښتو په ۱۳ اگست ۳۰ هدپینور پرښار حمله وکړه او د کجوری غزا وسوه اعلیحضرت محمد نادر شاه د افغانستان او بریتانیا د ۱۹۲۱ -

۱۹۲۳ معاهدی تصدیق کړي (جوړا - می ۰) د اعلیحضرت محمد نادر شاه په فرمان په کابل کې لو جوګه جوړه سو ۹ (ش) اونسوی قانون اساسی ئى ومانه، اوهم دشور ای مای د انتخاباتو لایه جوړه سو ۹ (ش) ۲۸ سنبله ۹.

ملا فیض محمد هزاره د محمد خواجه زوی د محمد سعید لمسی دسراج التواریخ او تحفۃ الحبیب او تاریخ حکماء او فیضی ازفیوضا ت لیکوال په کابل کې وفات سو (چهار شنبه ۱۶ رمضان ۴۹ ق ولادت ئى ۱۲۸۹ ق).

سید احمد ادیب پشاوری د شهاب الدین زوی د فارسی مشهور شاعر او عالم په تهران کې وفات سو.

(ولادت ئى په خیبر کې ۱۲۶۰ د افغانستان سفارت په قاهره (مصر) کې د افغانی وزیر مختار

کابینه داسی اعلان کړه ۲۳ عقرب: سردار شاه محمودخان دربوزیر سردار فیض محمدخان خارجہ وزیر محمد ګل خان دا خاڅه وزیر - الله نواز خان وزیر دربار - حضرت نورالرشایخ وزیر عدلیه - وزیر معارف احمد علی خان محمد اکبرخان وزیر تجارت - محمد ایوبخان وزیر مالیه - محمد نوروز خان سر منشی سر دار محمد اکبر خان صحیه مستقل مدیر -

۱۳۰۸م ۱۹۳۰ ش ۱۳۰۹ (۱۹۳۰) سردار محمد عزیزخان د افغانستان لوی سفیر په مسکو کې د غلام نبی خان پر خای مقرر او خپله استماد نامه ئى کالینن ته وہاندی کړه (۲۴ فروردی ۳۰ حوت ۸).

سردار شاه ولی خان په لنډن کې افغانی وزیر مختار و د افغانستان د کرنې وړ مخکی ۱۳۰۸ ش.

۱۳۰۸ ش کال مالی مصارف تر سنبلي پوري ۴ ملیونه، داغنشاش په سبب نوریخه ندي معلوم.

د هندوکش جنوبی خوا آبی مخکی ۱۳۳ زره هكتاره.

د هندوکش جنوبی خوا للمنی مخکی ۷۶ زره هكتاره.

د هندوکش شمال آبی مخکی ۲۷۰ زره هكتاره.

د هندوکش شمال للمنی مخکی ۴۶۰ زره هكتاره.

۳- سید حسین وزیر جنگ.

۴- ملک محسن دکابل والی.

۵- شیرجان دربار وزیر.

۶- محمد صدیق فرقه مشر.

۷- محمد محفوظ امنیه قوماندان، ریسنر.

۸- قلعه بیکو.

سردار محمد هاشم خان صدراعظم ۶۳ کلن په کابل کې مر سو

سو (۲۲ عقرب ۱۳۰۸ ش) د خیله (جمادی الاولی) .

دافتار نستان او شوروی اتحاد	۱۳۱۰ ش
ترمنځ د بیطربی او عدم تجاوز معاهمه	۱۳۵۰ م ۱۹۳۱
په (۹) مادوکې د فیض محمد خان	غلام صدیق خان په برلن کې افغانی
وزیر مختار مقرر سو (جوزا ۱۰)	خارجه وزیر او لوی سفیر ستارک
په امضا تجدید سوه (۲۴ جون ۳۱ م	احمد علی خان افغانی مختار وزیر
سرطان ۱۰ شن)	له پاریسه لندن ته تبدیل سو
خواجه هدایت الله دهزاره جات	(جوزا ۱۰ شن) اوسردار شامولیخان
رئیس تنظیمه کابل ته را ستون	په پاریس کې سفیر سو .
سو (سرطان ۱۰)	کاروان زرد دهرات له لاری
اعلیحضرت محمد نادر شاه شورای	افغانستان ته ورسیدی (جوزا ۱۰ شن) .
ملی پختله وینا افتتاح کړه (دوشنبه	د علی آباد روغتون د اعلیحضرت
۱۴ سرطان ۱۰ شن جولائی ۳۱ م)	محمد نادرشاه په شخصی مصروف
دقطغن نا آرامی خلاصه سوه او وزیر	(جوزا ۱۰) شروسو، او په اسد
حربيه کابل ته راستون سو (دوشنبه	۱۳۱۲ شئی کارختم سو.
۴ اسد ۱۰ شن) ده ته داعلی لمر	د کابل انجمن ادبی تاسیس سو
نښان په مکافات کې ور کړ سو .	او د کابل ادبی مجله یې خبره کړه
(جولائی ۳۱) په ستمبر کې ابراهیم	(جوزا ۱۰ شن ۵ جون ۳۱ م ۱۸
بیگ تر آمو وا وېست .	محرم ۵۰ ق).
دافتار نستان نوی اصول اساسی	ددی انجمن مهم غږی داوه :-
دشورای ملی له خوا د اعلیحضرت	۱- احمد علی خان درانی مدیر
محمد نادر شاه په امضا خپور سو	۲- میر غلام محمد غبار .
(۳۱) اکتوبر ۳۱ م ۸ عقرب (۱۳۱۰ ش)	۳- محمد کریم نزیمی .
اعلیحضرت محمد نادر شاه مجلس	۴- سرور ګویا .
اعیان (دمشرانو جرګه) پختله وینا	۵- سرور جویا .
افتتاح کړه (دوشنبه ۲۴ عقرب	۶- غلام جیلانی اعظمی .
۱۳۱۰ شن)	۷- غلام جیلانی جلالی .
عبد الجمیل خان د مزار شریف	۸- قاری عبدالله .
نائب الحکومه سو (عقرب ۱۳۱۰)	۹- عبدالعلی مستغنى .
عبد الرحیم خان دقطغن او بدخشان	۱۰- امین الله زمربالی .
دنائب الحکومه وکیل مقرر سو	۱۱- محمد قدیر تره کې .
(عقرب ۱۰)	۱۲- احمد الله کریمی .

سردار شاه ولیخان سفیر له
پاریسنه کابل ته راغنی او دده سره
غلام نبی خان هم راغنی (عقرب ۱۱).

غلام نبی خان خرخی په کابل کي
ووژل سو . (۸ نومبر ۳۲
عقرب ۱۱).

په پختنا کي دری خیل ولاپسول
اوژبیر ته ددوی اغتشاش کښینول

سو (۲۱ عقرب ۱۱ ش اکتوبه ۲۲).

په قندھار کي پښتو ادبی انجمن
افتتاح سو (پنجشنبه ۹ قوس ۱۱

د پښتو میاشنې مجله بی هم نشر
کړه (۲۰ دلو ۱۱).

سردار محمد عزیز خان په مسکو
کی افغانی سفیر په برلن کی لوی
سفیر سو. (قوس ۱۱).

عبدالحسین خان دروما سفیر په
مسکو کی لوی سفیر سو. قوس ۱۱
سردار محمد نعیم خان به روما کی

افغانی وزیر مختار سو (قوس ۱۱).
د عراق او افغانستان لومړی د
مؤدت معا هده (۲۰ ستمبر ۳۲
قوس ۱۱).

۱۳۱۱ ش ۱۳۵۱ ق
د بنکاری دری لار جو پونه ختمه
سوه (جدی ۱۱).

د دولتی خزانو اصولنامه خپره
سوه (۱۷ میزان ۱۱).

محمد ګل خان مومند دشمالي
اعلان سو (۲۴ گست ۳۲).
سردار شاه محمود خان د حرب
ولایاتو رئیس تنظیمه مقرر سو او
وزیر اروپا ته دعالج لپاره ولاپ، او
پرخانی بی غلام فاروق خان دقندهار
نایب الحکومه سو . (شنبه ۱۰
جدی ۱۱).

ش ۱۳۱۱ ۱۹۳۲ م ۱۳۵۱ ق

په کابل کي عمومي مکتبونه او د
طب مکتب چې په اغتشاش کي بند
سوی وو بیترجه جوړ سو (حمل ۱۱)
د افغانستان او ګربیه سعودیه لومړی
معاهده وسوه (۵ می ۳۲ م ۱۷ ثور
۱۱ شن)

افغا نستان د دوکالم سر حدی
سیمه له چترال خخه وا خیسته
۱۱ جریبه مخکه (جوړا ۱۱)

د افغا نسـان د دار الفنون (بوهنتون)
لپاره داعلیحضرت محمد نادر شاه په
حقوـر یوم جنـس و سـو، اوـندـهـارـلاـ ماـن
مانـهـیـ ئـیـ دـ دـارـ الفـنـونـ لـپـارـهـ وـتاـکـلهـ
(جوړا ۱۱)

محمد تقی اسـفـادـ یـارـیـ دـایـرانـ لـوـیـ
سفـیرـ خـپـلـهـ اـعـتـمـادـ نـامـهـ وـہـانـدـیـ کـړـهـ
(۱۲) سـرـطـانـ (۱۱)

عبدالوکیل خان نائب سالار منار
په ذهـمزـنـکـ کـیـ جـوـپـسـوـ . (جوړـاـ ۱۱ـ)
دـسـرـ حدـیـ پـیـبـنـوـ دـ فـیـصـلـهـ کـولـوـ
موـافـقـهـ دـشـرـرـوـیـ اـتـحـادـ لـهـ سـفـیرـکـبـیرـ
سـتـارـکـ سـرـهـ (۱۷) مـادـیـ پـهـ کـابـلـ کـیـ
اضـاـ سـوـهـ (۲۲) سـنـبلـهـ (۱۱)

بنـجـهـ وـ لـایـتـهـ (کـاـبـلـ - قـنـدـهـارـ)
هـرـاتـ مـزارـ قـطـنـ اوـبـدـخـشـانـ) اوـ
خـلـورـ اـعـلـیـ حـکـوـمـتـونـهـ (فـراـهـ سـمتـ
جنـوبـیـ سـمتـ مـشـرقـیـ - مـیـمـنـهـ)

اعلان سو (۲۴ گست ۳۲).
سردار شاه محمود خان د حرب
ولایاتو رئیس تنظیمه مقرر سو او
وزیر اروپا ته دعالج لپاره ولاپ، او
پرخانی بی غلام فاروق خان دقندهار
نایب الحکومه سو . (شنبه ۱۰
وزارت کفیل سو (عقرب ۱۱).

دنادر افغان کتاب دبرهان الدین چین حکومتو ته دجنگ خنډ ولو
کشک کی تالیف طبع سو (کابل نوتهه ور کړه (دلو ۱۰)

کابل په ګذرگاه کی دارالمحاجین
جوړ سو (دلو ۱۰) ۱۳۱۰ شن کال مالی وار دات ګرده
او چخانسور رئیس تنظیمه سو (۵ قوس ۱۰ شن)

بودار دفرانس نوی مختار وزیر
خپله اعتماد نامه دذکشا په مانۍ
کی وړاندی کړه (۲۰ جدي ۱۰) ۱۳۱۰ شن دافغا نستان حکومت چې دجنگ د
دغـازـ یـانـوـ حـمـلـهـ، چـېـ دـپـرـنـگـیـ پـهـ
بـمـبارـیـ کـیـ ۳۰ـ تـنـهـ شـبـیدـاـنـ سـوـلـ
دـشـخـېـرـیـ بـهـ نـسـبـتـ ئـیـ دـجاـ پـانـ اوـ (۳۱) (م)

شوکت بیگ دترکیب لوی سفیر کبینېو سو .
کابل ته راغی (جدی ۱۱) .
د افغانستان او برآزیل دمودت معاهده په انقره کې امضای سو .
اعلیحضرت محمد نادر شاه وزارت معارف ته فرمان صادرکړي چې د (۲) حوت ۱۱ ۲۰ فروري (۳۳)
په ۱۳۱۱ کال دتلگراف خط په گردہ افغانستان کسی ۸۸۹۵ کيلو متراه .
معارفو کې دېښتو بنو ونۍ اقدام وکړي (۶ دلو ۱۱) .

په بالا حصار کې دمکتب حربیه لپاره دودانې فرمان صادر سو .
۱۳۱۱ ش کال مالی عایدات ۱۴۰ مليو نه افغانی مصارف (حوت ۱۱) تهداب بی په ۱۷۴ نور ۱۲ مليونه او کسر اوه مليونه .

سوی و، په اسد (۱۲ ش) ختم سو .
حبيب الله خان طرزی په جاپان کې دافغا نستان وزیر مختار سو
د شیبر او دره بنکاری لارافتتاح سو (حمل ۱۲) .
داستوانی او لیتوانی د حکومتو سره دافغا نستان دمودت معا هدی په مسکو کله امضاسوی (جوړا ۱۲-۱) .
علی محمد خان په لندن کې افغانی وزیر مختار سو، او پر خای ئی دخلع سلاح په کنفرانس کې دافغا نستان نماینده سلطان احمد خان دافغا نستان نماینده سلطان احمد خان دانقري افغانی سفیر وفاکل (سنبله ۱۲) .
محمد عظیم منشی زاده د کابل د سو (جوړا ۱۲) .
سردار محمد عزیز خان په برلن برنا نیا په سفارت کې دری تنهمه کې افغانی سفیر، دسید کمال په کړل (۱۵ سنبله ۱۲) دی په ۲۱ سنبله تفنجچه وویشتل سو (۱۶ جوزا) اعدام سو .
۱۲ شن ۶ جون (۳۳) په پنجشنبې آباد کې افتتاح سو . (۱۴ سنبله ۱۲)
۸ سرطان په کابل کې بشخ سو .
علی محمد خان دمعارفو وزیر د خواجہ هدایت الله دهزاره جات د افغا نستان له خوا دلتنن دافتصادیاتو مخنی روئیس تنظیمه په کابل کې په کنفرانس کې شامل سو (۲۵ جوزا) اعدام سو (۲۲ سنبله ۱۲)
غلام جیلانی خا ن شیر محمد (۱۲) په قند هار کې د حاجی میرویس خان محمد مهدی - فقیر احمد په کابل دمزادر ګنبده داستاد نعیم جان په کې اعدام سو .
معماری جوړه سو (جوړا ۱۲) شرکت سهایا می افغان په کابل کې دفوائد عامه په نامه نوی وزارت جوړ سو، چې د طلا درانیو لو او تشکیل او الله نواز خان ئی وزیر پلو رنی امتیاز ئی در لسو د سو (سرطان ۱۲) (۱۲ سنبله ۱۲) .
د تجاوز دتعريف قرارداد دافغانستان دانګریزانو او همو مندو جنگونه ایران -استوانی - ترکیه سرومانیه (میزان ۱۲) .
شوروی اتحاد لیتوانیا ترمیخ د کابل دمکتب امانیه نوم استقلال په لندن کې امضای سو (جوړانی ۳۳) او دامانی مکتب نوم نجات کېښو سرطان (۱۲) سو (میزان ۱۲) .
دعلی آبادروغتون (رفقی سناتوریم) اعلیحضرت محمد نادر شاه د دلکشا دجوپولو کار چې په ۱۳۱۰ ش شرو دمانی په چمن کې دعبد الخالق د

حضور ته ور غنی ۲۲ میزان ۱۳ (دکابل په بوهنتون کی دسائنس یوهنجی افتتاح سو ۲۹ میزان ۱۳)

جنرال فخر الدین التای د ترکیه دحکیت مشرداغان ایران سرحدی شخرو دحل لپاره په یکشتبه ۱۸ عقرب

کابل ۱۳ کابل ته را غنی او په ۱ قوس ۱۳ هرات ته ولاپ .

دقند هار په سنگین کی دنهه سراج دکیندلو کار بیا شروع سو (قوس ۱۳)

ربوهر له تهراوه په ۲۳ قوس ۱۳ یو خبر خپور کی دزور آباد په

سرحد کی دافغا نستان خلکو پر ایرانی خاوره حمله کویده ، افغانی خبارو داخبر تر تردیدکی ۴ قوس ۲۴ (۱۳)

مو لوی محمد بشیر هندی مهاجر او په چمر کندکی دالمجاہد خپروونکی ووژل سو (قوس ۱۳ ش دسمبر ۳۴)

سید کمال دسردار محمد عزیز خان قاتل په برلن کی اعدام سو (۲۲ جدی ۱۳)

جنرال فخر الدین التای خپل سرحدی حکیت تمام کی او په ۲۸ جدی ۱۳ دشوروی له خوا انقرو ته ولاپ .

دهندو ستان دعسکری نما یش دلیدلو لپاره عبد الاحد خان فرقه مشر او عبد الغفور خان فرقه مشر پهلوی تهولاپ (۲۸ جدی ۱۳)

داغفا نستان خارجه وزیر فیض محمد خان داغفان - ایران سرحداتو ته ایران موافقه امضا سو (۴ دلو ۱۳)

۱۳۱۳ ش ۱۹۳۴ م ۱۳۵۳ (ق) د قره قلی انحصار ملی بانکه وسپارل سو (مارج ۳۴ م حمل ۱۳ ش)

دبلغ دنوی بنیار دودانه کار شرو سو (حمل ۱۳)

فریزز تتلر دانگلیس نوی وزیر مختار خپله اعتماد نامه ویاندی کړه (حمل ۱۳ ش)

قاری عبدالله ته دملک الشعرا لقب ور کړ سو (حمل ۱۳)

د سویس دتقلیل سلاح به جرګه کی جنرال محمد عمر خان دھربی

ارکانو رئیس دافغا نستان له خوا شامل سو (جوزا ۱۳ ش جون ۳۴)

دخارویو (مواشی) دمحصول اصولنامه خپره سو (۱۵ نور ۱۳۱۳)

د گمر کــو نو دمحصول اصولنامه خپره سو (نور ۱۳)

د امریکا ناتازونی دولت ، افغانستان په رسیمیت ومانه (۱۱ اگست ۳۴)

۱۳ اسد (۱۳) دافغا نستان او مجار ستان د مودت معاهده (۲۵ اگست ۳۴ م ۱ سنبله ۱۳ ش)

شهرزاده احمد شاه وزیر یدی د (۲۳ ستمبر ۳۴ م ۳۱ سنبله ۱۳ ش)

په کابل کی داو لمپیک توونه جوړه سو (سنبله ۱۳ ش اگست ۳۴ م)

افغا نستان په مجتمع ملل کی داخل سو (۲۵ ستمبر ۳۴ م میزان ۱۳)

داغفا نستان خارجه وزیر فیض محمد خان داغفان - ایران سرحداتو ته ایران موافقه امضا سو (۴ دلو ۱۳)

۱۹۳۴ م ۱۳۱۲ ش ۱۳۵۲ ق سر دار محمد قاسم خان په رو ما کی افغانی وزیر مختار سو (حوت ۱۲)

دامرینو د مدیر یتونو اصو لنامه خپره سو (۱۱ قوس ۱۲)

ذ شرکت سهیامی افغان اودشوروی اتحاد دسو افغان تورک تومنځ ۱۵۵ زروتنو بوری قرارداد لا سلیک سو (حوت ۱۲)

عبدالخالق داعلیحضرت محمد نادر شاه قاتل په کابل کی اعدام سو (۶ قوس ۱۲)

داغفان - ایران سرحدی موافقه د فرمان صادر سو، چې دی صدراعظم دی، او ده خپله کابینه داسی معرفی

کړه : سردار شاه محمود خان درحب وزیر - فیض محمد خان خارجه وزیر - محمد ګل خان داخله وزیر - فضل احمد خان عدلیه وزیر - احمد علی خان

دمعارفو وزیر - میرزا محمد خان د تجارت وزیر - اود مالی دوزیر - کفیل الله نواز خان دعamu ګټو وزیر محمد اکبر خان طب مستقل مدیر - رحیم الله خان دبست او تلگراف او

تیلفون مستقل مدیر (قوس ۱۲) دېترولو دانحصار شرکت په کابل کی تاسیس سو (قوس ۱۲)

محمد طرزی دافغا نستان دصحافت او سیاست پلار په استانبول کی

د ۱۳۱۲ ش کال په ګرد افغانستان کی مکتبونه وو چې ۴۵۹۱ شاگردان او ۱۶۵ تنه معلمان ئی در

محمد طرزی دافغا نستان دصحافت لودل .

د ۱۳۱۲ ش کال مالی عایدات وفات او بنسخ سو (۲۲ نومبر ۳۳ م ۱۰۸ میلونه افغانی مصارف ۱۲۰ میلونه کسر ۱۲ میلونه و .

تفنگچی په ګولی شهید سو ، او یه همدغه ورڅه المتو کل علی الله محمد ظاهرشاه دده زوی دافغانستان پاد شاه سو .

۸ نومبر ۳۳ چهار شنبه ۱۶ عقرب ۱۲ م پینیں دری بجی) دتر کیی لوی سفیر مددوح شوکت بیگ په ۱۰ قوس اود المان نوی وزیر متخار تسمیکی په ۱۲ قوس

۱۲ خپله اعتماد نامی تقدیم کړي . عبدالخالق داعلیحضرت محمد نادر شاه قاتل په کابل کی اعدام سو (۶ قوس ۱۲)

صحیه اود پست او تلگراف او
تیلفون وزارتونه تا سیس سو،
غلام یحیی خان وزیر صحیه ، او
رحیم الله خان دیست او تلگراف
او تیلفون وزیر مقرر سو (جوزا ۱۴
جون ۳۵) .

دقندهار نهر سراج دهلمند له
روده بیاجوړ او فتح سو (دوشنبه
۲۶ جوزا ۱۴ - جون ۳۵) .

عبدالر حیم خان دهرات نا ئب
سالار وزیر فواید عامه سو، او پرس
خای ئی غلام فاروق خان دهرات
نایب الحکومه مقرر سو (۲۷ جو زا
۳۵-۱۴)

دقندهار په بابولی کی دېینې
کارخانه افتتاح سو (سه شنبه ۱۷
سرطان ۱۴ - جولائی ۳۵) .
دحاضری اصولنامه نشر سو .
(۱۰ سرطان ۱۴) .

د تجارتی تقاوی او کوریری
اصولنامی خپری سوی ۱۰ سرطان ۱۴
بناغلی محمد داؤد دقندهار ملکی
او عسکری مشر قند هار ته راغی
(جمعه ۲۷ سرطان ۱۴ - جولائی ۳۵)
مفتی جزایر مصر وزیر مختار
په کابل کی خپله اعتمادنامه و په
کړه (۱۴ ش) .

سلطان احمد خان د افغانستان
وزیر مختار په قاهره کی مقرر سو
(اسد ۱۴ - آگوست ۳۵) .

محمد صادق خان مجد دی په جده
دملى شورا اجلس و پرانست سو
کی وزیر مختار سو (اسد ۱۴ -
آگوست ۳۵ جوزا ۱۴) .

۱۳۱۴ ق
۱۹۳۵ م ۱۳۵۴ ق
د افغا نستان او اتحاد جماهير
شورزی تر منځ دمچخو دمبار زی
موافقه نامه ۱۲ مادی فيض محمد خان
خارجه وزیر او ستارګ د شوروی
سفیر امضا کړه . ۱۶ مئی ۳۵
ثور (۱۴) .

دامريکا لو مړی سفير و هار نی
بروک کابل ته راغی (ثور ۱۴
مئی ۳۵) .

ملامحمد یعقوب فراهی دملامحمد
خان نورزی زوی عالم او مؤلف او
شاعر په فراه کې وفات سو. (۱۳۱۴ ش
۴۵ ق) (ولادت یې ۱۲۸۴ ق) .

آثاری : تذکره آتش فشنان - گنج
شهیدان - دیده یعقوب - حواشی
په اقلید س .

هورنی برولک دامریکا لو مړی وزیر
مختار، خپله اعتماد نامه تقديم کړه
(۱۳ ثور ۱۴ - می ۳۵) .
دایران نوی لو مړی سفير على اکبر
بېهمن خپله اعتماد نامه تقديم کړه
(۱۸ ثور ۱۴ - می ۳۵)

کرنل لارنس چې دافغانستان په
اغتشاش ۱۳۰۷ ش کې لاس ذرلود
په لنډن کې مرسو (۲۸ ثور ۱۴
مئی ۳۵) .

د کوتله لو یهزلزله وسوه چې په جنوبي
افغا نستان کې هم اثروکی (جمعه ۹
جوزا ۱۴ جون ۳۵) .
دملى شورا اجلس و پرانست سو

(جو ۱۴ جون ۳۵ جوزا ۱۴) .

محمد صادق خان مجد دی په
مصر کی افغانی وزیر په حجاز کی
هم وزیر مختار سو (حوت ۱۳) .
افغانستان دجامعه هلل دښو د
الله نوازخان په المان کی وزیر مختار خر خولو دانسداد په مجاهده کی
مقرر سو (حوت ۱۳) .
شامل سو (حوت ۱۳) .
محمد اکبر خان په روما کی افغانی
کابل او مزار شریف په تیلفون
سره ونبلول سو (حوت ۱۳) .
غلام یحیی خان دخارجه وزارت
لومړی معین دطب مستقل رئیس سو
کسر ۴۱ مليونه افغانی و
(حوت ۱۳) .

د افغانستان ملکی تشکیلات په ۱۳۱۳ ش کال داسی ۹

ولايات	حکومات کلان	محلی حکومونه	علاقداری
۱- کابل	۲	۲۵	۶
۲- قندھار	۲۱	۱۷	۳
۳- هرات	۱۹	۸	۲
۴- مزار شریف	۱۳	۱۲	۱
۵- قطعن و بدخشان	۱۷	۱۷	۱
۶- سمت مشرقي	۱۰	۱۱	۱
۷- سمت جنوبی	۲۵	۵	.
۸- سیمنه	۶	۵	.
۹- فراه	۶	۲	.

په ۱۳۱۳ ش کال په افغانستان کې
گرد (۳۹) مکتبونه وو، چې ۱۲۷۹ ق) کی وفات سو (۳۴ م - ۵۳ ق). ولادت
په اکبر پوره کې ۱۲۷۹ ق) تنه یې شاگر دان او ۲۰۶ تنه
سردار عبدالرحمن خان دسردار
عبدالو هاب خان زوی چه عالم ،
علممان وو .
میر احمدشاہ رضوانی دشکو ستان
فکور او شاعر سپری و، په فراه کې
افغانی او بها رستان ۱ فغا نې وفات سو ۳۴ م ۱۳ ش ۵۳ ق
او نورو کتابونو مؤلف په پېښو ر (ولادت یې ۱۲۸۹ ق) .

ایران گه کمیون به چخانسوز کی ختم سو (۲۵ سنبله ۱۵ ستمبر ۳۶).
په غزنې کي د حکیم سنايی د مزار تعمیر (۱۵ میزان ۱۵ اکتوبه ۳۶).
دشوروی اتحاد سره د عدم تعریض و تجارتی تپون (مارچ ۱۲-اکتوبه ۱۵).
سر دار شاه محمود خان د حرب دشوروی نوی سفیر کویر سکی اگریمان صادر سو (۱۵ حمل ۱۵ شنبه ۳۶).
سردار محمد هاشم خان صدراعظم دعلاح لپاره اروپا ته ولاړ (۱۹ میزان ۱۵-۱۴ اکتوبه ۳۶) د صدراعظم وکیل سردار شاه ولیخان و.
د پست اصولنامه خپره سوه (۷ میزان ۱۵).
د پښتو در سمیت او ملي ژبی والی فرمان صا در سو، چې مامورین ئی تر درو کالو زده کې (عقرب ۱۵ نومبر ۳۶).
د تابعیت اصولنامه خپره سوه (۱۶ عقرب ۱۵).
سید عبدالله د خارجه وزارت عمره سیاسی مدیر په دریای آمو کې غرق سو (جمعه ۱۹ قوس ۱۵ د سمبر ۳۶).
د شورای ملي د دریمي دوری لپاره د وکیلانو د انتخاب په شاهی اعلان سره امر وسو (۱۵ جدي ۱۵ د سمبر ۳۶).
په قندھار کي دوپريو او بدلو کارخانه افتتاح سو (۲۸ جوزا، ۱۵ جون ۳۶).
په افغانستان کي لوړۍ قرآن شریف جا پ سو (۱۰ سنبله ۱۵-ستمبر ۳۶).
د کابل په هنټون د طب د پو هنځی تهداپ په علی آباد کي کښېښو سو (۲۴ سنبله ۱۵-ستمبر ۳۶).
د هلموند د اوپو په باب کي دافغان مليونه افغانی و.

۱۳۱۰ ش ۱۹۳۶ م ۱۳۵۰ ق د امریکا سره د مؤدت معاهده (۲۶ مارچ ۵ حمل ۱۵).
دشوروی اتحاد سره د عدم تعریض و تجارتی تپون (مارچ ۱۲-اکتوبه ۱۵).
دشوروی نوی سفیر کویر سکی اگریمان صادر سو (۱۵ حمل ۱۵ شنبه ۳۶).
دافغانی ۱۶ اورزش کارانو شمول دېلن په اولمپیک ټولنه کې (۱۶ حمل ۱۵-اکتوبه ۱۵).
شرکت سهامی ملي په پانک ملي تبدیل سو (۲ حمل مارچ).
دلکې او عسکري مامورینو په معاش کي زیاتوب (دوشنبه ۱۷ حمل ۱۵-مارچ).
د پل خمری د نساجي شرکت تاسیس سو (۱۶ ثور ۱۵ می) په کابل کي د بنیخو سناتو ریم افتتاح سو (۲۵ جوزا-۱۵ جون ۳۶).
ددوا خانو اصو لئامه خپره سوه (۱۵ ثور ۱۵).
په قندھار کي دوپريو او بدلو کارخانه افتتاح سو (۲۸ جوزا، ۱۵ جون ۳۶).
په افغانستان کي لوړۍ قرآن شریف جا پ سو (۱۰ سنبله ۱۵-ستمبر ۳۶).
د کابل په هنټون د طب د پو هنځی تهداپ په علی آباد کي کښېښو سو (۲۴ سنبله ۱۵-ستمبر ۳۶).

۱۳۱۰ ش ۱۹۳۶ م ۱۳۵۰ ق د امریکا سره د مؤدت معاهده (۲۶ مارچ ۵ حمل ۱۵).
دشوروی اتحاد سره د عدم تعریض و تجارتی تپون (مارچ ۱۲-اکتوبه ۱۵).
دشوروی نوی سفیر کویر سکی اگریمان صادر سو (۱۵ حمل ۱۵ شنبه ۳۶).
دشوروی اتحاد سره د عدم تعریض و تجارتی تپون (مارچ ۱۲-اکتوبه ۱۵).
دشوروی نوی سفیر کویر سکی اگریمان صادر سو (۱۵ حمل ۱۵ شنبه ۳۶).
دجو هری رنګو نو د راولو اصولنامه خپره سوه (۱۴ جدي ۲۵).
سردار علي شاه خان د قندھار عسکري او ملکي آمر مقرر د سو (۱۴ جنوبي ۱۶ میزان ۱۶).
دانګلیسي لښکروپر ډونډو باندي حملی وکړي، اود افغانستان اخبار و خپل تشويش وښو، که انګلیسي لښکر خانونه د پېړرنډه برید ته را رسوی دابه دافغانستان لپاره خطروۍ نه به سرحدی قبیلو کي به عام غاوچو ټه سرحدی قبیلو کي به عام غاوچو (۱۴ ستمبر ۱۶ میزان ۱۶).
دایران خارجه وزیر کاظمي دهنا او قندھار لهخوا کابل ته دسياسي مذاکراتو لپاره په دو ستانه سفر ردلغىء (۱۶ عقرب ۱۴، نومبر ۳۵).
دبی وزلو دروزنى اصولنامه، اود سردار شاه ولیخان د حرب دوزارت عمومي ګټو لپاره د استملاک اصولنامه خپره سوه (۱۶ عقرب ۱۴).
کاغذی نوټونه د مالي د وزارت لهخوا څاره سوه او اصولنامه بې هم خپره سوه (قوس ۱۴ دسمبر ۳۵).
په ۱۳۱۴ ش کال مالي واردات لهخوا څاره سوه او اصولنامه بې هم خپره سوه (قوس ۱۴ دسمبر ۳۵).
د چاپان سفارت په کابل کي جوړ سو (نومبر ۲۵ قوس ۱۴).
په ۱۳۱۴ ش کال ۵۰ مکتبونه په افغا نستان کي و چې ۶۱۸۶ تنه شاگردان او ۲۰۹ تنه معلمان نهفاش په کابل کي و فات سو ی لرل.

او اقتضا دی تپون تر لسو نورو ګلو
بوری په انفره کې تجدید سو
(۱۰ جدي ۱۶) .

۱۹۳۸ م ۱۳۱۷ ش ۱۳۵۷ ق
د کابل پوهنتون د طب د
برهنه لوړی ډله محصلان راول
۱۵ جدي ۱۶ ش ۵ جنوری (۳۸) .

د معارفو وزارت دېښتو درسی
کتابونو به تالیف شرو وکړه (۲۰)
جدي ۱۶ ش ۱۰ جنوری (۳۸) .
د کابل په اړګ کې کتابخانه
تاسیس سو (۲۲) دلو ۱۶ ش ۲۱
جنوری (۳۸) .

د چک وردګ د بريښنا کار
خانه جوړه سو (۱۹ دلو ۱۶ ش ۱۶
فروری (۳۸) .

محمد ګل خان مومند دېښتو
قاموس په کابل کې چاپ کېء
(۱۳۱۶ ش) .

۱۳۱۶ ش کال دولتی عایدات
مليونه او مصارف هم دغونۍ و.
د لوفت هنزا طبارو هفتگی
الوتنی د کابل او برلن تر منځ
شرو سوی (۱۳۱۶) .

په ۱۳۱۶ کال په افغانستان کې
شوروي لوی سفير اګریمان صادر
سو (۵ جدي ۱۶ د سمبر ۳۷) .
د افغانستان او ترکي د مؤدت
تنه وو .

۱۶ ش ۱۴ ستمبر ۳۷ م) .
د افغانستان او برازيل د مؤدت
معاهده په پاریس کې امضا سو .
(۱۸ عقرب ۱۶) .

د هند د تجارتی وکالت اداره
به کابل کې جوړه سو (۱۵ عقرب
۱۶ ش ۸ نومبر ۳۷ م) .

عبدالشکور خان پخوانی قاضی
القضات په قند هار کې وفات سو
(۲۰ عقرب ۱۶ ش ۱۳ نومبر
۳۷ م) .

د این سینا د ۹۰۰ کال تلینه په
کابل کې وسوه (۲۰ عقرب ۱۶ ش
۱۳ نومبر ۳۷ م) .

د ترنگزو حاجی صاحب په آزاد
سرحد کې وفات سو (قوس ۱۶ ش
نومبر ۳۷ م) .

د بي سيم تلگراف دستگاه په
میمنه کې و درول سو (۱ قرس
۱۶ ش ۲۲ نومبر ۳۷ م) .

په کابل کې شرکت ارزاق افتتاح
سو (جدي ۱۶ د سمبر ۳۷) .
په کابل کې د میوی شرکت
افتتاح سو (جدي ۱۶ ش د سمبر
۳۷) .

د کونستہنټین الکزند رویج د
شوروي لوی سفير اګریمان صادر
سو (۵ جدي ۱۶ د سمبر ۳۷) .
د افغانستان او ترکي د مؤدت
تنه وو .

د کابل د افغانستان مختار وزیر سردار
شاه ولیخان او عبدالصمد خان د
رومما وزیر مختار او سردار
سد الله خان ذشاهی فر قىسى
قومندان د افغانستان له خوا
اشتراک وکې (۱۲ مئی ۳۷ م
جوړا ۱۶) .

د افغانستان - ایران - عراق
ترکي تر منځ د سعد آباد تپون
امضا سو (۱۷ سرطان ۱۶ ش ۷
جولائي ۳۷) .

پښتو ټولنه په کابل کې
افتتاح سو او انجمن ادبی ورسه
ګله سو (سرطان ۱۶ جون ۳۷)
په زرغون بنزار او کته واړکي
خنی قبایل ولاړ سول ، مګر ژر
مطیع سول (سنبله ۱۶ شن اگست
۳۷) .

دالمان دنور نېرګ په جرګه
کې عبدالمحیم خان د مائی بانک
رئیس او محمد احسان هوايی
قولدان شرکت وکې (۸ میزان
۱۶ ش ۱ اکتوبر ۳۷ م) .

په پښتو زېه باندی د وينا و
ټولنه د فیض محمد خان وزیر
خارجه په وينا د کابل په سینماکي
افتتاح سو (۱۰ میزان ۱۳-اکتوبر)
شیر احمد خان د دولت وزیر
مقرز سو (۱۷ میزان ۲۰ اکتوبر)
د شرقی اتفاق شورا په جینوا

کې د سعد آباد د تپون د مملکتویه
ګلهون وسوه (۲۱ ستمبر ۳۷) .
د چکوسلواکیا سره د مؤدت
معاهده لاس لیک سو (۲۰ میزان
جوړا ۱۶ ش مئی ۳۷) .

د انگستان د پادشاه د تاج
اغو ستلو په جشن کې پهار یس

دلتنه بند لار دجلال آباد پر خوا ۱۳۱۷ ش .
 جو په سوه (۸۰ تور ۱۷ ش اپریل ۱۹۳۸ م ۱۳۵۷ ق) .
 د قره قلی انحصاری شرکت به دخوشحال خان مکمل کلیات په قندهار کی عبدالحی حبیبی چاپ او کابل کی جو په سوه (۱۰ حمل ۱۷ ش).
 د پندخشان او پامیر لار جو په سوه (۱۷ ش) .
 دودانیو شرکت (۱ باگ) د افغا نستان او چکو سلوکایا په گله په کابل کی جو په سوه (۱۱ حمل ۱۷ ش ۲ اپریل ۱۹۳۸) .
 د افغانستان او شوروی تر منځ ده په خزندو دفاع موافقت نا مه په کابل کی امضا سوه (۲۶ مئی ۱۹۳۸ ش) .
 د افغا نستان ټولنۍ د هرات ټولنۍ او د افغا نستان دتا شکنډ او مر و قو نسلکری لغرسوی (۱۲ حمل ۱۷ ش ۱۳ اپریل ۱۹۳۸) .
 د جاپان سره د افغانستان تجارتی ټرون و سوه (۱۸ حمل ۱۷ ش ۹ اپریل ۱۹۳۸) .
 د شوروی اخبار داتور چې د افغانی سفارت یو غړی د روس او جاپان اختلاف تو دوی رد سوه او افغانستان پوردي خبره دشوروی دولت ټه پرو ټست وکړي (۲۸ حمل ۱۷ ش ۲۸ اپریل ۱۹۳۸) .
 د قند جو په ولو او پتھر ولو انحصاری شرکت په کابل کی جو په سوه ، (۳۱ حمل ۱۷ ش اپریل ۱۹۳۸) .
 علامه اقبال دلاهور مشهور شاعر او پوهاند وفات او په لاهور کی بنیخ سوه ، دده پروفات به قول افغانستان کابل کی جو په سوه . (۱۲ سلطان کسی تاسف و سوه . (۳ ٹور ۱۷ ش ۱۷ جو په ۱۹۳۸) .

دکړچی یاغیانو سرکوبی (سرطان ۱۷ جو په ۱۹۳۸) .
 د افغانستان او قرکیي د مؤدت معاهده تجدید سوه (۲۴ جون سلطان ۱۷ ش) .
 د تیلو د استخراج شر کت انلا نه اکسپلور یشن د خپله قرار داده شخه دخینو سیاسی چارو له سببې انکار وکړء او خپله عذر نامه یې وړاندی کړه (۱۴ اسد ۱۷ ش ۶ اگست ۱۹۳۸) .
 د افغانستان او ایران د پست موافقه نامه په کابل کی امضا سوه ر ۱۰ اسد ۱۷ ش ۲-۱۹۳۸) .
 عبدالرحیم خان دوزیر په رتبه د صدارت معاون او عبدالحسین خان د فواید عامة وزیر او عبدالمجید خان د تجارت وزیر او میرزا محمد خان د مالیي وزیر سوه (۲۳ سنبله ۱۷ ش ۱۴ ستمبر ۱۹۳۸) .
 باقر کاظمي د ایران لوی سفير خپله اعتماد نامه وړا ندی کړه ، ۲۵ سنبله ۱۷ ش ۱۶ ستمبر ۱۹۳۸) .
 د سیاسی علو مو یوه اکاډمی کابل کی دوزارت معارف له خوا جزوه سوه (۱۱ میزان ۱۷ ش) .
 د افغانستان خارجه وزیر دانګلیس خارجه وزیر ته دفلسطین په باب دزیری تلګراف ولیمه (میزان ۱۷ اکتوبر ۱۹۳۸) .
 دهند خارجي سکرتو سراو بری متکاف کابل تهرانګه ، بر اقتصادي او سرحدی اقوام او د فلسطین په شیخو ټی دافغا نستان د خارجه وزیر سره خبری و کړي (میزان ۱۷ ش) .
 دهمند داوبو دویشنۍ تهون دايران له سفیره سره په خارجه وزارت کی ترتیب سوه (آدلو ۱۷ فروری ۱۹۳۹) .

غازی مصطفی کمال اټارک په یونجشنې ۱۸ عقرب ۱۷ ش ۱۰ نومبر ۳۸ په استان بول کی وفات سو او دده پاتا په افغا نستان کی په ټیلو د استخراج شر کت انلا نه اکسپلور یشن د خپله قرار داده شخه دخینو سیاسی چارو له سببې انکار وکړء او خپله عذر نامه یې وړاندی کړه (۱۴ اسد ۱۷ ش ۶ اگست ۱۹۳۸) .
 سر دارفیض محمد خان په تر کیه کی افغانی لوی سفير مقرر سوه (۴۲ غرب ۱۷ ش ۱۴ نومبر ۳۸) .
 على محمد خان وزیر خارجه سوه (۵ قوس ۱۷ ش) .
 سلطان احمد خان په مسکو کی افغانی لوی سفير سوه (۸ قوس ۱۷ ش) .
 مهدی قاسم خان ده رات نائب الحکومه سوه . (۲۵ قوس ۱۷ ش) .

۱۹۳۹ م ۱۳۱۷ ش ۱۳۵۸ ق
 بنغالی محمد داؤد دسمت مشرقي د تنظيم رئیس سوه (۱۰ جدی ۱۷ ش ۱۷ جنوبي ۱۹۳۹) .

په قند هار کی د عبد القادر خان خټک پېښتو دیوان لوړی پلاد بنغالی محمد داؤد په حمایت د عبد الحی حبیبی په تصحیح او اهتمام د مقدمی سره خپور سوه .

ازه مليونه افغانی د صنعتی پلان لپاره منظوري سوی، چې دېښی کړلو اود او دلو کارپرمنځ بوزی (دلو ۱۷ ش ۱۱ فروری ۱۹۳۹) .

دهمند داوبو دویشنۍ تهون دايران له سفیره سره په خارجه وزارت کی ترتیب سوه (آدلو ۱۷ فروری ۱۹۳۹) .

چې افتتاح سوه (۱۲ جنوری ۴۰
جدي (۱۸) .

۱۳۱۸ ش ۱۳۵۹ ق
۱۹۴۰ م

د مليسي شورا او خلوزمى دوزى
دوکيلانو د ټاکنى له پاره اعلان

خپور سو (۱ دلو (۱۸) .

د پښتو لومړي جيبي قاموس په
قندهار کي دلعل محمد کاکړ او
عبدالحی جيبي له خوا چاپ او خپور
سو (دلو (۱۸) .

۱۳۱۸ ش کال دولتی وار دات
۱۶۷ ملیونه مصارف ۲۰۰ ملیونه
کسر ۳۳ ملیونه افغانی و .

په ۱۳۱۸ ش کال په افغانستان
کي ۳۱۲ مكتبونه او ۵۰ زره شاگردان
او ۱۵۰۷ تنه معلمان وو .

په دغه کال د افغانستان دقرهقل
تجارت له امريكا سره شروسو، چې
گرده صاد رات ۶۰۸، ۱۷۱۱
ډالرهو .

محمد عبید الله خان افغان دهند د
پښتنو تاریخ (بادگار سلف) په
ډله کي چاپ کي (ش ۱۸) .

میرزا محمد جان دميرزا سعید احمد
زوی دکابل شاعر او محاسب او
خطاط په عاشقان وعارفان کي بنخ
دسمبر (۳۹) .

سو (۱۸) ده دامير شير على خان
دولیعه په تبر يك کي هم یوه
دکابل را ديو ۲۰ کيلوواته منځني
قصیده ويلی وه ۱۲۹۰ ق .

غلام فاروق خان دداخله وزارت وکيل
سو (۱) میزان ۱۸ ش ۲۳ ستمبر (۳۹)
محمد اسماعيل خان دکابل والي
سو (۱) میزان ۱۸ ش)
په ۱۳۱۸ کال دغه اصو لنامې خپري
سوی :

(۱) ترجمونو او ولو لاندې کيدونکو
مھکو دخرخولو اصو لنامه ۲۲ میزان
(۲) دښداروالیو دمحصو لاتواصولنامه
۱۰ قوس

عسکري قوا بنه تجمیز سول
د پاسپورت اصو لنامه .
د ۱۲ اکتوبر ۱۹ میزان (۱)
کي د محمد اعظم ايازی له قلمه پښتو
ټرلنۍ چاپ کي (عقرب ۱۸ شن
نومبر ۳۹ م)

آقای سهیلي دايران لوی سفير
په کابل کي د سید جمال الدین
افغان دسلمي تلیني مراسم اجراسول
(قوس ۱۸ شن ۹ دسمبر (۳۹) .

په کابل کي وزارت معادن تاسيس
او رحيم الله خان بی وزير مقرر سو
۱۶ قوس ۱۸ شن دسمبر (۳۹) .
د مطبوعاتو مستقل ریاست په
کابل کي جوړ او صلاح الدين
سلجوقي بي په کابينه کي مستقل
رئيس سو، (۴ جدي ۱۸ شن ۲۶
دسمبر (۳۹) .

د عسکري مکلفيت قانون نافذ سو
۱۲ جنوری ۴۰ جدي (۱۸) .
دکابل را ديو ۲۰ کيلوواته منځني
قصیده ويلی وه ۱۲۹۰ ق .

چې روسته ملي شورا هفه رد کي د
دسياسي علومو اکا ډيسي حقوقو
په فاګولته تبدیل سوه (۸ حوت
بد خشان نائب الحکومه په کابل کي
وفات سو (۲۸ حمل ۱۸ شن ۱۸ اپریل
۳۹) .

د ۱۳۱۷ شن کال په افغا نستان
کي ۲۲۸ مكتبو نه، چې ۱۸۸۷۷
شاگردان او ۸۳۳ معجان یې لرل .

۱۳۱۸ ش

(۱۳۵۹ م ۱۳۵۹ ق)

د افغا نستان لوی سفير سردار
شاو ليخان په پاريسه کابل ته راغي
۵ حمل ۱۸ شن ۲۶ مارچ (۳۹) .

د افغا نستان او المان دتعجا وتنی
مبا دلاتو او تادياتو تړون (۱۰ اسد
۱۸ شن ۲۱ مارچ (۳۹) .

محمد نوروز خان په ايران کي افغا ني
لوی سفير او احمد على خان په لندن
کي وزير مختار او ذوالفقار خان په
جاپان کي وزير مختار مقرر سول
سو (۲۰ اسد ۱۸ شن اگست (۳۹) .

سر دار على شاه خان دقتنه هار
ملکي او عسکري مشر مقرر سو
بدل سو (۱۵ حمل ۱۸ شن ۱۵ اپریل
(۳۹) .

د عراق دپاچا امير غازی دې ینې
تعزیت په کابل کي (۲۰ حمل ۱۸ شن
۲۰ اپریل (۳۹) .

سر دار احمد شاه خان وزير دربار
نایران دولیعه دواوده په مراسم
کي گلهون وکي (۲۰ حمل ۱۸)
وزير خارجه على محمد خان دسعدا آباد
(۱۲ سنبله (۱۸) .

۱۳۱۶ ش

۱۳۶۰ م ۱۹۴۰ ق

ملا محمد یوسف هراتی دقندههار
سابقه دار معلم په گرشک کې وفات
سو (حمل ۱۹ مارچ ۴۰)
د افغانستان بانک اساس نامه خپره
سوه (۵ جوزا)
د تجارت داطاقو اصو لنامه خپر سوه
اسلام تر راتګه . (۵ جوزا)

د ۱۳۱۹ ش کال دولتی واردات
۱۴۸ ملیونه مصارف ۱۷۲ ملیونه
کسر ۲۴ ملیونه افغانی و .
په ۱۳۱۹ ش کال په افغانستان
کمی ۲۲۴ مکتبونه ۶۰ زره شاگردان
او ۱۹۹۰ تنه معلمان وو .
په دغه کال دقره قلی صا درات

زو زف هاکن فرانسیسی مستشرق
چې له ۱۹۲۴ م شخه یې به افغانستان
میرزا خداداد ثاقب دمتاز شریف
کې تاریخي تحقیقات کېږي وو ،
د اسپانیا د شمال غرب په دریاب کې
ذی العجمه ۵۹ق).

میرزا محمد اسحاق زرین قلم
دغوث الدین زوی د کابل خطاط
وفات سو (۱۹ش)

د احمد شاه ابدالی پښتو دیوان د
دحامد شاه ابدالی پښتو دیوان د
عبد الحکیمی په ترتیب او اهتمام
پښتو ټولنۍ چاپ کې (کابل) .
۱۳۲۰ ش

۱۹۴۰ م ۱۳۶۰ ق)

د چلک وردګ د بريښنا کار خانه
چې په ۱۳۱۶ ش کال شرو سوی
کسر (۵) ملیونه افغانی و .

د ۱۳۲۰ ش کال افغانستان ۳۳۱
مکتبونه ۶۴ زره شاگردان ۲۱۹۰ تنه
دبوری اوونساجی شرکتونه
جوړسول (مئی ۴۰ - جوزا ۲۰ ش). معلمان درلودل .

۱۳۲۱ ش

۱۹۴۱ م ۱۳۶۱ ق

دا فغانستان او سور وی اتحاد
تجارتني قرار داد ۲۹ جولای ۴۰ م
اسد ۲۰) .

د افغانستان تاریخ په دوه توکه
کې زرمخه په فارسی ژبه دا حمدعلی
کهزاده تالیف چاپ او د تاریخ ټولنۍ
خپور کې، له قبل التاریخ خخه بیا
سلام تر راتګه .

۱۹۴۱ م ۱۳۶۰ ش ۱۳۲۰

اقتصادی پلان اعلان سو چې په
۵ کالوکې به افغانستان ۵۰ فیصده خپل
ولادت ئې قند هار (۱۲۵۹ ش)
شیخ محمد رضا هروی خطاطنقاش،
منجم، مورخ او شاعر په کابل کې
وفات سو. (۱۵ صفر ۶۱ ق)

دېښتنه شعراء لو مری توک
عبد الحکیمی تالیف دېښتو
ټولنۍ له خوا په کابل کې چاپ سو.
په ۱۳۲۰ کال دغه اصو لنامی خپری
سوی :
(۱) د تجارت اصو لنامه ۳۰ جوزا
(۲) د تجارت دلیلت اصو لنامه ۳۰ جوزا
(۳) د تجارتی دفتر ونو اصو لنا مه
سرطان
(۴) د دلالی اصو لنامه ۲۳ سرطان .
(۵) د افلاس او چیوالی توب اصولنامه
۱۵ قوس .

د ۱۳۲۰ ش کال دولتی واردات
۱۶۱ ملیونه مصارف ۱۶۶ ملیونه
کسر (۵) ملیونه افغانی و .
د ۱۳۲۰ ش کال افغانستان ۳۳۱
مکتبونه ۶۴ زره شاگردان ۲۱۹۰ تنه
دبوری اوونساجی شرکتونه
جوړسول (مئی ۴۰ - جوزا ۲۰ ش). معلمان درلودل .

ش ۱۳۲۳

(۱۹۴۴ م ۱۳۶۴ ق)

دھرات لوی مسجد نوی تر میم او تزئین سو.

دېښتو شاعر عبد العلی اخندزاده خالوزی کاکپ دملا عبد الخالق زوی

دملا عبدالر حمن لمسي په ۱۹۳۰ م دخان قلات قاضي القضايان، په

عبد الحی حبیبی په اهتمام کشف او له کاپلله چاپ او نشر سوه

کی وفات او بنخ سو (ولادت ئی خالو زی ۱۸۷۲ م ۱۲۸۹ ق)

میر سید عالم محمد دامیر سید عبد الاحد زوی دیخارا بخوانی پاچا

په کابل کې ۶۴ کلن و فات او په شهدای صا لھین کی بنخ سو

۲۱۹ میونه مصارف ۱۶۷ ملیو نه سپما ۵۲ ملیونه وه.

(شنبه ۵ جمادی الاولی ۱۳۶۳ ۹ نور ۲۳) دده جلوس په بخارا کسی ۱۳۲۹ ق.

میر محمد علی آزاد دقاضي میر شا گردان او ۲۵۲۲ تنه معلمان لول.

۱۳۲۳ کال ټول دقره قلی صا درات سو (پنجشنبه ۲۰ ذیحجه ۶۳ ق

۱۵ قوس ۲۳) دده ولادت په بالاحصار ۱۲,۷۱۱,۲۶۵ ډالره وه

کی رمضان ۱۲۹۵ ۱۲۹۵ ق.

دسيد جمال الدین افغانی تابوت

له استانبوله کابل ته را وړل سو او په پوهنتون کی بنخ سو(یکشنبه

۱۰ جدی ۲۳)

دېښتو شاعر عبد العلی اخندزاده

خالوزی کاکپ دملا عبد الخالق زوی

دملا عبدالر حمن لمسي په ۱۹۳۰ م

دخان قلات قاضي القضايان، په

۱۶ شوال ۶۴ دېښين په خالوزو

کی وفات او بنخ سو (ولادت ئی

خالو زی ۱۸۷۲ م ۱۲۸۹ ق)

میر سید عالم محمد دامیر سید

عبد الاحد زوی دیخارا بخوانی پاچا

په کابل کې ۶۴ کلن و فات او په شهدای صا لھین کی بنخ سو

۲۱۹ میونه مصارف ۱۶۷ ملیو نه سپما ۵۲ ملیونه وه.

په ۱۳۲۳ ش کال د افغا نستان

په ۳۴۸ مکتبو کی ۸۷,۵۳۹ تنه

شا گردان او ۲۵۲۲ تنه معلمان لول.

۱۳۲۳ کال ټول دقره قلی صا درات سو (پنجشنبه ۲۰ ذیحجه ۶۳ ق

۱۵ قوس ۲۳) دده ولادت په بالاحصار ۱۲,۷۱۱,۲۶۵ ډالره وه

په سره ۳,۴۰۶,۳۷۵
ډالره وه.
په ټول افغا نستان کی ۷۶۶۶
حقوقی او ۶۱۱۳ جزوی دعاوی په
محکمو کی فیصله سوی وی.

په ۱۳۲۴ کال دغه اصو لنا می
نشر سوی :

(۱) دخارجی اتباعو دمسا فرت او
هستو گنی اصو لنا مه ۱۷ دلو
(۲) دملکی مامورینو او متقادعه ینو
اصو لئامه ۱۴ قوس

(۳) دابتدايی او مرافعی او تمیزد
دعوا گانو دمیعاد تاکنه ۲۷ سنبله
(۴) دملی صنعتی مؤسسو دکار او
کار گرانو اصو لئامه ۲۴ جدی.

ش ۱۳۲۵

(۱۹۴۶ م ۱۳۶۷ ق)

د افغا نستان او شوروی اتحاد
سر حدی موافقت نامه د سر دار
سلطان احمد خان افغانی لوی سفیر
او مولوتف وزیر خارجہ له خوا په
مسکوکبی (۵) مادی او یوپرو توکول
امضاء سوه (۱۳ جون ۴۶ جوزا
(۲۵

سر دار محمد هاشم خان صدراعظم
دناررغی په سبب استغفاء وکړه او
په دغه کال ټول دقره قلی صادرات

ش ۱۳۲۴
۱۹۴۵ م ۱۳۶۵ ق)
دېښتو ادبیاتو تاریخ لو مری
ټوك دعبدالحی حبیبی په قلم له
کابله چاپ سو.

دوهم ټوك ئی په ۱۳۴۲ ش کال
په کابل کی چاپ سوی دی ۴ .
 حاجی اسماعیل سیاه دخوند
ملعبدالاحد نوروزی هروی زوی،
ظریف او ناقہ شاعر (متخلص په
گوزک) دفارسی دیوان خاوند په
هرات کی وفات سو (۱۰ عقرب
ش ۲۶ ذی قعده ۶۴ ق)

د ده ولادت په کرخ کی ۱۲۷۲ ق.
غلام جیلانی اعظمی دخوشدل خان
په پلزی زوی شاعر او لیکوال په
کابل کی مړ سو (سمه شنبه ۲۶ قوس
۲۴ ش ۱۳ محرم ۶۵ ق) د ده
ولادت : ۱۳۱۶ ق.

د ادبیاتو فاکولته دمعارفو د
وزارت له خوا جوړه سوه او لومړی
رئيس یې عبد الحی حبیبی وقاکل
سو.

د ۱۳۲۴ ش کال دولتی واردات
۲۲۶ میونه مصارف ۲۲۹ ملیو نه
او دری میونه افغانی کسر دی .
په ۱۳۲۴ ش کال افغا نستان په
۳۴۶ مکتبو کی ۹۳,۲۷۹ تنه شا گردان
او ۲۵۴۶ معلمان لول.
په دغه کال ټول دقره قلی صادرات

د کابل نفوون: چې دبوری کوپون
یې ۱ خیستی دی (۱۹۱۰)
تنه.

دخارجي توکر واردات:
۰۲۸، ۹۴۸، ۹۱ متراه.

دامريکا اوړه: ۴۱۲، ۲۶۵ سيره
خازجي بوره: ۸۸۴، ۲۷۰ سيره
روغتونوته: ۱۹۲، ۳۷۱ تنوړجوع
کړیده

د کابل بنیار د کافونه:
دیروهي هوټلو نه ۳۵ - سماواړ چې
۱۵۱ - ګلچه پزی ۴۴ - وريجۍ والا
۵۰ - ټیابې ۳۵ - سایه والا
۳۵ بالوده والا ۵۹ - میوه والا -
بقال ۴۰۸ - جوړي والا ۱۰۴ - بنیه
گر ۱۶۵ - قناد ۱۵۱ - عطار
۱۷۵ - زرگر ۱۷۷ - درملتو نونه ۱۰

معدن: د تالقان مالګه ۱,۱۳۲,۸۶۴ جوړون
سیره - داندخوي مالګه ۱,۲۰۹,۶۷۲
سیره - دهرات دغور یان ما لګه
۸۴۶,۲۹۴ سيره - د تاشقرغان مالګه
۱۱۳,۲۸۱ سيره - د قندھار مالګه
۱۲۰,۰۰۰ سيره - دغور بند مالګه
۳,۴۲۶,۵۱۱ سيره مساوی ټوله (۱۷۶۸۸)

سیره - ډېربین سکاره (۱۷۶۸۸)
سیره.
د حکم متوادری: نائب الحکومي
۷ اعلیٰ حکام ۳ لسو حاکمان ۲۲
لومړپنی درجه حاکمان ۲۰ دوهمه
درجه ۳۳ - درجه ۳۸ - خطرمه
درجه ۴۱ - علاقهداری ۱۴۲ - ټوله
۳۰۶ .

قضاس: په ټوله افغانستان کې ۲۴۷۵
حقوقی او ۱۸۷۲ جزايسی
فيصلې سوی وي.

د کابل نقلیات:

۲۸۹

د راعظم سو (۱۳۲۵) ۴۶ جوړون (۲۵)
اړیان سره هوايی موافقه وسوسه
۳۴۴ مایونه اوکسیر ۶ ملیونه افغانی وي.
په ۱۳۲۵ کال د افغا نستان خینې
احصائي: پوسته خاني: ۲۳۶ پیاده رو ۴۲
موږي رو.
محکمې: ۱ تمیز + ۱۰ مرافعې + ۱۶۱
ابتداي = گردہ ۱۷۲ .
مالی د واير: ۷ مستو فيه ۳ +
سر بنته داري + ۱۶۶ کنترو لى
داري = گړاه ۱۸۴ .
پښتو ملکي کور سونه: گردہ
۴۴۶، معلمانۍ ۲۰۹ - زده کوونکي
په ۱۳۲۵ کال دغه اصو لنا می
خپري سوی.
۱ - دعايداتو د مالياتواصو لنا مه
۲ - د حکومت د اداري چارو د
دنهۍ تفتیش اصولنامه ۱۰ ثور.
۳ - دملکي ماموريونو د محکمې او د
محکمو د تشکيل اصول ۷ جوړون .
په ۱۳۲۵ کال ټوله د افغا نستان
ساتلي طلاوی دنيويا رک په فرا ل
بانک کې (۹۳۷, ۷۶۷) او نسه طلا
سایکل سره = ۶۸۲۵ .
د کابل حيوانات: ۷۶۷، ۳,۸۸۰
دزراعت دائري: ولايات ۹ + امتحاني
قوريه ۲ + سيروم سازی ۱ +
خارو یوروزنه ۱ + کرنی ازمو یېښت
 موجودي وي .
په ۱۳۲۵ کال ټول د قره قلى
صادرات ۱,۰۹۸,۲۸۹ پوسته په
د کابل ودانۍ: کورونه ۹۵۰۰
سرايونه ۱۱۲ - دکا نونه ۵۴۶۲ -
په ۱۳۲۵ کال افغا نستان په
حمامونه ۲۷ - يخدان ۱۵
۳۲۹ مكتبوکي ۳۴۴، ۹۳ شاگردان
دواوبو نلو نه ۱۵۲ کيلو متراه -
او ۲۶۷۷ تنه معلمان درلو دل . مسجدونه ۲۰۰ .

د کابل نقلیات: ۳۸۷۵ بايسکله
۸۶۲ تيزرفتار موږونه، ۱۳۲۱ الاري
۷۵۱ ګادي، ټوله د کراچيو او موټر
سایکل سره = ۶۸۲۵ .
د کابل حيوانات: ۷۶۷، ۳,۸۸۰
دزراعت دائري: ولايات ۹ + امتحاني
قوريه ۲ + سيروم سازی ۱ +
خارو یوروزنه ۱ + کرنی ازمو یېښت
خایونه ۴ = ټول ۱۷ .
د کابل ودانۍ: کورونه ۹۵۰۰
سرايونه ۱۱۲ - دکا نونه ۵۴۶۲ -
په ۱۳۲۵ کال افغا نستان په
حمامونه ۲۷ - يخدان ۱۵
۳۲۹ مكتبوکي ۳۴۴، ۹۳ شاگردان
دواوبو نلو نه ۱۵۲ کيلو متراه -
او ۲۶۷۷ تنه معلمان درلو دل . مسجدونه ۲۰۰ .

۲۸۸

۱۳۶ ش.
۱۳۶۸ ق.

۱۹۴۷ م

د افغانستان او شوروی درادیو
تلگرافی معاهده ۱۶ مادی په کابل
کی امضاء سوه (۱۳ اپریل ۴۷)
حمل (۲۶) .

د افغانستان و فد تا شکندا
زه ورسیدی چې د شوروی مملکته
دیاکستان د شناړیلیدو پر خلاف ډمل متحدا
غونه کی رای ورکړه (۲۰ اپریل ۴۷
سره سرحدونه و تاکی (۲۴ اپریل
۴۷ میزان (۲۶) .

د افغانستان او سویین د مؤدت
معاهده (۲۲-اکتوبه ۲۸۴۷ میزان
۲۶) .

نجیب‌الله خان د افغانستان نماینده
د بین‌النیویونستان د خکلو حقوق‌مند کړه
د پاکستان د مشرانو سره وکړه
(نومبر ۴۷ عقرب (۲۶) .

د صافو او نورستانیانو د جنګ
په پندو نه کې دعسکر و مدا خله
(۲۶) نومبر قوس (۲۶) .

چې د ۱۹۲۱ کال په تپون کې
عبد الحسین عزیز د افغانستان
نماینده په کشمیر کانفرانس کې
وغوبنېته چې د قبایلی سیمو ٻروضعيت
باندی د افغانستان سره مشوره
رسی (۲۲ جنوری ۴۸ دلو (۲۶) .
په ۱۳۲۶ کال دغه اصولنا می
خپری سوی (۲۶) .

افغانستان د پئتو نستان د خکلو
د حقوقو مطالبه بیا برستانیا ته
وکړه (۱۰ جولای ۴۷ سرطان (۲۶) .
سردار شاه محمد خان صدراعظم
لشدن ته ولاب (۲۶ جولای ۴۷ م
اسد (۲۶) .

۱۳ میزان .

د بر تانیا سفیر سوه (۲۳ اپریل
۴۸ تور (۲۷) .

سردار فیض محمد خان په
بر تانیا کې د افغانستان لوی سفیر
سو (۶ می ۴۸ تور (۲۷) .

دامریکا وزارت مختاری په کابل
کې په لوی سفارت بدله سوه او
لو مړی لوی سفیر ای پالمیر
خیله اعتماد نامه وړاندی کړه (۵
جون ۴۸ جوړا (۲۷) .

افغانستان په راهیو او مطبوعاتو
کې د بین‌النیویونستان تحریک شروع
کې او پاکستان خان عبدالغفار خان
ابندي کې (۱۶ جون ۴۸ جوړا (۲۷))
د افغان او شوروی اتحاد ګډ
کمسيون د سرحداتو تاکنه بشپړه
کړه او موافق نامه ئی امضاء سوه
(۲۹ ستمبر ۴۸ سنبله (۲۷) .

کسر شپږ مليونه افغاني و .
د ۱۳۲۷ ش کال دولتی واردت
۳۱۱ مليونه مصارف ۳۱۷ مليو نه
په ۱۳۲۷ ش کال په ۳۲۵
مکتبو کې ۶۶۰ ، ۹۸ شاگردان او
۲۷۵۸ معلمان وو .

په دغه کال ګرده د قرقلى
صادرات ۸۶۶ ، ۳۶۵ ، ۱ پوسته په
۲۲،۶۰۵،۷۲۱ ڈالره وو .

په دغه کال د مالکۍ واردات
مالیه وزارت ته (۳۵۷ ، ۴۲۲ ، ۱)
اود ډبرینو سکرو (۱۹۵ ، ۵۶۱)
تور (۲۷) .

سر ګیلیس سکوائز په کابل کې افغانی وی .

د ۱۳۲۶ ش کال دولتی واردات
۲۸۱ مليونه او مصارف ۲۸۳ مليونه
کسر دوه مليونه افغانی و .

په ۱۳۲۶ ش کال افغانستان په
۳۲۸ مکتبو کې ۹۸،۶۳۱ شاگردان
او ۲۷۴۷ معلمان لرل .

په دغه کال ټول دقرقلی صادرات
۲،۴۱۶،۲۰۸ پوسته په ۹۹۷ ۱۶،۲۵۰،۹۹۷
ډالره وو .

د کابل صحی اداری: سناتوریم ۲

د کوچنو روغتون ۱- دېنځو روغتون ۱
دېنډیانو روغتون ۱ ګرځنه روغتون ۲
عموهی روغتون نونه ۳ - ګرده ۲۱
شفاخانی: قندهار ۵ - مزار ۶
عرات ۷ فقطن ۸ مشرقی ۵ میمنه ۳
فراء ۲ بدخشان ۱ = ګرده ۷
د کابل بنیار ۲۱ مساوی ګر ده ۶۷
۱۳۲۷ ش

۱۳۶۹ م ۱۹۴۸

سردار محمد نعیم خان په اتازونی
کې د افغانستان لوی سفیر مقرسونو:
(۱ اپریل ۴۸ حمل ۴۷ حمل (۲۷)
شاه عبدالله بدخشان کې د بدخشان
د جرم ۵ میمر محمد
سید خان زویا چې لیکووال او
محقق سپری و په کابل کې په ۲۶
حمل ۱۳۲۷ ش وفات سوه (ولادت
ئی په جرم بدخشان کې (۱۳۳۰ ق)
محمد یحیی نادم میمنه والد د
دیوان خاوند شاعر په میمنه کې
۷۹ کلن وفات سوه (سه شنبه ۷
تور (۲۷) .

سر ګیلیس سکوائز په کابل کې افغانی وی .

په دغه کال ګرده دقراه قلی
خپل زوي عبدالحق جهان زيب خپل
صا درات ۱۱۶،۶۱۶،۱۵۶،۲۲۷
جا نشينن کي او دریاست حکمرانی
ور وسپارله سوه (۱۲ دسمبر ۴۹
په دغه کال ماليه وزارتنه دمالکی
عایدات (۲۰،۰۲۷،۹۲۰) او د بېرىنو
ستکرو (۱،۱۶۰،۹۸۷) افغانی او د
کابل د سینما گانو عایدات
مودت معاهده سوه (۴ جنوری ۵۰ م
ملا کو عایدات (۱،۶۵۴،۳۸۹) افغانی او د
دولتی
افغانی او د گمرک محصول
رسمیت و پیزارند (۱۳۵،۹۲۲،۸۸۵)
افغا نستان ته ګرده (۲،۹۶۵،۹۰۷)
کیلنډ پټرول را پړل سوی وو.
د افغا نستان باڼک دارا ئی:
طلاء ۵۱۲،۵۸۴،۹۰۵
نقره ۶۴،۵۶۸،۲۸۵
خارجه اسعار ۱۴۱،۷۸۳،۷۲۱
در لته نوټ ۱۷۵،۹۳۷،۱۳۵
مسکو ک ۱،۳۸۶،۹۷۳
باڼک نوټ ۸۵،۳۹۶،۷۲۵
ګرده (۶۵۷،۶۹۴، ۹۸۱) افغانی.
د افغا نستان بودجه:
د مئکنی او خاروو مالیه ۱۱۴ املیونه
د گمرک محصول ۱۵۰ رر
پر عایداتو مالیات ۳۵ رر
دبانکو گټه ۱۵ مليو نه
دو لته انحصارات ۱۶ رر
کا نونه او متفرقات ۶۰ رر
ګرده عایدات ۳۹۰ رر
صارف هم دغونی دی.
د افغا نستان دېريښنا دېيدا ینېست
اندازه:

په دغه کال ګرده دقراه قلی
خپل زوي عبدالحق جهان زيب خپل
جا نشينن کي او دریاست حکمرانی
ور وسپارله سوه (۱۲ دسمبر ۴۹
قوس ۲۸).
۱۹۵۰ م ۱۳۲۸ ش ۱۳۷۱ ق
د افغا نستان او هند دروغی او
مودت معاهده سوه (۴ جنوری ۱۴ جدی ۲۸)
افغا نستان ډچین دخلکو حکومت په
رسمیت و پیزارند (۱۳ جنوری ۰۰
جدی ۲۸).
سلطان احمد خان افغانی لوی سفیر
خپله اعتماد نامه په مسکو کسی د
شوری اتحاد مشر ته وړاندی کړه
۲۶ جنوری ۵۰ دلو (۲۸)
د افغا نستان پادشاه په رسمي
میلمستیا مصر ته ولاړ (۸ مارچ
۵۰ حوت ۲۸)
۱۹۴۹ م ۱۳۲۸ ش ۱۳۶۹ ق
دمنهاج سراج جوز جانی دطبقات
ناصری کامله نسخه دعبه الحی
حبیبی په تعليق او تحشیه په لامور
او کوټه کي سنگي چاپ سوه.
د وهمه طبع ئي له کابله دوه توکه
او مکمله ۱۹۶۳ ر ۱۹۶۴ م
د ۱۳۲۸ ش کال دولتی وار دات
۳۲۹ مليونه مصارف ۳۳۶ مليونه او
کسر اووه مليونه افغانی و.
په ۱۳۲۸ ش کال په ۳۲۸ مکتبو کي
۹۵،۹۸۲ زده کوونکۍ او ۲۸۳۳
ښو ونکی وو.

په دغه کال کي د کابل د سینما
گانو عایدات (۴۸۷، ۲۶۹، ۱) افغانی وي.
په دغه کال افغانستان له خارجه
۱۴۱،۳۵۱ بوری بوره ۱۹۸،۰۴۵ برترانیا لوی سفیر سو (۲۰ جون ۴۹ جوza ۲۸).
افريزه گاردنر په کابل کي د
برترانیا لوی سفیر سو (۲۰ جون ۴۹ جوza ۲۸).
فیض محمد خان دافغانستان لوی
سفیر په لندن کي وویل، چې
افغانستان به دپاکستان سره دخپلی
شخړی د فيصلی لپاره د برترانیا
کو مک وغواړي، مګر پاکستانو وویل:
چې به سرحدی صوبه کي دمځه د
خلکو رایه اخیستله سویله، او د
دکار دپاکستان په داخلي چاروکي
مدخله ده (جوza ۲۸).
۱۳۲۸ ش ۱۳۷۰ (۱۹۴۹ م)
خارجه وزارت وویل چې دپاکستانی
گورنر جنرال دالخبر چې قبایلی سیمی
دپاکستان نه جلاکیدونکي پرخې دی
دجناید ۱۹۴۸ م له ویناسره مخا لغه
ده (۲۴ مارچ ۴۶ حمل ۲۸).
د افغانستان شارز دافر په کړاجي
کي د وزیرستان پرمباري باندی
دپاکستان حکومت ته غاوو ډیورنه
لین ردکی، او د پښتو نستان دخلکو
جهادی دازادي لپاره تایید کړي.
(۲۶ جولای ۴۹ م ۱۳۶۹).
لویس ډر یفیوس په کابل کي
دامریکا لوی سفیر سو (۲۰ اپریل
۴۹ نور ۲۸).
افغانستان پر سرحداتو باندی د
پاکستان خواته د ګاډیو تګراتنګ
ټټون، کي (۴ جون).
اکستانی طبارو پرمغلکي بمباري د سوات والي ميانګل عبدالودود
۲۹۲

لورتیا ۵۰ متره - اوږد والی ۵۰ مترم - پسور ۱۰۰ مترم - طرفیت یومليون جریب مکعب - ۵ ډن نس ۲۵،۳۰۰ جریب - دهه داوبو اوږد والی ۱۸ کیلو متره - پسوریو اوسط کیلو متره - مځکه تر اوپو لاندی ۲ کیلو متره - دهه داوبو لاندی ۴۸۰،۰۰۰ جریب - دېږینسا قوه ۶۴۰ کیلوانه .

د یونسف سره دسلو زرو ډالرو داعداد قرارداد د کوچنيانو دعريني دلربولو لپاره (۱۱ جولا یى ۵۰ سرطان) ۲۹ .

د افغانستان او اتحاد شوروی د خلورو کالو تجارتی قرارداد (۱۸ جولایي ۵ سرطان) ۲۹ .

د افغانستان او شرق اردن دموخت معاهده (۲ ستمبر ۱۵۰ م ۱۰ سنبله ۲۹ شن) .

د افغانستان او لبنان د موخت معاهده (۶ ستمبر ۱۴ م ۱۴ سنبله ۲۹ شن) ..

د افغانستان او سوریه دموخت معاهده (۱۲ اکتوبر ۱۵۰ م ۱۹ میزان ۲۹ شن) .

د سردار شاه محمود خان نوي کابینه داسی اعلان سوه: (۱۴ اکتوبر ۵ میزان ۲۹) .

بنیاغلی محمد داؤد درحب و زیر علنی محمد خارجه و زیر - عبدالاحد داخله وزیر - محمد نوروز په شمال شرقی ۴۰ کیلو متری دهله کی دارغند او پر رود یو ډ میر محمد حیدر دملی اقتصاد وزیر جوړ سو:

۱۳۲۹ شن

(۱۹۵۰ م ۱۳۷۱ ق) د افغانستان پادشاه په د سعی میلمستیا ایران ته ولاړ (۲۷ مارچ ۷ حمل ۲۹) .

د افغانستان حکومت و غښتل چې د اکستان دلوي سفارت غږي دی ددی خای قوانین نهمانوی (۲۶ مارچ ۶۵۰ حمل ۲۹) .

د افغانستان او شوروی داجناسو دمبادلی موافقت نامه ۱۴ مادی امضاء سوه (۱۷ جولا یى ۵۰ سرطان ۲۹) .

د متحدو ملتو دتختنیکی امداد ډله کابل ته راغله چې په انکشافې بلانو کی مشوره ورکۍ (۲۲ جون ۵۰ سرطان ۲۹) .

جون ۱۹۵۰ - اپریل ۱۹۵۲ م جوزا ۱۳۲۹ - ۱۳۳۱ ش دقندهار په شمال شرقی ۴۰ کیلو متری دهله کی دارغند او پر رود یو ډ میر محمد حیدر دملی اقتصاد وزیر

مربع ميل خڅه فقط پنځمه بر خه آښه یاللمی کول کېږي چه له هغه خڅه ۱۲۸،۰۰۰ ټونه غنم ۱۹۱،۰۰۰ ور بشی ۳۴۷،۰۰۰ چو او ۲۵،۰۰۰ ډن پنځه ۳۵،۰۰۰ ټندی لبلبو ۲۵،۰۰۰ ډن یجو - ۱۸۹،۵۰۰ جبوبات - ۱۰۰،۰۰۰ ټونه میوی اخیسته کېږي.

دافتہ نستان واردات لکه کالی، بوره، چای، دواوی، دخانیات، ماشینونه، موټرونه، دېږینسانامان د دانی لوازم، لوښی، فلزات او نور تر ۳۰ زره ټونه.

دافتہ نستان صادرات خارج ته: چله میوه ۴۰ زره ټونه

قيمت ۱۲۵ مليونه افغانی ټول: ۵۰۰ تر ۶۰۰ مليونه افغانی د کانی او مصنوعی مالکو پیدا یښت ۱۵ زره ټونه په لس مليونه افغانی، کانی سکاره لس زره ټونه په لس مليونه افغانی.

قيمت او لرگی ۱۵ زره ټونه ۴۰ مليونه نه افغانی پنځه ۱۲ زره ټونه

قيمت ۱۲ مليو نه افغانی ټول: ۲۰۰ مليونه ۲ مليونه

قيمت ۲۵۰ مليو نه افغانی ټول: ۸ زره ټونه

قيمت ۴۰ مليو نه افغانی ټول: ۶۰ زره متري مربع

قيمت ۷ مليو نه افغانی ټول: ۱۰۰ مليونه افغانی

نور مواد، کو لمی، کمبلي، پوستین، خرمن ۵ مليونه افغانی او دلی شیان شل مليو نه افغانی.

گردہ صادرات: یولک ټونه او تخمینی قيمتئ ۵۵۰ مليونه افغانی په ۱۳۲۸ شن کال د افغانستان دافتہ نستان دمځکی له ۳۰۰،۰۰۰ رر

غلام فاروق صحیه وزیر - محمد اکرم
دفوايد عامه وزیر - محمد نعیم دکانو
وزير .
له افغانستا نه یهود اسرائیل
نه لارل (اکتوبر ۵ میزان ۲۹).

افغانستان د باکستان داتور ردکي
چي په ۳۰ ستمبر ددي خای قبایلی
يا عسکري خلک تر سرحداتو تیز
سوییدی (۲۴ اکتوبر ۵ عقرب ۲۹).
اوونمازو خیخه چي دهراں په
مسلسلکی پانه وي یوه ونپیده .

چهار شنبه ۱۸ دلو (۲۹).
۱۳۲۹ ش ۱۳۷۷ ق .
د امریکا دمتحده ایالاتو سره
دینیکی مرستی قرارداد (فروری ۵۱ حوت ۲۹) .

جارج میریل دامریکا لوی سفیر
کابل ته و تاکل سو (۱۹ مارچ ۵۱)
داسعارو قیمتونه (۱۳۲۹ ش) .
۱۳۲۹ ش ۱۳۷۷ ق .

د افغانستان بانک مفاد ۴۲، ۱۰۷، ۲۰۶
افغانی .
سل بالره به رسمی قیمت ۱۶۷۵ -
افغانی. په آزادقیمت ۲۰۹۵ - افغانی.
سل هندی کلدا ری قیمت ۳۵۱

افغانی په آزاد قیمت ۴۳۹ افغانی
سل پاکستانی کلداری قیمت ۵۰۶
او ۳۰۷ بسوونکی وو .

په دغه کال کی گرده مالیات
بر عایدات ۲۴۹ ملیونه و . دمختو
۲۹۶

سوردار شاه محمود خان صدراعظم
امریکا ته په رسمي میلستیا ولار
۲۵ ایربیل ۵۱ ثور (۳۰) .

دمل متحده کومک دشمال دنفوتو
دکش لپاره (۲۸ مئی ۵۱ جرزا ۳۰) .

۱۳۳۰ م ۱۹۰۲
صوفی عبدالحق بیتاب دعبدالاحد
عطاز زوی ته چي په ۱۳۰۶ ق دکابل
په قصاب کوچه کسی زبیدلی و .

دملک الشعرا لقبور کرسو (۱۸ دلو
۳۰ ش) .

سید صدیق گوهری دهزار شریف
د سید عثمان زوی شاعر او خطاط او
نقشبندی صوفی ۶۸ کلن په مدینه
کی وفات او په جنت البقیع کی بنسخ
سو، (۳۰ ش) .

د افغانستا د پنې تولیدات چي
پهدا شپږ زره تهنو، او س ۱۳ ازره
تهنر ته وزسیده .

۱۳۳۰ ش کال واردات او مصارف
۳۸۸ مليونه افغانی وي .

په ۱۳۳۰ ش کال په ۳۹۷ نارینه
مکتبو او ۱۱ د بېخو مکتبو کسی

۹۳، ۳۶۷ متعلم ان او ۵۳۷۱ متعلمانته
او ۲۸۷۸ معلم ان او ۲۵۰ معلمات وو.

د ۱۳۳۰ کال ترپایه د افغانستان
د فرقه قلای صادرات ۶۶۳ ، ۹۲۱ تنسی وی .

۹۲۷

افغانستان د اتحاد شوروی هغه
نوته ردکپه، چې گوندي دمل متحده
دینیکی امداد متخصصان دشوری
سرحدوته نزدی کوم فعالیتونه کوي
(۲۳ ستمبر ۵۲ میزان ۳۱) .

۱۳۳۱ ش ۱۳۷۳ ق
امریکا د غنمه رانیولو لپاره یونیم
مليون چاله پور افغانستان تهور کي
۸ جنوری ۵۳ جدی (۳۱) .

د هند سره هوايی مو فقت نامه
وسوه (۶ دلو ۳۱ ش) .

سلطان احمد خان خارجه وزیر
مقرر سو. او على محمد خان یوازی
د صدارت معاون پاته سو (۱۸ مارچ
۵۳ حوت ۳۱) .

د ۱۳۳۱ ش کال دولتی واردات
۵۴۶ ملیونه مصارف ۵۳۵ ملیونه

افغانی کسر ۹ ملیونه افغانی نی
په ۱۳۳۲ ش کال د نارینه وو

ښوونځی ۵۲۸ دېخو ښوونځی ۱۷
وو، چې په دغو کي ۶۲۲، ۹۹ ته

هلكن او ۲۶۳، ۶ نجوني وي، معلمات
د ۱۳۳۰ کال ترپایه د افغانستان
د فرقه قلای صادرات ۶۶۳ ، ۹۲۱ تنسی وی .

۹۲۷

پنا غلی محمد داؤد صد راعظم ، پاکستان ته دامریکا عسکری ۱ مداد، داغفا نستان دروغنی او د ساننی لپاره خطر نالک و گاهه (۳۰ دسمبر ۵۳ جدي ۳۲) دھلمند پر رود دکجکی لوی ډم جوړ سو (۳۲ م ۳۲ ش ۷۳ ق) بنیانګلی محمد داؤد خپله کابینه داسې اظرفیت ټی ۶,۳۰۰,۰۰۰ جریب مکعب. اعلان کړه: عای محمد دصدارت عظمی معاون - محمد عارف ددفعه وزیر - سر دار محمد نعیم خارجه وزیر - عبد الملک ۲۰ متړ. د ډم نس: ۶۰,۰۰۰ جریه. د او بو اوږد والي ۵۸ کیلو متړ. تر او بولاندی هئکی : ۵۰۰,۰۰۰ جریه. ایکړه. شمس الدین مجروح دقایلو مستقل میرزا میر آقا حسینی هروی خطاط رئیس - میر محمد کاظم زوی په هرات کی مستقل رئیس - صلاح الدین سلوجوچی دمطبو عاتو مستقل رئیس. سر دار محمد هاشم خان چې له دېل خمری کار خانی ۱۵ زرودو کو ۱۹۲۹ خخه تر ۱۹۴۶ م پو رو نوی ماشینونه پر کار سوه. صد راعظم و، په کابل کې وفات سو ۲۶ اکتوبر ۵۳ - ۳ عقرب (۳۲) دامریکا دسا دراټو - وار دا تو بانک او د کاله ۵۸۵۰ تنه سپنۍ اتلس نیم مليونه پالسره دھلمند د سیمی دانکشاف لپاره پور افغانستان وريشي پيشپه سو (اپریل ۵۳) ته ورکی او. (نومبر ۵۳ قوس ۳۲) حمل (۳۲)

۱۳۳۳ ش ۱۳۷۴ م ۱۹۵۴
افغانستان د آسیا لپاره دمتحدو ملتو داقتاصادی کمسيون غږي سو. (۲۰ اپریل ۵۴ ٹور ۳۳). هاشم شاپیق دمحمد یعقوب بخاری زوی د بخارا پخوانی سفیر په کابل کې وفات او بنیخ سو (چهار شنبه ۱۵ ستمبر ۱۹۵۴ م سنبله ۳۳). بنیانګلی محمد نعیم خارجه وزیر ټراجی ته ولاړ، چې د افغانستان او پاکستان پر روابطو خبری وکړی (۱۷ ستمبر ۵۴ م سنبله ۳۳). بنیانګلی محمد نعیم خارجه وزیر به یوی هفتۍ رسمي میامستیا سعودی عرب ته ورسیدی (۲۸ اکتوبر ۵۴) بنیانګلی محمد نعیم خارجه وزیر اعلان و کې چې د پښتو نستان مسئله دسیمه نیولو خبره نده، بلکه غواړو چې د هغه څای پښتو ته او سپما ۲۲۷ مليونه افغانی وي. د ۱۳۳۳ ش کا ل پو هنشمیر. بندکاره کړای سی (۷ نومبر ۵۴) دنرو بنیونځی - ۲۱ دنجونو (۷۷۰) عقرب (۳۳). د افغانستان او یوګوسلavia د ۲۷۰ ره - نجونی زده کړو نکی مودت معاهده (۳۰ دسمبر ۵۴) ۸-۸,۶۷۸ - نارینه بنیونکی ۳۴۷۵ - جدي ۳۳ شس).

۱۹۵۵ م ۱۳۳۳ ش ۱۳۷۵ ش
دمخنی صدراعظم سردار شاه محمود غازی د پاکستان دصد راعظم سو ۵۵ جدي ۱۴ جنوری (۳۳) اولیدل (۳۳) افغا نستان او د چین دخلکو جمهوریت خپل سیاسی روایاط دلویو سفارت او به ټکانه ټمنل (۱۹ جنوری ۵۵) جدي ۳۳ . دمشرانو په جرګه کې داغفا نستان دعسکری تقویت تصویب ټمنل سو (۲۵ جنوری ۵۵) جدي ۳۳) داغفا نستان د دایرة المعارف ټولنی یو ټوک داغفا نستان په نامه خپور کې ۴ چې عمومی معلومات لري. له چکو سلوا کیا خخه یوہ د سمتھو کار خانه رانیوله سو (۱۵ فبروری ۵۵ دلو (۳۳) . جاپان دقنوز ډچینی جوړ ولو په کار خانه کې دسر مایې ور کو لو ووافقه وکړه (۲۵ بروری ۵۵ دلو (۳۳) . د ۱۳۳۳ ش کا ل دولتی وار دات ۱۴۴۱ مليونه او مصارف ۱۱۴۱ مليونه او. او سپما ۲۲۷ مليونه افغانی وي. د ۱۳۳۳ ش کا ل پو هنشمیر. بندکاره کړای سی (۷ نومبر ۵۴) دنرو بنیونځی - ۲۱ دنجونو (۷۷۰) عقرب (۳۳). د افغانستان او یوګوسلavia د ۲۷۰ ره - نجونی زده کړو نکی مودت معاهده (۳۰ دسمبر ۵۴) ۸-۸,۶۷۸ - نارینه بنیونکی ۳۴۷۵ - جدي ۳۳ شس).

مشیر په رسمی میلستیا کابل ته راغی . ۲۹ اپریل ۵۵ ثور ۰ .
افغانستان موافقه و کړه که په پیښور کې د افغانی بیرق دسپکاوی تلافی و سی . نو به په کابل کې د پاکستان دبیرق دسپکاوی تلافسی وسی ، او د سفارت د تلفاتو عوض به ورکړه سی . ۲۹ اپریل ۵۵ ثور ۳۴ .
په کابل کې مظاہره کونکو د پاکستان د سفارت او د سفیر د تابوبي سره مظاہره و کړه .

(۳۰) مارچ ۵۵ م ۹ حمل (۳۴) .

افغانستان پاکستان د هفواموالو دنواون مسؤول و ګاهه . کوم چسی د پیښور یا کوئي له لاری راخی . ۱۴ می ۵۵ ثور (۳۴) .

(۳۱) مارچ ۵۵ م ۱۰ حمل (۳۴) .

په پیښور کې بر افغان قونسل خانه باندی حمله وسوه (۱ اپریل ۵۵ حمل (۳۴) .

په جلال آباد کې د پاکستان د

قونسل خانی سره مظاہري و سوی بندی کې (اپریل ۵۵ ثور (۳۴) .

(۱۲) اپریل ۱۹۵۵ حمل (۳۴) .

په افغانستان کې د عسکرو د تیز سی ۱۴ امر صادر سو (۱۴ می ۵۵ ثور (۳۴) .

(۱۳) اپریل ۵۵ حمل (۳۴) .

افغانستان او پاکستان د سعوی عرب بو ګابن (منځگړی) و منله جواب و نه مانه ، او د دپلوما تا نو کورنۍ نې له کابله وايسټي په

جلال آباد کې خپله قونسلگری

کابو موافقه وسوه ، چې دواړه مملکتونه دی خپل اموال دوړه یا

وزیر خارجہ بنیاغلی محمد نعیم

د بندونګ کنفرانس ته ولایه (۱۸ اپریل ۵۵ حمل (۳۴) .

د افغانستان او اړه ونیزیا دمودت

ټپون لاسن لیک سو . ۲۴ اپریل ۵۵ ثور (۳۴) .

جمال عبدالناصر د مصر لسو امضا سو (۲۸ جون ۵۵ سرطان

(۱۱) اکتوبر ۵۵ میزان (۳۴) .
افغانستان خپل لوی سفیر له کراچی خڅه راوغوښت او سیاسی روابط ئی ورسره پری کړه (۱۷ اکتوبر ۵۵ میزان (۳۴)) .
پاکستان هم خپل لوی سفیر له کابله وغوبنت (۱۸ اکتوبر ۵۵ میزان (۳۴)) .
افغانستان په پاکستان پروتیست وکی چې ولی د افغانستان ترازیت مالو ته زیات اړیکې اچوی (۸ نومبر ۵۵ عقرب (۳۴)) .
په کابل کې لویه جرګه جوړه سو (چې پس له پنځو ورڅو خبروښی دینټونستانا د خپل کړه را ی اخیسته وغوبنته چې خپل هقر رات په چپله فیصله کې . جرګې وغږښتل چې حکومت با یید د پاکستان سره د قوت تعادل چې د امریکا وسله ئی اخیسته ده و ساتې او پنټونستان د پاکستان یو توکونه پېژنۍ (۲۰ نومبر ۵۵ عقرب (۳۴)) .
فاطمه د بنیخو د مکتب لوړی معلمه او شاعره په کابل کې وفات سو (چې جمعه ۱۱ عقرب (۳۴) ش (ولادت ئی په بالاحصار کې ۱۲۸۸ ق) .
د دفاع وزیر محمد عارف استعفا وکړه (۶ دسمبر ۵۵ قوسن (۳۴) .
دشوروی دولتمارشال ورشیلوف کابل ته راغی (۱۸ دسمبر ۵۵ قوسن داتحاد شوروی مشر و زیر بلګانین او دکمو نسټ پا رتی سکتر خرو شجیف په رسمی ټپونت دجوړو لو سره مخالفت وکی خو پاکستان ونه مانه .

۵۶ حمل (۳۵) دافغا نستان او پاکستان هوائی موافقه امضا سوه، چی د کراچی له هواپی سرویس موافقه لس مادی په لوری اروپا ته سفر وسی (۷ مئی ۵۶) ثور (۳۵).
د افغا نستان دملکتی هوا بازی لپاره ۱۴ مليو نو پور موا فقهه له اتازونی سره وسوه (۲۷ جون ۵۶) جوزا (۳۵).
د تر کو صدراعظم عدنان مندرس په رسمی میلمسیتا کابل ته راغی (۳۰-۲۶) جولای ۵۶ م اسد (۳۵).
دننگرهار داوبو لوگولپروژه اتحاد جماهیر شوروی برخیله غاره و اخیسته (۲۶) جو لایی ۵۶ م اسد (۳۵).
د افغانستان او پولینه تجار تی قرارداد (۴ اگست ۵۶ م اسد ۳۵) د پاکستان صدراعظم اسکندرمیر زا کابل ته راغی (۱۱-۷ اگست ۵۶ م اسد (۳۵).
بنیاغلی محمد داؤد صدراعظم د عسکری وسنو رانیولو موافقه نامه له چیکو سلواکیا او شوروی اتحاد سره اعلان کړه (۲۵ اگست ۵۶ سنبله (۳۵).

دیان امریکن سره موافقه وسوه چی له ۱۴ مليو نو ډالرو بور خخه په دوه نیم مليونه پیلو تسان اود ملکی هواپی میدانو کار کوونکی و روزی، او په ۵ مليونه بهد قندھار هواپی ډګر جوړو. (۱۲ ستمبر ۶۵ سنبله (۳۵)
د ایران سره هواپی تګ راتگ چکو سلواکیا ته ولاپ (۱۸-۴ اپریل شر وسوه (۴۲ ستمبر ۵۶ میزان

۱۳۳۵ ش (۱۹۵۶ م ۱۳۷۵ ق) دافغا نستان او شوروی اتحاد د کابل کی امضا سوه (۲۴ مارچ ۵۶) ۴ حمل (۳۵) افغا نستان دسیتو دغه ادعای رسما رد کړه، چی ډیورنه لین دافغا نستان او پاکستان سرحد دی.
۲۶ مارچ ۵۶ حمل (۳۵) داتا زونی (امریکا) دبین المللی عکاری اداری ۹۹۷ زره ډا لسره دکور لمبیا دیو هنتون دار المعلمین ته ور کړه چی دانگریزی ژبی پرو گرانمونه دافغا نستان په متوا سطوط مکتبو کی تقویه کی، اود انگریزی معلمان په ورو زی. (۳۱ مارچ ۵۶)
۱۱ حمل (۳۵) دشو روی اتحاد له خوا دکابل بنار والی ته ۱۵ بسو نه او دسل بستره شفا خانی اسباب اهداء سو (۳۱ مارچ ۵۶ م حمل (۳۵) خلیفه قزل ایاق نقشیندی پیر د شبر غان په قزل ایاق کی ۹۶ کلن وفات سو.

(۱) ۲۱ حمل ۳۵ شن ۲۹ شعبان ۷۵ ق. تولد ئی په کرکی کی : دوه نیم مليونه پیلو تسان اود ملکی راتگ ئی له بخارا خخه افغا نستان ته: ۱۳۳۸ ق
د افغا نستان عسکری هیئت چکو سلواکیا ته ولاپ (۱۸-۴ اپریل شر وسوه (۴۲ ستمبر ۵۶ میزان

بوگابس وکی (۲۱ دسمبر ۵۵ قوس ۳۴) اتحاد جما هیر شوروی د پښتو نستان په باب د افغانستان مو قف تایید کی (۱۶ دسمبر ۵۵ قوس ۳۴).
د پاکستان په غوبښنه د افغانستان قونسل له کوته خخه کابل ته راستون سو او دغسی هم د پاکستان عسکری اتاشه له کابله و غوبښت سو (۸ جنوری ۵۶ جدی (۳۴) ۱ - دسلو مليونو پور تپون.
۲ - ۱۹۳۱ م د بیطرفي او عدم تعرض د تپون تعجید.
۳ - د خارجي سیاست داصولو توضیح، چی د افغانستان بیطرفي پسونځی - ۲۳ دنجونو بنوو نځی - ۱۱۱، ۱۲۱ تنه هلکان - ۹۹۶۹ نجونی د امریکا حکومت غوبښتل چی د افغانستان او پاکستان تر منځ د ۳۵۸۴ نر بنوونکي - ۳۲۹ نېټۍ - پښتو نستان په شخړه کی د منځګړی پسونکي.

روزنۍ لپاره افغانستان ته ورکي
(۳۰ جون ۵۷ سرطان) .

د پاکستان سره هوايي موافقه
نامه وسوه (۱ سرطان) .

عبدالملک وزير ماليه معزول او
بندي سو (۷ جولائي ۵۷ م اسد
۳۶) .

يوه پته ناکامه د اغتشاش
اچولو دسيسه کشف سوه او عاملين
بي ونيول سوه (۱۱ جولائي ۵۷
اسد ۳۶) .

د افغانستان پادشاه د شوروی
اتحاد مملکت ته رسمي سفر وکسي
(۱۷ - ۲۱ جولائي ۵۷ سرطان) .

او په رسمي ګله اعلاميہ کي وویل
سوه : چې اتحاد شوروی به د
افغانستانه سره د تيلو په تلابن کي

کومک وکي - او هم به د سرحدی
زياتوب موافقه وسوه (۲۷ اپريل
۵۷ حمل) .

د افغانستان او چین د خلکو د
جمهوریت تجارتی قرار داد (۲۸
جولائي ۵۷ م اسد ۳۶) .

په پاريس کي د افغانستان لوی
سفير غلام محمد شيرزاده تجارت وزير
سو (۱۰ دیست ۵۷ م اسد ۳۶) .

افغانستان د اتوبيک انرجي
بناغلی محمد نعيم وزير خارجه
وویل ، چې د وسلی رانیولو د
اټازونی ... ، ۵ دالره موافقه
پور د هلمند د سیمی لپاره او

۱۹۵۶ کال د شوروی اتحاد سره
۲۸۶۰ ، ۰۰۰ امضانه سوي وه ، ۲۵۵
مليونو دالرو

۱۳۳۶ ش

(۱۹۵۷ م ۱۹۵۷)

د امریکا د ميانه شرق خاص
لوی سفير جیمز ریچارډ کابل ته
راغي او یوه مشترکه اعلاميہ خپره
سوه چې افغانستان د ایزنهاور
اقتصادي پروگرام د منځني شرق
لپاره په خوبی منی (۳۱ مارچ
اپريل ۵۷ حمل) .

بناغلی محمد داود صدر اعظم
ترکيي او چکوسلواکيا او بولینډ
او استوري او مصر ته ولاړ (۱۴
اپريل تر ۱۹ منی ۵۷ حمل - نور
۳۶) .

بناغلی محمد نعيم خارجه وزير
ترکيي او پاکستان ته ولاړ (۱۴ -
۲۹ اپريل ۵۷ حمل) .

له چکوسلواکيا سره د اداد د
شخوړ لپاره يو خاص کميسون
وټاکي - او هم به د مشترکو او بو
د استعمال لپاره يو موافقه سره
وکي .

د پاکستان صدراعظم سهروز دی
کابل ته راغي ، دواړو مملکت و
د سياسي روابطو د یانېبلو لو
موافقه سره وکړه ، ۵ ۱۹۵۵ به
اكتو برکي سياسي روابط سره
شلیدلی وو (۸ - ۱۱ حون ۷۵
جوزا ۳۶) .

د بين المللی اختيار اصول ومنل
(۱۵ جون ۵۷ جوزا ۳۶) .

ماړوند د سیمی لپاره او
۱۹۵۶ کال د شوروی اتحاد سره
۲۸۶۰ ، ۰۰۰ امضانه سوي وه ، ۲۵۵
مليونو دالرو

له شوروی اتحاد او چکوسلواکيا
څخه لوړۍ جو په وسله راورسيده
جدی (۳۵) .

چاوه ان - لای دچین دخلکو د
جمهوریت صدراعظم افغانستان ته
راغي (۱۹-۲۳ جنوری ۵۷ جدی ۳۵)
م - سی ګیلیت په کابل کي د
برتانيا لوی سفير سو (۲۷ جنوری
۵۷ دلو) .

په کابل پوهنتون کي د اقتصاد
د ډومنځي دجوړولو سپارښت وسوه
(۳۰ جنوری ۵۷ دلو ۳۵) .

د افيونو دكتروں د موافقه نامي
تائید په مل متحده کي د افغانستان
دنماينده له خوا وسوه ۴ فروردی
۵۷ دلو (۳۵) .

د افغانستان اوږدا ده ده ده
۸ نومبر ۵۶ ۱۶ عقرب ۳۵ ش) .

جنرال محمد عمر په هند کي
د افغانستان لوی سفير سو (۱۰ نومبر
۱۹۵۶ عقرب ۳۵) .

افغانستان د سویز کانال لپاره
دممل متحده په پولیسي قواوو کي
خپله برخه وړاندی کول ومنله .

۷۴۸ د نرو مکتبو نه - ۲۶ د نجو نو
مکتبو نه - ۹۶۷ ، ۱۱۴ هلکان -
۱۶ نومبر ۵۶ عقرب (۳۵) .

بناغلی محمد داود صدراعظم په
کراچي کي د پاکستان له مشرانو
سره په پښتو نښتان باندی خبری
وکړي. (۲ دسمبر ۵۶ قوس ۳۵) .

۱۹۵۷ م ۱۳۳۵ ش ۱۳۷۷ ق
تجارتی صادرات ۲۰۷۹ مليو نه او
د اتحاد شوروی سره تجارتی
واردات ۲۳۰۷ مليو نه وه .

بناغلی محمد داؤد صدر اعظم جماهیر شوروی مشر افغانستان ته راغی (۱۵-۰۱-۱۹۷۸) دا تازونی په سفر ولابه (۳۰ جون ۱۹۷۸) جوza (۳۷).

اتازوئی موافقه و کړه چې د افغانستان سره له سپین بولدک ترکابله دلویي لاری جوړه ولو کومک وکی، او هم پاکستان ته ۰۰۰، ۷۰۸، ۷ پالره نشر سو (۱۸ نومبر ۱۹۷۸) عقرب (۳۷).

د خارجې سر مايه ګذاري قانون شوری (۱۸ نومبر ۱۹۷۸) عقرب (۳۷).

۲ افغانيکي او پنځه افغانيکي سکو چالوسولي (۷ دسمبر ۱۹۷۹) شوری (۱۳۳۷ ش ۱۳۷۹ ق).

بناغلی محمد نعيم خارجه وزير دشوروي اتحاد په سفر ولابه (۱-۶ جنوری ۱۹۷۹) جدي (۳۷).

اتازونی پنځوں زره ټنه غنم افغانستان ته راولېرل (۱۲ جنوری ۱۹۷۹) جدي (۳۷).

هنري بايروه په کابل کې داتازونی راغي (۲-۰۵-۱۹۷۸) سپه ۵۸ سنبله ۳۷ جکوسلواکيا ومنله چې په قند ها ر کې د تيلفون دمبادلى مرکز جوړکي.

۱۱ ستمبر ۱۹۷۸ سنبله ۳۷ د افغانستان دمتحده ملتو نماینده دا خبره ردکړه، چې ګوندي افغانستان دايران-ترکي او پاکستانه سره يو ګنډه راسيوون جوړو (۱-اکتوبر ۱۹۷۸ میزان ۳۷).

د هالينه سره هوایي موافقت نامه ۲۴ میزان (۳۷).

بناغلی محمد داؤد صدر اعظم د بغداد پکت، د بین المللی تشویش سبب وګانه (۹ مارچ ۱۹۷۹) حوت (۳۷).

ولسوی راسیدلی دی (۳۱ اگست ۱۹۷۵ سنبله ۳۶). د تركي سره هوایي موافقت نامه وسوه (۲۵ دلو ۳۶).

بناغلی محمد داؤد صدر اعظم په چين کې خپل سفر شروع کي (۲۲) اکتوبر ۱۹۷۶ عقرب.

د افغانستان او اسپانيا د مؤدت معاهده (۲۸ اکتوبر ۱۹۷۶ م ۶ عقرب ۳۶ ش).

اندری ګرو میکو د جماهیر اتحاد شوروي خارجه وزير د افغانستان له استاخو سره په مسکو کې د نوي سرحدی موافقه نامي په باب کې خبری وکړي (۲۱ د سپمبر ۱۹۷۶ قوس ۳۶).

د سید قاسم ربنتیا تا ټیپې (افغانستان در قرن ۱۹) په کابل کې چاب سو.

۱۹۷۸ م ۱۳۳۶ ش ۱۳۷۸ ش د تيلو سروي ومنله (۸ جنوری ۱۹۷۸) جدي (۳۶).

بناغلی محمد داؤد صدر اعظم د اتحاد جماهير شوروی د پيشنهاد ټايم وکړي، چې دلویو مشرانو دافغانستان دملل متحده نماینده ټنفرانس دی جوړ سی. (۱۱ جنوری ۱۹۷۸ م ۲۱ جدی ۳۶).

د افغانستان او شوروی اتحاد د سرحداتو قرار داد (۵۱) مادي په مسکو کې امضاء سو (۱۸ جنوری ۱۹۷۸ م ۲۸ جدی ۳۶).

د شوروی اتحاد سره د آمو له او بو خڅه دګټه اخیستو پروتو کول د افغانستان پادشاه پاکستان ته په رسمي میلمستیا ولابه (۱۱-۲۶ جون ۱۹۷۸) جوza (۳۷).

دټول افغانستان دميوی صادرات خارج ته (۱۴۴،۵۰۲۵۴۰) افغانی وی . (انيس ۷ جون ۱۹۵۹)

۱۳۸۰ ش ۱۳۳۸ م ۱۹۶۰

دافغا نستان او یو گو سلا وياد تجارتی او اقتصادي ۱ و تخيکی همکاری قرار داد «آجنوری ۶۰ جدی ۳۸».

دافغا نستان او یو گو سلا وياد موافقت نامه «۷نومبر ۵۹ عقرب» ۳۸.

دافغانستان او ترکيي کلتو ری موافق شوروی او افغانستان له خواشروع ۳۸.

دآمو دریا گله سروی داتھا د شوروی او افغانستان له خواشروع ۳۸.

سوه چې د بريښنا او او بو لو لپاره پاکستان ته ولاړ (۱۰ جنوری ۶۰ جدی ۳۸).

افغا نستان دشوروي اتحاد دکابل پرزوډ داوبو لو او بريښنا دپروری موافقت ټکنی ۱۹ جنوری ۶۰ جدی ۳۸.

سپه سالار شاه محمودخا نغازی دمختنی صدراعظم اویاکلن وفات سو. (۵ جدی شپه ۳۸).

د یو گو سلا ويا سره هوایي موافقت نامه ۱۶ جدی ۳۸.

دغربی آلمان سره هوایي موافقت نامه وسوه (۲۰ جدی ۳۸).

داتھاد شو روی صد راعظم داتھاد شو روی صد راعظم خرو شچيف کابل ته راغي، دسویت دکومک پروری ټئي وکتلی، دکلتوري همکاري قرار دادئي اضا کي، ۱ و افغانستان تهئي دېښتو نستان په شخچه کي دتايد وعده ورکړه (۲ - ۵ مارچ حوت ۳۸).

دافغانستان او اتحاد شور وي ۲۰۸۸ مليونه او وار دات ئي ۳۲۷۴ مليونه افغانی وی .

۳۱ م ۵۹ اگست (۲۲) اسد (۳۸) پهدي پروژه کي د درونتی دبند ارتفاع ۲۲ متره او دا وبسو بهیدنګ ټئي په یوه ثانیه کي ۱۳۰ مکعب متره او د بريښنا اندازه ئي یوولس زره کيلوواته ده. د کانال اوږدوالي ۷۰ کيلو متره ده، چې ګهه ۱۲۹ زره جريبه مخکه او بوی، اوهر جريې په لس زره افغانی (۲۰۰ مارچ ۵۹ حمل ۳۸) .

د متعدد ملتو سکرتر جنرال داک همرشوله کابل ته راغي (۲۲ - ۲۴) مارچ ۵۹ دا تعداد اوږدوالي دمبادلي پروټوكول دا تعداد شور وي سره (۲۳ اپريل ۵۹) ثور (۳۸) .

بناغلی محمدداوڈ صدراعظم اتحاد ډالره (تما مېږي) ټول مصارف ئي ۳۶۶ مليونه مساوی ۱۸ مليون نه ډالره دی اواعيادات ئي دکاله ۲۱۴ مليونه افغانی تخمين سوی وو .

هرات - کشك د ۷۵۰ کيلومترولو یې لاری دجوپولو موافقت نامه وسوه (۲۸ مئي ۵۹ جوزا ۳۸) .

د شوروي اتحاد سره د قندھار هرات - کشك د ۷۵۰ کيلومترولو یې لاری دجوپولو موافقت نامه وسوه (۲۸ مئي ۵۹ جوزا ۳۸) .

د افغانستان او شوروي اتحاد د اقتصادي همکاري د توسعې موافقت نامه او د هرات - قندھار دلاري په ۵۹ کيلو متره (۲۸ مئي ۵۹ جوزا ۳۸) .

د افغانستان او شوروي اتحاد دوافقت نامه ددرولي دجوپولو جوړ لو لپاره په ميلمستيا کي افغانی بېڅو په لخ منځ ګيون وکي (۱۴ استمبر ۵۹ سنبله ۳۸) .

بنما غلی محمد نعيم خارجه وزير ۵۹ دچین په سفر ولاړ (۵ ستمبر ۵۹ سنبله ۳۸) توله اوه مادی (۱۸ جولا یې ۵۹ سرطان ۳۸) .

بناغلی محمد نعيم خارجه وزير واشنګتون ته ولاړ، او د پاکستان ترکيي او د عربو متحد جمهور یې سره ئي لوړۍ ليد نه وکړه (۱۱ (مصر) ته ولاړ (۱۵ جولائی ۵۹ سرطان ۳۸) .

دجلال آباد د کانال او بر یښنا او فرهنگي موافقت پانه په پښتو ۶ مادو

۱۳۳۸ ش ۱۳۷۹ م ۱۹۵۹

د همچو ده ملتو سکرتر جنرال داک همچو ده ملتو سکرتر جنرال داک ۲۴ - ۲۲ مارچ ۵۹ دا تعداد اوږدوالي دمبادلي پروټوكول دا تعداد شور وي سره (۲۳ اپريل ۵۹) ثور (۳۸) .

بناغلی محمدداوڈ صدراعظم اتحاد ډالره (تما مېږي) ټول مصارف ئي ۳۶۶ مليونه مساوی ۱۸ مليون نه ډالره دی اواعيادات ئي دکاله ۲۱۴ مليونه افغانی تخمين سوی وو .

هرات - کشك د ۷۵۰ کيلومترولو یې لاری دجوپولو موافقت نامه وسوه (۲۸ مئي ۵۹ جوزا ۳۸) .

د افغانستان او شوروي اتحاد د اقتصادي همکاري د توسعې موافقت نامه او د هرات - قندھار دلاري په ۵۹ کيلو متره (۲۸ مئي ۵۹ جوزا ۳۸) .

د افغانستان او شوروي اتحاد دوافقت نامه ددرولي دجوپولو جوړ لو لپاره په ميلمستيا کي افغانی بېڅو په لخ منځ ګيون وکي (۱۴ استمبر ۵۹ سنبله ۳۸) .

بنما غلی محمد نعيم خارجه وزير ۵۹ دچین په سفر ولاړ (۵ ستمبر ۵۹ سنبله ۳۸) توله اوه مادی (۱۸ جولا یې ۵۹ سرطان ۳۸) .

بناغلی محمد نعيم خارجه وزير واشنګتون ته ولاړ، او د پاکستان ترکيي او د عربو متحد جمهور یې سره ئي لوړۍ ليد نه وکړه (۱۱ (مصر) ته ولاړ (۱۵ جولائی ۵۹ سرطان ۳۸) .

دجلال آباد د کانال او بر یښنا او فرهنگي موافقت پانه په پښتو ۶ مادو

۲۶ اگست ۱۹۷۰ م سنبه کار خانه
تجارتی او و اداری موافقنامه
هم تجدید سو ۲۰ ستمبر ۱۹۷۰ سنبه
(۳۹)

د اندازونی دانکشنافی پانکی خخه
یو لک پالرہ مرسته داریانا هوانی
شرکت ته ور کوه سو ۲۰ ستمبر
(۶۰)

دیو لینه صد راعظم کابل ته راغی
او و تختنیکی همکاری قرار داد
سو ۱۹ ستمبر ۱۹۷۰ سنبه (۳۹)

کابل را پیو داخیره رد کوه جی
گوندی افغانستان پاکستان پر
سر حداتو باندی خپل عسکر زیات
کړی دی. ۲۶. ۱۹ ستمبر ۱۹۷۰ میزان
(۳۹)

د المان دفیدرالی حکومت دا قتصاد
وزیر لود ونگ ار هاره کابل ته
را غی (۲۱ اکتوبر ۱۹۷۰ میزان)
د افغانستان پاچا درعروبو متعدد
جمهوریت (مصر) ته ولاپ. (۲۲-۲۳)
۳۱ اکتوبر ۱۹۷۰ عقرب (۳۹) او په
ئی بیتره پاکستان ته ستانه سول
سلا ویا ته ور سیدی.

خارجه وزارت پر پاکستان
برو ته وکی چی ولی پاکستانی
عسکرو پر تومن خیلو باندی حمله
کړیده (۳۰ نومبر ۱۹۷۰ قوس (۳۹)

د ایران صد راعظم کابل ته راغی
او تجارتی او ترا نزیتی قرار داد
د افغانستان او چین دمودت او
ور سره امضای سو (۳ دسمبر ۱۹۷۰)

عدم تعریض معاهده امضای سو (۳۹)

دجنگلک دموهر دتومیم کار خانه
افتتاح سو ۲ جولائی ۱۹۷۰ سد
(۳۹)

د شوروی اتحاد دتیلو دېلنهش ډلی
په شمالی افغانستان کی دېټرولو
او طبیعی ګاز دبانگو دېیدا کو لو
اعلان وکی ۱۵ جولا ۱۹۷۰ م سد
(۳۹)

چکو سلوا کیا دیو مليونو ډالرو
تختنیکی مرسته ومنله (۴ اگست
۶ سنبه (۳۹)

د افغانستان او سویلن سیا سی
روابط دلوی سفارت په ټکانه لوړ
کړل سو ۸ اگست ۱۹۷۰ سنبه (۳۹)
د شوروی اتحاد سره ددوو کالو
حمل و نقل قرار داد (۱۰ اگست
۶ سنبه (۳۹)

دوو پاکستانیو طیارو دافغا نیستان
پر فضا دند هار پر سیمه تجاوز
وکی (۱۳ اگست) پاکستان وویل
چی دا سهوده ده، نو طیاری او پیلوغان
ئی بیتره پاکستان ته ستانه سول
(۱۷ ستمبر ۱۹۷۰ میزان (۳۹)

د درونتی کانال دا تحد شوروی
په مرسته جوړ او افتتاح سو (۱۸
اگست ۶ سنبه (۳۹)

د چین دخلکو د جمهوریت خارجه
وزیر چین- یو افغانستان ته راغی
او تجارتی او ترا نزیتی قرار داد
د افغانستان او چین دمودت او
ور سره امضای سو (۳ دسمبر ۱۹۷۰)

عدم تعریض معاهده امضای سو (۳۹)

۳ اپریل ۶ حمل (۳۹)
اعلیحضرت امان الله خان غازی
دسویت زرلیند په شخمره
وفات سو (دوشنبه ۲۵ اپریل ۱۹۷۰
۵ ثور (۳۹)

په شنبې ۷ مئی ۱۹۷۰ مازد یګر
۴ بجی په جلال آباد کی دخپل پلار
امیر حبیب الله دخنکه بنېخ سو.
(ولادت ئی دېغان ددره زرگر د
 حاجی اسد خان په کور کی ۵
ذی قعده پنجشنبه ۱۳۰۹ (ق)

دیو ګو سلاویا خارجه وزیر کابل
کوی، خود افغانستان دولت غواپی
ته راغی (۷ اپریل ۶ ثور (۳۹)
چن کن ناهه دهاما جی په کابل کی د
ښدلزی سفیر سو (۶ مئی ۶ ثور
ورکی (۷ مارچ - ۶ حوت (۳۸)

بناغلی محمد دا ۋۇد صدراعظم
یران ته ولاپ. (۱۷ مارچ - ۶ حوت
بناغلی محمد دا ۋۇد صدراعظم
یران ته ولاپ. (۱۷ مارچ - ۶ حوت
(۳۸)

۵ ۱۳۳۸ ش کال دولتی واردات
و مصارف ۲۴۲۸ میلونه افغانی وی
۵ ۱۳۳۸ ش کال پو هنشمیر:
او اندازونی ته پرو تېست ور کی عجی
۱۰۲۸ دنرو بنیونځی - ۶۵ دنجونو
ولی دالتا زونی (یو - ۲) طیاری
دافغا نیستان پر خاورو تجاوز کړی
دی (۱۸ مئی ۶ ثور (۳۹)

په ۱۳۳۸ کال دافغانستان صادرات
۲۷۱۶ میلونه او وار دات ئی ۳۶۴۹
اتحداد ترمنځ ۵ مادی امضای سو (۲۵
مئی ۶ جوزا (۳۹)

۱۳۳۹ ش
دافغا نیستان او ایران ترمنځ دحمل
د قند هار او هرات او کشك ونځی
دویی لاری په جوړولو پیل وسوسو جون - ۶ جوزا (۳۹)

۳۱۰

په کابل کی دور صدراعظمانو لاس
لیک کړه. (۴ مارچ - ۶ حوت (۳۸)
پاکستان دېښتو نیستان په شخمره
کی دا تحدادی شوروی تایید دپاکستان
په داخلي چارو کی مدا خله وېلله
(۶ مارچ - ۶ حوت (۳۸)

اتحا دشوری پېښو سی زړه تنه
غله افغانستان ته اهدا کړه «آمارچ
۶ حوت (۳۸)

بناغلی محمد دا ۋۇد صدراعظم
دیویل چی پاکستان په افغانستان
کی دا صلاحاتو پر خلاف پرو یا ګندو
کوی، خود افغانستان دولت غواپی
چن خلکو ته حکومت دطرز دتا کلو
جکن ناهه دهاما جی په کابل کی د
ښدلزی سفیر سو (۶ مئی ۶ ثور
ورکی (۷ مارچ - ۶ حوت (۳۸)

بناغلی محمد دا ۋۇد صدراعظم
یران ته ولاپ. (۱۷ مارچ - ۶ حوت
بناغلی محمد دا ۋۇد صدراعظم
یران ته ولاپ. (۱۷ مارچ - ۶ حوت
(۳۸)

۵ ۱۳۳۸ ش کال دولتی واردات
و مصارف ۲۴۲۸ میلونه افغانی وی
۵ ۱۳۳۸ ش کال پو هنشمیر:
او اندازونی ته پرو تېست ور کی عجی
۱۰۲۸ دنرو بنیونځی - ۶۵ دنجونو
ولی دالتا زونی (یو - ۲) طیاری
دافغا نیستان پر خاورو تجاوز کړی
دی (۱۸ مئی ۶ ثور (۳۹)

په ۱۳۳۸ کال دافغانستان صادرات
۲۷۱۶ میلونه او وار دات ئی ۳۶۴۹
اتحداد ترمنځ ۵ مادی امضای سو (۲۵
مئی ۶ جوزا (۳۹)

۱۳۳۹ ش
دافغا نیستان او ایران ترمنځ دحمل
د قند هار او هرات او کشك ونځی
دویی لاری په جوړولو پیل وسوسو جون - ۶ جوزا (۳۹)

۳۱۰

درادیوکابل په قول دافغا نستان اعمال نه زغملي کېږي . (۲۸ جون ۶۱ سرطان ۴۰) .
دیادشاه اوډ پاکستان د صدرايوپ خان دملقات امکان سته . (۲۰ جون ۶۱ سرطان ۴۰) .
افغانستان او مکسيکو خپل سیاسی روابط د لوی سفارت تکانی ته لوړ کړل (۲۹ جون ۶۱ سرطان ۴۰) .
افغانستان او نیپال هم خپل سیاسی روابط د لوی سفارت تکانی ته لوړ کړل (۱ جولای ۶۱ سرطان ۴۰) .
بناغلی محمد داؤد فیده رال
جرمنی جمهوریت ته ولار . (۳ ۸ جولای ۶۱ سرطان ۴۰) .
د اتحاد شوروی د اتفاقی انوجۍ
هیئت له وزیر خارجه بناغلی
محمد نعیم سره وکتل . (۸ جولای ۶۱ سرطان ۴۰) .
په اتازونی کې افغانی لوی اسفیر رئیس
جمهور کنیه د لیدنی پر وخت د
خپل حکومت عمیق تشوش پرداز
خبره پیکاره کې ، چې پاکستان
امریکایو وسلی پر پښتنو قبایلو
باندی استعمالوی . (۲۳ جولای ۶۱ م اسد ۴۰) .
د بلجیم سره هوائی موافقت
نامه (۱۹ اسد ۴۰) .
د افغانستان او چکوسلواکیا ملکی
هوائی موافقت نامه (۳۱ جو لا یسی
۶۱) .
د افغانستان د تمامیت او
سیمی خبره نسته ، بلکه د پښتنو
جمهوریت ملکی هواوی موافقت نامه
په قبیلو کې د پاکستان جار حانه

د افغانستان او چکو سلووا کیا
کلتوري موافت نامه امضان سوه
۲۴ اپریل ۶۱ حمل (۴۰) .
افغانستان د پاکستان هغه تو ر
ردکې چې گوندي د افغانستان عسکر
په سرحدی جنګو کې برخه لري
۱۹۶۱ م ۱۳۳۹ ش ۱۳۸۱ ق
د افغا نستان او هند د تجارت
دزیا توالي موافقت نامه امضان سوه
۱۵ فبروری ۶۱ دلو (۳۹) .
په باجوړه باندی دبا کستان بمباری
نامه (۲۵ ثور ۴۰) .
د افغانستان او بلغاریا تجارتی
ترون وسو (۳ جون ۶۱ جوزا ۴۰)
بناغلی محمد داؤد صدراعظم
وویل - چې پاکستان د وحشیانو ډه
څیز پر پښتنو به هوی طیارو بمباری
کوي چې داتازونی له خوا ودکړی
سوی دی اوهم یې په ۵ وزخوکی تر
۱۲۰۰ ۱ تنو پوری د پښتنو مشان په
پښتو کې به جزا محکوم کړی دی
ده دا خبره ودکړه چې افغانستان د
د پښتنو قبایل ولاړیدو ته لمسوی
۶ جون ۶۱ جوزا ۴۰) .
د افغانستان پاچا دملی شورا په
افتتاحیه ویناکی د پښتونستان د خلکو
لیاره د خود مختاری حقوق وغوبښتل
چې د پښتنو خو د مختاری غوبښنه
هغه یوازني خبره ده چې د
افغانستان او پاکستان روابط یسی
سره خراب کړی دی ، او پر هغه
باندی باید خبری وسی .
دلته د پاکستان د تمامیت او
د افغانستان او متحده عربی
کلتوري موافقت نامه امضان سوه
۱۸ اپریل ۶۱ حمل (۴۰) .
د افغانستان او فیدرال جو منی
بدی هوا په سبب په پښتو کې
کښینسته (۱۸ جون ۶۱ جوزا ۴۰) .
د باخته اژانس د تاس اژانس
قوار داد سره وسو (۱۹ دسمبر
۶ قوسن ۳۹) .
د افغا نستان او هند د تجارت
دزیا توالي موافقت نامه امضان سوه
۱۵ مارچ ۶۱ حوت (۳۹) .
دجايان سره د تخيکي اميداد
موافقت نامه (۱۵ مارچ ۶۱ حوت
۳۹) .
د ۱۳۳۹ شن کال دولتي واردات
او مصارف ۴۰۰ ملیونه افغانی
وی .
د ۱۳۳۹ میں کال پو هنتمیز :
۱۱۱۲ دهلکانو بیوو نځی -
دنجنوو بیوو نځی - ۹۳۳ -
هلكان ۶۴۱ ۲۲، نجونی ۴۳۵۴ -
ښوونکی ۷۰۰ بیوو نځی .
په ۱۳۳۹ کال د افغانستان صادرات
۲۲۴۴ ملیونه او واردات بی ۳۹۰۵
ملیونه افغانی وی .
۱۳۴۰ ش ۱۳۸۱ ق
۱۹۶۱ م ۱۳۸۱ ق
بناغلی محمد داؤد صدراعظم
پسله طبی عملیاتو له روم خحمدسکو
ته ولار ، او هلتله بی د خرو شچیف
سره مرکه وکړه ، دپروادا روزنامه
ولیکل چې د پښتنو له وضعیت سره
شوری اتحاد بی علاقی ندي .
۵ اپریل ۶۱ حمل (۴) .
د افغانستان او فیدرال جو منی
کلتوري موافقت نامه امضان سوه
۱۸ اپریل ۶۱ حمل (۴۰) .
۳۱۳

دې ۶۱ به خپل بنه مساعی دا فغانستان دفترونه هله بیا خلاص نسی . ۰
اوپاکستان دشخونه دیسر یکړي ۴۰ ستمبر ۶۱ میزان .
لپاره په کار واقچو . (۱۹ اکتوبر ۶۱ میزان . ۴۰).
د پاکستان صدر ایوب خان د افغانستان د سیاسی او تجارتی
ادارو بیا خلاصول نه ومنل ، حکمه چې دده په قول هغه اداری د تخریبی ۲۹
چارو لپاره استعمال کیدی . (۴۰ میزان ۶۱ ستمبر).
د سوروی اتحاد د فواید عامه د وزیر معین کابل ته راغی چې هغه پروژوی وکوری کومی چې د سوروی
اتحاد په کومک جوړیښی . (۲۴ اکتوبر ۶۱ عقرب . ۴۰).
د رئیس جمهور کنډیو خاص نماینده لیونګ ستون مرچنټ د افغانستان او پاکستان ته راغی خو
د پښتونستان د شخونه حل یسی نه مومند ، او دایی ومنل چې خپل
بنه مساعی به له دیپلو ماسی لاری جاري وساتی . (۲ - ۸ نومبر ۶۱ عقرب . ۴۰).
د چکوسلوا کیا سره تجارتی پروتوكول امضاسو، چې د افغانستان دیړه میوه به رانیسي . (۵ نومبر ۶۱ عقرب . ۴۰).
افغانستان او پاکستان دوپوړو یو د افغانستانه سره د اتحاد دشوروی اتحاد عسکری پله ۱۱ ورخو میلمستیا لپاره کابل
تړاغله ۱۱ اکتوبر ۶۱ میزان . ۰
د افغانستانه شکوه وکړه ، (۱۲ نومبر ۶۱ عقرب . ۴۰).
بناغلی محمدداوڈ صدراعظم وویل افغانستان د امریکا د متحدو چې افغانستان به د خپل بیطرافی
ایالاتو د رئیس کنډیو له خوا دده پالیسی ساتی، مکر پاکستان ته یې د شخصی نماینده په ډول دیونګ دلمسون اخطار ورکړے . (۱۴ نومبر ۶۱ عقرب . ۴۰).

آیاست م ۱۰ اسد ۴۰) .
پاکستان د افغانستان قونسلکري او تجارتی وکالتونه وتول ، او تولی کی (۱۲ ستمبر ۶۱ سنبله ۴۰).
بناغلی محمد نعیم خارجه وزیر جماهير اتحاد شوروی ته ولایه ۰ ۶۱ سنبله ۱۶ ستمبر ۴۰) .
افغانستان د پاکستان هغه ادعا تکذیب کړه ، چې د افغانستان اقتصادي محاصره پڅله دا فغانستان له لاسه ده چې د پاکستان له لاری د خپلو تجارتی اموالو د تیرولو لپاره نور وسایل نه منی . مکر افغانستان وویل . پاکستان غواړۍ چې د قونسلکري او تجارتی وکالتو په بندولو سره افغانستان په اقتصادي معاصره اخته کې . (۳۰ اگست ۶۱ سنبله ۱۷) .
پاکستان په یوه سپین کتاب کې پر افغانستان تورو لکاوه چې د توسيع غوبښتنی سیاست لرى او د پاکستان د قونسلکري د کارو مانع دی (!) (۲ ستمبر ۶۱ سنبله ۴۰) دا فغانستان او پاکستان سرحدو نه وسیل سوه، او دما لو ترانزیست هم بندسو . (۳ ستمبر ۶۱ سنبله ۴۰).
افغانستان خپل سیاسی روایط د پاکستانه سره وشلوله . (۶ ستمبر ۶۱ سنبله ۴۰) .
د افغانستان هغه پیشنهاد رکسى چې برانیا د پاکستان منافع په محمد نعیم وویل : چې افغانستان به تر هغه وخته خپل ترانزیستی مالونه افغانستان کې وساتی (۷ ستمبر ۶۱ سنبله ۴۰) .
د افغانستان له خوا رانوږي خوچى دیروشنامه اسلامی کانگرس قونسلکري او تجارتی

د افغانستان دا خلاف په پويکه کې منځګړو کې ۱۲ جولای ۶۲ سرطان ۴۱. د ټولنیه سره د افغانستان هوائي موا فقت نامه (۶ سرطان ۴۱) په کابل کې داعليحضرت تينو محمد ظاهر شاه (محمد رضا بهلوی او په راو لپنهو کې د اعлиحضرت محمد رضا بهلوی او جنراي ایوب خان ابتدائی خبری وسوی، چې خنګه د افغان پاکستان اختلاف سره حل کاندی. (۲۷ - ۳۱ جولائی ۶۲ سرطان ۴۱)

په کابل او تهران کې یوه مشترکه اعلامیه خپره سره چې اعлиحضرت محمد رضا په اوږدی به خپل بنه مساعی جاري و ساتني، چې د افغانستان او پاکستان روابط سره بنه سی. (۱ اگست ۶۲ م اسد ۴۱)

جنراي ایوب خان د پاکستان رئيس دشوروی په کوټه کې وویل: چې که د پاکستان - افغانستان - ایران مئي ۶۲ ثور (۴۱) ترمنځ یوکا نفيهه ريشن جوړ سی، د افغانستان او شو روی اتحاد (۱۸) مليونو روبلو او ۲۵ ر ۱۶ مليونو پالرو دپور موا فقت نامه د سالنګ دلاری جوړ ولو او دجلال آباد د کانال دنورو چارو لپاره وسوه

د افغانستان پاچا شو روی اتحاد (۱۷) مئي ۶۲ م ۲۷ ثور (۴۱) ته په سفر ولار (۱۵ - ۱۶ اگست ۶۲ م اسد ۴۱)

پاکستان دايران دپاد شاه هغه د پاکستان دج很有 رئيس ایوبخان پیشنهاد ومانه چې د افغانستان سره د پاکستان دا خلاف په پويکه کې بیاد درو مملکتو دکا نفيهه ريشن منځګړو کې. (۱ جولائی ۶۲ سرطان چې د دغه درو هیوالو مشران مدی په پیشنهاد ومانه، چې د پاکستانه سره اگست ۶۲ م اسد ۴۱)

د افغانستان او شو روی اتحاد دکورجو پولو اودکابل بنار پراخولو د همکاری موافقت نامه لس مادی امپاسو (۲۲ حمل ۶۴۱ ش ۱۱ اپریل ۶۲) بنیاغلې محمد داؤانه صدر اعظم دوهم پنځه کلنۍ پلان اعلان کې چې ۳۱ ۳۱ بليونه افغانی مصرف لري. له دغه خخه یوه دريمه برخه په کانو او صنایعو او یوه خلورمه په اوږو لګولو او کرنۍ سا او یوه خلورمه په موا صلاتو او لارو خوشیزی (۱۴ اپریل ۶۲ حمل ۶۱) له ایرانه سره دینځو کالوونه ترا نزيته موا فقت نامه امضا سوه.

(۲۰) اپریل ۶۲ حمل (۴۱) د پل خمری دېر یښنا فا بر يکه دهکلکانو مکتبونه - ۱۷۸ نجو نو دېکستان - ایران - افغانستان مکتبونه - ۲۰۳۶۱۲ هلکان - فيلهريشن پیشنهاد کې ۳۱، ۶۸۹ نجوني - ۴۸۲۸ نجوري ۲۰ جنوری ۶۲ بیوونکې ۸۷۰ بېشخې بیوونکې .

محمد انور بسمل دناظر صفرخان (۱۳۴۰ کال پوهنډیمیر : ۱۲۴۸) په پاکستان کې دايران لوی سفير دهکلکانو مکتبونه - ۱۷۸ نجو نو دېکستان - ایران - افغانستان مکتبونه - ۲۰۳۶۱۲ هلکان - فيلهريشن پیشنهاد کې ۳۱، ۶۸۹ نجوني - ۴۸۲۸ نجوري ۲۰ جنوری ۶۲ بېشخې بیوونکې .

زوي ددری شاعر او صوفی په کابل ۴۰۲۵ مليونه او واردات ۴۴۵۹ مليونه افغانی وی .

د افغانستان دايران دپاد شاه هغه پیشنهاد ومانه چې د افغانستان سره د پاکستان دا خلاف په پويکه کې بیاد درو مملکتو دکا نفيهه ريشن منځګړو کې. (۱ جولائی ۶۲ سرطان خبره تکرار کړه او دلائی وویل: چې د دغه درو هیوالو مشران مدی په پیشنهاد ومانه، چې د پاکستانه سره اگست ۶۲ م اسد ۴۱)

یوه ضمیمه ترازیتی موافقتنامه د شوروی اتحاد سره د هوایستنساپی دنشور وی اتحاد سره اعضاء سوه دانکشاف لپاره دخلورو کاللومو موافقتنامه د افغانستان ترازیتی مالوته نوری اساني هم په هغه مملکت کې داتازونی لوی سفیر سو (۲۴ جنوری ۶۱ عقرب ۴۰) .

د افغانستان خپل سرحدونه اته هفتنه له پاکستانه سره خلاص کړل چې داتازونی اميدادي مالونه راپور سی. (۲۹ جنوری ۶۲ دلو ۴۰) .

د افغانستان نهاینده په ملل متحده کې وویل: چې افغانستان دېښتونستان لپاره د حقیقت پالونکې ډلی راټلو نه تیار دی، خوافغا نستان به هغه وخت داشخره ملل متحده نه راپوری که د کابل ته راغسي ۲۷ فروری ۶۲ جوړی ۶۲ جدی ۴۰) .

د افغانستان او شوروی اتحاد د مصرف عامه د اجناسو ور کولو وي. موافقتنامه اتهمايی امضا سوه (۱۳ جنوری ۶۲ جدی ۴۰) .

په پاکستان کې دايران لوی سفير دهکلکانو مکتبونه - ۱۷۸ نجو نو دېکستان - ایران - افغانستان مکتبونه - ۲۰۳۶۱۲ هلکان - فيلهريشن پیشنهاد کې ۳۱، ۶۸۹ نجوني - ۴۸۲۸ نجوري ۲۰ جنوری ۶۲ بېشخې بیوونکې .

محمد انور بسمل دناظر صفرخان (۱۳۴۰ کال پوهنډیمیر : ۱۲۴۸) په پاکستان کې دايران لوی سفير دهکلکانو مکتبونه - ۱۷۸ نجو نو دېکستان - ایران - افغانستان مکتبونه - ۲۰۳۶۱۲ هلکان - فيلهريشن پیشنهاد کې ۳۱، ۶۸۹ نجوني - ۴۸۲۸ نجوري ۲۰ جنوری ۶۲ بېشخې بیوونکې .

زوي ددری شاعر او صوفی په کابل ۴۰۲۵ مليونه او واردات ۴۴۵۹ مليونه افغانی وی .

په تهراں کسی دافغا نستان او

پا کستان دخارجه وزیرانو مجوز
ملاقات دوخت نلرلو په سبب و
خنله يدیه.

۱۴ دسمبر ۶۲ قوس (۴۱)

د خواجه عبدالله انصاری طبقات
الصو فيه په ۷۳۸ه مخه کي د عبدالحق
حبيبي د تعليقاتو سره په کابل کي

چاپ سو (ميزان ۱۳۴۱)

۱۲ ستمبر ۶۲ سنبله (۴۱)

ايرن غاووکۍ چې پر هلمند باندی
هم جوړ ولو له ايرانه او به ګرزولي
او کښتونه ئى سوځلى دی. (۱۹)

اکتوبه ۶۲ ميزان (۴۱)

دافغا نستان درجه مني ادفيه رال

جان ستيوييسن داتا زونی لوی
باشنه باندی درئيس جمهورکنیده
تفير دافغا نستان او پا کستان په
سره خبری وکړي. (۱۸ جنوری ۱۳۸۲)
دنگرهار پوهنتون دطب اذپو هنځی
جدی (۴۱)

سو ۵ فروری ۶۳ دلو (۴۱)

په افتتاح سره په جلال آباد کي جوړ
اتا زونی ټول درستون مالونه
دایران له لاري افغا نستان ته وا

ستول (۱۲ فروری ۶۳ دلو (۴۱)

دانجاد جما هير شو روی درستون
موافقه نامه دافغا نستان سره (۲۵)

فروری ۶۳ دلو (۴۱)

بنما غلی محمد داؤد صدر اعظم
استعفا وکړه (۱۰ مارچ ۶۳ م ۱۹
دهیسته کولو خبری وکړي. (۱۰ - حوت (۴۱)

سوه ۱۲ اکتوبه ۶۲ سنبله ۴۱

د افغانستان یوی تجا رتی ډلی
دلایران له مامورینو سره د افغانستان
دمالونو دوپوړ راپرو او په خر مشهور
ابو هشیده کي د ګډامو او نورو مشکلاتو
دهیسته کولو خبری وکړي. (۱۰ - حوت (۴۱)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library